

Perinnenumero kertoo veteraaniperinteen vaalimisesta

SUOMEN SOTAVETERAANILIITTO

50 vuotta

1957-2007



SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 5/2007 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Lokakuun 31. päivänä 2007



Sotaveteraanityön voimannäyttö – 600 sankarihaudalle laskettiin havusepele 29.9.2007 klo 9. Kuvassa Sankariristi Helsingin Hietaniemessä. (Kuva Tuomas Sauliala)



Liitto luovutti lippunsa neljälle puolustushaaralle sekä rajavartiolaitokselle. Lipun vastaanottivat (vas. prikaatikenraali Jarkko Numminen, ilmavoimat, kenraalimajuri Ilkka Aspara, maavoimat, vara-amiraali Hans Holmström, merivoimat ja vara-amiraali Jaakko Smolander, rajavartiolaitos. Oikealla liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer. (Kuva Tuomas Sauliala)



SM-liiga toteutti kampanjan sotiemme veteraanien hyväksi. Jokerit-HIFK ottelussa Pentti Laamanen avasi ottelun pudottamalla kiekon.

Sotaveteraaniliitto palkitsi (sivu 5)

Sotaveteraaniliitto juhli näyttävästi (sivut 6-15)

Perinnetyö edistyy (sivut 16-17)

Itsenäisyyden alkuvuodet (sivut 20-23)

Veteraanivastuu ry. ottaa vauhtia varainhankintaan (sivut 24-25)

Juhlasoitto sotaveteraaneille (sivu 27)

Salpalinja Pohjois-Karjalassa (sivu 36-37)

14. Divisioonan perinneyhdistys toimii (sivu 44-45)

Jatkokertomus Maija Autere (sivu 50-51)



Helsingissä 31. lokakuuta 2007

Pysyvä kunniavelka

Itsenäinen Suomi täyttää tänä vuonna 90 vuotta. Vapailla vaaleilla valittu eduskunta täytti toukokuussa 100 vuotta. Suomen Sotaveteraaniliitto ry. on vuoden aikana juhlistanut 50-vuotista taivaltaan. Mainituilla tapahtumilla on kohtalonyhteys: suomalaisten tahto demokratiaan, itsenäistymiseen sekä vapauden tinkimättömään puolustamiseen. Vuosien 1939-45 raskaat taistelut saattoivat sankarihautoihin 92 000 kansalaista sekä tekivät joka 16. miehestä sotainvalidin, joka 17. naisesta sotalesken ja joka 25. lapsesta sotaorvon. Selviytyminen kertoo pienen kansan arvoista ja sitkeydestä.

Sotiemme päättymisestä on kulunut yli 62 vuotta. Veteraanien keski-ikä on 85 vuotta ja poistuma tuonpuoleiseen kiihtyy. Sodan päättyessä joka kolmanteen perheeseen palasi rintamalta mies tai nainen. Nyt rintamaolot kokeneita on vain joka 15. perheessä. Me sotaorvotkin alamme lähestyä eläkeikää. Ajankulku karsii 2020-luvulle mennessä sota-ajan kokeneet. Seuraavana poistuvat veteraanien keskuudessa eläneet. Sen jälkeen tietoisuus sodistamme perustuu historian kirjoitukseen ja säilyneisiin dokumentteihin.

Suomen neljä veteraanijärjestöä päättivät 24.4.2003 perustaa sotiemme 1939-45 perinnetyötä varten Tammenlehvän Perinneliitto ry:n kokoamaan, käsittelemään ja vaalimaan sotiemme perinnetyötä. Valmistelevalta järjestelytoimikunnan linjauksen perusteella liitot luovuttivat koko perinnetyön perustetulle liitolle Tornion Kansallisen veteraanipäivän juhlassa 27.4.2005. Vastaanottajina olivat tasavallan hallitus, Puolustusvoimat, molemmat kansankirkot, Suomen Kuntaliitto, reserviläis-

järjestöt, kaksi suomalaista nuorta ja Tammenlehvän Perinneliitto ry.

Neljän perustajajärjestön ohella liitossa on nyt 12 jäsenjärjestöä. Parhaillaan asetetut työryhmät selvittävät muun muassa muistomerkkejä, museoaineistoja, arkistoaineistoja, tallenteita, järjestöjä, naisten asemaa sodan aikana, opetusaineistojen sisältöä ja juhlapäiviä. Perinnetyön kattojärjestönä Tammenlehvän Perinneliitto tarvitsee lisää aktiivisia jäsenjärjestöjä sekä perinnetyön taloudellisia tukijoita. Veteraanisukupolven uhrausten saattaminen säilyvään ja arvoja ylläpitävään muotoon on pysyvä kunniavelkamme. Tähän työhön voi jokainen osallistua vaalimalla sodan kokemusten arvomaailmaa myös omassa lähipiirissään.

Eino Siuruainen

FT, Tammenlehvän Perinneliitto ry:n puheenjohtaja, Oulun läänin maaherra



Juhlavuoden juhlava huipennus

Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumat huipentuivat 28.-29. syyskuuta vietettyihin tapahtumiin. Perjantaina 28. päivänä jaettiin liiton hallituksen myöntämiä ansiomerkkejä. Liiton korkein huomionosoitus, liiton lippu vapaudenristin nauhoihin luovutettiin puolustusvoimien kolmelle puolustushaaralle - maavoimille, merivoimille ja ilmavoimille - sekä rajavartiolaitokselle. Lippujen vastaanottajina oli neljä kenraalia. Samassa yhteydessä luovutettiin 42 sotaveteraaniliiton ansiomerkkiä sotaveteraanityössä ansioituneille henkilöille.

Pääministeri Matti Vanhasen isännöimä vastaanotto valtioneuvoston juhlahuoneistossa kokosi pari sataa sotaveteraanityön ystävää lämmimhenkiseen tilaisuuteen.

Perjantai-iltana liiton hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä veteraaniliittojen valtuuskunnan jäsenet kokoontuivat yhteiseen ruokailuun. Vieraina olivat Maailman veteraanijärjestön puheenjohtaja ja Hamid Ibrahim puolisoineen sekä kaksi Venäjän Sotaveteraanikomitean edustajaa. Tilaisuudessa luovutettiin Hamid Ibrahimille Sotaveteraaniliiton ansiomitali. Venäjän Sotaveteraanikomitean edustajat luovuttivat Suomen Sotaveteraaniliitolle Pietari Suuren I asteen kunniamerkin.

Lauantaiaamuna klo 9 osallistuimme Hietaniemessä järjestettyyn seppeleen laskuun Sankariris-

tille ja marsalkka Mannerheimin hautapaadelle. Samanaikaisesti noin 600 muulla sankarihaudalla toteutettiin vastaava kunnianosoitus.

Tuomiokirkossa hiljennyimme Sanan ääreen. Erityisen juhlavaksi tilaisuuden teki arkkipiispa Jukka Paaran hyvin ajankohtainen saarna.

Pääjuhla yliopiston juhlasalissa alkoi tasavallan presidentti Tarja Halosen sisääntulolla Porilaisen marssin soidessa sekä yhteisesti ja voimakkaasti laulettuna Sillanpään marssilaululla. Eduskunnan puhemies Sauli Niinistön juhlapuhe, Sibelius-lukion nuorten esitykset sekä muu ohjelma loivat vahvan isänmaallisen tunteen. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

Juhlapäivän tapahtumat jatkuivat Maailman veteraanijärjestön puheenjohtajan, venäläisten vieraiden sekä veteraaniliittojen valtuuskunnan jäsenten yhteisellä lounaalla.

Sotaveteraaniliiton juhlavuosi on sisältänyt lähes 50 eri puolilla maata järjestettyä tapahtumaa. Ne on toteutettu kunnianosoituksena sotaveteraaneille, jotka vuosikymmeniä ovat tehneet työtä oman järjestönsä hyväksi. He ovat edelleen kunniaipaikalla liiton toiminnassa.

Markku Seppä

Sotaveteraaniliiton toimistohuoneistotalon ullakolta löytyi sodan aikainen räjähde

Taloyhtiössä, jossa liiton toimisto sijaitsee, aloitettiin syksyllä asuinhuoneistojen rakentaminen ullakolle. Maanantaina 22. lokakuuta rakennusmiehet löysivät räjähteen, joka poliisin ja puolustusvoimien mukaan oli suomalaisten ilmatorjuntakranaatti. Helsinkiä pommitettiin 27.2.1944, jolloin liiton naapuritalo kärsi melkoisia vahinkoja.

Puolustusvoimien räjähdeasiantuntijat siirsivät ilmatorjuntakranaatin Santahaminaan tuhottavaksi. Siirron ajaksi talo tyhjennettiin.

Säätiöt auttamassa ja tukemassa

Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö on myöntänyt Suomen Sotaveteraaniliiton kautta sotiemme veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä tukemiseen 20 000 euron lisämäärärahan syyskuun hallituksen kokouksessaan. Säätiön tuki on kokonaisuudessaan 100 000 euroa vuonna 2007.

Taloudellista tukea myönnetään hakemusten perusteella. Avustuksen saamisen edellytykset ovat samat kuin Sotavahinkosäätiön ja Kaatuneiden Muistosäätiön avustuksissa. Avustushakemuslomakkeita saa sotaveteraanijärjestöistä tai piiristä.

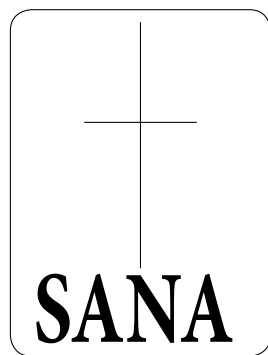
Avustuksia myönnetään lääkeliikkeen ja hoitokulujen sekä hammashoidon omavastuuosuuksiin, apuvälinehankintoihin sekä kotona asumista helpottaviin asuntojen korjauksiin ja muutostöihin. Hakijan bruttotulot eivät saa ylittää 1050 euroa kuukaudessa. Hakemuksessa on oltava liitteenä kuittit tai kopiot niistä kuluista, joihin avustusta haetaan ja tulokset selvitetty.

Hakemukset käsitellään luottamuksellisesti ja päätös lähetetään kirjallisena hakijalle.

Anni Grundström



Ilmari Lehtonen (88) oli Helsingin rintamamiesten maanhankintayhdistyksen edustajana mukana Rintamamiesten Asuntoliiton perustavassa kokouksessa Tampereella 29.9.1957. Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer kävi pitkäaikaista ystäväänsä tervehtimässä 50-vuotisjuhlapäivän aattona Vantaan Koivutorin palvelutalossa. Kuva Markku Seppä.



Kristus on toivomme

Viime keväänä vierailin Armeniassa, maassa, jonka maisemaa lumipeitteinen Ararat-vuori hallitsee. Armenia on sekä historiansa että maisemansa puolesta merkillinen maa. Vuosituhannet se on joutunut elämään suurten kansojen puristuksessa. Maan valtaapitävinä ovat olleet persialaiset, mongolit, turkkilaiset ja viimeiset vuosikymmenet venäläiset aina viime vuosikymmenelle asti, jolloin maa vapautui Neuvostoliiton hallinnasta.

Merkillinen on myös maan historia. Se on vanhin kristitty valtio. Kolmesataaluvulta lähtien se on säilynyt kristittynä muslimimaa ilman puristuksessa. Lähes kaikki maan asukkaat kuuluvat Armenian apostoliseen ortodoksisen kirkkoon. Sillä on myös ikivanha oma kieli ja kirjaimisto. Kaiken elämän läpäisevää uskonnollisuutta kuvaa sekin, että kirjaimiston ensimmäinen kirjain tarkoittaa Jumalaa, viimeinen Kristusta! Kirkko ja oma kieli ovat luoneet pohjan kansalliselle olemassaololle ja isänmaanrakaudelle, joka on halki ankarien aikojen pitänyt koossa pienen kansan.

Armenian kristillisyyden juuret ovat syvässä apostolien ajassa. Perimätiedon mukaan Jeesuksen opetuslapsi Taddeus toi evankeliumin ensimmäisen helluntain jälkeen kotiseudulleen Armeniaan. Hänen tiedetään kärsineen monien muiden apostolien tavoin marttyyrikuoleman. Omassa kirkossaan häntä on myöhemmin pidetty toivottomien tapausten suojeluspyhimyksenä.

Vaikka meidän hengelliseen perintöömme eivät enää suojeluspyhimykset kuulukaan, niin ajatus toivottomista tapauksista on kuitenkin puhutteleva. Eikö juuri Kristus tullut kaikkia toivottomia tapauksia varten? Hän on toivottomien apu ja auttaja. Evankeliumit ovat täynnä kertomuksia, miten juuri toivottamat ja epäonnistuneet tulivat hänen luokseen ja saivat kokea armon. Sen sai osakseen niin syntinen nainen kuin ristin ryövärikin monien muiden toivottomien tavoin.

Edesmennyt piispa Lehtistä haastateltiin jokin aika sitten televisiossa. Hän kertoi vaikeasti haavoittuneesta nuoresta miehestä, joka halusi luokseen papin. Pääsenkö minä taivaaseen oli haavoittuneen nuoren kysymys. Papin vastaus oli ollut ehdoton: Kristuksen tähden sinä pääset taivaaseen. Toivoton sai rauhan.

Vietämme itsenäisyytemme juhluvuotta. Iloitamme isänmaasta, vapaudesta, Jumalan salatasta johduksesta kansojen puristuksessa. Tunnustamme, että apu on tullut Herralta. Tähän asti on Herra auttanut. Hänen lupauksiensa varassa kurottaudumme tulevaisuuteenkin. Kristuksessa on niin veteraanisukupolven kuin nuorempienkin toivo. Hänen ristinsä ja ylösnousemuskensa tähden pääsemme perille. Hänen lahjansa on toivo ja uudet näköalat yli kaikkien rajojen.

Jussi Peltö-Piri
Seinäjoki

Kuolleita

Mauno Uusitalo 1922–2007

Sunnuntaina, 30. syyskuuta, sai liikenneonnettomuudessa odottamattoman iäisyyskutsun liittomme Lahden piirin aiempi pitkäaikainen puheenjohtaja Mauno Uusitalo. Näin poistui keskuudestamme harvinaisen uuras, ansiokas ja monipuolinen veteraanijohtaja, todellinen isänmaan palvelija ja patriootti. Hän täytti 85 vuotta viime kesäkuun 19. päivänä. Elämäntyönsä metsien hoitajana ja vaalijana hän teki kotiseudullaan Itä-Hämeen piirimetsälautakunnan palveluksessa 1949–1985.

Mauno Uusitalo toimi piirinsä puheenjohtajana viime kevääseen saakka, peräti 40 vuotta. Hänen aikanaan piirille kasvoi ja vakiintui vahva paikallisyhdistysten verkko ja rinnalle naisjaostot. Hänen uupumattoman ja aina uusia tavoitteita asettavan työnsä ansiosta piiriin syntyivät myös Veljestuki-yhteisö, kuoro ja soittokunta, Jouluviesti-lehti ja muita julkaisuja, mutta ennen kaikkea runsas muistopatsaiden ja -laattojen sarja kertomaan jälkipolville veteraanien teoista. Hän loi tii-

viin yhteistoiminnan monien veteraanityötä lähellä olevien yhteisöjen kanssa.

Liittomme toimintaan hän osallistui lukuisien vuosien ajan sekä valtuuston että hallituksen jäsenenä seuraten valppaasti järjestöme toiminnan vaiheita. Tammenlehvän Perinneliiton neuvottelukuntaan hänet kutsuttiin vuonna 2006.

Mauno Uusitalon elämäntyöstä ja ajatuksista kerrotaan seikkaperäisemmin Sotaveteraani-lehden tämän vuoden numeroissa 2 ja 3. Patriootti Uusitalon, ”Mannen” kantavan äänen kuulumme yhdessä perjantai-iltana 28.9. liiton 50-vuotisjuhla-aterialla, kun hän seisomaan nousten tapansa mukaan julisti: ”Veljet, emmeköhän kohota kolminkertaisen eläköön-huudon isänmaalle!” Ja me kohotimme, tietämättä tuolloin, että se oli oleva myös kiitos ja hyvästijättö unohtumattomalle aseveljelle.

Aarno Lampi

Onnittelemme

Eeri Hyrkkö 85 vuotta



Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana Hyrkkö on ollut 2002 alkaen. Varsinais-Suomen Sotaveteraanien huolto- ja tukiyhdistykseen hän liittyi ensimmäisten jäsenten joukossa 1974 ja on toiminut yhdistyksen hallituksessa 1982 alkaen. Eeri Hyrkkö on jatkosodan aikaisen rykmenttinsä, JR 35:n Killan perustajajäsen ja toimi Killan ensimmäisenä puheenjohtajana 1992–96.

Eeri Hyrkölle on myönnetty mm. SVR R1, SL Ar ja Sotaveteraanien kultainen ansioristi. Hänet on myös palkittu Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin pienoislipulla. Maanviljelysneuvoksen arvo Hyrkölle myönnettiin 1978.

Eeri Hyrkkö on maaseudun ja kotimaakuntansa vahva puolestapuhuja. Hän on toiminut merkittävänä vaikuttajana monissa kotikuntansa ja -maakuntansa suurissa hankkeissa usealla eri vuosikymmenellä. Veteraani- ja maanpuolustusaste on aina vahvana sykkinyt hänen rinnassaan. Erityisen merkittävän panoksen Hyrkkö on antanut, paitsi veteraanien sosiaalisten olojen parantamiseksi, niin myös veteraaniperinteen siirtämiseksi nuoremmille polville. Tätä työtä hän on tehnyt sekä lukuisten puheitten että julkaisutoiminnan puitteissa. Hänen aloitteestaan on julkaistu mm. Tapani Vallin toimittama kirja ”Varsinaissuomalaisen sotatie 1939–44”.

Merkkipäiväänsä Eeri Hyrkkö viettää perhepiirissä, eikä hänellä ole vastaanottoa.

Osmo Suominen

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö täyttää 30. marraskuuta 85 vuotta. Hyrkkö on syntynyt Nousiaisissa, tehnyt elämäntyönsä Hyrkön tilan isäntänä.

Eeri Hyrkkö liittyi Nousiaisten Suojeluskuntaan 1939 ja toimi talvisodan aikana vartiointitehtävissä Nousiaisissa ja Turussa. Jatkosodassa Hyrkkö palveli JR 35:ssä osallistuen mm. Ihantalan ratkaisutaisteluihin panssarintorjuntaryhmän johtajana. Sotilasarvoltaan Eeri Hyrkkö on alikersantti.

Eeri Hyrkön luottamustoimien luettelo on pitkä: Hän kuului Nousiaisten kunnanvaltuustoon peräti 37 vuotta, josta puheenjohtajana 1970–84. Keskustapuolueen Varsinais-Suomen piirin puheenjohtajana hän oli 1967–78 ja puolueen hallituksen jäsen 1973–82. Varsinais-Suomen maakuntaliiton hallituksen puheenjohtajana hän oli 1977–88. Lounais-Suomen Osuusteurastamon hallituksen puheenjohtajana hän oli 1962–90, Tuottajain Lihakeskuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtajana 1982–88, Raisio yhtymään kuuluneen Vehnä Oy:n hallituksen puheenjohtajana 1965–87 ja MTK:n valtuuskunnan jäsenenä 1957–83.

Sotaveteraanitoimintaan Eeri Hyrkkö tuli mukaan liittyessään Nousiaisten Sotaveteraaneihin 1965. Hän on toiminut yhdistyksen hallituksessa sen jäsenenä 7 vuotta ja ollut puheenjohtajana 1996–2001. Varsinais-

Onnittelemme

Erkki Vitikainen 85 vuotta



Lehtemme palstoilla vuosikymmenet sotaveteraaneista, heidän toimistaan ja juhlistaan kertonut Kymenlaakson piirin tiedottaja, sotakamreeri, tietokirjailija, apulaisrehtori Erkki Vitikainen täyttää 85 vuotta 10.12.2007. Hän on perinyt vanhemmiltaan, erikoisesti isältään, hyvän muistin,

ja sujuvan kirjoitus- ja puhetaidon. Syntymäkodin suurperheessä jokaisella aikuisella oli hoidettavanaan vähintään yksi luottamustoimi. Lotta- ja suojeluskuntatyö sekä urheilu olivat etusijalla. Jo alakouluikäisenä Erkki luki sanomalehtiä ja kuunteli kylän ensimmäistä radiota. Yhdeksänvuotiaana hän kuului suojeluskunnan poikaosastoon, missä viimeiset vuodet ennen talvisotaa hän toimi ryhmän- ja joukkueenjohtajana. 13-vuotiaana hän oli perustamassa kylän urheiluseuraa (Veikkojen osastoa). Talvisodan aikana hän oli suojeluskunnan päällikkö ja 1941 jo Vehkalahden Veikkojen varapuheenjohtaja. Tämän jälkeen johtovakansseja on ollut kymmenittäin. ”Muurin murtajalla” ja rohkean puheenvuoron käyt-

täjällä ei aina ole yösijaa. Sotaretken päättyessä 27.11.1944, hän oli saanut sodasta tarpeekseen. Työstä ei ollut puutetta ja sotajermuille luotiin oma oppilaitos ”Niinisalon internaatti”. Sotaveteraaniyhdistyksen jäseneksi hän liittyi vuonna 1966 eli yhdistyksen perustamisvuonna. Kun Erkkiä 1970-luvulla ehdotettiin Kouvolan Sotaveteraanien hallitukseen, puheenjohtaja Lassi Kokko käytti puheenvuoron: ”Ei valita Erkkiä vielä, vaan häntä vanhempia. Erkin aika on sitten, kun me olemme poissa pelistä.” Töitä sai kyllä tehdä, siitä Lassi piti huolen. Ritari oli aivan oikeassa, näinä vuosina on ollut sekä töitä että vakansseja”, toteaa päiväsankari.

Hänellä ei ole vastaanottoa.

Roope Nieminen

Peter Küttner 75 vuotta



Sotavahinkosäätiön hallituksen puheenjohtaja, vakuutusneuvos Peter Küttner täyttää 75 vuotta 22. päivänä marraskuuta. Peter Küttner syntyi Helsingissä, jossa hän myös kävi koulunsa. Hän valmistui lainopin kandidaatiksi Helsingin yliopistosta 1955 ja suoritti siellä myös lakitieteen lisensiaatin tutkinnon 1960. Varatuomarin arvon hän sai 1958.

Peter Küttner suoritti elämäntyönsä vakuutuslalla. Viimeksi hän toimi A-Vakuutus keskinäinen yhtiön toimitusjohtajana 1975-95.

Sotavahinkosäätiön hallituksen jäseneksi Peter Küttner kutsuttiin vuonna 1993 ja säätiön hallituksen puheenjohtajaksi hänet valittiin 1997. Tultuaan puheenjohtajaksi hän ryhtyi tarmokkaasti selvittämään,

millä tavoin säätiön varoja voitaisiin käyttää varsinaisten sotavahinkojen korvaamisen tulua aikanaan suoritetuksi myös muuhun sotien seuraamusten lievittämiseen ja maanpuolustustyöhön. Hänen aloitteestaan säätiö ohjasi ensimmäiset avustuksensa Suomen armeijan riveissä vapaaehtoisina taistelleille virolaisille, Suomenpojille ja heidän leskilleen. Pian tulivat avustusten kohteeksi myös inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ja saman tien myös sellaiset kotimaiset sotiemme veteraanit, jotka eivät ole sotainvalideja, joiden viime mainittujen huollosta Suomen valtio on huolehtinut hyvin.

Sotavahinkosäätiö on vuosien kuluessa avustanut noin 8 000 sotiemme veteraania. Erilaisten apuvälineiden, kuten silmälasien ja kuulokojeiden hankintaan, sairaus- ja lääkemenojen omavastuun kattamiseen sekä veteraanien omatoimisen selviämisen edistämiseksi tarkoitettuihin asuntojen korjauksiin on jaettu avustuksia tähän mennessä lähes kaksi miljoonaa euroa. Avustusten oikeudenmukaiseksi jakamiseksi perustettiin avustusten jakotoimikunnat, joissa on edustettuina Sotavahinkosäätiön ja veteraanijärjestöjen edustajat. Avustustoimintaan kehitettiin myös omat säännöt, joita nou-

dattamalla on kyetty hyvin hallinnoimaan laajaa veteraanien avustustoimintaa. Peter Küttner on alusta alkaen ollut asiaa hallinnoivien toimikuntien puheenjohtaja vaikuttaen keskeisesti valtakunnallisten jakopuolustusteiden kehittymiseen. Hänet on kutsuttu Tammenlehvän Perinnetoimikuntaan ja Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen neuvottelukunnan sekä Rintamaveteraaniliiton valtuuskunnan jäseneksi.

Veteraanijärjestöt ovat mielihyvällä ottaneet vastaan Sotavahinkosäätiön myöntämät avustukset ja toivovat, että Sotavahinkosäätiön avustustoiminta voi jatkua vielä niin kauan kuin avun tarpeessa olevia veteraaneja on keskuudessamme. Järjestöt onnittelevat säätiön hallituksen puheenjohtaja Peter Küttneriä hänen merkkipäivänsä johdosta ja toivottavat hänelle terveyttä ja voimia tuleviin vuosiin.

Peter Küttner on ilmoittanut, että lahjojen ja kukkien sijaan häntä voi muistaa ohjaamalla varoja inkeriläisten ja karjalaisten heimoveteraanien hyväksi tilille Nordea 156235-12044 merkillä ”Peter Küttner 75 vuotta”.

Jaakko Valve

Sotavahinkosäätiön hallituksen varapuheenjohtaja

Sotaveteraani Paavo Jokelainen 100 vuotta



Päiväsankaria kävivät onnittelemassa Paltamon Sotaveteraaniryön puheenjohtaja Seppo Härkönen (kesk.) ja varapuheenjohtaja Hannes Leinonen (vas.)

Kainuulainen tervaskanto, sotaveteraani Paavo Jokelainen Paltamosta täytti 100 vuotta 4.10. 2007. Paavo juhli merkkipäiväänsä perheenjäsenten ja ystävien kanssa lauantaina 6.10. Paltamon hoitokodissa.

Paavo Jokelainen on tehnyt elämäntyönsä maanviljelijänä Paltamon Uuralla.

Käsistään taitavana miehenä hän on hankkinut lisäansioita suutarin töillä.

Lukemattomat lapikasparit

ovat syntyneet Paavon taitavissa käsissä.

Talvisodassa Paavo Jokelainen taisteli Suomussalmella ja jatkosodassa Rukajärvellä ja Karjalan kannaksella. Hän on haavoittunut Vakkilassa v. -44.

Henkisesti vireä päiväsankari valitteli liikkumisen ja kuulon heikkenemistä.

Hyvin on kuitenkin pärjätty, kun on hyvä hoito ja mukavat hoitajat, kiitteli Jokelainen Paltamon hoitokodin henkilökuntaa.

Avustuksia JR7:n veteraaneille Ehrnroothin rahastosta



Perinnetoimikunta

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin muistorahastosta on kolmen vuoden toiminta-aikana JR 7:n perinnetoimikunnan kautta myönnetty yhteensä 22:lle henkilölle 200-500 euron suuruisia avustuksia yhteismäärältään lähes 10.000 euroa. Ensi helmikuussa tapahtuvaan jakoon on aika jättää jälleen avustusanomuksia.

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiössä Ehrnroothin nimeä kantavasta rahastosta voidaan myöntää avustuksia taloudellisissa vaikeuksissa oleville veteraaneille tai heidän puolisoilleen.

Osa varoista suunnataan Jatkosodan JR 7:n, Tyrjän Ryk-

mentin ja muiden Ehrnroothin alaisuudessa taistelleiden yksiköiden sotureille, näiden leskille ja lotille.

Avustuksen saamisen edellytyksenä on, että veteraani saa ylimääräistä rintamalisää tai hänen, vaimonsa tai leskensä taloudellinen tila on vaikea.

Avustusta voidaan myöntää sosiaaliin tarkoituksiin kuten asuntokorjauksiin, lääk- ja terveydenhoitokustannuksiin, erikoissilmälaseihin hankintaan tms.

JR7:n Perinnetoimikunnalle osoitetulla hakemuksella avustusta voi hakea asianomainen itse tai aseveli.

Hakemuslomakkeita ja ohjeita saatavana osoitteesta: Juhani Hämäläinen, Linnankatu 30 A1, 57130 Savonlinna, puh. (015) 533 964 tai 0500 252798.

JR7:n Perinnetoimikunta
Juhani Hämäläinen
puheenjohtaja

Sotaveteraaniliitto palkitsi ansioituneita



Ansionmitali luovutettiin rovasti Väinö Salokorvelle.

Sotaveteraaniliiton hallitus myönsi kokouksessaan 10. syyskuuta Suomen Sotaveteraaniliiton korkeimman huomionsoituksen, liiton lipun vapaudenristin nauhoin puolustusvoimien kolmelle puolustushaaralle – maavoimille, merivoimille ja ilma-voimille – sekä rajavartiolaitokselle.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi myönnettiin 91 henkilölle tunnustuksena liiton tarkoituksien hyväksi tehdystä erittäin merkittävästä ja pitkään jatkuneesta työstä.

Liiton myyntivastaava Helena Hornborgille myönnettiin Sotaveteraanien ansioristi.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin 83 henkilölle, jotka ovat toimineet Sotaveteraanityön päämäärien hyväksi kauan ja ansiokkaasti.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi myönnettiin seuraaville henkilöille:

Asseri Aaltonen, Kerava, Boris Aitala, Imatra, Matti Anttila, Tampere, Anna-Liisa Collan, Kiiminki, Kirsti Ehrlander, Ruotsi, Kerttu Haapaniemi, Kouvola, Markku Hakanen, Kivijärvi, Ruut Harri, Lapua, Eino Heikkinen, Lappeenranta, Onni Holttinen, Virrat, Pentti Hytönen, Muurame, Oiva Hänninen, Perniö, Oiva Hännikäinen, Kokkola, Santeri Hötti, Karttula, Hanna Jokela, Reisjärvi, Veikko Jokinen, Ulvila, Pentti Jämsä, Pori, Erkki Kaipia, Paimio, Paavo Kaleva, Laihia, Eino Karvinen, Heinävesi, Vilho Kepponen, Raahe, Reino Keski-Sipilä, Kalajoki, Esko Kiviranta, Lemu, Arvi Kirkkopelto, Miehikkälä, Jorma Kiviranta, Forssa, Irma Kokko-

nen, Kuopio, Martti Korkia-aho, Raahe, Aimo Kortesmäki, Seinäjoki, Pentti Koski, Ylistaro, Esko Koskinen, Säskylä, Veikko Kotisalo, Lappeenranta, Hilikka Kujala, Haapavesi, Paavo Kulkkula, Reisjärvi, Erkki Kuparinen, Seinäjoki, Saara Kyyhkynen, Kemi-järvi, Aulis Laitinen, Riihimäki, Sakari Lammi, Ulvila, Reino Lassila, Ähtäri, Erkki Lehtimäki, Padasjoki, Maija-Liisa Lehto, Oulu, Eino Leppänen, Kivijärvi, Paul-Erik Lindgren, Karis, Göran Lindström, Sjundeå, Tuomo Linnainmaa, Hämeenkyrö, Vilho Lääperi, Rautjärvi, Aune Mannström, Kokkola, Salli Merilä, Forssa, Voitto Muilu, Ruotsi, Pentti Myyry, Pyhtää, Aili Mäkijouppila, Jämsänkoski, Pekka Mäkijärvi, Padasjoki, Anna-Liisa Mäkinen, Somero, Heikki Mäkitalo, Nakkila, Liisa Mäkitalo, Ulvila, Eino Nerg, Rauma, Martti Nikula, Ylivieska, Meeri Näveri, Nastola, Toivo Pekkala, Vimpeli, Veera Pienimäki, Alajärvi, Helmi Pihlaja, Jalasjärvi, Kalevi Pohjola, Turku, Maija Pohjola, Riihimäki, Ville Pohjola, Hamina, Kalevi Pulkkinen, Vaajakoski, Kalevi Puranen, Tervo, Anna Puska, Vaasa, Väinö Pylväskumpu, Leivonmäki, Vuokko Rautén, Hamina, Bertta Rintaniemi, Lapua, Irma Ryynänen, Lappeenranta, Mikko Ränsi, Mouhijärvi, Veikko Rönkkö, Nivala, Eino-Liisa Saarinen, Peräseinäjoki, Väinö Salmeskari, Ylihärmä, Eino Savolainen, Ruokolahti, Hemmo Savonen, Iitti, Esko Seppä, Kouvola, Irja Seppä, Vimpeli, Helga Sipilä, Somero, Aarne Soanjärvi, Petäjävesi, Stig Strömman, Vaasa, Viljo Suokas, Jämsänkoski, Juhani Suvanto, Tuusula, Pentti Syrjä, Turku, Paula Talvitie, Ilmajoki, Pentti Kaarlo Tammela, Kauhava, Helmi Tervo, Pudasjärvi, Matti Toivola, Ulvila, Sakari Tolvanen, Jyväskylä, Vappu Tuomela, Karhula, Martti Tuisku, Kauhajoki, Mauno Vehkaoja, Seinäjoki, Sven-Erik Westersträhle, Helsingfors, Gunnar Wikström, Kyrkslätt, Katri Viitala, Alahärmä, Aila Viholainen, Somero, Pentti Vuorenperä, Vammala, Anna-Liisa Väre, Äänekoski, Toivo Väliaho, Keuruu

Sotaveteraaniliiton ansiomitali luovutettiin seuraaville henkilöille:

Yliluutnantti Kari Aalto, Tampere, rouva Soili Sinikka Andersson, Ruotsi, toimitusjohtaja ja Matti Antero Antola, Somero, kirjanpitäjä Riitta Hannele Arminen, Joutseno, Civilutreda-

re Doris Ingeborg Emanuelsson Ruotsi, Henrik von Fieandt, Espoo, Kirsti von Fieandt, Espoo, projektipäällikkö Reijo Lauri Forssander, Helsinki, rovasti Aulis Harju, Jalasjärvi, asiamies Marjo Hautala, Helsinki, toimituspäällikkö Veikko Havo, Helsinki, toimitusjohtaja Taavi Heikkilä, Lahti, faktori Esko Hellen, Janakkala, everstiluutnantti Jouko Heikki Ilmari Hellsten Oulu, henkilöstöpäällikkö Hannu Herranen, Helsinki, majuri Eero Antero Hiitola, Säskylä, toimituspäällikkö Jouko Himanen, Helsinki, Riitta Huittinen, Kuopio, tutkija Harri Huusko, Helsinki, toimittaja Olli Ihamäki, Espoo, päätoimittaja Pirjo Jaakkola, Helsinki, toiminnanjohtaja Juha Mikael Joki, Ruotsi, palomestari Kalervo Juhola, Tuusula, Olavi Jäppinen, Helsinki, Heikki Järvinen, Helsinki, kirjastovirkailija Paula Jääskeläinen, Rautjärvi, majuri Jari Karjalainen, Helsinki, sairaanhoitaja Anna-Liisa Kasurinen, Kotka, toimitusjohtaja Keijo Ketonen, Turku, Risto Kiiskilä, Tampere, pääsihteeri Olli Juhani Knihtilä, Ruotsi, henkilöstöpäällikkö Pekka Juhani Koivisto Oulu, puheenjohtaja Kari Korhonen, Jyväskylä, toimitusjohtaja Heikki Koskinen, Padasjoki, ylikomisario Topias Kotiniemi, Kotka, everstiluutnantti Arto Kotro, Helsinki, terveydenhoitaja Mirja Kukka, Kemi, toimitusjohtaja Juha Kytömaa, Helsinki, eversti Pertti Laatikainen, Hamina, filosofian maisteri Silja Lehti, Helsinki, eversti Kimmo Juhani Lehto, Sodankylä, sähköasentaja Unto Lehtonen, Suonenjoki, keräyspäällikkö Viljo Ilmari Lehtonen, Helsinki, puheenjohtaja Sulo Leivo, Lahti, eversti

Hannu Tapio Liimatta, Hyvinkää, museojohtaja Teuvo Mahrberg, Hämeenlinna, kirkkohera Jorma Lauri Sakari Marjokorpi Savonlinna, luutnantti Heimo Onni Johannes Marttinen Mikkelissä, kauppatieteen maisteri Pia Mikkonen, Vantaa, everstiluutnantti Timo Juhani Mustaniemi Vantaa, toimitusjohtaja Jorma Mäkelä, Hyvinkää, everstiluutnantti Juha Matti Oskari Niemi Helsinki, kulttuurijohtaja Eero Tapio Niinikoski, Kuusankoski, kuljetusinsinööri Kari Aarre Nissinen, Tuusula, everstiluutnantti Teemu Niilo Okko, Lemi, kenraalimajuri Jaakko Oksanen, Helsinki, museonjohtaja Markku Palokangas, Helsinki, Jarmo Partinen, Kirkkonummi, opetusneuvos Juhani Pirttiniemi, Helsinki, ylikomisario Matti Ensio Pulkkinen, Mikkelissä, dipl. Kauppias Antti Jaakko Puska, Seinäjoki, toimitusjohtaja Olavi Ilmari Rasi, Vihanti, ylijärvartija Matti Sakari Ruskonmäki, Ylämaa, kunnallisneuvos Aapo Saari, Alavus, Seppo Salo, Helsinki, rovasti Väinö, Salokorpi, Hämeenlinna, emäntä Tuija Anneli Saura, Pöytyä, rakennusmestari Einari Savolainen, Kajaani, varatuomari Seppo Savolainen, Helsinki, kiinteistöhoitaja Veli-Juhani Strandman Hyvinkää, toimitusjohtaja Heikki Suominen, Helsinki, emännöitsijä Maria Svartsjö, Ruotsi, kommodori Kari Takanen, Nurmijärvi, Ritva Tammi, Nousiainen, toimitusjohtaja Mika Tarkkanen, Helsinki, kirkkoherra Reijo Sakari Toivanen, Heinävesi, majuri Matti Toivonen, Vammala, eversti Pekka Juhani Tynkkynen, Kouvola, kirkkoherra Eero Juhani Uuk-sulainen, Joutseno, Markku Valtonen, Espoo, Esko Vuorisjärvi, Helsinki, Jyrki Väänänen, Sipoo, ylilääkäri Seppo Öhman, Vaasa.



Sotaveteraanien ansioristi luovutettiin myyntivastaava Helena Hornborgille.



Markku (Mato) Valtonen kiitti ansiomerkkien saajien puolesta.

Sotaveteraaniliitto juhli näyttävästi

Helsingin yliopiston juhlasali täyttyi ääriään myöten 29. syyskuuta, kun jäsenyhdistyksistä eri puolilta maailmaa saapuneet sotaveteraanit ja kutsuvieraat olivat asettuneet paikoilleen. Juhlallinen tapahtuma alkoi *Porilaisten marssin* sävelin tasavallan presidentti Tarja Halosen saapuessa saliin. Ohjelman aloitti Kaartin Soittokunnan musiikkimajuri Elias Seppälän johtamana *Juhlasoitto sotaveteraaneille*, jonka on säveltänyt Timo Forsström. Yleisö ja kuorot lauloivat soittokunnan säestäessä *Sillanpään marssilaulun*.

Avauspuheessaan Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer toivotti tasavallan presidentin, sotaveteraanit, juhlayleisön, Maailman veteraanijärjestön puheenjohtaja Hamid Ibrahimin puolisoineen ja venäläiset vieraat sydämellisesti tervetulleiksi. Katsauksessaan kuluneisiin vuosiin Strömmer muistutti lii-

ton saaneen alkunsa Tampereelta 29. syyskuuta 1957 perustetusta Rintamamiesten Asuntoliitosta. Nykyisen järjestörakenteensa ja nimensä se sai 1964.

Kiitollisuuden aiheita

- Juhlavuottaan Sotaveteraaniliitto on jo viettänyt lukuisin tapahtumin eri puolilla maata. Tänä päivänä liiton syntymäpäivänä veteraanit ovat tehneet kunnia-käynnin maamme kaikille sankarihautoille, näin myös Helsingin Hietaniemessä. Yliopiston juhlasalin pääjuhlaan on kutsuttu edustajat kaikista liittomme sadoista jäsenyhdistyksistä.

- Monista kiitollisuuden aiheista päällimmäisiä ovat virallisen Suomen myönteisyys veteraanien asialle ja suuren yleisön vapaaehtoisuutta. Toki toteutumattomiakin toiveita on – kipeimpänä pulmana mitä ilmeisimmin veteraanien kotona selviytymiselle tarpeellisten avo- ja hoitopalvelujen riittämättömyys.

- Uudet yhteistyöelimet kerovat veteraanien järjestökentän kiinteystyvästä yhteistyöstä. Hengellisen veteraanityön saralla yhteistyöllä on jo pitkät perinteet. Vuonna 1999 perustettu Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (VEVA) valmistelee ja esittelee valtiovalalle yhteiset toiveemme veteraanietuuksien kohentamiseksi.

- Valtuuskunnan 2003 perustama Tammenlehvän Perineliitto on saanut tehtäväkseen veteraanipolven arvokkaiden muistojen valtakunnallisen vaalimisen. Järjestöt perustivat 2006 varainhankinnan toteuttajaksi Veteraanivastuu -nimisen yhdistyksen.

- Ja vielä ensi vuodenvaihteessa järjestöt muuttavat valtion niille korvauksetta tarjoamiin toimitiloihin Helsingin

Itä-Pasilassa. Yhteinen toimitalo tarjoaa epäilemättä uusia mahdollisuuksia yhteistyölle.

- Ilon aiheisiin kuuluu sekin, että veteraanijärjestöjen yhteistyön sarka Maailman Veteraanijärjestössä on nyt saamassa jatkajansa, kun Suomen Rauhanturvaajaliitto jo lähitulevaisuudessa saa myönteisen päätöksen jäsenhakemukselleen Maailman Veteraanijärjestöltä. Puheenjohtaja Strömmer ilmaisi Suomen veteraaniliittojen tyytyväisyyden puheenjohtaja Hamid Ibrahimille myönteisyydestä, jolla Maailman veteraanijärjestö on ottanut vastaan Suomen Rauhanturvaajaliiton jäsenhakemuksen. Yhteisessä lausunnossa liitot ovat antaneet hakemukselle täyden tukensa.

- Lopuksi puheenjohtaja Strömmer kertoi käynnistymässä olevasta historiahankkeesta. Veteraaniliitoilla on nyt jokaisella oman järjestöhistoriansa kirjoitus ajan tasalla. Vuorossa on vielä veteraanikauden kokonaishistoria, jossa mm. veteraanien sodanjälkeisen järjestötyön yhteiskunnallinen tausta ja merkitys tulisi punnittavaksi. Työtä on aloitettu veteraaniliittojen valtuuskunnassa professori Ohto Mannisen johdolla jo vuonna 2002. Se on lähdössä liikkeelle Tammenlehvän Perineliiton toimin vahvasti Kansallisarkistoon ja sen johtoon tukeutuen.

- Iloitsemme vapaasta isänmaasta muun kansan mukana. Samalla kuitenkin muistamme uhrin, jonka vapauden turvaaminen vaati, samoin kuin jo poisnukkuneiden veljien ja sisarien uurastuksen isänmaamme sotienjälkeisessä rakennustyössä.

Veteraanit pitäneet yllä maanpuolustushenkeä

Kaartin Soittokunnan esitettyä Jean Sibliuksen säveltämän kappaleen *Tiera*, eduskunnan puhemies Sauli Niinistö esitti juhlapuheessaan eduskunnan kiitokset veteraaneille maamme itsenäisyydestä. Sotien jälkeisenä aikana hän totesi veteraanipolven kunnostautuneen maamme valtavana jälleenrakentamisessa ja näin luoneen pohjan hyvinvointivaltiolle. Käytännön elämässään veteraanit ovat näyttäneet esimerkillistä mallia keskinäisestä huolenpidosta, ”Veljeä ei jätetä” -periaatteesta.

Sotiemme veteraaneja on

kiittäminen Suomen maanpuolustushengen ylläpitämisestä sekä arvokkaan henkisen ja aineellisen perinteen siirtämisestä nuorille polville. Nuoret tuntevat nyt suurta kunnioitusta ja mielenkiintoa sotiemme veteraaneja kohtaan. Nykynuoret ovat kiinnostuneita tutustumaan lähemmin maamme sotahistoriaan ja sotien jälkeisiin olosuhteisiin. Sotien jälkeen tunne ei ollut yhtä varaukseton, Niinistö muistutti.

Juhlapuhuja muisteli noin 40 vuotta sitten Salon sotaveteraanien perustamista. Hänen isänsä Väinö Niinistö oli yhtenä perustajajäsenenä, toimien yhdistyksen 1. sihteerinä sekä myöhemmin puheenjohtajana.

Uusi sukupolvi, uusi aika veteraaneillekin

Sotien jälkeen syntyneen sukupolven jälkeen alkoi kasvaa sotaveteraaneista kiinnostunut ja heitä kunnioittava sukupolvi. He näkevät Niinistön mukaan isovanhemmissaan esikuvan maanpuolustukselle.

Eduskunnan puhemies toteaa uuden polven tuoneen muassaan myös uuden tyyppistä ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua. Hän mainitsi uuden puolustus- ja turvallisuuspoliittisen selonteon valmistuvan ensi keväänä, vaikka edellisestä selonteosta on kulunut vasta neljä vuotta. Käsitykset ovat muuttuneet taloudellisen uusia myötä lyhyessä ajassa. Rahalla on aina ollut kiinnekohta valtaan. Taloudelliset muutokset muuttavat valtasuhteita. Hyvänä esimerkkinä onnistuneesta päätöksestä hän pitää siirtymistä yhteisen rahan käyttöön heti alussa Euroopan rahaunionin puitteissa.

- Kokemuksesta tiedämme pienistä pienimpien yleensä jäävän kilpailussa hännille. Pienimmiltä mailta tämä edellyttää muita huolellisempaa ja tarkempaa varautumista tulevaisuuteen. Suomessa käydään Niinistön mielestä hapuilevaa keskustelua siitä, miten turvallisuus- ja EU-politiikka meihin vaikuttavat. Keskustellaan siitä, mitä EU:n turvallisuustakuilla käytännössä tarkoitetaan Natoon kuulumattomille ja Natoon kuulumille jäsenmaille.

Suomi tunnetaan taisteluistaan ja jälleenrakennuksesta

Suomen puolustusta on usein



Tasavallan presidentti Tarja Halonen saapuu juhlaan. Ohjaamassa Roy Cairenius ja Aarno Strömmer.



Sotilaspojat Roy Caireniuksen johdolla olivat tuoneet paikalle 20 aineiksi pukeutunutta sotilaspoikaa.



Pääjuhla on alkanut. Elias Seppälä johtaa Kaartin Soittokuntaa.



Pääjuhlan vieraita: Jukka Paarma, Sauli Niinistö, Aarno Strömmer, Tarja Halonen ja Juhani Kaskeala.

kuvattu omintakeisiksi. Niinistö muistutti Helsingin olleen yksi Euroopan pääkaupungeista, joita sodassa ei valloitettu. Tähän vaikuttivat vahva maanpuolustustahto ja yleinen asevelvollisuus. Olemme historiallisesti olleet yksin. Meidät tunnetaan lähinnä taistelutamme ja maan jälleenrakentamisen toteuttajina.

Juhlapuheen jälkeen professori **Lasse Pöysti** esiintyi eläytyen J.L.Runebergin Suomen sodan ruotusotilaaseen *Hannu Munteriin*. Vänrikki Stoolin tarinoissa Runeberg nosti vanhat sotaveteraanit avoimesti esille.

Veteraaneista on huolehdittava

Valtioneuvoston tervehdyksen 50-vuotisjuhlaan tuonut sosiaali- ja terveysministeri **Liisa Hyssälä** totesi, että veteraanien hyvinvoinnista on huolehdittava. Hän korosti nykyaikaisen sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujen merkitystä vastatesa tulevien vuosien haasteisiin.

Vanhustenhuollossa ja vanhusten palveluiden kehittämisessä keskeistä on ikääntyneiden toimintakyvyn, oma-toimisuuden ja itsenäisen sitoutumisen vahvistaminen. Vaativaa hoitoa tarvitsevia on yhä enemmän. Oikeilla kuntatason toimintamalleilla sekä oikeilla kuntoutusmalleilla turvaamme Hyssälän mukaan veteraaneille mahdollisuuden asua omassa kodissaan niin kauan kuin on mahdollista.

Sotainvalidien ja veteraanien asemaa parannetaan nyt erityisellä toimenpidekokonaisuudella. Tämän tavoitteena on tukea ikääntyneiden veteraanien itsenäistä selviytymistä ja toisaalta turvata sotainvalidien mahdollisuuksia päästä laitoshoidon, kun omat voimat al-

kavat heiketä.

Kiitosta Sotaveteraaniliitolle

- Olette olleet avainasemassa, kun veteraanipolvien elinoloja ja sosiaaliturvaa on kohennettu. Liiton aktiivinen vaikuttaminen on vauhdittanut monia uudistuksia, ministeri Liisa Hyssälä tunnusti.

- Haluan kiittää myös Suomen Sotaveteraaniliittoa panoksestanne veteraaniaikakauden perinnön siirtämisessä nuoremmille sukupolville. Kun sotiin osallistuneet ikäpolvet jättävät tämän yhteiskunnan, on tärkeää, etteivät tekonne unohdu kansakunnan muistista. Liiton työ Tammenlehvän Perinneliiton toiminnan käynnistämisessä oli merkittävä. Perinneliiton työ veteraaniperinteen vaalijana ja eräänlaisena kansakunnan unilukkari on erilaista työtä kuin mitä nykyiset veteraanijärjestöt ovat tehneet. Te olette nostaneet jäsenten epäkohtia ja etuuskien parantamistarpeita päättäjien tiedoksi. Perinneliitto siirtää viestikapulan veteraanijärjestöltä tuleville sukupolville.

- Tänä vuonna – itsenäisen Suomen täyttäessä 90 vuotta – itsenäisyytemme puolesta raskaimman taakan kantaneet ihmiset ovat erityisen kiitollisuutemme kohteena. Teemme parhaamme, jotta niiden ihmisten ilta, jotka kantoivat raskaimman vastuun itsenäisyytemme puolesta, olisi mahdollisimman hyvä. Voimme rakentaa jäljellä olevan veteraanien vanhuudenhuollon vaativan vaiheen läpiviennin valtiovallan ja veteraanijärjestöjen yhteistyön varaan. Suomen Sotaveteraaniliitto on tässä työssä tärkeä toimija.

- Valtioneuvoston puolesta minulla on ilo ja kunnia kiit-

tää Suomen Sotaveteraaniliittoa viiden vuosikymmenen ansiokkaasta taustasta. Toivon liitolenne ja teille kaikille parhainta menestystä, voimia ja henkistä vireyttä tuleville vuosille, sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hyssälä lausui.

Loppuohjelmiston musiikillisessa annissa Sibelius-lukion kamarikuoro esitti **Marjuka Riitimäen** johtamana Pekka Kostiaisen sovittaman *Mull' on heila ihana* sekä Essi Wuorelan ja Jussi Chydeniuksen sovittaman *Kaipaava*. Helsingin Sotaveteraanikuoro ja sen perinnekuoro Viipurin Lauluveikot esittivät **Arvo Kuikan** ja **Urpo Rauhalan** johdolla Fredrik Paciuksen *Suomen laulun* sekä C.F. Kressin *Porilaisten marssin* ja K. Hämäläisen *Veteraanin iltahuudon*. Kaartin Soittokunta ja kuorot esittivät Sibeliuksen *Finlandian*. Juhla päättyi Maamme -lauluun.

Markku Rämö



Suomen Rauhanturvaajaliiton puheenjohtaja Heikki Holma (vas.) johdatteli Maailman veteraanijärjestön puheenjohtajan Hamid Ibrahimin puolisoineen yliopiston juhlasaliin.



Kunniapuheenjohtaja Gunnar Laatio ja arkkipiispa Jukka Paarma keskustelemassa yliopistolla.



Varsinaissuomalaisia juhluvieraita kahvilla ennen juhlaa.



Sibelius-lukion kamarikuoron esitykset olivat yleisön mieleen.



Pääministeri Matti Vanhanen tervehtimässä vieraita valtioneuvoston juhlahuoneistossa.

Pääministeri kiitti Sotaveteraaniliiton menestyksekkästä työstä

On erinomainen yhteensattuma, että juhlavuotenne käy yksiin Suomen itsenäisyyden 90-vuotisjuhlan kanssa. Viisi vuosikymmentä liitonne ja itsenäinen Suomi ovat kulkeneet rinnan. Kunnia itsenäisyytemme säilyttämisestä kuuluu teille, veteraani-ikäpolvelle, totesi pääministeri **Matti Vanhanen** Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhluvuoden kunniaksi pidetyllä vastaanotolla 28. syyskuuta.

Keväällä julkistettu Sotaveteraaniliiton historiikki antaa pääministerin mielestä hyvän kuvan toiminnan vuosikymmenistä. - Alkutaival oli haasteita täynnä, koska yhteiskunnallinen ilmapiiri ei ollut vielä valmis tunnustamaan veteraanien työn arvoa. Olitte myös itse työelämässä ja kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa

mukana. Taisi käydä niin, että kuten sodassa, myös jälleerakennusvaiheessa kannoitte vastuuta kaikista suomalaisista kun muiden olisi pitänyt muistaa teitä. Vähitellen olosuhteet paranivat sellaisiksi, että saavutuksenne ja työnne saivat ansaitsemansa arvostuksen.

- Veteraanipolitiikalla on ollut viime vuosikymmenien yhteiskuntapolitiikassa erityinen asema. Valtiovalta on eri tavoin huomionnut sotainvalidien ja muiden rintamaveteraanien erityisen huollon ja hoivan tarpeet vuosittaisissa talousarvioissa. Näin on myös vuoden 2008 talousarviossa.

- Suomen Sotaveteraaniliitto maan suurimpana veteraanijärjestönä on ollut aktiivisesti vaikuttamassa jäsentensä ja koko veteraaniväestön asemaa koskeviin päätöksiin.

- Itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi hallitus teki keväällä veteraanijärjestöjen toiminnan tukemiseksi merkittävän päätöksen, kun veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen yhteisen toimitilan vuokrakustannuksiin varattiin määräraha. Haluamme näin osoittaa yhteiskunnan kiitosta veteraanijärjestöjen työlle.

- Tänä päivänä, 50-vuotiaan liitonne perustamisen juhlapäivän aattona, kiitän kaikkia liitonne toiminnassa mukana olleita. Työtänne tarvitaan vielä. Suomen itsenäisyyden juhluvuonna voimme olla ylpeitä suomalaisuudesta ja Suomen asemasta. Suomen Sotaveteraaniliitto ja jäsenenne olette olleet yksi tämän menestystarinan tekijöitä, pääministeri Matti Vanhanen totesi.



Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer luovutti liiton lipun vapaudenristin tunnuskirjettä pääministeri Matti Vanhaselle.



Tiedotusmiehet vas. Vesa Saarinen, Ilpo Murtovaara ja Erkki Heikkinen tapasivat.



Vastaanotolla tapasivat vas. valtuuston puheenjohtaja Aarno Lampi, Lahden Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Eero Lehtonen, piirin kunniapuheenjohtaja Mauno Uusitalo, Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Pentti Laamanen ja valtuuston jäsen Erkki Näveri Nastolasta.



Isännän pöydässä Matti Vanhanen, Aarno Strömmer, Juhani Soila, Sinikka Mönkäre (selin), Eeri Hyrkkö ja Aarno Lampi.

Sotiemme veteraaneille omistettu jumalanpalvelus



Kirkkoon saavuttiin hyvissä ajoin.

Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlapäivän jumalanpalvelus pidettiin Helsingin Tuomiokirkossa.

Saarnassaan arkkipiispa **Jukka Paarma** rinnasti Matteuksen evankeliumin pohjalta Jeesuksen sanoman lasten huolenpidosta sotiemme veteraanien toisistaan huolta pitävään arvomaailmaan, jossa ”veljeä ei jätetä”. Julkaisemme saarnan lyhennettynä.

Liturgina jumalanpalveluksessa toimi teologian tohtori **Suvi-Päivi Koski**, kanttorina ja urkurina dir.mus. **Seppo Murto**. Espoon Sotaveteraanikuoroa johti **Pekka Kontu**. Tekstinlukijana toimivat **Eino Luostarinen** ja **Mikael Kriisin**, suntioina **Petri Oittinen** ja **Jussi Ikkala**.

Jeesus osoitti opetuslapsilleen luokseen kutsumansa lapsen ja totesi suurimmaksi taivaan valtakunnassa sen, joka nöyrytyy tämän lapsen kaltaiseksi. ”Joka minun nimessäni ottaa luokseen yhdenkin tällaisen lapsen, se ottaa luokseen minut”.

Mitä sanottavaa tällä evankeliumitekstillä on meille tämän päivän kirkkoväelle, jotka olemme koolla juhlimassa Suomen Sotaveteraaniliiton puo-

livuosisataista taivalta? Tekstissä puhuttiin lapsista ja heidän huolehtimisestaan ja arvostamisestaan. Ainakin yhden kysymyksen se herättää, kun ajattelemme itsenäistä maamme, yhteiskuntaa, jota veteraanisukupolvi merkittäväällä tavalla on ollut rakentamassa.

Jeesus puolusti radikaalin voimakkaasti niitä ihmisiä ja ihmisryhmiä, jotka silloisessa yhteiskunnassa oli sysätty syrjään. Lapset oli yksi sellainen ryhmä. Toinen ryhmä, jonka Herramme esimerkillisesti nosti täyteen ihmisarvoon, oli naiset ja kolmas ryhmä muukalaiset, vierasheimoiset.

Mitkä ovat meidän ajassamme ne ryhmät, jotka pitäisi nostaa aliarvostetusta ja syrjitystä asemasta oikeudenmukaiseen ihmisarvoonsa?

Tämän kysymyksen rinnalle tahtoisin nyt nostaa toisen kysymyksen: mitkä ovat ne ihmiset ja ihmisryhmät, jotka nyt pitäisi nostaa esille hyvinä esimerkkeinä, esikuvina? Mistä löydämme vastuuntuntoisen elämän esimerkkejä? Ajassamme leviävässä julkkiskultissa tarvitsisimme nyt enemmän niitä, jotka ovat ansainneet julkisuutensa hyvillä, arvokkailla, esimerkillisillä saavutuksillaan, eikä kyseenalaisen maineen,

skandaalien, jopa häpeällisten tekojen vuoksi.

Nuori ihminen kasvaa hyvään elämään paljon paremmin hyvien esikuvien kuin varoitusten ja kieltojen avulla. Kohti parempaa johtavat ihmistä ja yhteiskuntaakin enemmän hyvät esimerkit kuin epäkohtien osoittelu. Tarvitsemme hyviä uutisia.

Suuret uutiset kertovat pääasiassa sodista ja katastrofeista. Vain huonot uutiset ovat uutisia. Kuva todellisuudesta vääristyy helposti. Hyvät uutiset on kuitenkin nostettava esille. Ja niitä on. Ajatelkaapa vain sitä viiden vuosikymmenen kehitystä, joka on maassamme tapahtunut Sotaveteraaniliiton toiminnan aikana. Tai jo sodan päättymisestä alkaneen jälleenrakennuksen alkamisesta tähän päivään. Tänä on lausuttava kiitoksen sana sille joukolle, joka on antanut uhrinsa vapaan maan puolesta, sille joka teki velvollisuutensa kun isänmaa kutsui. Olemme näiden vuosikymmenten kuluessa nousseet vaikeista olosuhteista maailman valtioiden kärkeen. Hyvä uutinen, kiitollisuuden aihe jos mikä, liian usein vain unohdettu!

Jo rajan taakse siirtynyt entinen työtoverini innostui eläkepäivinänsä osallistumaan veteraanitoimintaan. Mitä enemmän ikää kertyi, sitä aktiivisemmin hän oli mukana siinä määrin kuin voimat ja kunto sallivat. Kysyin häneltä: mistä moinen innostus? Mikä saa hänet mukaan, vaikka monet omat vaivat houkuttelisivatkin jäämään oman sohvan tai keinutuolin turvaan? Hänen vastauksensa pysähdytti. Hän sanoi, että siinä toiminnassa hän on kokenut, että hänestä välitetään. Pitkään yksinäisyydestä kärsinyt oli löytänyt

veljesjoukon, jonka parissa hän tunsi sellaista yhteyttä, joka vei muistot yhteisiin kokemuksiin, vaaran aikoihin yli puolen vuosisadan taa. Samanlaista toisesta huolehtimisesta ja välittämistä hän tarvitsi nyt askeleen lyhennettyä. Harrastukseksi hän käy nyt tapaamassa niitä veljiä, jotka ovat huonommassa kunnossa, keskustelemassa, lukemassa ja rohkaisemassa. Osoittamassa, että veljestä välitetään. Minusta tässä paljastui yksi veteraanityön suurimmista merkityksistä yhteiskunnassamme, keskinäinen vastuunkanto, joka on vain vahvistunut vuosien varrella.

Jos nyt etsitään esimerkiksi ihmisryhmiä, niin eivätkö sellaisiksi sovi juuri ne, jotka ovat todistaneet elämällänsä, ettei väsyneitä ja heikkoja jätetä. Heitä ovat olleet veteraanit. Samalla tavalla on syytä muistaa niitä muita, jotka tämän hetken yhteiskunnassa kantavat huolta siitä, että täällä välitetään. Marsalkan päiväkäsky kirkkojemme seinillä kertoo äitien, kasvattajien ja puolisoitten panoksesta ei vain silloin kerran vaan yhä. Liian harvoin heitä muistetaan kiitoksin.

Muut kasvattajat, huoltotyössä toimivat, ammattilaiset ja vapaaehtoiset kuuluvat kiitoksen saajiin. Liian usein unohtamme tyystin ne monet kodeissa sairaita omaisiaan, usein vanhempiaan tai puolisoaan hoitavat, jotka joskus voimiansa ääri-rajoihin asti ponnistelevat osoittaakseen, että ”sinua ei jätetä”. Alussa luetun tekstin Jeesuksen sanat lapsista olivat vastausta ihmisten kysymykseen, kuka on suurin taivasten valtakunnassa. Suurin on se joka antaa ja jakaa toisille jotain hyvää. Maan päällä aarteita kootaan - rahaa, mainetta, kunniaa. Taivaallinen aarre kertyy jakamalla. Suurin on se, jolla on aarre taivaassa.



Tekstin lukijoina olivat Mikael Kriisin ja Eino Luostarinen.



Arkkipiispa Jukka Paarma saarnasi jumalanpalveluksessa.



Tuomiokirkkoon saapui satamäärin väkeä.



Espoon Sotaveteraanikuoro esiintyi tuomiokirkossa.

Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlatapahtumien kuvasatoa



Jäsenyhdistysten onnittelut esitti maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö. Ryhmän kokosi Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen.



Venäjän sotaveteraanien ja sotapalveluksen järjestön kansainväliset neuvonantajat Igor Novosjlov, Alexandra Rudik ja tulkkeina toimineet Andrei Podquiko ja Reijo Nikkilä onnitelivat juhlivaa liittoa.



Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan edustajat (oik.) Sulo Leivo, Veli Matti Huittinen, Juhani Saari, Onni Toljamo sekä Laine Maire Kyöstilä esittämässä onnitteluja.



Pitkämatkaisin onnittelija Arno Forslund oli saapunut Vancouverista Kanadasta.



Tammenlehvän Perinneliiton onnittelut esittivät Risto Junttila ja Matti Niemi.



Reserviläisliitto luovutti Sotaveteraaniliitolle lippunsa. Luovuttamassa vas. I varapuheenjohtaja Osmo Suominen, puheenjohtaja Matti Niemi ja II varapuheenjohtaja Esko Raskila.



Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen onnittelut esittivät (oik.) varapuheenjohtaja Villem Ahas, puheenjohtaja Uno Järvelä ja kunniapuheenjohtaja Sven Ise.



Kansainvälisiä vieraita Katajanokan Kasinolla. Keskellä Maailman veteraanijärjestön puheenjohtaja Hamid Ibrahim. Kuvat: Tuomas Sauliala



Kaartin Jääkärirykmentti oli asettanut kunniakomppanian Hietaniemen hautausmaalle. Liput hoitivat pääkaupunkiseudun sotilaspojat.



Helsingin Sotaveteraanikuoro esiintyi Hietaniemessä.



Kansaneläkelaitoksen onnittelut esittivät pääjohtaja Jorma Huuhtanen ja johtajat Matti Puhakka ja Helena Pesola.



Keski-Helsingin Sotaveteraaneihin kuuluvan Juutalaiset Sotaveteraanit -yhteisön onnittelut esittivät puheenjohtaja Aron Livson ja sihteeri Harry Matso.



Valtiokonttorin onnittelut toi linjaohtaja Marja-Liisa Taipale.



Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen onnittelut esitti puheenjohtaja Pekka Pitkänen ja varapuheenjohtaja Teuvo Alava.



Pääministerin vastaanotolla valtioneuvoston juhlahuoneistossa tavattiin tuttuja.



Yliopistolla juhlassa (vas.) kunniapuheenjohtaja Gunnar Laatio, mannerheimristin ritari Pentti Iisalo, liiton valtuuston puheenjohtaja Aarno Lampi, Viron suurlähettiläs Merle Pajula ja mannerheimristin ritari Tuomas Gerdt.

Veteraaneista pidettävä huoli loppuun asti



Aarno Strömmer näkee veteraanityössä tärkeäksi hyvän yhteistoiminnan eri järjestöjen kesken ja se onkin kehittynyt ilahduttavan myönteisesti. Tyytyväisyyttä tuo myös kannattajajäsenten määrän kasvu, joskin pohdituttaa, miten saada esiin heistä aktiivisimmat, jotka myös sitoutuvat antamaan työpanostaan.

Sotaveteraanitoiminta tuli liittomme puheenjohtajalle, professori **Aarno Strömmerille** (80) tärkeäksi elämänsisällöksi 1980-luvun lopulla pian eläkkeelle jäämisen ja puolison kuoleman jälkeen. Takana oli monivaiheinen virkaura, viimeksi asuntohallituksessa Helsingissä, sitä ennen kaupunginjohtajana syntymäkaupungissa Torniossa ja aiemmin mm. tilastokeskuksen, Väestöliiton ja valtakunnansuunnittelutoimiston tehtävissä. Valtioneuvoston jäsenenä hän palveli 1975 toimiessaan asun-toministerinä Keijo Liinamaan virkamieshallituksessa.

Elämäntilanteen muuttuessa oli uhkana ”jäää tyhjän päälle”, mutta eipäs vain: ”Silloin **Heikki Paarma** veti minut mukaan tekemään Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin lehteä. Siitä se alkoi 1989, ja edelleenkin teen lehteämme. Koen sen yhä tärkeäksi ja haasteelliseksi työksi. Lehdellä on tärkeä merkitys dokumentoida sotaveteraanitoimintaa, saat-taa sotavuosien asioita muidenkin tietoon ja sillä on myös iso taloudellinen merkitys meil-le”, Strömmer toteaa. Hän on vuodesta 1990 alkaen toiminut Heikki Paarman jälkeen Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana. Vuodesta 2004 lähtien Strömmer on ollut myös Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja. Liittohallitukseen hän tuli jo yhdeksän vuotta aiemmin, valtuuston puheenjohtajana hän toimi vuodet 1998 -2004.

Koulupoikana sotisovassa

Vuonna 1927 syntyneenä Strömmer säästy itse raskailta rintamapalveluvuosilta, joita vanhempien ikäluokkien veteraaniveljet kokivat. Perusteet omaan tammenlehväänsä ja rintamasotilastunnukseen tulivat, kun hän koulutovereidensa tavoin helmikuussa 1944 astui palvelukseen ilmatorjuntajoukoissa: ”Kemin, Tornion ja Rovaniemen lukiolaispojista muodostettiin 96. kev. it-jaos. Veitsiluodossa saimme pätevän koulutuksen, kelpo tykkimiehiä meistä tehtiin. Taistelutehtäviin emme olleet joutuneet, kun aselevon jälkeen meidät syyskuun 1944 puolivälissä kotiutettiin”, Strömmer kertoo.

Kotiinsa Tornion pappilaan palattuaan Strömmer joutui pian mukaan Lapin sodan tapahtumiin. **Osasto Larjon** riveissä hän osallistui ns. Tornion kaappaukseen, joka edelsi maihinnousua Röyttään 1.10.1944. ”Osasto pystyi ottamaan haltuun kaupungin keskustan Suensaaren, mutta voimat eivät riittäneet aseman seudun valtaamiseen. Maihinnousujoukkojen etenemistä Röytän satamasta Tornioon helpotti suuresti, kun osasto Larjo pystyi järjestämään junan kuljetusvälineeksi”, Strömmer kertoo. Omista sotakokemuksistaan hän voi mainita myös talvisodan aikaisen palvelun lähetti-poikana SotaS 33:ssa, vaikka oli tuolloin vain 12-vuotias.

Nappulaliigan mies

Vanhempi veteraaniveli on leikkisästi puhutellut Strömmeriä ”nappulaliigan mieheksi”. Mutta veteraanien yhteisten asioiden hoitamisessa hänelle uskottiin pian paljon vastuuta. Henkilökohtaiset ominaisuutensa kuten sovinnollisen, humanin luonteensa ja erinomaiset yhteistyötaitonsa sivuuttaen Strömmer haluaa kiittää hyvää tiimityötä. ”Tärkeinä avainhenkilöinä ovat siinä toimineet mainiot toiminnanjohtajamme, Pohjois-Pohjanmaan piirissä omalla toimikaudellani **Sakari Kurkimäki** ja nykyisin **Martti Lamminaho** sekä Sotaveteraaniliitossa **Markku Seppä** sekä edeltäjänsä **Jaakko Valve** ja **Esko Kosunen**” esikuntineen, hän toteaa.

”Sotaveteraaniliitossa oli helppo lähteä jatkamaan työtä, jossa edeltäjät **Gunnar Laatio**, **Simo Kärävä** ja **Aarno Lampi** olivat saaneet hoidetuksi monia tärkeitä asioita. Sellainen oli esimerkiksi Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan perustaminen hoitamaan veteraanien asioita valtiohallituksen suuntaan vuonna 1999. Lampi on suurenmoisella tavalla edistänyt edelleen myös perinnettöä. Se huipentui Tammenlehvän Perinneliiton perustamiseen vuonna 2003.”

Yhteistoimin lisää tukea ja tehokkuutta

Yhteistyö sotiemme veteraanijärjestöjen kesken on kehittynyt monella tavoin suotuisaan suuntaan niin valtakun-

nan tasolla kuin alueellisessa toiminnassakin. Hyvänä pohjana on veteraanien hengellinen toiminta yhteisine kirkkopäivineen. Tästä Strömmer tuntee tyytyväisyyttä ja kiitollisuutta. Ajankohtainen ilonaihe on veteraanijärjestöjen pääsy yhteiseen toimitaloon, kukin omiin tiloihinsa. Valtiovallan kädenojennuksena itsenäisen Suomen täyttäessä 90 vuotta järjestöt saavat käyttöönsä väljät tilat Helsingin Itä-Pasilassa. Sotaveteraaniliitto muuttaa sinne vuoden 2008 alussa. Tammenlehvän Perinneliitto vastaa tilojen hallinnoinnista. Järjestöt säästävät kustannuksissa, kun päällekkäisiä toimintoja voidaan karsia ja muita synergiaetuja saavutetaan.

Varainhankinta on edelleen tarpeen

Omalla puheenjohtajakaudellaan Strömmer on kantanut huolta taloudellisten resurssien riittämisestä. Veteraanien ikääntyessä tarpeet moninkertaistuvat, varoja tarvitaan lisääntyvästi täsmätyöhön. Varainhankinnassa on nyt Strömmerin mukaan edetty uudelle tasolle, kun Veteraanivastuu ry:n toiminta käynnistyi kaikkien veteraanijärjestöjen yhteistyönä. Yhteisvoimin varainhankintatulos on nyt noussut noin 3,5 miljoonaan euroon vuodessa. Tällä tasolla Strömmer toivoo sen edelleen pysyvän. Veteraanityöhön kertyneitä varoja ei Strömmerin mukaan pidättellä liiton ja piirien portaissa, vaan ohjataan mahdollisimman pian kentälle. Paras asian-tuntemushan on paikallisyhdistyksissä.

Muutoksia hallintorakenteisiin

Sotaveteraanityöntulevaisuutta pohdittaessa askarruttaa myös organisaation rakenteen tarkistamisen tarve. ”Tähän saakka nykyinen organisaatiomme on toiminut hyvin. Jäsenyhdistysten määrä on pysynyt entisellään, niitä on yhä lähes 400. Ajan kysymys on kuitenkin, koska organisaatiota on muotava uudelleen”, Strömmer sanoo. Hän viittaa yhdistyksille annettuun tehtävään hahmotella tulevaa toimenkuvaansa ja elinkaartaan. Piirit kokoavat niistä yhteenvedot, joita on tarkoitettu tarkastella liittotasolla ja mahdollisesti joitain ratkaisuja

tehdään jo ensi toukokuun liittokokouksessa Turussa.

Nuoria voimia vastuunkantoon

Sotaveteraaniliiton veteraanijäsenten kokonaismäärä on laskenut noin 40 000:een ja pienenee kymmenisen prosenttia vuodessa. Nuoremasta polvesta nouseva kannattajajäsenkunta on kuitenkin ilahduttavasti vahvistunut: heitä on jo 25 000. Paikallisten yhdistysten puheenjohtajista ja sihteereistä pääosa muodostuukin jo kannattajajäsenistä. Sääntömuutoksilla kannattajajäsenet samoin kuin myös veteraanien puoliset ja lesket on saatettu täysivaltaisten jäsenten asemaan.

Järjestötoiminnan tulevaisuudennäkymänä Strömmer näkee, että jäsenmäärältään pienet veteraaniihdistykset joutuvat yhdistämään voimansa. Yhdistysten määrän supistumista ei kuitenkaan välttämättä seuraa piirien määrän väheneminen. Viime kädessä piiriporras voi ottaa vastuuta veteraaniveljistä, jos omaa yhdistystä ei enää ole tukea antamassa. Sotaveteraanityössä on edelleen vahvana tekijänä myös Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ja sen naisjaostot, joihin kuuluu yli 30 000 naista. Jaostot ovat yhä yhdistysten tärkeä tukivoima olkoonkin, että tuen on jo selkeästi suuntauduttava myös yhdistyksiltä jaostosisarten suuntaan.

Työn painotukset ovat vaihdelleet

Sotaveteraanityössä painotukset ovat liiton 50 toimintavuoden aikana muuttuneet tarpeiden mukaan. Aikanaan olivat asutuskysymykset keskeisiä, sitten eläkeasiat ja kuntoutustoiminta tulivat pintaan. Veteraanien keski-ikä nousee nyt jo yli 85 vuoteen on sosiaalisen tukitoiminnan merkitys vahvistunut ja kasvaa edelleen. Tunnetaan huolta riittävän kotiavun turvaamisesta, kun yhteiskunnan voimavarat näyttävät ehtyvän. Huoli on yhteinen maamme koko vanhusväestölle. Veteraaniveljistä ja -sisarista viimeisimmät ovat jäljellä vielä 2020-luvulla. Kunniasta on toimia niin, että jokaisesta heistä huolehditaan hyvin loppuun saakka.

Pekka Koivisto

Venäläiset veteraanit liputtavat rauhantahtoaan

Venäjän sotaveteraanien ja sotapalvelun veteraanien komitean kansainväliset neuvonantajat Igor Novosjlov ja Alexandra Rudik olivat Sotaveteraaniliiton vieraina 28.-29.9 juhlallisuuksien aikana. Järjestön päällimäinen sanoma liputtaa veteraanijärjestöjen yhteisen toiminnan lujittamista ja rauhan puolesta vaikuttamista. Haastattelu on tehty tulkin välityksellä.

Jokaissessa Venäjän federaation 65 subjektissa sotaveteraanien ja sotapalveluksen keskusjärjestöllä on omat alueelliset hallinnolliset komiteansa. Viime vuoden syyskuussa järjestö vietti toimintansa 50-vuotisjuhlaa. Sen puheenjohtajana toimii ilmavoimien marsalkka **Alexander Nikola-jevitsh Jefimov**. Keskusjärjestö kokoontuu joka viides vuosi, jolloin myös sen puheenjohtajan valinta suoritetaan.

Järjestö pitää yllä humanistista toimintaa ja tiedonvälitystä kaikkien maiden veteraanijärjestöjen kesken ja osaksi sovinto-ohjelmansa puitteissa. Venäjän sotaveteraanien järjestö on jäsenenä Maailman veteraanijärjestö WVF:ssä. Venäjän veteraanit toivoisivat WVF:n terästyvän. YK-yhteyksissä sen ääntä ei heidän mielestään kuunnella tarpeeksi. WVF tarvitsisi lisää järjestövoimia ja vaikutusvaltaa jäsenistöön, venäläisvieraat toteavat.

Kristillinen suhtautuminen sodan uhreihin

Suomen ja Venäjän sotaveteraanien vuorovaikutuksesta Novosjlov ja Rudik kertovat venäläisten sotaveteraanien

ymmärtävän ja pitävän tärkeänä, että sodan uhreihin on suhtauduttava kristillisellä tavalla. He toteavat järjestönsä pitävän suuressa arvossa rauhanomaisia naapurisuhteita Suomen ja Venäjän välillä. Järjestö tahtoo vaikuttaa tähän yhteistyössä molempien maiden veteraanijärjestöjen kesken, samoin sovittelukomitean puitteissa.

- Sovintokomitea perustettiin alunperin Saksan entisen liittokansleri **Gerhard Schröderin** aloitteesta. Sen puitteissa Kurskissa, Tullonissa, Pihkovassa, Voroniezissa ja Smolenskissa kunnostetaan saksalaisten sotilaiden hautoja. Tähdellisenä pidämme, että toimiin osallistuvat molempien maiden nuoret. Sittemmin sovintokomitea on laajentanut toimikenttäänsä. Vuodesta 2007 siihen osallistuvat osaltaan sekä Saksan että Venäjän puolustusvoimat.

Suomalaisten kanssa ajan-kohtaisena toimenpiteenä on nyt sodan aikana Neuvostoliitolle luovutetun alueen puolelle pudonneen lentokoneen nostaminen. Suomalaiskoneen ohjaamo lojuu suossa 7-8 metrin syvyydessä. Se tullaan nostamaan helikopterin avulla. Lentäjän jäänteet on tarkoitus toimittaa

Suomeen. Asiasta on tiedotettu ulkoministeriölle, joka etsii lentäjän omaisia, venäläisvieraat kertovat. Vierailun yhteydessä he ojensivat Sotaveteraaniliitolle kunniamerkeistään huomattavimman eli Pietari Suuren I asteen kunniamerkin.

Sotaveteraaneilla syvin kokemus rauhan tarpeesta

Novosjlov ja Rudik pitävät erityisen kiittävänä sitä, että Suomen johto kuuntelee sotaveteraanien ääntä. Samoin sitä ettei Suomi toisen maailmansodan jälkeen ole osallistunut ainoakaan sotakonfliktiin. Tästä moni muu maa voisi heidän mielestään ottaa esimerkkiä.

- Suomen ja Venäjän raja palvelee tässä rauhan ja ystävyyden esimerkkinä.

- Kaikkien maiden veteraanijärjestöjen tehtävänä on kertoa nuorille, että ystävällisyys muita maita ja kulttuureja kohtaan on tähdellinen moniulotteinen tavoite. Valitettavasti 2000-luvullakin on niitä, jotka pyrkivät yksiuulotteiseen maailmaan siviiliuhreja aiheuttaen.

- Veteraanien ei ole koskaan syytä lopettaa puhumasta rauhan puolesta. Vain sotien veteraanit ovat nähneet ja kokeneet kuinka välttämätöntä rauha todella on. Ei ole sattumaa että veteraaneja on jäänyt runsaasti eloon. Se on Jumalan johdatus, toteavat Novosjlov ja Rudik.

Markku Rämö



Venäjän sotaveteraanien ja sotapalvelun veteraanien komitean kansainväliset neuvonantajat Igor Novosjlov ja Alexandra Rudik Sotaveteraani-lehden haastateltavina.

SÄHKÖMOPEDIT

Pegasos
3900€

Suoraan maahantuojalta!
Soita ja tilaa ilmainen esite!
LOM-TUOTE OY puh. 0400-785 105



Tarpan
3500€

Hercules Mini

Hercules 400 3200€

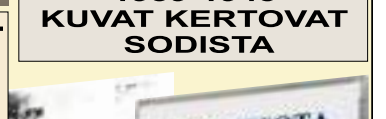
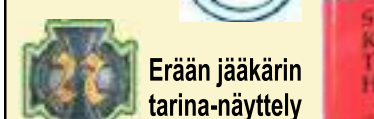
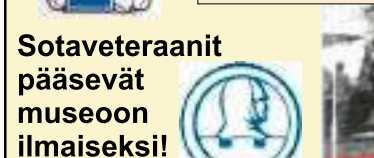
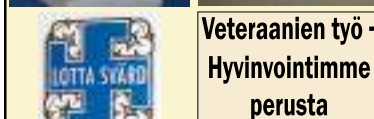
Hercules
4650€

CE

Sotahistoriallinen erikoismuseo

Suomen Tykistömuseo

Tykistön historiaa 1400-luvulta tähän päivään



Linnankasarmi 13100 HÄMEENLINNA

Puh. 03-682 4600 fax 03-682 4601

www.tykistomuseo.fi email: toimisto@tykistomuseo.fi
Avoimna: 1.10.-31.3. ma-su 11-17 ja 1.4.-30.9. ma-su 10-18,
muulloin sopimuksen mukaan. Café Katri 03-1814 3447

Juhlavuoden onnistunut kunnianosoitus

Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlapäivänä 29. syyskuuta Sotaveteraanit kävivät kunniakäynnillä kaikilla noin 600 sankarihaudalla sekä muualla maailmassa sijaitsevilla sotiemme muistomerkeillä. Ohessa kuvakooste muutamilta paikkakunnilta.



Suomen Sotaveteraaniliiton seppeleen Sankariristille laskivat (vas.) Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön puheenjohtaja Vuokko Hurme, liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja valtuuston puheenjohtaja Aarno Lampi.



Ylipääällikkö Mannerheimin hautapaadelle seppeleen laskivat (vas.) Keski-Helsingin Sotaveteraanien puheenjohtaja Arvo Aho, Helsingin seudun piirin Naistoimikunnan puheenjohtaja Kaija Uuksulainen. Seppelettä laskemassa piirin puheenjohtaja Pentti Laamanen.



Säkylän kirkkomaalle kokoontui satakunta vierasta. Seppeleen laskivat yhdistyksen puheenjohtaja Esko Mäntyranta seurassaan Jenny Hutri ja Viljo Tuominen. Paikalla oli Porin Prikaatin muodostaman kunniavartion lisäksi lippulinna, jossa Suomen lipun rinnalla tilaisuutta kunnioittivat sotaveteraanien ja –invalidien järjestöliput. Lippuvartiossa olivat Pentti Perttuli, Kauko Anttila ja Esa Talvitie.



Sudburyn Asevelikerho otti osaa Sotaveteraaniliiton 50-vuotisjuhlan maailmanlaajuiseen seppeleenlaskutilaisuuteen 29.9. 2007. Lippuvartiossa toimivat Asevelikerhosta Onni Keskinen, Antti Vakkuri ja Uuno Pilbacka. Seppeleen laskivat Talvisodan veteraani Alvi Saatsi, Kannaksella loukkaantunut Olavi Lehtonen ja Kannaksella palvelut lott Kaarina Hytti. Lopuksi laulettiin virsi *Jumala omi linnamme*. Päätteeksi laulettiin *Maamme -laulu* Stefan Laakson trumpetin säestyksellä.



Nastolan sankarihautausmaalla seppeleen laskivat sotaveteraanien edustajana Tapio Rantala, jota avustivat Reserviupseerikerhon, Reserviläisten ja Maanpuolustusnaisten edustajat. Nastolan Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja Juhani Reentilä piti tilaisuudessa puheen.



Raution sotaveteraanit järjestivät juhlapäivänä kirkossa hartaustilaisuuden ja seppeleenlaskun sankarihaudoille. Hartaustilaisuudessa puhui kappalainen Eija Nivala. Seppeleen laskivat Marjatta Naukkarinen ja Erkki Niemelä.



Piispa Wille Riekkinen piispantarkastusseurueineen osallistui Puolangan sankarihaudoilla seppelenlaskuun.



Savonlinnan Seudun Sotaveteraanien toiminnanjohtaja Jaakko Lindell piti puheen, jossa hän muistutti kuulijoita 385 sankarista, jotka on haudattu tälle paikalle. Kunniapuheenjohtaja Aarre Annala ja vuoden 2006 kunniaveteraanit Paavo Asikainen sekä vuoden 2007 kunniaveteraani Helena Haapasalo laskivat havuseppeleen muistomerkillä. Muistotilaisuus päättyi mieskuoron ja veteraanien yhdessä laulamaan virteen *"Sun kätes herra voimakkaan ..."*



Juhlapäivänä havuseppele laskettiin Uudessakaarlepyyssä. Laskijoina olivat Lenart Winqvist ja Hugo Juthbacka.



Suomen-pojat laskivat havuseppeleen Metsäkalmiston hautausmaalla. Laskijoina vas. Viktor Preiman, Edgar Sinisalu ja Oliver Tamsalu.



Sotaveteraanit Kaarlo Mirkkola ja Birger Fält laskivat seppeleen trumpetilla puhalletun aloitusmerkin jälkeen Päijänteen saarella Jyväskylän Säynätsalossa. Kunniavartion oli asettanut Laskuvarjojääkärikillan Keski-Suomen paikallisosasto. Väinö Aaltosen suunnitteleman sankarimuistomerkin äärellä puheen piti kappalainen Harri Romar.



Mouhijärven sankarihaudalle laskivat seppeleen Eino Puranen, Mikko Ränsi ja kirkkoherra Lasse Hautala. Kunniavartiossa olivat Ilkka Järvenpää ja Esko Raskila.



Oulun sotaveteraanien havuseppeleen kävivät laskemassa kotikaupunkinsa sankarihaudoille veteraaniveljet Matti Jutila, Erkki Hedman ja Valter Bäckström. Oulunseudun sotilaspoikien perinnekillan veljet Jorma Salkosalo ja Jouko Huhtala seisoivat kunniavartiossa muistomerkillä. Oulun Sotaveteraanikuoro esitti tilaisuudessa laulutervehdyksensä.



Sotaveteraaniliiton 50-vuotistaivalta juhlistettiin Taivalkoskella hartaushetkellä seurakuntatalossa ja seppeleen laskulla sankarihautausmaalla. Havuseppeleen Isänmaan vartiosotilas-muistomerkin juurelle laskivat Taivalkosken Sotaveteraanien puheenjohtaja Paavo Rautiainen sekä yhdistyksen kannattajajäsen Raimo Aro. Juhlatilaisuus päättyi kahvihetkeen seurakuntakodissa. Kuvaaja: Pekka J Väisänen.



Helsingin Kulosaaren sankarihautojen muistomerkillä laskettiin Kulosaaren, Herttoniemen ja Matteuksen seurakunnan sekä Itä-Helsingin Sotaveteraanien seppelä. Sotaveteraanien seppellettä laskemassa Erik Berner ja yhdistyksen puheenjohtaja Esko Kosunen. Oikealla yhdistyksen lipun kanssa Into Huhta ja Ilpo Klemetti. Muistomerkillä vartiossa Esa Pajunen (vas.) ja Viljo Lehtonen. Kuva: Lars Hägg.

Tammenlehvän Perinneliiton työ edistyy

Tammenlehvän Perinneliiton (Tape) työryhmät ovat jatkaneet tänä vuonna työskentelyään sotiemme 1939–1945 veteraanien perinteen kartoittamiseksi, Tulokset kootaan perinnetiedon portaaliin veteraanien perinnettä esitteleväksi kokonaisuudeksi. Kansalaisten palvelemiseksi tavoitteellaan mahdollisimman helppo-käyttöistä tiedostoa linkkeineen halutuille aihealueille. Tavoitteena on avata portaali 24. huhtikuuta, jolloin liiton perustamisesta tulee kuluneeksi viisi vuotta, kertoo liiton asiamies Pertti Suominen.

Perinneliitto on vuoden aikana kasvanut sekä jäsenjärjestöjen että työryhmien osalta. Viime vuoden lokakuussa jäseniksi liittyivät Kadettikunta, Reserviläisliitto, Suomen Reserviupseeriliitto sekä viimeksi tämän vuoden kesäkuussa Maanpuolustuskiltojen liitto ja Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liitto. Uusina työryhminä vauhtiin ovat päässeet naisten perinteen työryhmä ja opetus-työryhmä.

Kotiseutuarkistot kartoitettu

Jenny ja Antti Wihurin rahaston avustuksella Tape toteutti viime vuoden lopulla Oulun maakunta-arkiston ja Suomen Kotiseutuliiton kanssa kotiseutuarkistoja ja erityisesti niiden veteraaniaineistoa kartoittavan kyselyn. Vastauksia saatiin 160, joissa kotiseutuarkistoja kerrottiin olevan yhteensä 105. Vastausprosentti oli 37,6. Vastaajista 72 kertoi koonneensa viime sotiemme veteraaneihin liittyvää aineistoa.

Arkistohoidon yleisten periaatteiden mukaan paras tilanne on kunnallisten arkistojen yhteydessä olevilla kotiseutuarkistoilla, joita vastaajista oli 81. Heikoin tilanne oli arkistoissa, joissa aineistoa on kerätty johonkin tilaan niitä järjestelemättä ja luetteloidmatta, useimmin resurssipulasta johtuen.

Vastausten perusteella kotiseutuarkistoissamme on runsaat 3 000 hyllymetriä aineistoa. 72:ssa kotiseutuarkistossa oli yhteensä 341 erilaista veteraaniajasta kertovaa arkistoa tai kokoelmaa. Paperiarkistojen lisäksi arkistoista löytyy noin 10 000 valokuvaa ja lähes 400 äänitettä.

Tammenlehvän Perinneliiton kotisivulla olevaa yhteenvetoa kotiseutuarkistoista on tarkoitus jatkuvasti päivittää ja täydentää. Se tulee olemaan osa valmisteilla olevaa veteraaniperinteen portaalia. Perinneliitto pyytääkin kaikkia arkistojen pitäjiä ilmoittamaan muutuvista ja puuttuvista tiedoista Perinneliiton toimistoon. Kyse-

lyn loppuraportti ja arkistojen yhteenvedotiedot löytyvät liiton kotisivulta.

Tape ja alueellinen perinnetyö

Alueellisen ja paikallisen perinteen vaalijoista ei sinänsä ole puutetta. Sen osoittavat lukuisien muistomerkkien, -laattojen ja tallenteiden aikaansaannokset sekä tapahtumien järjestelyt. Tarve on nyt löytää keinot, joilla tapahtumia koordinoidaan ja voimat niiden järjestämiseksi yhdistetään. Erityisen tärkeätä olisi paikallisella tasolla löytää kestävä ratkaisu muistomerkkien ja perinnetilojen ylläpitämiseksi sekä nuorison tavoittamiseksi. Yhteisellä esiintymisellä voidaan tehostaa resurssien käyttöä ja helpottaa tukijoiden saamista hankkeille.

Paikallisen perinnetyön edistämiseksi Perinneliitto järjestää muutamia maakunnallisia keskustelutilaisuuksia.

Veteraaniaikakauden historiahanke

Tammenlehvän Perinneliitto on yhdessä Kansallisarkiston kanssa käynnistänyt veteraaniaikakauden historiahankkeen, jonka tavoitteena on tuottaa yhtenäinen veteraaniaikakauden historia. Sen painopiste on sodanjälkeisessä ajassa. Työn on tarkoitus edustaa hyvää akateemista tutkimusta ja siinä tarkastellaan veteraaniaikaa ja ve-



Tammenlehvän Perinneliiton asiamies Pertti Suominen tarkastelee vanhaa Suomen karttaa.

teraanien asemaa useasta näkökulmasta.

Lopputuotteena on yksi teos, jossa pääsisältöä täydennetään muutamilla erillisillä artikkeleilla. Veteraaniliittojen julkai-

semat liittokohtaiset tarinat täydentävät teosta. Historiaa voidaan jatkossa täydentää erillisillä yliopistotasoisilla opinäytteillä.

Turun liittopäiväjärjestelyt alkaneet

Veteraaniväki kokoontuu Suomen Sotaveteraaniliiton XXIII liittopäiville Turkuun 28.-29.05.2008. Liittopäivien tapahtumapaikkana on Turun Messu- ja Kongressikeskus. Järjestelyt ovat jo alkaneet. Liittopäivät toteutetaan tällä kertaa 2-päiväisenä tapahtumana. Ensimmäisenä päivänä ovat ohjelmassa Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön 40-vuotisjuhlallisuuDET ja kokous, varsinainen liittokokous sekä ohjelmallinen viihdeilta ja kirkkokonsertti Turun Tuomiokirkossa. Toisen päivän täyttävät ohjelmallaan jumalanpalvelus ja liittujuhla. Kaikkiaan Turkuun odotetaan noin 3000 vierasta.

Liittopäivien ohjelmassa on myös nk. ”Tulevaisuusfoorum”, jossa piirit esittelevät tulevai-

suuden suunnitelmansa. Tämän tilaisuuden tarkoituksena on antaa kokonaiskuva sota-

veteraaniyhdistysten ja -piirien lähivuosien toiminnoista, ja siitä, miten veteraaniaikakau-

desta ollaan vähitellen siirtymässä veteraaniperinteen aika-kauteen. Tapahtuman järjestelyistä vastaa Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri toiminnanjohtajansa johdolla. Piireille ja yhdistyksille tullaan tapahtumasta informoimaan ensimmäisen kerran loppuvuodesta. Ja kevättä 2008 mentäessä tahti tiivistyy. Liittopäivien kohdalla syntyneistä kysymyksistä voi olla yhteydessä piiriin toimistoon, puh. 02-2333 602.

Osmo Suominen



Liittopäivien järjestelysopimus on allekirjoitettu. Allekirjoituksen suorittivat myyntipäällikkö Päivi Hoikkala Turun Messu- ja Kongressikeskuksesta ja toiminnanjohtaja Osmo Suominen Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiristä.

Perinneliiton työryhmät ahkeroivat

Työryhmät toimivat Tapen työrukkasina kartoittaen ja kooten sotiemme veteraanien perinnettä ja tehden toimenpide-ehdotuksia sen säilyttämiseksi ja elävänä pitämiseksi.

Muistomerkkityöryhmä on puheenjohtajansa **Olli Olilan** johdolla jatkanut viime sotiemme muistomerkkeihin liittyvien tietojen kokoamista. Sen tehtävänä on myös tehdä esityksiä tärkeinä pidettävien kohteiden ylläpitämisestä.

Sankarihaudoilla ja taistelupaikoilla olevien muistomerk-

kien ohella kohteita ovat lisäksi monet muut veteraaniajasta kertovat muistomerkit ja muistolaatat. Kuntien verkkosivuilla on runsaasti muistomerkkitietoa löydettävissä. Antero Tuomiston sotiemme muistomerkeistä kokoamaa teosta on niin ikään käytetty hyväksi. Työryhmä avaa lähiaikoina myös wikipedia -periaatteella toimi-

van tiedoston, jolla pyritään kentältä saamaan täydentäviä tietoja muistomerkeistä.

Suurimpana haasteena työryhmällä on löytää toimijoita, jotka ottaisivat vastuun sotiemme veteraanien kunniaksi pystytetyistä muistomerkeistä eri puolilla maassamme.

Sähköinen suunnistusopas museoihin

Museotyöryhmä on tänä vuonna keskittynyt museoissa ja muissa perinnetiloissa olevan

sotiemme veteraaneihin liittyvän perinneaineiston kartoitustyöhön viime vuonna suoritettun kyselyn tulosten perusteella. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa erilaiset yleiset ja sotahistorialliset museot, perinnetilat ja näyttelyt, joissa on veteraanisukupolven vaiheista kertyvää aineistoa. Työryhmää johtaa **Jaakko Valve**

Viime vuoden kyselykierroksen vastauksista työryhmä on seulonut pois pieniä yksityiskoelmia, jotka eivät ole yleisölle avoinna. Kuluvana vuonna suoritettun täydentävän kyselykierroksen tuloksena saatiin noin 60 vastausta. Vastaamatta jääneet noin 70 kohdetta tulevat saamaan syksyn kuluessa uuden kyselyn. Nämä kahtena vuotena tehdyt kyselyt tulevat perinnetilojen osalta muodostamaan perusrungon liiton tulevalle perinnetiedon portaalille.

Tallenteissa suururakka

Matti Jääsärön johtamalla tallennetyöryhmällä tapahtumia ja työtä on ollut runsaasti. Jo viime vuonna tallenteiden runsaus yllätti. Eräänä tärkeänä konkreettisena hankkeena on ollut yhdessä Oulun maakunta-arkiston kanssa koota kotiseutuarkistoista aineistoa. Ongelmana on arkistojen epätasainen hoito. Eri arkistoista kootut perustiedot löytyvät kotisivulta ja myöhemmin tulevasta portaalista.

Avoinna olevia asioita ovat vielä aineiston saaminen Suomen elokuva-arkistosta ja museovirastosta.

Omana hankkeenaan on sotiemme veteraanien haastatteluprojekti, joka Pohjois-Suomen osalta on jo suoritettu. Sen ensimmäisiä tuloksia ennätettiin näyttää jo Sotaveteraaniliiton ja Puolustusvoimien *Ketju ei katkea* -tapahtumassa Senaatintorin screenillä 18-19. elokuuta. Haastatteluhankkeen toteuttamisesta vastaa Korsu ry. Perinneliitto tukee hanketta.

Kansallisarkistolla on puolestaan tarkoitus avata Helsingissä erikoisaiheinen veteraaninäyttely Kansallisen veteraanipäivän tietämillä.

Opettajien koulutukseen huomiota

Opetustyöryhmä on tehnyt kattavan työn veteraaniperinnettä koskevien opetussuunnitelmien, oppimateriaalin, opettajien täydennyskoulutuksen ja varhaiskasvatuksen suunnittelun osalta.

Työryhmän puheenjohtaja

Aslak Lindström esitteli Tapen hallituksen kesäkuun kokouksessa työraportin, jonka pohjalta todettiin muun muassa, että opetusmateriaalien tuottamisessa liitto ei ole varsinainen aineiston tuottaja, vaan aloitteiden tekijä ja koordinoija. Opettajien koulutuksen tukeminen materiaalilla on tärkeää ja tässä tarvitaan yhteistyötä opettajankoulutuksen ja kustantajien osalta. Aineiston tuottamisessa tulisi muistaa myös varhaiskasvatuksen opettajat. Erittäin tärkeänä jatkotoimenpiteenä hallitus piti opetussuunnitelmien tulevaan uudistamiseen varautumista omilla ehdotuksilla, joissa olisi hyvä tuoda esille myös paikallinen näkökulma.

Työryhmää hallitus pyysi jatkamaan ja tekemään konkreettisia päätösehdotuksia esittämistään toimenpiteistä.

Sotiemme naisenergia talteen

Tape on kahdeksan muun yhteisön kanssa käynnistänyt hankkeen sotiemme veteraanisukupolven naisten perinteen kartoittamiseksi. Tavoitteena on saada kokonaiskuva perinneaineiston sisällöstä ja sijainnista sekä miettiä käytännön toimenpiteitä tämän mittavan ja ainutlaatuisen perinteen ylläpitämiseksi.

Naiset järjestäytyivätkin tänä vuonna Perinneliiton työryhmäksi. Siihen kuuluvat Kaatuneitten Omaisten Liiton, Rintamanaisten Liiton, Sotilaskotiliiton, Suomen Lottaperinneliiton ja Marttaliiton edustajat veteraaniaikakauden edustajina sekä Naisten Valmiusliitto ja Maanpuolustusnaisten Liitto perinteen jatkajana. Tänä vuonna ryhmä on käynyt läpi, mitä kaikkea naisten sota-ajoilta juontuva perinne pitää sisällään. Naisenergian voimin saataneen voimakas panos kotirintamalta peräisin olevaa sodanaikaista perinnettä. Jäsenyhteisöille ja niiden jäsenille on tarkoitus tehdä asiaa koskeva kysely.

Naisten perinteen työryhmän puheenjohtajana toimii Syvärannan Lottamuseon johtaja **Annukka Kiviranta-Koivisto**.

Markku Rämö

Tammenlehvän Perinneliitto ja sen työryhmiä käsittelevät kirjoitukset perustuvat asiamies Pertti Suomisen haastatteluun, liiton ja sen työryhmien raportteihin sekä liiton verkkosivun tietoihin.

Verkko-osoite: www.tammenlehva.fi

”Oikea järjestö oikealle paikalle”

Tammenlehvän Perinneliitto järjesti lokakuun alussa nelivuotisen historiansa ensimmäisen seminaarin jäsenjärjestöjensä edustajille. Tarkoituksena oli pohtia eri järjestöjen roolia ja yhteistyötä Perinneliiton kanssa veteraaniperinteen vaalimisen laajalla saralla ”oikea järjestö oikealle paikalle” -hengessä. Tulokset olivat myönteisiä ja rohkaisevia. Keskeisellä sijalla keskusteluissa olivat alueellisen perinnetyön koordinoiminen sekä sopivan organisaation ja vetäjän löytäminen kentän yhteisille hankkeille.



Tammenlehvän Perinneliitto toimii kentällä jäsenyhteisöjensä kautta.

Eri toimijoiden rooleistamiseminaarissa todettiin, että Tammenlehvän Perinneliitto on ennen muuta valtakunnallinen veteraaniperinteen vaalija. Liitolle ei ole tarkoitus luoda omaa alueellista organisaatiota, vaan toimintaa toteutetaan jäsenjärjestöjen kautta. Järjestöt puolestaan tekevät, kuten tähänkin asti, omiin toimintasuunnitelmiinsa sisältyvää perinnetyötä omilla voimavaroillaan. Tavoitteena on myös, että jäsenjärjestöt voisivat toteuttaa muita, Perinneliiton kanssa yhteisesti sovittavia hankkeita, joiden rahoitus ja muu tuki sovitaan tapauskohtaisesti.

Kentän toimintaedellytyksiä arvioitaessa järjestöt muistuttivat, että viime kädessä käytän-

nön toiminnasta perinnetyössäkin päättävät itsenäisesti toimivat paikalliset yhdistykset, joille jäsenliitot toki voivat antaa ohjausta ja suosituksia. Osaltaan toiminnan laajuuteen ja tasoon vaikuttaa sekin, että työtä tehdään vapaaehtoisin voimin. Halua ja kiinnostusta perinnetyöhön silti on, kuten monet vuosien mittaan toteutuneet hienot esimerkit osoittavat.

Järjestöjen puheenvuoroissa Tammenlehvän Perinneliiton suuntaan osoitetut odotukset puolestaan kohdistuivat ennen muuta liitolta odotettuihin selkeisiin yhteistoimintaa ja käytännön työtä koskeviin toimintalinjauksiin ja -ohjeisiin. Tärkeäksi koettiin myös se tuki, mitä liitto voi omalla viestinnäl-

lään ja perinnetyölle hankitulla julkisuudella kentälle antaa.

Seminaarissa sivuttiin myös niitä mahdollisuuksia, mitä jäsenjärjestöillä on vaikuttaa liiton toimintaan yhdistyksen kokousten, hallituksen, neuvottelukunnan ja eri työryhmien kautta. Perinneliiton näkökulmasta on tärkeää, että eri tasoilla ovat niin jäsenyhteisöt kuin perinnetyön kannalta keskeiset asiantuntija- ja tukijatahotkin oikealla tavalla edustettuina.

Seminaarin loppupuheenvuorossaan Perinneliiton puheenjohtaja, maaherra **Eino Siuruainen** totesi keskustelujen antaneen liitolle paljon pohdittavaa siitä, miten perinnetyön kenttä tulevaisuudessa jäsenyyden - miten jokaiselle toimijalle löytyy oikea rooli ja annettavaa yhteiselle asialle. Siuruainen korosti myös sitä, että perinnetyö on saatava osaksi historian jatkumoa ja että siihen on saatava koko yhteiskunta sitoutumaan. Perinnetyössä on myös jatkuvasti seurattava toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia, joista vähäisimpiä eivät ole veteraanisukupolven poistuminen ja kuntarakenteen kehittyminen. On etsittävä keinot muutoksiin sopeutumiseksi ja mietittävä, miten perinnetyötä vaikkapa kymmenen vuoden kuluttua tehdään..

Perinneliitolle tärkeässä alueellisen perinnetyön kehittämisessä ensimmäinen askel voisi olla jäsenjärjestöjen kenttäverkostojen entistä tiiviimpi yhteistyö. Jatkossa olisi hyödyllistä löytää myös vahva yhteisö, joka Perinneliiton apuna kokoaa voimat yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Pertti Suominen



Lomakotisäätiön tuetut lomat

Lomakotisäätiön tuettujen lomien haku v. 2008 on alkanut. V. 2008 ensimmäinen mahdollinen lomaviikko Lautsiassa on viikko 5.

Lomat ovat viiden vuorokauden puolihoitolomia.

Virkistysviikkojen omavastuu on 15,- / vrk ja teemaviikkojen 20,- / vrk.

Lomatukea haetaan aina kirjallisesti.

Hakulomakkeita saa puhelimitse tilaamalla numerosta (03) 647 0821 tai nettisivulta www.pvvlomakoti.fi

Itsenäisyyspäivän aika 03. – 08.12.2007

Tarjoushinta 230,- / henkilö puolihoitolla Monipuolinen ohjelma.

Lomakotisäätiö
PVV Lomakotisäätiö
Lautsiankuja 20, 14700 HAUHO, (03) 647 0821
pvv@lomakotisaatio.fi, www.pvvlomakoti.fi

Kotitelevisiosta suurennuslaite

Näön heiketessä lukemiseen, kuvien katse-
luun ja muuhun näkemiseen on runsaasti
apuvälineitä:



- suurennuslasi suurentaa 1,5 - 20 kertaa
- OnyxTV-kamera suurentaa myös kotitele-
vision kuvaruudulle
- pöytämallinen suurennuslaite litteällä näy-
töllä (21") suurentaa jopa 78-kertaisesti
- suurennusohjelma tietokoneeseen
- suurennusohjelma matkapuhelimeen



Näkövammaisten Keskusliitto ry
Marjaniementie 74, Helsinki Itäkeskus
Puh. (09) 3960 4700 Fax (09) 3960 4310
www.aviris.fi aviris@nkl.fi

Mannerheim – muistomitali itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi

Kuluva vuosi 2007 on kaksinkertainen juhla-
vuosi. Se on itsenäisyy-
temme 90. juhluvuosi ja Suo-
men Marsalkka Mannerheimin
syntymän 140. juhluvuosi. Sen
kunnioittamiseksi Champion of
Liberty ry on lyöttänyt hopeisen
Mannerheim-muistomitalin,
jonka on suunnitellut maamme
tunnetuimpiin graafisiin tai-
teilijoihin lukeutuva professori
Erik Bruun. Mitali symbolisoi
kumpaakin juhluvuotta. Tuotto
käytetään suuren Mannerheim-
elokuvan sekä maanpuolustus-
järjestöjen tukemiseen.

Mitali on tarkoitettu jokai-
selle suomalaiselle muistoksi
tämästä juhluvuodesta. Näin se so-
pii erinomaisesti myös lahjaksi,
ei vain omille kansalaisillem-
me, vaan myös muistuttamaan
maamme ulkomaisia ystäviä ja
yhteistoimintahenkilöitä Suo-
men itsenäisyyden historian
ratkaisevista vuosista, henki-
löistä ja teoista. Mitalin sopi-
va luovutusajankohta on koko
tämä vuosi ja erityisesti tuleva
itsenäisyyspäivä 6.12.2007.

Champion of Liberty ry on
perustettu vaalimaan Suomen
Marsalkan muistoa, tekemään
hänen elämäntyötään tunne-
tuksi sekä tukemaan valmisteil-
la olevaa elokuvaa. Yhdistyksen
jäsenen, everstiluutnantti evp
Olli Ollilan mielestä muisto-
mitali on isänmaallinen hanke.
Äänestä kuvastuu arvostus esi-
kuvaa kohtaan, kun hän toteaa:
”Ei löydy toista henkilöä, joka
olisi tehnyt Suomen eteen niin
paljon kuin hän. Ei voi kuin ih-
metellä, miten yksi ihminen on



pystynyt siihen kaikkeen, mitä
hän elinaikanaan teki”.

Kesäkuussa julkaistu muis-
tomitali on Suomessa ensim-
mäinen yleinen kansalaismita-
li, niin kutsuttu jetoni. Sen
kantaminen ei edellytä kuulu-
mista sotilaalliseen joukkoon,
eikä mihinkään järjestöön tai
yhdistykseen.

”Mitali on kiitollisuuden
osoitus itsenäisyytemme ra-
kentajille ja puolustajille. Se on
tarkoitettu henkilöille, jotka
haluavat kunnioittaa Manner-
heimin muistoa. Sitä voi käyt-
tää oman harkinnan mukaan
esimerkiksi virallisina juhla- ja
muistopäivinä sekä omina juh-
lapäivinä. Mitalilla voi osoittaa
kunnioitustaan asettamalla se
kotona arvokkaalle paikalle. Se
on myös erinomainen lahja tai
liikelahja”, yhdistyksen perus-
tajajäsen, professori **Heikki A.
Reenpää** sanoo.

Hän myös toivoo, että muis-
tomitali ja valmisteilla oleva
elokuva toisivat jo myyttiseksi
muodostuneen Mannerheimin
persoonan lähemmäksi taval-

lista kansalaista. ”Elokuvalla
tulee olemaan niin kansallista
kuin kansainvälistä merkitystä.
Se on päähenkilönsä välityksel-
lä kertomus Suomen tiestä itse-
näisyyteen ja kamppailusta va-
pauksen säilyttämiseksi”.

Yhdistyksen ensimmäinen
puheenjohtaja, kenraaliluut-
nantti evp **Ermei Kanninen**
puolestaan kertoo, että eloku-
van käsikirjoittaja, Tampereen
teatterin johtaja **Heikki Vihi-
nen** on pystynyt sisällyttämään
elokuvaan niin Mannerhei-
min värikkään elämänsä vaihe-
rikkaat tapahtumat kuin
myös Suomen itsenäisyyden al-
kuvuosien historiakavalkadin.
”Kyseessä on ensimmäinen
näytelmäelokuva tasavaltam-
me päämiehestä ja sodan ajan
ylipäälliköistä, mutta samalla
ihmisistä”.

Elokuvan ohjaaja **Renny
Harlin** on alusta lähtien ollut
aktiivisesti mukana valmistelu-
toissa käyden myös tutustumas-
sa tuleviin kuvauspaikkoihin.

Hopeinen Mannerheim-mi-
tali on myynnissä 40 euron
kappalehintaan R-kioskeissa
kautta maan.

Mitalin avulla voi jokainen
olla mukana tukemassa maan-
puolustusta sekä suurta Man-
nerheim-elokuvaa, josta teh-
dään suomalaisten kunnian-
osoitus Suomen Marsalkalle ja
itsenäisyyskamppailujemme
veteraaneille.

Lisätietoja:

Olli Ollila
040 500 2287
olli.ollila@kolumbus.fi



Kenraaliluutnantti Ermei Kanninen (vas), kenraaliluutnantti Heikki Tilander ja professori Heikki A. Reenpää luovuttivat Mannerheim-muistomitalin presidentti Tarja Haloselle.

C. G. E. MANNERHEIM

vaikutti ehkä enemmän kuin kukaan muu yksittäinen ihminen itsenäisen Suomen historiaan.

Suomen Marsalkka Carl Gustav Emil Mannerheimin persoonassa kohtavat Suomen historian kolme suurta aikakautta: autonomisen Suomen aika, jolloin kansallisen itsenäisyyden poliittinen, taloudellinen ja kulttuurinen perustaluotiin sovittamalla yhteen Ruotsin ja Venäjän valan aikojen värikkäät, rikkaat ja usein hyvin dramaattiset perinnöt; itsenäistyvän ja itsenäisyydestään taistelevan Suomen aika ja kansainvälistyvän Suomen aika jatkosodan päättymisestä eteenpäin.

Kaikissa näissä vaiheissa Suomi ja suomalaiset olivat lähinnä Mannerheimin sydäntä. Kosmopoliittina hänellä oli harvinainen kyky sovittaa pienen, pohjoisen maan kansalliset intressit suurvaltojen etuihin ja pyrkimyksiin. Sukujuuriltaan hän oli ruotsinkielinen aatelismies.

Sotilaskoulutuksensa ja varhaisimmat sotakokemuksensa hän sai keisarillisen Venäjän armeijan upseerina. Tämä tausta heijastui hänen rooliinsa itsenäisen Suomen sotilaallisena ja poliittisena johtajana ja

sillä näyttää olevan vaikutuksia myös Suomen nykypäivään ja tulevaisuuteen.

Mannerheim ei hyväksynyt bolševikkien vallankumousta Venäjällä, mutta hän ymmärsi venäläistä mentaliteettia ja osasi arvostaa Venäjää suurvaltana. Vapausodassa hän suhtautui nihkeästi Saksan apuun, koska halusi korostaa suomalaisten omaa tehtävää maansa itsenäistymisprosessin ratkaisuvaiheessa.

Kansalaissodan äärimmäisen traagisuus, jakautuminen ”valkoiisiin” ja ”punaisiin”, ilmeni Mannerheimiin kohdistuneina voimakkaasti vastakohtaisina tunteina.

Ulkoisen uhan edessä, Neuvostoliiton hyökätessä Suomeen loppusyksystä 1939 ja siitä alkaneen talvisodan aikana, Mannerheim onnistui yhdistämään Suomen kansan urhooliseen taisteluun ylivoimaista vihollista vastaan. Jatkosodan tavoitteeksi hän asetti Venäjälle luovutettujen alueiden palauttamisen Suomelle ja maamme turvallisuuden varmistamisen tulevaisuudessa. Suurvaltapoliittista avarakatseisuutta hän

osoitti kieltäytymällä osallistumasta aktiivisesti Leningradin piiritykseen ja Muurmanskin yhteyksien katkaisemiseen, mutta hyväksymällä Saksan sotilaallisen avun.

Sen jälkeen kun Neuvostoliiton suurhyökkäys Suomea vastaan oli alkanut kesällä 1944, tarvittiin Mannerheimin valtiomiestaitoja armeijan ylipäällikkönä ja juuri valittuna tasavallan presidenttinä, jotta Suomi pystyi puolustautumaan ja irtautumaan sodasta. Aselevon ja välirauhan solmiminen syyskuussa 1944 sekä saksalaisten joukkojen karkottaminen Suomen maaperältä olivat 77-vuotiaalle Suomen Marsalkalle henkisesti ja fyysisesti äärimmäisen vaativia tehtäviä.

Mannerheimin asemaa puoluepoliittisten ristiriitojen yläpuolella olleena kansallisena johtajana ja hänen nauttimaansa kansainvälistä arvostusta sotatoimien johtajana osoittaa se, ettei häntä asetettu tuomitavaksi Neuvostoliiton painostuksesta syntyneessä ns. sotasyyllisyysoikeudenkäynnissä, vaan hän saattoi terveydellisiin syihin ja korkeaan ikäänsä ve-



Ylipäällikkö Mannerheimia kuvaava taulu sijaitsee Helsingin Suomalaisella klubilla.

doten jättää Tasavallan Presidentin tehtävät vuonna 1946.

Mannerheim vaikutti ratkaisevasti Suomen itsenäisyyden puolustamiseen sitä aggressiivista hyökkäystä vastaan, joka pohjautui Stalinin ja Hitlerin salaisena pidettyyn sopimukseen etupiirijaosta, ja loi tällä tavalla perustan Suomen suvereniteetille, jonka varaan tulevat kansainväliset suhteet voitiin rakentaa. Hän arvioi jo varhaisessa vaiheessa realistisesti Suomen ja Neuvostoliiton välisten suhteiden kehityksen.

Hänen aatemaailmaansa liittyvä vapauden filosofia ja sivistyksellinen perusta osoittautuivat lopulta elinvoimaisemmiksi kuin totalitääriin yhteiskuntajärjestelmä, jota Venäjälle syntynyt neuvostokommunismi edusti.

Olli Ollila

Lähde: www.mannerheim.fi
Weijo Pitkänen Helsingin Suomalainen klubi

Veteraanijärjestöt saman katon alle

Tammenlehvän Perinneliitto ja Senaattikiinteistöt ovat allekirjoittaneet vuokrasopimuksen veteraanijärjestöille tarkoitetuista yhteisistä toimitiloista Helsingin Itä-Pasilassa. Toiminnan käynnistämisen edellyttämät korjaus- ja muutostyöt ovat alkaneet lokakuun alussa ja muutto uusiin tiloihin pääsee alkamaan viimeistään joulukuussa. Omat tarkemmat aikataulunsa järjestöt ilmoittavat erikseen.

Ajatus yhteisistä toimitiloista syntyi viime vuoden puolella. Keskustelut johtivat lopulta siihen, että valtioneuvosto teki päätöksen vastikkeettomien tilojen osoittamisesta veteraanijärjestöille ja niitä lähellä oleville yhteisöille. Päätös oli merkittävä kädenojennus soittimme veteraaneille ja heidän järjestöilleen itsenäisen Suomen täyttäessä 90 vuotta.

Paikaksi täsmentyivät Senaattikiinteistöjen omistamat tyhjillään olleet tilat Helsingin hovi oikeuden naapurissa Ratamestarinkatu 9:ssä Itä-Pasilassa. Kuluva vuoden osalta vuokramenot katetaan Puolustusministeriöltä saatavalla avustuksella. Ensi vuodesta alkaen vuokra-avustusta haetaan valtiovallan tekemän linjauksen mukaisesti Raha-automaattiyhdistykseltä. Muut käyttömenot ja osa tiloihin tehtävistä muutostöistä jäävät järjestöjen keskenään maksettavaksi.

Tilojen käytön ja korjaustarpeiden suunnittelu on tapahtunut kaikkien järjestöjen myötävaikutuksella erittäin hyvässä yhteishengessä. Yhteisiin tiloihin siirtyminen mahdollistaa erilaisten toimitilapalveluiden keskittämisen, päällekkäisten toimintojen karsimisen ja tällä tavalla myös kustannusten säästämisen. Tilojen saaminen

vastikkeettomana puolestaan mahdollistaa sen, että järjestöt voivat entistä paremmin keskittää voimavaroja jäsenistönsä avustamiseen ja tukemiseen.

Yhteisiin tiloihin muuttavat Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto, Kaatuneitten Omaisten Liitto, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys, Tammenlehvän Perinneliitto ja Veteraanivastuu. Uusissa tiloissa tulee näin työskentelemään yhteensä noin 40 henkilöä. Järjestöjen kesken on sovittu, että tilojen hallinnoinnista vastaa Tammenlehvän Perinneliitto. Muuten muutto ei vaikuta järjestöjen asemaan, vaan ne jatkavat kukin itsenäisesti omaa toimintaansa.

Toimitilojen katutasen osoite on Ratamestarinkatu 9 C ja kävelytason käyntiosoite Kel-



Veteraanijärjestöjen yhteiset tilat sijaitsevat kuvan rakennuksessa niin, että Sotainvalidien Veljesliitto on toisessa kerroksessa ja muut järjestöt kolmannessa kerroksessa.

losilta 4 C. Järjestöjen yhteinen postiosoite tulee olemaan PL 600, 00521 Helsinki. Puhelin- ja sähköpostiosoitteet säilyvät pääosin ennallaan. Näistä, kuten muuttoaikataulustaankin, järjestöt ilmoittavat erikseen.

Lisätietoja: asiamies Pertti Suominen, puhelin 050 355 7222 tai sähköposti pertti.suominen@tammenlehva.fi.

Itsenäisyytemme vuosikymmenet:

Suomi yleiseurooppalaisessa politiikassa



Edvard Ison Hyökkäys-maalauksesta tuli sortokauden symboli. Tässä 1899 maalatussa taulussa Venäjän kaksipäinen kotka pyrkii repimään Suomi-neidon käsissä olevan lakikirjan.

Maailmansotien välinen aika

Suomen itsenäistyminen - koitoisia voimia ja autonomian ajan kehitystä väheksymättä - ei olisi ollut mahdollinen ilman ensimmäistä maailmansotaa ja sen loppuvaiheissa tapahtunutta kolmen keisarikunnan/imperiumin romahdusta, minkä seurauksena entisen Venäjän, Saksan ja Itävalta-Unkarin keisarikuntien alueille syntyi useita uusia kansallisvaltioita, joista useimmat olivat kooltaan verraten pieniä. Pohjoisin niistä oli Suomi, jolla oli toisaalta ol-

lut varsin autonominen asema jo ennen itsenäistymistäänkin Venäjän keisarikunnan yhteydessä. Useimmissa näistä maista käytiin vapaussota entistä tai entisiä emämaita vastaan, jotka sodan heikentäminä joutuivat luopumaan niistä mutta jotka sittemmin - yhteiskuntajärjestyksensä muutoksesta huolimatta - havittelivat näitä maita (tai ainakin osia niiden alueista) itselleen takaisin. Sitä Suomessa vaistottiin koko maailmansotien välinen aika Venäjän/Neuvostoliiton vastaisenäistyneelle maalle luo-

ma uhka, kun taas esimerkiksi Puolassa pelättiin (varsinkin 1930-luvulla) sekä Saksan uhkaa lännestä että Neuvostoliiton uhkaa idästä.

Useimmat näistä maista - kuten suuri osa Euroopan muistakin maista - liukui maailmansotien välisenä aikana diktatuuriin. Monet näistä diktatuureista olivat luonteeltaan fasisistisia tai puolifasisistisia, vaikka esimerkiksi Virossa diktatuuri oli nimenomaan suunnattu vastustamaan äärioikeiston eli ns. vapsien valankaappauspyrkimyksiä, jotka olivat melko lähellä onnistua 1930-luvun alussa. Presidentti Konstantin Päts, joka kaappasi vallan itselleen, edusti virolaista keskusta-oikeistoa sanoen pitävänsä vallan niin kauan itsellään, kunnes kansa lakkaisi olemasta "sairas". Virolaista poliittista elämää olikin leimannut alusta alkaen melkoinen epästabiilius ts. voimakkaat heilahtelut suunnasta toiseen. Diktatuureihin siirtymiseen vaikutti monesti vastaisenäistyneitten maitten heikko poliittinen perinne, 1930-luvun alun suuri talouslama sekä kommunistisen Neuvostoliiton pelko. - Ensimmäisen maailmansodan yhteydessä itsenäistyneistä maista demokratian onnistuivat säilyttämään toisen maailmansodan aikaan asti vain Suomi ja Tšekkoslovakia - kaikkien muiden liukuessa hieman erityyppisiin ja -värisiinkin diktatuureihin.



Venäjän länsirajan vartioita Torniossa. Vasemmalta tullivartija, venäläinen rajavartiosotamies, venäläissantarmeja emäntineen ja poliisikonstaapeli.



Sortotoimet Suomea vastaan alkoivat jälleen 1909, kun F.A.Seyn oli nimitetty maan kenraalikuvernööriksi. Kun Suomen oma sotaväki oli lakkautettu, maahan siirrettiin enenevässä määrin venäläisiä joukko-osastoja. Varsinkin maailmansodan syttyttyä 1914 harjoittelevat tai seremonioitain järjestäneet miehitysjoukot olivat tavallinen näky monilla Suomen paikkakunnilla. Kuvassa venäläisjoukkoja Rauman satamassa.

Toisen maailmansodan aika

Toisen maailmansodan tapahtumista, niiden syistä ja taustoista, sekä erikseen Suomen osuudesta niihin kiistellään yhä. Ristiriidattomimman tulokinnan on saanut ja ehkä ansainnutkin talvisota, jonka Neuvostoliitto selkeästi aloitti voidakseen toteuttaa omat laajentumispyrkimyksensä Suomen suunnalla. Suomen yllättävän luja vastarinta yllätti Neuvostoliiton, joka lisäksi joutui pelkäämään länsivaltojen (Englanti, Ranska) sekaantumista sotaan Suomen puolella - olihan Neuvostoliitto itse Saksan liittolainen vielä tuolloin. Talvisodan rauha oli raskas, ja Neuvostoliiton onnistui siirtää rajaansa lännemmäksi, mutta koko maan kukistami-

seen ja valloittamiseen tähdänneessä tavoitteessaan se ei onnistunut.

Tästä syystä se jatkoi poliitista ja taloudellista painostustaan Suomea kohtaan ns. välirauhan aikana (1940 - 1941). Tähän tarjosi sopivan välikappaleen maan sisältä ääriivasemisto ja sen erilaiset apu- ja peitejärjestöt. Myös kansainvälispoliittinen tilanne ja Suomen geopolitiittinen asema oli kehittynyt sellaiseksi, että Suomen ei uskottu saavan apua mistään; Saksa oli Neuvostoliiton liittolainen ja lisäksi se oli 1940 miehittänyt Tanskan ja Norjan, mikä katkaisi yhteyden Suomesta länsivaltoihin. Myös Ranska joutui 1940 Saksan miehittämäksi, ja muun maailman mielenkiinnon ollessa suuntautunut Ranskaan Neuvostoliiton oli helppo liittää Itä-Euroopan suunnalla pienet Baltian maat itseensä. Puolan se oli jakanut yhdessä Saksan kanssa jo aiemmin.

Tässä tilanteessa Suomen ainoaksi toivoksi jäi Ruotsi, jonka kanssa ryhdyttiin suunnittelemaan puolustusliittoa. Neuvostoliitto suhtautui tähän hankkeeseen erittäin kielteisesti, mistä syystä myöskään Ruotsi - joka pelkäsi sekä Saksa että Neuvostoliittoa ja niiden reaktioita - ei siihen uskaltanut ryhtyä.

Tällöin Suomen ainoaksi oljenkorreksi jäi Saksa, jonka asenne Suomea kohtaan oli muuttumassa ja jo muuttunutkin. Siten, kun Neuvostoliiton ulkoministeri Molotov matkusti Berliiniin loppuvuonna 1940 ja vaati mm. vapautta hoitaa Suomen asia "loppuun", Hitler ilmoitti, ettei Saksa halunnut uutta sotaa Itämeren alueelle. Tämä johtui siitä, että Saksa oli jo ryhtynyt suunnittelemaan

sotaa Neuvostoliittoa vastaan. Alustaviin suunnitelmiin kuului Suomenkin osallisuus siinä, vaikka Suomen hallitus ilmoitti Suomen jäävän puolueettomaksi, kun Saksan sodanjulistus luettiin radiossa kesäkuussa 1941. Suomen tosiasialliset mahdollisuudet jättäytyä sodasta syrjään olivat kuitenkin lähes olemattomat - jo siitäkin syystä, että maan oli ollut annettava kauttakulkuoikeus molempien kyseisten maiden sotilaille: toisaalta saksalaisille etelä-pohjois-suunnassa Itämeren satamista Norjan Lappiin ja toisaalta neuvostoliittolaisille itä-länsi-suunnassa Viipurista Hangon tukikohtaan. Neuvostoliiton pommitukset useita Suomen asutuskeskuksia vastaan ilman sodanjulistusta pian Saksan ja Neuvostoliiton välisen sodan sytyttyä ratkaisivat joka tapauksessa asian: Suomen hallituksen oli katsottava maan olleen jälleen sodassa Neuvostoliiton kanssa.

Puuttumatta sinänsä tarkemmin sotatoimiin, jotka kulkivat voitokkaan hyökkäysvaiheen kautta asemasotavaiheeseen ja uuteen peräytymiseen kesällä 1944, sodan voimaa turvanneen Suomen itenäisyyden uudelleen. Kesällä 1944 käydyt Talin-Ihantalan -taistelut osoittivat Neuvostoliitolle, että Suomi oli liian vaikea pala "otettavaksi". Siten päättövaiheessa, maan itsenäisyyden varjelussa, onnistuttiin lopulta hyvin, ihmeenkin hyvin, kun maan vähäinen asukasluvu otetaan huomioon. - Kuten usein on toistettu ja todettu, Helsinki oli Lontoon ja Moskovan ohella ainoa Euroopan sota käyneiden maiden pääkaupungeista, jota ei koskaan miehitetty.

Sotien jälkeinen aika

Sotien jälkeisenä aikana Suomi kuului erikoisella tavalla länsi- ja itäblokin väliseen vyöhykkeeseen aina Neuvostoliiton ja kommunismin luhistumiseen saakka. Neuvostoliitto kytki Suomen omaan etupiiriin ja turvallisuusvyöhykkeeseen YYA-sopimuksella, mutta jätti maan sisäisen yhteiskuntajärjestelmän muutoin rauhaan. Suomi korosti mielellään yhteyttä puolueettomaan Ruotsiin sekä muihinkin Pohjoismaihin, jotka tosin olivat Natossa. Erotuksena Ruotsin tai vaikkapa Sveitsin edustamaan puolueettomuuteen verrattuna oli Suomen kohdalla tietenkin erikoissuhde Neuvostoliittoon, joka suhde oli siis järjestetty YYA-sopimuksella. Myös Itävallan kohdalla Neuvostoliitto - joka miehitti maan toisen maailmansodan loppuvaiheissa - teki samantyyppisiä järjestelyjä, vaikka Itävalta muutoin saattoikin säilyttää vanhan länsimaisen yhteiskuntajärjestyksensä ja olla kansainvälispoliittisesti puolueeton.

Kaikki muut vanhasta Venäjän, Saksan ja Itävalta-Unkarin imperiumista aikanaan lohjenneet (pikku-)valtiot Neuvostoliitto sen sijaan pakotti kommunismiin ja yhteiseen puolustusliittoon, Varsovan liittoon. Ainoan poikkeuksen muodosti merkittäviä osia entisestä Itävalta-Unkarista saanut, Serbian ympärille aikanaan muodostettu Jugoslavia, vaikka se siirtyikin kommunismiin, ryhtyi kulkemaan omaa tietään. Sillä oli myös samantyyppinen vahva, pitkäaikainen johtaja sodanjälkeisinä vuosina kuin Suomella. - Mainittakoon erikseen, että Suomen Sotaveteraaniliitolla oli 1960-luvun lopulta alkaen erityisen hyvät suhteet

juuri Jugoslavian sotaveteraaneihin - olivathan molemmat maat sekä länsi- että itäblokin ulkopuolella pyrkien samalla niiden välillä vallinneen jännitteiden lieventämiseen.

Sittemmin, kuten hyvin tiedetään, tilanne muuttui kertaheitolla, kun kommunismi romahti ja Neuvostoliitto hajosi. Näiden tapahtumien seurauksena entinen länsiblokki on ulottunut sekä taloudellisesti, poliittisesti että sotilaallisesti lähes kaikkialle edellä kuvattuihin maihin, kuitenkin siten, että Suomi on pysynyt taloudellisesta integraatiostaan huolimatta sotilaallisen liittoutumisen ulkopuolella, vaikka mahdollisen liittoutumisen aikanaan kieltäneen YYA-so-

pimuksen katsottiinkin rauenneen Neuvostoliiton hajoamisen myötä. Tässä Suomi on osin nojautunut historialliseen yhteyteensä Ruotsin kanssa ja viime mainitun antamaan esikuvaan. Sen sijaan Neuvostoliiton etupiiristä irrottautuneet keskisen Itä-Euroopan maat sekä Venäjä-Neuvostoliitosta uudelleen lohjenneet Baltian maat ovat kaikki hakeutuneet sekä taloudelliseen, poliittiseen että sotilaalliseen yhteistyöhön voimakkaasti integroituneen ja edelleen integroituvan läntisen Euroopan kanssa.

Kaarle Sulamaa

VIRTSANKARKAILUUN pestävät ja uudelleenkäytettävät alushousut sekä vuodesuojat miehille ja naisille

SLIP SICLA®



lievään virtsankarkailuun

- 100 % puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta, jonka pesunkesto yli 100 kertaa
- muita suojia ei tarvita

CONTENA



runsaaseen virtsankarkailuun

- erikoiskangas, ei hiosta
- sisäpuolella tasku erilliselle suojalle
- pestävät, max. 60 C

PESTÄVÄT VUODESUOJAT

SUOJALAKANAT

- laminoitu puuvilla, 3 eri kokoa

IMEVÄT VUODESUOJAT

- imukyky n. 1 litra

TIEDUSTELUT

JA TILAUKSET: Linctus Oy, puh. 03-6125 355



LINCTUS

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
p. 03-6125 355, fax. 03-6125 353
www.linctus.fi



Kai Aalto
Hammaslääkäri



Satu Aalto
Hammaslääkäri

Albin

(09) 77 45 770

HAMMASLÄÄKÄRIASEMA ALBIN

Hämeentie 10 A 1, 00530 Helsinki
www.albin.fi

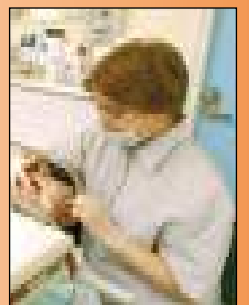
UUSINTA UUTTA: LEMPEÄ LASER-PORAUS!

- perinteiset hammashoitopalvelut
- hammaskiven poisto
- fluoraus
- valkaisu
- keinojuuret
- kruunut ja sillat
- osa- ja kokoproteesit
- proteesin pohjaukset ja korjaukset
- hammaslaboratoriopalvelut

MUISTA! VETERAANIKORTILLA

15% ALENNUS

HAMMASLÄÄKÄRIN TYÖSTÄ
(Ei koske teknisiä töitä)



Elina Partanen
Suuhygienisti



Jääkäripataljoona 27:n merkki

Helmikuun 25. päivä tulevana vuonna 2008 on vierähtänyt 90 vuotta jääkärien kotiinpaluusta. Jääkärien vuosisata päättyi jääkärikenraali Väinö Valveen poismenoon maaliskuussa 1995. Vajaan 2 000 jääkäriä vaikutus suomalaisessa yhteiskunnassa elää tänään keskuudessamme itsenäisenä Suomea. Helsingin Sanomat kirjoitti pääkirjoituksessaan 27. maaliskuuta 1995 jääkärikenraali Valveen siunauspäivänä: ”Jääkärien perintö vakuuttaa nykyajanakin. Kun Jääkäripataljoona 27:n viimeinen jääkäri on kuollut, on kansakunta valmis myöntämään, että jääkärit muodostivat itsenäisyystaistelumme ytimen niin sisällissodassa kuin toisen maailmansodan aikana”.

Itsenäisyyden aamunkoitto

Jääkäriiliikkeen syntysanoja lausuttaessa marraskuussa 1915 ei vuoden 1918 tapahtumiin Suomessa johtanut kehitys ollut nähtävissä. Nuorten yliopistomiesten inspiroima itsenäisyysliike asetti päämääräkseen Suomen irrottamisen Venäjästä asevoimaa käyttäen. Ruotsin ja Tanskan kieltäytyttyä antamasta suomalaisille sotilaskoulutusta oli Venäjän vihollinen Saksa ainoa realistinen vaihtoehto. Saksa suostui yhteistyöhön, mutta ei sinisten silmiemme tähden. Suurvalta Saksan ja Suomen itsenäisyyttä ajavien tavoitteet yhtyivät maailmansodan melskeissä. Kriittisellä hetkellä ulkopuolisen avun saannin vaihtoehtottomuus koettiin Suomessa myös viime sotiemme ratkaisuvaiheissa. Jääkärit lähtivät tielle, jonka päätepiste ei ollut näkyvissä. Venäjän ja Suomen lakien mukaan astuminen vihollisen asevoimien palvelukseen sotatilan vallitessa oli maanpetos, josta rangaistiin kuolemantuomiolla. Helsingin Sanomien pääkirjoitus totesi: ”Kotiinpaluun teki mahdolliseksi vain unelmien toteutuminen”.

Jääkäriiliikkeestä kiinnostunut suuri yleisö on ollut altis

Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden puolesta

romantisoimaan jääkärien kokemuksia Saksassa ja Kuurinmaan rintamalla. Lockstedtin ja Libaun kentät tai itärintaman rämeet tarjosivat huonon pohjan romantiikalle. Nälkä, sairaudet, lika ja epävarmuus tulevaisuudesta harvensivat ankaralla kädellä etukäteen täysin karsimatonta, keski-ikältään 24-vuotiaista joukkoa. Lähes 500 miestä jäi Saksaan jääkärien pääjoukon lähtiessä Suomeen helmikuussa 1918. Miehet jäivät sairaaloihin, komennuksille ja siviilityöhön. Vapaussotaan osallistuneet lähes 1300 jääkäriä olivat kovan koulutuksen ja koettelemusten yhteen hitsaama karaistunut joukko.

Vapaussotana Tammisunnuntaina 1918 alkanut venäläisten joukkojen aseista riisuminen oli jääkärien pääjoukon

Sota varmisti itsenäiseksi julistautuneen Suomen eloonjäännin vapaana valtiona.

Maanpuolustuksen ja suomalaisen yhteiskunnan ylösrakentajat

”Jääkärit antoivat ratkaisevan panoksen itsenäisen Suomen puolustusvoimien rakentamiseen”: kirjoitti Helsingin Sanomat pääkirjoituksessaan ja toteaa jääkärien pysytelleen pääsääntöisesti syrjässä 1930-luvun oikeistolaisesta liikehinnästä asettuen valtiovallan tueksi Mäntsälän kapinayritystä tukahdutettaessa. Vapaussodan jälkeen jäi puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palvelukseen noin 600 jääkäriä. Suojeluskunnissa oli satakunta virassa olevaa jääkäriä

ja-alaisen näkemyksen omaavia miehiä. YK-tehtävät muodostivat näkyvän poikkeuksen puolustusvoimiemme kylmän sodan aikaiseen matalaan profiiliin. Suomen YK-joukkojen ohella jääkärikenraali Eino-Armas Martola YK:n pääsihteerin neuvonantajana ja YK:n Kyp-roksen joukkojen komentajana on tästä erinomainen esimerkki. Monipuolinen jatkokoulutus tuki jääkärialiupseerien ammattitaidon suuntaamista eri toiminta-aloille puolustusvoimissa ja myöhemmin siviilielämän palveluksessa. Jääkärien koulukäynnin loppuunsaattaminen ja sosiaalinen toimeentulo jäi Jääkäriiliiton vastuulle. Itärintaman tuomisina tuberkuloosi, sydänsairaudet ja malaria vaativat vielä veronsa kotimaan kamaralla.

männnyt arkistoissa lukuisiin jääkärien nimiin, jotka oman työnsä ohella toimivat kotipaikkansa suojeluskunnissa kouluttajina tai neuvonantajina.. Näiden miesten joukosta löytyy myös Saksassa siviilityöhön siirrettyjä ja vasta vapaussodan jälkeen Suomeen palanneita jääkäreitä. Olkoon heistä esimerkkinä jääkäri Alfred Kastari, kansakoulun käynyt pienviljelijän poika Kiuruvedeltä, joka toimi sotilasohjaajana Pohjois-Uudenmaan suojeluskuntapiirissä. Kastari osallistui viime sotiimme, yleni reservikapteeniksi 1940 ja istui vielä asekatkennästä viiden kuukauden vankeustuomion.

Noussut elintaso, työelämä säätelevät lait sekä perustilaillisen hallitusmuodon mallitusten jääkärien tuella 30-luvun poliittisista ääriilikeistä saama veretön voitto tekivät Suomesta ja suomalaisesta elämänmuodosta puolustamisen arvoisen asian. Neuvostoliitosta takaisin Suomeen hakeutuneiden kertomukset 30-luvun lopun vainoista antoivat vähitellen realistisen kuvan työläisten ihannevaltion todellisuudesta. Pohja talvisodan ihmeelle oli luotu.

Itsenäisyystaistelun jatke – sodat 1939–1945

Lainaan jälleen Helsingin Sanomia: ”Jääkärien elämäntyön todellinen täyttymys nähtiin talvi- ja jatkosodan aikana. He olivat taas keskeisissä asemassa ja pääsivät marsalkka Mannerheimin alaisina johtamaan koko kansakunnan armeijaa ulkoista vihollista vastaan. Sodan itsenäisyyden puolesta kääntyivät tärkeiksi torjuntavoitoksi eikä maata miehitetty. Vasta viime vuosina on kaikille selvinnyt, miltä Suomi tämän johdosta säästy.” Pääkirjoituksen lauseissa on tiivistettynä Suomen toisen itsenäisyystaistelun saldo sekä jääkärien elämäntyön osuus maamme lähihistoriassa. Suomalaisten käymien sotien taustat ja merkitys maamme tulevaisuudelle itsenäisenä valtiona ovat selvinneet Suomen EU-jäsenyyden myötä myös monelle muulle Euroopan valtiolle.

Viime sotiimme osallistui yli 700 jääkäriä, pääosa rintamajoukoissa eri tason tehtävissä kenraalista rivimieheen. Keski-ikältään noin 50 vuotiaat jääkärit olivat jo ikääntyneitä



Ryhmä Rosenbröijer konekivääriharjoituksissa.

saapuessa Vaasaan helmikuun lopulla saanut sisällissodan piirteet. Tieto tapahtuneesta kansan kahtiajaosta oli saavuttanut jääkärit jo Libaussa.

Laillisen hallituksen joukkojen kuriin tottuneina kouluttajina, johtajina ja esitaistelijoina toimineet jääkärit myötävaikuttivat vahvasti vapaussodan lopputuloksen. Osa jääkäreistä joutui koulutukseensa ja ikäänsä nähden liian vaativiin tehtäviin. Heidän nuoruuden intonsa ja kykynsä sopeutua heille uskotun joukon koulutustasoon korvasivat koulutuksen ja kokemuksen puutteet. Vapaussota oli nuorten jääkäriupseerien ja aliupseerien sota. Avautuneet Venäjän arkistot ovat osoittaneet, mikä olisi ollut Suomen kohtalo, jos laillisen hallituksen joukot eivät olisi voittaneet vuoden 1918 sotaa.

johtavissa tehtävissä. Talvisotaan mennessä vakinaisessa palveluksessa olevien jääkärien määrä oli supistunut alle 400:n. 14 heistä oli kenraaleja. Pääosa jääkäreistä teki elämäntyönsä siviilielämän palveluksessa omissa ammateissaan.

Vakinaiseen palvelukseen jääneille jääkäreille järjestettiin Jääkäriiliiton voimakkaasti ajamana monipuolista jatkokoulutusta. Euroopan eri maiden sotakorkeakouluissa opiskeli Suomessa akateemisen tutkinnon suorittaneita jääkäreitä sekä muutaman vuoden ylioppilastutkinnon suorittaneita. Esimerkkinä mainittakoon 23-vuotias kapteeni Eino-Armas Martola. Sotakorkeakoulutuksen ulkomailla tai myöhemmin Suomessa saaneet jääkäriupseerit olivat kielitaitoisia laa-

Yleiseen ja tasavertaiseen asevelvollisuuteen perustuvan maanpuolustuksen ylösrakentaminen on jääkärien ulospäin näkyvin ja tunnetuin elämäntyö itsenäisen Suomen hyväksi. Jääkärikouluttajien tasapuolisen tiukka suhtautuminen koulutettaviinsa tasoitti vuoden 1918 arpia. Vuorineuvoksen poika Helsingistä nieli samaa kasarmikentän pölyä kuin punakaartilaisen poika Kotkan Tiutisen sahalta.

Omiin ammatteihinsa palanneiden jääkärien vaikutus suomalaisen yhteiskunnan kehitykseen on jäänyt tutkimuksessa sodissamme ansioituneiden jääkärikenraalien ja -evers-tien varjoon. Vasta ilmestyneen suojeluskuntien historian ”Sarkatakkien maa” kirjoittaja, dosentti Kari Selén on tutkimuksen pohjatyötä tehdessään tör-

etulinjan päällikkö- ja komen-
tajatehtäviin. Pääosa tuli reser-
vistä kutsuttuina tai ilmoittau-
tui vapaaehtoisesti palveluk-
seen. Jääkärien ikä ja elämän
varrella saadut kokemukset
heijastuivat heidän johtoonsa
uskottujen lähes 20 vuotta nuo-
rempien alaisten luottamukse-
na johtajiinsa. He edustivat nyt
harkintaa ja kokemusta, joka
oli merkittävä tekijä talviso-
dan ankarissa taisteluissa hei-
dän johtaessaan nuoria alaisi-
aan. Talvisotaa on sanottu kes-
ki-ikäisten jääkärikenraalien ja
-everstien sodaksi. Sitä voidaan
myös kutsua elämää kokenei-
den, luotettavien jääkäriupsee-
rien ja -aliupseerien sodaksi.

Vapaussodan vääpeli, va-
kuutusasiames, talvisodan
pataljoonan komentaja, reser-
vinkapteeni ja jatkosodan kk-
komppanian päällikkö, jääkä-
rikapteeni Toivo Kärnä henki-
löityköön sotiemme etulinjan
jääkärijohtajana. Kapteeni Kär-
nä lienee Suomen tunnetuim-
pia jääkäreitä. Suomen kansa
tuntee hänet nimellä jääkäri-
kapteeni Kaarna, Väinö Linnan
”Tuntemattoman sotilaan” ko-
nekiväärikomppanian päällik-
kö, joka kaatui miestensä edes-
sä heinäkuun alussa 1941.

Jääkärien perintö

Viimeinen aktiivipalveluksessa
ollut jääkäri, Puolustusvoimain
komentaja, jalkaväenkenraali,
Mannerheim-ristin ritari Kaar-
lo Heiskanen siirtyi reserviin
vuonna 1959. Viimeinen jääkä-
ri Rajavartiolaitoksen päällik-
könä vuoteen 1959 oli kenraali-
luutnantti, Mannerheim-ristin
ritari Albert Puroma. Albert
Puroman elämäntarina kansa-

koulun käyneestä, vankileiril-
le Saksaan internoidusta meri-
miehestä kenraaliluutnantiksi
ja Mannerheim-ristin ritarik-
si on jääkärien historiassakin
ainutlaatuinen. Kenraali Val-
ve totesi kerran: ”Vain harva
meistä oli lähtiessään ajatellut
sotilasuraa”. Merimies Puro-
ma tuskin kuului sotilasurasta
haaveilleisiin.

Kotikunnailleen palannei-
den jääkärien vaikutus maan-
puolustustahdon ja isänmaalli-
suuden rakentumiseen Suomen
kansan keskuudessa on lähes
tutkimaton alue. Suojeluskun-
tien historioiden kirjoitus on
tuomassa esiin ”nimettömien”
jääkärien ruohonjuuritason
työn maanpuolustuksen hy-
väksi. Tämän työn tuottavuu-
desta me nostamme tänä päi-
vänä voittoa itsenäisenä Suo-
mena.

”Jääkärien historia opettaa
suhteellisuuden tajua ja vaike-
uksista selviytymistä, jolla on
merkitystä nyt ja vastaisuudes-
sa” Tämä tutusta pääkirjoituk-
sesta lainattuna. Jääkärit jou-
tuivat kahdesti valitsemaan
liittolaisensa vallitsevien reali-
teettien perusteella. Suomalai-
sille suotiin 1994 ensimmäisen
kerran maamme historiassa
mahdollisuus valita paikkam-
me Euroopan maiden joukossa
vapailla, demokraattisilla vaa-
leilla. ”Suomi ei ole enää yksin”,
näin kenraali Valve, kun hänel-
tä pyydettiin kannanottoa Suo-
men EU-jäsenyyteen!

Luottamus Suomen tulevai-
suuteen itsenäisenä ja vapaana
valtiona, usko tämän asian oi-
keutukseen sekä tahto ja uskal-
lus taistella näiden päämäärien
puolesta, on jääkärien Suomen

nuorisolle vuonna 1975 laati-
man testamentin perussano-
ma. Yleinen asevelvollisuus ja
laajamittainen vapaaehtoinen
maanpuolustustyö sekä joka-
päiväisen elämän edellytykset
luovat perustan suomalaiselle
maanpuolustustahdolle. Ylei-
seen asevelvollisuuteen perus-
tuva asevoima vapaaehtoisine

tukijärjestöineen osoitti vah-
vuutensa viime sotiemme ai-
kana. Jääkärien aikainen pe-
rusasetelma ei ole muuttunut.
Vapaaehtoiseen maanpuolus-
tukseen liittyvien toimijoiden
päämäärät on vuosien kuluessa
tarkistettu ja sopeutettu tämän
päivän ja tulevaisuuden Suo-
meen. Suomi on puolustami-

sen arvoinen maa. Olkoon näin
myös tulevaisuudessa.

Jääkärien elämäntyölle ja
veteraanisukupolvelle kunniaa
tehden!

Asko Kilpinen
Priikaatikenraali
JP 27:n Perinneyhdistyksen
puheenjohtaja



Jääkäripataljoona 27:n viimeinen yhteinen paraati Vaasan torilla 26.2.1918. Ylipäällikkö kenraali Mannerheim tarkastaa pataljoonan.

Isännöitsijätoimisto J.Tuhkanen Oy Helsinki	Helsingin TOIMISTOSIIVOUS Oy Helsinki	Kirjanpitotoimisto Stig Dahlström Helsinki
HRT-Tool Oy Helsinki	ATT-Putki Oy Helsinki	Kuljetus Oy Jussi Helsinki
T:mi Tapani Seppälä Helsinki	K&O Tiilikainen Oy Helsinki	Sähkö-Wathen Oy Helsinki
Viher JK Helsinki	Rakennus ja Vuokrauspalvelu Virta Oy Helsinki	Helaform Oy Helsinki

Veteraanivastuu ry ottaa vauhtia ensi vuodelle

Veteraanivastuu ry otti tämän vuoden alusta lähtien vastuun viiden järjestön yhteisestä sotiemme veteraanien varainhankinnasta. Viime vuoden yhteisestä keräyksestä hallinnollista vastuuta kantoi Suomen Sotaveteraaniliitto.



Veteraanivastuun keskuspaikan tuloksentehtäjät vas. varainhankkija Pia Mikkonen, keräyspäällikkö Arto Lillberg ja varainhankkija Silja Lehti.

Vuodelle 2006 Sotiemme veteraanit -keräykselle asetettu kahden miljoonan euron tavoite ylitettiin reippaasti tuloksen ollessa

lähes 3,5 milj. euroa. Varainhankintaa hallinnoimaan perustettiin viime vuoden lopulla neljän veteraanijärjestön sekä Kaatuneitten Omaisten Liiton

toimesta Veteraanivastuu ry, toteaa uuden yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja **Aarno Strömmer**.

Hallitukseen kuuluvat mukana olevien järjestöjen puheenjohtajat. Liittojen toiminnanjohtajat muodostavat työvaliokunnan ja ovat hallituksen varajäseniä. Työvaliokunnan puheenjohtajana on vuoden 2007 Sotaveteraaniliiton **Markku Seppä**. Ensi vuoden keräyksestä vastaa Sotainvalidien Veljesliiton tiedotuspäällikkö **Arto Lillberg**.

Veteraanivastuun toimipaikka on nyt väliaikaisesti Sotainvalidien Veljesliiton tiloissa Helsingissä. Muutto veteraanijärjestöjen toimitaloon Itä-Pasilassa tapahtuu myöhemmin syksyllä. Yhdistyksen varainhankkijoina jatkavat **Silja Lehti** ja **Pia Mikkonen**.

Ilon aiheita ja haasteita

Uuden yhdistyksen tulostavoitteisiin liittyvänä tärkeänä saavutuksena puheenjohtaja **Strömmer** pitää Sotainvalidien Veljesliiton mukaantuloa yhteiseen Sotiemme veteraanit -keräykseen. Hän toivoo täksi

vuodeksi asetetun neljän miljoonan euron tavoitteen toteutuvan ja saavutetun tason säilyvän sen jälkeenkin vielä usean vuoden ajan. Puheenjohtaja on tyytyväinen siitä, että nuoria on liittynyt tukivoimiksi keräysorganisaatioon kiitettävässä määrin. Ajankohtaisena haasteena hän pitää kenttäverkoston paikakuntakohtaista aktivoimista.

Järjestöjen kesken ilmapiiri ja vuorovaikutus ovat keräysasiassa hyvät. Hän uskoo tiiviin yhteydenpidon Veteraanivastuun taholta alueellisiin ja paikallisiin toimijoihin luovan otollisen maaperän toivotun tulostason ylläpitämiseksi.

Huolellinen valmistautuminen ratkaisee

Sotiemme veteraanit -keräyksen 2008 järjestelyistä vastaava **Arto Lillberg** keskittyy ennen vuodenvaihdetta vastuunalaisten tehtävien moninaisiin valmistelutöihin. Ajankohtaisena asiana haastatteluhetkellä on Veteraanivastuun kirjeiden lähettäminen kaikille alue- ja paikallisorganisaatioille. Kirjeissä pyydetään vastausta sii-

hen, haluavatko nämä olla mukana yhteisessä varainhankinnassa.

- Keräykseen tarvitaan paikallistuntemusta ja keräysintoa, jota kentällä nyt tuntuu olevan entistä vahvemmin, **Lillberg** mainitsee.

- Paikkakunnalla kerätyt varat tulevat alueensa veteraanien hyväksi kunkin järjestön välityksellä.

- Varusmieskeräykseen paikakunnilla on syytä valmistautua hyvissä ajoin ennen kuin varusmiehet saapuvat paikalle. Kartat, reitit, autot kuljettajineen ja kaiken muun on oltava valmiina varusmiesten tullessa, samoin valmius antaa ohjeita ja vastata kysymyksiin, **Lillberg** tähdentää.

- Valmistelutyöt ratkaisevat miten keräys kullakin alueella onnistuu.

Hyvin valmisteltu on puoleksi tehty, lisäävät paikalle saapuvat varainhankkijat **Pia Mikkonen** ja **Silja Lehti**.

Kilpailuhenkeä!

Haastateltava kolmikko tahtoo korostaa piirien, yhdistysten ja osastojen keräysvastaavien ja

Hopeinen ilmapuolustussormus on upea joululahjaidea

Hanki tänä jouluna lahja, jossa on yhä Suomen sotien voima ja henki. Tarkasti alkuperäisen rautasormuksen mukaan aitoon hopeaan taottu ilmapuolustussormus on oiva lahjaidea.

Sormuksen kaunis taustapakkaus kertoo sotiemme veteraanien tarinaa ja historiaa. Kerro sinä oma tarinasi lahjan saajalle. Ilmapuolustussormus on suosittu lahjaidea myös valmistujaislahjaksi perheen nuoremalle polvelle.

Ilmapuolustussormuksen ostajana autat myös sotiemme veteraaneja. Sormuksen myyntitulot kartuttavat sotiemme veteraanit 2007 -keräystä ja käytetään itsenäisyytemme puolesta taistelleiden hyväksi.

Varmista, että saat sormuksen ajoissa. Tilaa jo tänään!

Aidon hopeisen ilmapuolustussormuksen hinta on 60 euroa, posti- ja käsittelykulut 3,90 euroa lisätään hintaan.

Tilaukset: puh. 040 557 5160,

ADspace, arkisin kello 8-16 välillä tai internetissä www.rautasormus.fi



Ilmapuolustussormus on tarkasti alkuperäiseen muotoon tehty hopeinen sormus.

Suomen Yrittäjät sotiemme veteraanien asialla

"Kiitämme sotiemme veteraaneja siitä, että Suomen kansa voi itse päättää omista asioistaan. Jos veteraanisukupolvi ei olisi taistellut, niin meidän muiden elämä olisi nyt hyvin toisenlaista – todennäköisesti paljon rankempaa. Meidän tulee tukea sotiemme veteraane-

ja, ei ainoastaan tänä Suomen itsenäisyyden 90. juhluvuonna, vaan siihen asti kun viimeinkin veteraani poistuu joukostamme."

"Talvi- ja jatkosodassa taistelleen sukupolven ansiota on, että Suomi säilytti itsenäisyytensä. Tämä sukupolvi on luonut pohjan sille, että saamme tänä päivänä elää vauraassa, hyvinvoivassa Suomessa. On syytä osoittaa jatkuvaa kiitollisuutta maattamme kovin uhrauksin puolustaneille. Yrittäjät haluavat olla mukana tukemassa sotiemme veteraanien elinolojen parantamista ja kaikinpuolista hyvinvointia."

Näillä ajatuksilla, kaksi sotiemme veteraanien poikaa **Keravalta**, puheenjohtaja **Eero Lehti** ja toimitusjohtaja **Jussi Järventaus** haluavat siivittää Yrittäjien kampanjaa sotiemme veteraanien hyväksi.

Tarina rautasormuksista on tosi

Vuosina 1939 - 45 Suomi taisteli. Sota-aikana suomalaiset

vaihtoivat noin 300 000 kultasormusta rautaisiin, jotta kullalla saataisiin mitä Suomi tarvitsi puolustaakseen itseään. Itsenäisyys säilyi, mutta sen puolesta taistelleisiin miehiin ja naisiin sota jätti pysyvät jälkensä.

"Vanhempani vaihtoivat omat vihkisormuksensa rautaisiin. He käyttivät rautasormuksia siihen asti, kun oli jälleen aika hankkia uudet kultaiset vihkisormukset. Vanhempieni rautasormusten vaihto takaisin kultaisiin vihkisormuksiin on myös tallentunut mieleeni", kertoo muistojaan sota-ajan rautasormuksista puheenjohtaja.

Hanki aito rautasormustaulu – näin autat sotiemme veteraaneja

Alkuperäisiä ilmapuolustussormuksia jäi sotien aikana vaihtamatta noin kolme tuhatta. Tämä rautasormustaulussa oleva sormus on yksi niistä. Lunastamalla upean rautasor-

mustaulun autat sotiemme veteraaneja.

Taulut on numeroitu ja ne myydään seuraavasti:

Taulunumerot 1 – 10 Myydään tarjousten perusteella. Näissä tauluissa on Mannerheim-ristin ritari **Pentti Iisalon** ja Veteraanivastuun puheenjohtaja **Aarno Strömmerin** aidot nimikirjoitukset.

Vapaamuotoiset tarjoukset yhdestä rautasormustaulusta annetaan 30.11.2007 mennessä: pia.mikkonen@sotiemmeveteraanit.fi

Tieto rautasormustaulujen nro 1 – 10 saajille ilmoitetaan 5.12.2007 mennessä.

Numerot 11 – 100 Myydään kappalehintaan 1000 € / kpl. Taulun alareunaan on mahdollista saada omalla nimellä kai-verrettu hopeanvärinen laatta. Taulutilaukset voi lähettää osoitteella: pia.mikkonen@sotiemmeveteraanit.fi

Numerot 101-400 Myydään kappalehintaan 500 € / kpl. Taulutilaukset voi lähettää osoitteella: pia.mikkonen@so-

muun kentän tärkeätä osaa keräyksen onnistumisessa.

Ratkaisevaa keräystulokselle on se, että kentän toimijat lähtevät toisiaan innostaen mukaan luoden kilpailuhenkeä paikkakuntien kesken siitä, ketkä keräyksen parhaiten järjestävät. Ollaan nyt kuten yli 60 vuotta sitten kaikki yhteisen asian puolesta!

Keräyksen keskuspaikassa tehdään paikkakuntaakohtaiset listat, jotka lähetetään kaikille yhdistyksille ja osastoille. Mukana olevien tulee ilmoittaa päätöksestään 5. marraskuuta mennessä.

Yhteispeleillä tuloksia

Arto Lillberg toteaa Siljan säestämänä yhteistyön muiden järjestöjen kanssa toimivan kiihdyttävästi työvaliokunnan ja hallitusten kokouksissa. Työvaliokunta on hyvä työrukkanen erilaisten asioiden käsittelemiseksi konkreettisella tasolla ja samalla hedelmällinen keskustelufoorumi.

Sotainvalidien Veljesliiton osastot voivat yhteisen keräyksen vaihtoehtona järjestää omat syyskeräyksensä. Niiden toivotaan kuitenkin vähenevän ja loppuvan.

Lipaskeräyksen ohella yhdis-

tykset ja osastot ovat osaltaan yhteydessä paikkakuntiansa yrityksiin.

Valtakunnallista varainhankintaa

Varainhankkijoiden valmistelutöihin kuuluvat tämän vuoden puolella mm. Veteraanivastuun toimintasuunnitelman ja talousarvion laatiminen sekä yhteyksien pitäminen veteraanijärjestöihin, keräyspiirien keräysvastaaviin, valtakunnallisiin medioihin, yrityksiin jne.

- Pyrimme siihen, että keräyspiirit olisivat yhteydessä alueidensa yrityksiin. Veteraanivastuun puitteissa yhteinen keräys sujuu nyt jouhevasti: eri järjestöjen ei enää tarvitse vuorollaan käydä samojen yritysten ovilla. Lahjoittaville yrityksille tämä tietysti sopii.

Pia ja Silja kohdistavat huomionsa kotimaisten ja monikansallisten yhtiöiden pääkauttapaikalla sijaitseviin pääkonttoreihin. He informoivat näiden ylintä johtoa varainhankintamielessä, kuten ilmapuolustussormustaulujen myynnissä.

Keräysvastaavien tärkeä rooli

Pia ja Silja tähdentävät yhdis-

tysten, osastojen ja piirien keräysvastaavien roolia. Näiden löytäminen sekä motivoituneena ja innostuneena pitäminen on välttämätöntä. Samoin huolen pitäminen siitä, ettei yhdelle henkilölle kasata liikaa tehtäviä. Keräystoimikunnan muodostaminen toimivalla työnjaolla on paras tae pitkäaikaiseen vuorovaikutukseen yhteistyökumppaneiden kanssa.

- Vapaaehtoisia avustajia tulisi olla mahdollisimman paljon. Vakiintuneiden yhteistyöjärjestöjen lisäksi on syytä kysellä alueidensa muita järjes-

töjä, joilta aiemmin ei apua ole tullut pyydettyä.

- Kaikki lahjoittajat pitävät tärkeänä tietoa siitä, minkälaisiin tarkoituksiin kerätyt rahat käytetään.

- Hyvät mediasuhteet, yhteydet oman alueen toimittajiin ovat tärkeitä saadaksemme lehden ja paikallisradioiden kautta ihmisten tietoon haluamamme asiat ajallaan. Ellei kansa näe ja kuule keräyksestä seuraamiensa tiedotusvälineiden kautta, ei keräykseen ilmaannukaan osallistujia.

- K-marketeissa ja Nesteen

huoltoasemien K-marketeissa on meneillään veteraanikalenterien myynti. Hopeista ilmapuolustussormusta myydään valtakunnallisen tiedotuksen siivittämänä. Tulossa on yrityksille myytävät rautasormustaulut aitoine ilmapuolustussormuksineen, tukijanaan Suomen Yrittäjät, Pia Mikkonen ja Silja Lehti luettelevat.

Markku Rämö

Lisätietoja verkko-osoitteessa www.sotiemmeveteraanit.fi

Sotiemme Veteraanit -keräys SM-liigan peleissä

Sotiemme Veteraanit -keräys toteuttaa yhdessä jääkiekon SM-liiga kanssa hyväntekeväisyyskampanjan, jolla kerätään varoja sotainvalidien ja muiden sotiemme veteraanien hyväksi.

Keräys suoritetaan jokaisessa SM-liigan hallissa otteluiden yhteydessä pääosin lokakuun aikana.

Paikallisesti kerätyt varat käytetään kyseisen alueen sotiemme veteraanien hyväksi. Keräys toteutetaan lipaskeräyksenä. Myös liigapelaajat ovat vahvasti mukana kampanjassa, jokainen pelaaja osallistuu keräykseen.

Kim Hirschovits:

”Tämä on liigapelaajien kiitos veteraaneille”

SM-liigan halleissa lokakuussa toteutettu Sotiemme Veteraanit -keräys käynnistettiin Jokerien Kim Hirschovitsin aloitteesta. ”Isovanhempani ovat kokeneet sodan. Kun isäni äiti viime talvena kuoli, pohdin onko veteraanien asioita hoidettu niin hyvin kuin olisi pitänyt. Mielestäni ei”, Hirschovits kertoo. Hirschovits ideoi aluksi playoffsi-ajan aikana toteutettavan keräyksen, mutta aikataulu osoittautui mahdottomaksi. ”Kesällä soitin läpi kaikkien ligaseurojen kapteenit. Jokaisen seuran kohdalla yksi puhelu riitti, kaikki ilmoittivat olevansa idean takana. Sen jälkeen oli helppoa lähteä ehdottamaan yhteistyötä veteraanijärjestöille ja SM-liigalle.”

Tieto tulevasta kampanjasta kiersi jääkiekkoliigoiden keskuudessa kesällä. ”Joka ikä-

kampanjasta. Jokainen pelaaja myös osallistui keräykseen jollain summalla.”

Hirschovits korostaa, että pelaajien tavoitteena on ennen kaikkea muistuttaa sotiin osallistuneen sukupolven merkityksestä nyky-Suomelle. ”Rahalahjoitukset ovat tärkeitä, mutta pidän isoimpana asiana sitä, että veteraanien asia saa julkisuutta ja arvostusta. Itse kunnioitan heitä todella paljon.”

”Keräys on SM-liigan pelaajien kunnianosoitus ja kiitos veteraaneille. Saamme pelata jääkiekkoa työksemme. Se ei olisi mahdollista ilman veteraaneja.”



Jokerien pelaaja Kim Hirschovits ideoi ja oli yhteydessä SM-liigan joukkueisiin.

Sotiemme veteraanin vetoamus:

”Hyvät jääkiekon ystävät, Reilut 60 vuotta sitten me Suomen silloiset nuoret miehet ja paljon naisia muodostimme yhdessä Suomen kaikkien aikojen suurimman maajoukkueen. Vastustajalla oli tosin vielä enemmän porukkaa ja varusteita. Mutta, kuten tiedätte, olennaista pärjäämisessä on hyvä joukkuehenki. Meillä oli se.

Meitä sotiemme veteraaneja on jäljellä edelleen 80 000. Rivimme harvenevat kiihtyvää vauhtia. Haluamme asua omassa kodissamme mahdollisimman pitkään. Askeleemme lyhenevät eikä jalka nouse, kuten silloin. Monet tarvitsevat apua.

Liigan jääkiekkoliijat ovat päättäneet tukea maamme sotiemme veteraaneja. Kaikilla liigapaikkakunnilla myös yleisöllä on mahdollisuus osallistua kaikkien veteraanijärjestöjen yhteiseen keräykseen.

Lippaat kiertävät katsomoissa ottelun aikana. Kaikki täällä nyt kerättävät varat suunnataan oman maakunnan tukea tarvitseville sotiemme veteraaneille.

Osallistukaa veteraanien yhteiseen keräykseen! Muistakaa, että näitäkin tuloksia verrataan. Uskon, että tässä asiassa myös vierailijan kannattajat ovat valmiit tukemaan kotijoukkueen pärjäämistä. Nimittäin kansakuntamme kotitalonvuosina meillä oli vain yksi joukkue, johon kaikki kuuluimme.”



Suomen Yrittäjät ry:n toimitusjohtaja Jussi Järventaus ja (oik.) puheenjohtaja Eero Lehti esittelevät sormustauluja, jotka ovat arvokkaita lahjaesineitä. Keskellä varainhankkija Pia Mikkonen.

tiemmeveteraanit.fi

Numerot 401-2000 Myydään kappalehintaan 250 € / kpl.

Taulutilaukset voi lähettää osoitteella: pia.mikkonen@sotiemmeveteraanit.fi

Tauluista saatu tuotto käytetään sotainvalidien, muiden sotiemme veteraanien ja sotalaisten hyväksi. Tavoitteena on, että he voisivat korkeasta keski-ikästään, huolimatta selviytyä omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

Suomen sotiin vuosina 1939–1945 osallistuneita miehiä ja naisia on tällä hetkellä elossa alle 80.000 ja heidän keski-ikänsä on 85 vuotta.

Tuoton välittävät perille valtakunnalliset veteraanijärjestöt: Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto ja Kaatuneitten Omaisten Liitto. Lisätietoja löytyy osoitteesta www.sotiemmeveteraanit.fi

100. Mannerheimin päiväkäskey Vartiokylän kirkkoon

Itä-Helsingin Sotaveteraanit yhdessä Itä-Helsingin Reserviupseerien kanssa luovuttivat 7. lokakuuta Mannerheimin päiväkäskeyn Suomen

äideille Vartiokylän kirkkoon. Luovutettu taulu oli kuudes Itä-Helsingin kirkkoihin luovutettu ja sadas koko maassa. Päiväkäskeytaulun seurakun-

nalle luovutti Itä-Helsingin Sotaveteraanien puheenjohtaja **Esko Kosunen** ja taulun vastaanotti kirkkoherra **Heikki Nurmi**. Luovutuspuheessaan

Esko Kosunen kertoi alkupe- räisen taulun historiaa, miten se aikanaan sai alkunsa ja miten niitä sijoitettiin silloisiin kirkkoihin.

Vastaanottopuheessaan kirkkoherra Heikki Nurmi totesi taulun soveltuvan sodanjäl- keisiin kirkkoihin muistutta- maan maamme vaikeista ajois- ta ja äitien uhrautuvaisuudesta sodan aikana. Samalla hän toi- voi, että maamme ei enää mil- loinkaan joutuisi vastaavanlai- seen kurimukseen.

Suomen Sotaveteraaniliit- to ry on vuodesta 1999 alkaen ollut mukana uusimuotoisten taulujen luovutuksessa eri jär- jestöjen kanssa. Ensimmäinen uusimuotoinen taulu luovuteti- tiin 26.6.2000 Pyhän Jaakobin kappeliin Paimioon.

Taulu sai alkunsa vänrikki **Toivo Jussilan** tekemästä esi- tyksestä, jonka hän oli laatinut

etulinjan korsussa 12.1.1942. Esityskirjeen hän postitti suo- raan Sotamarsalkka Man- nerheimille. Vänrikki Toi- vo Jussilan kirje sai päämajas- sa myönteisen vastaanoton ja johti ylipäällikön esittelyssä 16.4.1942 jatkotoimenpiteisiin. Ylipäällikkö antoi 10.5.1942 Suomen äideille yhteisesti omistetun päiväkäskeyn n:o 60. Alkupe- räisen päiväkäskeytau- lun kehukset on suunnitellut professori Carolus Lindberg.

Päiväkäskeyn sanoin: Ol- koon se tulevillekin sukupol- ville tunnuskuvana äidin py- hästä kutsumuksesta kasvattaa tämän kansan lapsiin palava vapaudentahto, joka ikuisiksi ajoiksi on turvaava maaillem- me kalliisti lunastetun itsenäi- syyden ja kansallemme sisäisen suuruuden.

Viljo Lehtonen



Mannerheimin päiväkäskeyn vastaanottaja ja luovuttajat vasemmalta: Esko Kosunen, Antero Aarvala, Ensio Selin, Viljo Lehtonen Eila Ahokas, Into Huhta ja Heikki Nurmi. Kuva: Kalevi Suorsa

Muistomerkki- tiedostoa kootaan - kaikki talkoisiin

Tammenlehvän Perinneliitto on yhdes- sä Helsingin Suomalaisen Klubin kans- sa kokoamassa internetiin tiedostoa so- tiemme 1939-1945 muistoksi pystytetyistä muis- tomerkeistä ja muistolaatoista (tapahtumat, joukot, henkilöt jne).

Wikipedia- tyyppinen sivusto on käytettä- vissä osoitteessa www.sotamuistomerkit.fi.

Sinne voi suoraan lisätä tietoa ja kuvia sivuil- la olevien ohjeiden mukaisesti. Pyydämme kui- tenkin täydentäjiä ensin rekisteröitymään wiki- sivun oikeassa ylälaudassa olevalla painikkeel- la. Tietoa otetaan vastaan myös sähköpostilla (webmaster@sotamuistomerkit.fi).

Erityisesti halutaan kohteista seuraavia tie- toja:

- sijainti
- muistomerkkin (vast.) nimi
- suunnittelija/tekijä
- aloitteen tekijä/pystyttäjä
- paljastusajankohta
- nykyinen ylläpitäjä
- mahdollisesti muuta kohteeseen liittyvää tietoa
- kohteen kuva.

Muistomerkkejä ja muita perinnetiedon läh- teitä koskevat tiedostot sijoitetaan veteraani- perinteen portaaliin, joka on tarkoitus avata huhtikuussa 2008. Tietoja tai kuvia ei käytetä kaupallisiin tarkoituksiin. Kuvien osalta pyy- detään ilmoittamaan kuvaaja, jos se on tiedos- sa, tai muu lähde sekä käyttöluupa.

Lisätietoja muistomerkkihankkeesta an- taa tiedoston kokoaja Leif Eklöf, sähköposti webmaster@sotamuistomerkit.fi. tai puhelin 050 525 0921 ja Tammenlehvän Perinneliitos- ta asiamies Pertti Suominen, sähköposti pertti.suominen@tammenlehva.fi

Sosiaalineuvojahanke

Sosiaalineuvonta perustuu va- paaehtoistyöhön. Sosiaalineu- vokat eivät ole siis työsuhteessa liittoon eikä sotaveteraanipiireihin.

Sosiaalineuvojen työnkuva on muokkautunut alueellisista tarpeista lähteväksi, veteraania palvelevien tu- kiverkoston rakentajaksi.

Sosiaalineuvoja toimii piirin alueella kaikkien yhdistysten yhteyshenkilönä.

Sosiaalineuvojille liitto maksaa matka- ja puhelinkuluista aiheutu- via kustannuksia.

Liitto järjestää sosiaalineuvojille koulutusta sekä liiton sosiaalisihtee- ri toimii vastuuhenkilönä sosiaali- neuvojahankkeessa.

Tavoitteena on, että sosiaalineu- vojahanke etenee niin, että jokai- sesta yhdistyksestä löytyisi esim.

kannattajajäsenistä asioista kiinnos- tunut yhteyshenkilö, joka olisi pereh- tynyt oman alueensa sosiaali- ja ter- veystyöhön.

Näin yhdessä kasvattaisimme kat- tavan neuvonta ja palveluverkoston, joka olisi kaikkien veteraanien tavoit- tettavissa.

Anni Grundström

Sotaveteraanipiireissä työskentelevät sosiaalineuvojat

Etelä-Karjala

Pesonen Leena
Mäkitervakontie 11 A 5
53920 Lappeenranta
050-3600801
l.k.pesonen@luukku.com

Helsingin Seutu

Koskinen Anita
Kappalaisenkuja 3 B 37, 2940 Espoo
0400-410659
anita.koskinen@luukku.com

Kanta-Häme

Mäkelä Anneli
Kotkanmäentie 12,
13500 Hämeenlinna
050-5820373

Keski-Suomi

Kiviaho Maria
Äijäläntie 21 D 23, 40420 Jyväskylä
040-7757344
mariakiviaho@suomi24.fi

Kymenlaakso

Helin Matti
Savilahdenkatu 4, 49400 Hamina
0400-804610
matti.helin@fimnet.fi

Lahti

Hokkanen Erkki
Rauhankatu 11 B 24, 15110 Lahti
050-5521271
erkki.hokkanen@kolumbus.fi

Lappi

Kukka Mirja
Koivuharjunkatu 9-11 C, 94100 Kemi
0500-746708, mirja.kukka@elisanet.fi

Pohjois-Karjala

Räty Irja
Niskakatu 19 A 1, 80100 Joensuu
040-5569851, irjaraty@hotmail.com

Pohjois-Pohjanmaa

Matilainen Seppo
Honkitie 3, 90900 Kiiminki
040-7775107
seppo.matilainen@suomi24.fi

Pohjois-Savo

Huittinen Riitta
Linnanpellonkatu 20 A 4
70500 Kuopio
040-5370031, riitta.huittinen@pp.inet.fi

Satakunta

Hatanpää Raija
Antinkatu 12 B, 28100 Pori
(02)6336343
satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.inet.fi

Suur-Savo

Hakala Marjukka
Pohjolankatu 40, 50120 Mikkeli
050-66536
haka.suvi@dnainternet.net

Uusimaa

Mankki Raili
Riihitie 4 as 1, 24300 Tuusula
040-7189659
raili.mankki@kolumbus.fi

Varsianis-Suomi

Tammi Ritva
Maskuntie 162, 21270 Nousiainen
0400-811051
ritva.tammi@dnainternet.net

Maakunnallinen veteraaniasiamies, Kainuu

Inget Reijo
Kirkkotie 16-20, 88900 Kuhmo
044-7970310
reijo.inget@kainuu.fi

Kanada

Lehto Lea
Suomi-Koti, 795 Eglinton
Avenue East, Toronto Om Mag 4E
Kanada4 164 254 134
lehto@suomikoti.ca

Juhlasoitto sotaveteraaneille sykehdytti yleisöä

Juhlasoiton sotaveteraaneille, Suomen Sotaveteraaniliiton 50 -vuotisjuhlavuotena säveltänyt Kaartin soittokunnan apulaiskapellimestari Timo Forsström on tyytyväinen lopputulokseen. Hänen antaumuksella säveltämänsä juhlasoitto henkii realistista isänmaallisuutta ja sotiemme veteraanien kunnioitusta. Juhlasoittoa on "ajettu sisään" Kaartin soittokunnan muutamissa tilaisuuksissa ja lopullisen ensiesityksenä se sai Helsingin yliopiston

juhlasalissa lauantaina 29.9. järjestetyssä Sotaveteraaniliiton 50 -vuotisjuhlassa.

Timo Forsström toteaa, että hän on puolustusvoimien soittajan työuransa aikana omaksumut maanpuolustuksellisen asenteen. Kuitenkin tämän muutaman minuutin mittaisen sävellystyön alussa oli melkoinen pulma juuri tuon isänmaallisuuden ja veteraanisukupolvien kunnioituksen sisällyttäminen esitykseen. Asia ratkesi kun hän löysi taustaksi tai tee-

maksi, tutun valalaulun. Siitä saa jokainen veteraani muistua arvokkaaseen ja tärkeään maanpuolustuksen painottamiseen. Se on tärkeä näkökohta tänäkin päivänä.

Timo Forsström yhtyy Sotaveteraaniliiton johdon näkemyksiin, että tuo *Juhlasoitto Sotaveteraaneille* saisi tulla vaikka jokaisen isomman veteraaneille järjestettävän juhlatilaisuuden ohjelmiston aloitusnumeroksi. Tosin sen esittäminen on hie-

ei ole ennakolta voinut hyvin perehtyä ja harjoitella Juhlasoittoa. Odotettavissa kuitenkin on, että Puolustusvoimien soittokunnat mielellään ottavat tämän juhlatilaisuuksien alkuun soveltuvan Juhlasoiton ohjelmistoihinsa.

Kuka on Juhlasoiton säveltäjä?

Kaartin soittokunnassa käyrätorvea soittava syntyperäinen helsinkiläinen, vuonna 1961 syntynyt Timo Forsström, on erittäin monipuolinen säveltaiteen ammattilainen. Hänelä on päätyönsä, puolustusvoimien soittokunnan apulaiskapellimestarin viran lisäksi, monta muuta ammattia. Hän on vapaa-aikanaan monipuolinen säveltäjä, musiikin opettaja, nuottikustantaja, Säveltäjien Tekijänoikeusjärjestön (Teosto) johtokunnan jäsen ja monipuolinen yhteistyökumppani esimerkiksi monien sanoittajien ja solistien taustaryhmissä.

Timo Forsströmin sävellysteoksia löytyy Teoston rekisteristä yli puolitoista sataa. Hänellä on levytettyjä sävellyksiä ja sovituksia noin 100. Lisäksi ovat erilaiset tilausteokset, kuten esimerkiksi Sotaveteraaniliiton tilaama *Juhlasoitto Sotaveteraaneille* ja mainittakoon tuon kevyemmän musiikin puolelta esimerkiksi teokset Puhkupilille. Timo Forsströmin sävellyksistä antavat erityistä kiitosta esimerkiksi iskelmätaivaamme huippusolistit, kuten mm. Arja Koriseva, Anna Eriksson, Marion Rung, Saija Tuupanen, Eino Grön ja Saska Helmikallio.

Timo Forsströmin ura musiikin alueella lähti käyntiin jo kuusivuotiaana, kun opinnot vuonna 1967 alkoivat harmonikkavirtuoosi Lasse Pihlajamaan hanuriopistossa. Vuonna 1979 hän aloitti soitto-opilaana Hämeenlinnassa ja soittajana Hämeenlinnan va-

ruskuntasoitto-kunnassa vuodesta 1983 lähtien. Samaan aikaan, vuosina 1983–1989 hän oli muusikkona Hämeenlinnan kaupunginorkesterissa. Vuonna 1988 työkuviin tuli mukaan Kaartin soittokunta, jossa yliluutnantti Timo Forsström työskentelee nykyisin apulaiskapellimestarina.

Ammattitaitoaan sotilasmuusikkomme, apulaiskapellimestari, säveltäjä, soittaja ja musiikin kustantaja on pitänyt yllä jatkuvalla opiskelulla ja kouluttautumisella Puolustusvoimien työyhteisökoulutusten lisäksi mm. Lahden konservatorion Sotilasmusiikkikoulussa ja Tampereen ja Lahden konservatorioissa. Hän on pitkän muusikkouransa aikana ollut mukana monissa siviilipuolen orkestereissa, kapellimestarina jne.

Työtä rikastavana ja vireyttä lisäävänä alueena varsinaisen sotilaan ammattityön rinnalla vapaa-aikoina Timo Forsström pitää toimintaansa iskelmien säveltämisen alueella ja yhteistyötään sanoittaja Jorma Toiviaisen kanssa. Forsström suhtautuu monipuoliseen sävellystyöhönsä varsin käytännöllisesti, vaikka tuntee sen alueen tekemisiä kohtaan palloa ja intohimoa. Hän pelkistää, että *"Kun on päivät töissä ja perheellekin pitää aikaa riittää, ei inspiraatioita oikein voi jäädä odottelemaan. On vain otettava itseään niskasta kiinni ja aloitettava"*. – Oman sykkeensä ja virikkeensä sävellystyöhön antoi esimerkiksi Sotaveteraaniliiton toive ja esitys juhlaanfaarin tai juhlasoiton säveltämisestä. – *"Siinä oli mahdollisuus löytää tunnepohjaa arvokkaaseen sotiemme veteraanien kunnioitusta korostavaan tehtävään"*.

Timo Aaltonen

<http://www.kaartinsoittokunta.fi/soittajat.html>



Timo Forsström säveltämässä.

Kaartin Soittokunta

Kaartin Soittokunta on perustettu vuonna 1819 ja toimii Puolustusvoimien edustussoittokuntana. Esityksiä on yli 300 vuodessa joista konsertteja noin 40. Koko itsenäisyyden ajan on Kaartin Soittokunnan tehtäviin kuulunut valtiollisten edustustehtävien hoitaminen.

Kaartin Soittokunnan päällikkö on musiikkimajuri **Elias Seppälä** ja kapellimestarina toimii musiikkiyliluutnantti **Sami Hannula**. Kapellimestarit palvelevat erikoisupseereina, muusikot opistoupseereina ja sotilasammattihenkilöinä.

Kaartin Soittokunta on ainoa täysikokoinen ammattipuhalinorkesteri Suomessa. Soit-

tokunnan vahvuus on kaksi kapellimestaria ja 40 muusikkoa. Kaartin Soittokunnan soittimistoon kuuluvat kaikki sinfoniaorkesterin puhaltimekset sekä lyömäsoittimet.

Kaartin Soittokunnan tilat sijaitsevat Helsingin Töölössä, osoitteessa Mechelininkatu 32. Toimiston ja harjoitustilojen lisäksi osoitteessa on puolustusvoimien keskusnuotisto ja puolustusvoimien soitinkorjaamo.

Sotilasmusiikkisektori

Puolustusvoimat on suurin yksittäinen muusikkojen työnantaja Suomessa. Puolustusvoimien palveluksessa on noin 220 sotilasmusiikkia.

Sotilassoittokunnat ovat

Puolustusvoimien tiedotustyön nyrkki. Sotilassoittokuntien tehtävä on luoda myönteistä kuvaa puolustusvoimista ulospäin sekä hoitaa puolustusvoimien omat musiikilliset tarpeet.

Suomessa on 12 kantahenkilökuntaperusteista sotilassoittokuntaa sekä Sotilasmusiikkikoulu ja Varusmiessoittokunta Lahdessa. Sotilasmusiikkitoimintaa johtaa puolustusvoimien ylikapellimestari, musiikkieverstiluutnantti **Harri Saksa** Pääesikunnan Viestintäosastolta.

http://www2.mil.fi/sotilasmusiikki/aani_ja_kuva/kuva/index.dsp

Kotikäyntejä Kuopion alueella

Ammattitaidolla ja sydämellä Sinun ja läheisesi parhaaksi

FysioSenior

KOTIIN JA HOITOKOTEIHIN

- Ikääntyvien fysioterapia
- Veteraanikuntoutus
- Dementoituvien fysioterapia
- Muistikuntoutusryhmät

Marja Korhonen, fysioterapeutti • Puh. 044 594 8477 • www.fysiosenior.fi

Kaatumisten ja lääkehaittojen ehkäisy sekä masennustilojen ja unihäiriöiden hoito veteraanikuntoutuksen osaksi



Professori Sirkka-Liisa Kivelä.

Kaatumistapaturmien ehkäisy

Kaatumistapaturmat ovat iäkkäiden yleisimpiä tapaturmia. Niiden aiheuttamat murtumat saattavat pysyvästi heikentää toimintakykyä. Kävelypinnan liukkaus tai huono valaistus kuuluvat kaatumisten ulkoisiin syihin. Yli puolet 75 vuotta täytäneiden kaatumistapaturmista kuitenkin johtuu ns. sisäisistä syytekijöistä, joista tärkeimpiä ovat huono näkö, heikot lihasvoimat, heikentynyt tasapaino ja lääkehaitat. Kaatumistapaturmien ehkäisyä koskevat tulokset osoittavat lihasvoimia ja tasapainoa parantavien, melko intensiivisten liikunta- ja voimaharjoittelujen vähentävän kaatumisten määrää. Samalla yleinen toimintakyky paranee ja mieliala kohoaa. Myönteisiä tuloksia kaatumisten vähentämiseen on saatu myös arvioimalla iäkkäiden kokonaislääkityksiä ja poistamalla heidän käyttämiensä nukahtamis- ja unilääkkeiden ja muiden psyykenlääkkeiden määrää. Myös makuu- tai istuma-asennosta seisoma-asentoon nousun yhteydessä haittavaikutuksenaan verenpainetta alentavien eli ortostatismia aiheuttavien lää-

keiden poistaminen tai annoksen alentaminen ehkäisee kaatumista. Hyvä näönhuolto kuuluu kaatumisten ehkäisyyn. Iäkkäiden tulisi päästä kaihileikkauksiin jonottamatta.

Koska kaatumiset ja niistä johtuvat lonkkamurtumat ovat yleisiä, suosittelemme, että veteraaneille järjestettäisiin mainittujen kolmen riskitekijän – ja tarvittaessa muidenkin riskitekijöiden vähentämisen käsittävää kaatumisten ehkäisyä. Lihasvoimia vahvistavan ja tasapainoa parantavan harjoittelun tulisi kestää ohjattuna useita kuukausia. Ohjatun harjoittelun aikana tulisi laatia yksilöllinen harjoitteluohjelma niille, jotka pystyvät kodeissaan itsenäisesti suorittamaan kyseisiä harjoituksia. Niiden palvelutalojen, ryhmäkotien ja pitkäaikaishoitosten henkilökunta, joissa asuu veteraaneja, tulisi täydennyskoulutusta tällaisten harjoitusten jatkuvaa ohjaamiseen. Kaatumisten ehkäisyyn tulee liittää lääkärin, hoitotyöntekijän ja farmaseutin yhdessä veteraanin ja tarvittaessa hänen omaisensa kanssa suorittama veteraanin lääkehoidon kokonaisarviointi. Silmälääkärin tarkastusten ja hyvän näönhuollon kiireettömän järjestä-

misen tulee kuulua ehkäisyohjelmaan.

Lääkehoito

Lääkkeet ovat tärkeitä monien pitkäaikaisten ja äkillisten sairauksien hoidossa. Iän lisääntyessä pitkäaikaissairaudet yleistyvät. Niinpä veteraanien päivittäin ottamaan lääkemäärään saattaa kuulua yli 10 erilaista lääkettä. Käytettäessä useita erilaisia lääkkeitä ongelmiksi tulevat lääkkeiden mahdolliset haitalliset yhteisvaikutukset tai samantapaisesti vaikuttavien lääkkeiden haittavaikutusten korostuminen. Muistin heikkeneminen, kaatuminen, näköhäiriö, virtsankarkailu, käytöshäiriö tai sekavuus ei ole harvinaista iäkkäiden lääkkeitä hoitojen haittavaikutuksina. Maassamme joillakin paikkakunnilla onkin niiden poistamiseksi ja ehkäisemiseksi ryhdytty toteuttamaan iäkkäiden lääkkeitä käyttävälle veteraanille suoritetaan lääkehoidon kokonaisarviointi ainakin kerran vuodessa. Arvioinnissa on kartoitettava lääkkeiden myönteiset vaikutukset, haittavaikutukset ja tarpeellisuus. Voi-

makkaita haittavaikutuksia tai haitallisia yhteisvaikutuksia aiheuttavia lääkkeitä tulee vaihtaa turvallisempiin eli poistaa tai niiden annoksia on pienennettävä. Myös tarpeettomat lääkkeet poistetaan. Lääkehoidon kokonaisarvioinnit tulee suorittaa asiantuntijaryhmässä, johon kuuluvat geriatriaosaava lääkäri, sairaanhoitaja ja farmasian asiantuntija sekä veteraani ja tarvittaessa hänen omaisensa.

Yksinäisyys ja masennus

Masennustilat eli depressiot ovat valitettavan yleisiä iäkkäiden sairauksia. Ne eivät heikennä pelkästään psyykkistä hyvinvointia ja aiheuta unihäiriöitä. Masentunut iäkäs ei jaksa ulkoilla eikä liikkua. Hänen ruokahalunsa saattaa olla huono. Niinpä myös fyysinen kunto rapistuu. Masentunut tuo esille kärsimystään ja kipujaan, mikä kuluttaa aviopuolison ja perheen voimavaroja. Iäkkäiden masennustilojen hoito maassamme on valitettavan puutteellista. Terapia-, muistelu- ja liikuntaryhmillä sekä sosiaalisen toiminnan ryhmillä on kansainvälisissä ja omassa maassamme tehdyissä tut-

Voimaa, iloa ja onnistumisia arkeen!

”Uskaltaako tämän ikäinen tehdä noin isoilla painoilla?” ”Ei tämä sovi naisille, minäkin olen jo niin iäkäs ja heikko!” ”Onko noilla koneilla turvallisista tehdä kun on nämä sairaudet ja lääkkeet?” Näillä kysymyksillä alkaa usein ensimmäinen voimaharjoittelukerta Lahden Fyteamin kuntosalilla. Ryhmän ohjaajille kysymykset ovat

tuttuja ja niihin suhtaudutaan ymmärtäen. Fyteamissa on vedetty ikääntyville suunniteltuja voimaharjoitteluryhmiä maaliskuusta 2006, jolloin uudet ikäihmisille tarkoitettut laitteet otettiin käyttöön. Siitä lähtien myös lahtelaiset veteraanit ovat päässeet harjoittelemaan tehokasta kuntosaliharjoittelua. Monelle kokemus voima-

harjoittelusta on uusi, vaikka kuntosalilla olisi tullut käytyä monia vuosia. Sana on levinnyt veteraanien joukossa ja nykyisellään voimaharjoittelijoita on useita kymmeniä vuodessa!

Mitä voimaharjoittelu on?

Voimaharjoittelussa tehdään liikkeitä jalan lihaksille raskailla kuormilla -liikkeen jaksaa tehdä juuri ja juuri kahdeksan kertaa. Jalkaprässilaitteessa vastus voi olla naisilla pitkälti yli 100 kiloa ja miehillä jopa 180 kiloa! Voimaharjoittelua on käytetty pitkään nuorten ja urheilijoiden harjoittelussa. Ikäihmisten käyttöön menetelmä muokattiin 90-luvun alussa.

Voimaharjoittelua on tutkittu paljon niin Suomessa kuin ulkomailla ja tulokset ovat vakuuttavia: voimaharjoittelu sopii kaiken ikäisille, kivulialle, miehille ja naisille sekä heikoille. Harjoittelu on turvallista: vaaraa sydänkohtaukselle ei ole,

nivelet kestävät ja seuraavana päivänä lihasarkuutta ei ole.

Perinteisistä ikäihmisten kuntosaliharjoittelusta voimaharjoittelu eroaa sekä vähän että paljon. Liikkeet itsessään voivat olla täysin samoja, mutta käytettävä vastus on aivan eri luokkaa. Harjoittelun vaikutus, teho, turvallisuus ja yksilöllisyys perustuvat siihen että jokainen ryhmässä käyttää juuri hänelle sopivaa vastusta!

Miksi veteraanit käyvät voimaharjoitteluryhmissä?

Lahdessa veteraaneilla on ollut mahdollisuus voimaharjoitteluun puolentoista vuoden ajan. Kun kysymykset ryhmän alussa ovat hyvin epäileviä, suorastaan pelokkaita, kuuluu jo muutaman harjoittelukerran jälkeen aivan erilaisia kommentteja. ”Jaksan kävellä pidempään, lujempaa ja varmemmin!” ”Kaivoin pitkää aikaa pyörän esille ja poljin

kauppaan!” ”Ennen en pystynyt noukkimaan lattialta tavaroita, nyt se onnistuu!” ”Olen käynyt joka vuosi kuntosalilla ja tästä on ollut eniten hyötyä!”

Voimaharjoittelusta innostuneet Sulo Leivo, Eeva Mäkinen ja Lauri Vintter kertovat mielellään voimaharjoittelun hyödyistä. ”Lempilaite on jalkaprässi. Siinä saa laittaa kaiken voiman likoon! Ja vaikka polvet ovatkin kipeät, pystyn tekemään kaikki liikkeet.”, sanoo Eeva. Laurille taas paras on, että huomaa liikkumisen helpottuvan ja arki sujuu paremmin kun jaloissa on enemmän voimaa. Sulo taas ihmettelee, miten jaloista löytyy niin paljon puhtia. Pienemmällä painoilla ei enää tee mieli tehdä kun on voimaharjoittelun makuun päässyt. Kaikki muutkin ryhmäläiset allekirjoittavat Laurin kommentit: kävelyssä, tasapainossa, arjen toiminna ja harrastuksissa huomaa miten jalat ovat vahvistuneet.



Voimaharjoittelu on raskasta mutta myös hauskaa! Kuvassa Eeva Mäkinen, Sulo Leivo, Taisto Jaakonsaari, Lauri Vintter ja Aila Antero.

kimuksissa osoitettu erittäin hyvät vaikutukset masennustilojen paranemiseen. Tällaisen ryhmätoimintojen järjestäminen siten, että ohjaajana on iäkkäiden psykologiaa tunteva ja oivaltava asiantuntija kuuluu masennustilaa sairastavien veteraanien masennuksen parane-
misen ja hyvän vanhuuden edistämisen keskeisiin haasteisiin. Kaikilla iäkkäillä veteraaneilla tulee olla oikeus ja mahdollisuudet arvokkaaseen elämään. Vakavaa tai keskivaikeaa masennustilaa sairastavilla veteraaneilla tulee ryhmätoimintojen lisäksi olla mahdollisuudet vanhuspsykiatrian asiantuntijan tai vanhuspsykiatriaa osaavan yleislääkärin ja sairaanhoitajan hoitoon ja lääkehoitoon. Veteraanien avio-
puolisoiden ja perheiden tukemisen tulee kuulua hoitoon. Jokaisella veteraanilla tulisi olla oma iäkkäiden hoitoa osaava lääkäri ja oma hoitaja. Tämä on erityisen tärkeää masennustilaa sairastavien veteraanien parane-
misen edistämisessä.

Muisti

Muistisairauksien ja dementioiden tunnistamista ja hoitoa on kehitetty kohtalaisen paljon, mutta puutteita edelleen on. Muistinsa heikkenemistä kokevalla veteraanilla tulee olla mahdollisuus asianmukaisiin tutkimuksiin esimerkiksi

muistipoliklinikalla. Jokaisen muistisairautta sairastavan veteraanin hoitoon tulee kuulua hyvän psykososiaalisen hoidon lisäksi muistisairauden lääkehoito. Veteraanikuntoutuksen osana kehitettyä muistisairaiden ja dementiaa sairastavien kuntoutumisryhmätoimintaa on aiheellista kehittää.

Sodan kauheat muistot nousevat usein mieleen vanhete-
sa. Iäkkäinä sairaudet, toiminta-
kyvyn heikkeneminen, avio-
puolison sairaudet tai kuolema ja muut elämän ongelmat sekä yksinasuminen ja eristyneisyys saattavat johtaa virheelliseen tapaan vähentää elämän tuskaa. Veteraani voi turvautua alkoholiin ahdistusta, tuskaa ja masennusta poistaakseen. Pitkäkestoinen alkoholin käyttö lisää masentuneisuutta ja tus-
kaisuutta sekä johtaa unettomuuteen, fyysisiin sairauksiin ja sosiaalisen kanssakäymisen vaikeutumiseen. Seurauksena on kierre, joka voi tuhota terve-
yden ja mahdollisuuden nauttia siitä, että omalla raskaalla puolustustaistelullaan on pelastanut Suomen itsenäisyyden ja sen jälkeisellä elämäntyöllään rakentanut maamme taloudellisen menestyksen ja kasvattanut seuraavan sukupolven ylläpitämään kulttuuriamme ja maatamme. Alkoholin kirouksista kärsiville veteraaneille tulee kehittää hyvä hoitojärjestel-

mä ja ohjaus hoitoon. Tässäkin veteraanijärjestöt voivat olla aloitteellisia, koska iäkkäiden alkoholi-ongelmista kärsivien hoitojärjestelmää on kehitetty erittäin vähän.

Kuntoutuksen mahdollisuudet

Masennustilojen hoidossa, lääkehoitojen arvioinneissa, demen-
tiaa sairastavien hoidossa ja alkoholi-
kierteeseen joutuneiden hoidossa sekä muidenkin iäkkäiden veteraanien neuvon-
nassa ja hoidossa tulee kiinnittää huomiota myös hyvän yöunen edellytysten neuvontaan ja unettomuuden syiden tunnistamiseen sekä niiden oikeaan hoitoon. Aivan liian moni veteraani käyttää virheellisesti nukahtamis- tai unilääkettä useita vuosia ilman, että hänen unihäiriönsä syy on selvitetty. Tällaisen käyttö aiheuttaa enemmän haittoja kuin hyötyjä. Päivittäisellä liikunnalla ja monilla muilla lääkkeettömillä hoidoilla on todettu myönteiset vaikutukset iäkkäiden hyvän yöunen edistämisessä ja unettomuuden hoidossa. Niitäkin on Suomessa sovellettu aivan liian vähän. Veteraaneille voitaisiin järjestää neuvontaa hyvän yöunen edellytyksistä ja unettomuuden tunnistamisesta sekä hoidosta. Unettomuudesta kärsivät tulisi ohjata tutkimuksiin ja oikeaan hoitoon.

Monenlaiset ja monentasoiset fyysistä toimintakykyä parantavat ja ylläpitävät ryhmätoiminnat ovat edelleen tarpeellisia. Niitä tulee järjestää kaikille veteraaneille riippumatta heidän fyysisestä kunnostaan tai asuinmuodostaan. Aviopuolisoiden osallistumismahdollisuuksia on kehitettävä. Yksinäisyyden tunteet ja masennus ovat iäkkäiden arkipäivän tunteina yleisiä. Fyysisen kunnan ylläpitäminen edistää myös psyykkistä terveyttä. Veteraanien fyysistä toimintakykyä ja hyvinvointia edistävässä toiminnassa kannattaa lisäksi kiinnittää huomiota masennuksen, alavireisyyden ja muistin heikkenemisen ehkäisyyn. Pääasias-
sa fyysisen kunnan parantamiseen tähtäävä kuntoutus tulee järjestää kanssakäymistä edistävänä ryhmätoimintana.

Ryhmätoiminnat ovat paras tapa järjestää iäkkäiden terapiaa ja kuntoutusta. Tämä saattaa vaatia kuljetuspalveluiden kehittämistä. Fyysisesti huonokuntoisten ja depressiota, muistisairautta tai dementiaa sairastavien veteraanien kuljetuspalveluiden tulisi kuulua ryhmätoimintoihin.

Oma koti on iäkkäänäkin paras asumisen muoto. Tämän päämäärän saavuttamiseksi tarvitaan riittävät kotihoidon palvelut. Huonokuntoisten koto-
na asuvien veteraanien ra-

vinnonsaannin turvaaminen ateriapalveluin sekä heidän liikuntansa, kanssakäymisen-
sä ja ulkoilunsa järjestäminen ovat keskeisiä. Muistisairauden puhjettua tai fyysisen toiminta-
kyvyn heikennyttyä ryhmä-
asuminen palveluasunnossa tai ryhmäkodissa kuuluu turval-
lisimpiin ja inhimillisimpiin asumismuotoihin. Näitäkin tarvitaan riittävä määrä. Ryhmä- ja palvelukotien pieneen kokoon ja yksilöllisyyteen tulee kiinnittää huomiota. Näissä kodeissa, vanhainkodeissa tai pitkäaikaissairaaloissa asuville veteraaneille tulee järjestää ulkoilua, sosiaalista toimintaa ja liikuntaa. Heidän hyvä ravitsemuksensa tulee turvata.

Veteraanit ovat pitäneet toisistaan huolta erittäin mittavasti. Tätä toimintaa arvostan suuresti.

Muutamista näistä aiheista olen kirjoittanut kaikille iäkkäille tarkoitettuja kirjoja, joista tärkeimmät ovat: Kivelä Sirkka-Liisa: Me, ikääntyminen ja lääkkeet, WSOY 2006 sekä tänä syksynä ilmestynyt Kivelä Sirkka-Liisa: Voimavarja unesta – hyvä uni iäkkäänä, Kirjapaja 2007.

Sirkka-Liisa Kivelä

professori, ylilääkäri

Turun yliopisto

Turun yliopistollinen sairaala ja Satakunnan sairaanhoitopiiri

Ryhmiä ohjaavien fysio-
rapeuttien **Elisa Koskipalon** ja **Markus Forsellin** mielestä veteraanien kannattaa kokeilla voimaharjoittelua. Yleensä kokeilu muuttuu vuosittaiseksi tavaksi kun huomaa hyödyn arjen elämässä. Kannattaa myös kysyä voimaharjoittelusta oman paikkakunnan avokuntoutusta tarjoavista yrityksistä

tai laituskuntoutusjaksoilla ollessaan. Nykyisellään voimaharjoitteluun tarvittavia laitteita ei ole vielä kaikissa kuntoutusyrityksissä, joten kannattaa varmistaa että itse saa paras-
ta mahdollista kuntoutusta. Voimaharjoittelua kun ei voi korvata millään kevyemmällä jumpalla!



Voimaharjoittelun päätteeksi rauhoitutaan, huolletaan väsyneitä lihaksia ja keskustellaan harjoittelun aiheuttamista tuntemuksista ja kokemuksista.

Rintamaveteraanien kuntoutus vuonna 2008

Kuntoutusmuoto	laituskuntoutusjaksot
laituskuntoutus (toimintakykyluokka III)	enintään 10 vuorokautta
laituskuntoutus rintamaveteraanille, jolla on vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä (toimintakykyluokka I tai II)	2–4 viikkoa, jos se on kuntoutuksen tavoitteiden kannalta perusteltua
Rintamaveteraanin aviopuoliso voi osallistua puolisonsa kanssa laituskuntoutukseen samassa hoitolaitoksessa seuraavasti Toimintakykyluokkaan III kuuluvan rintamaveteraanin aviopuoliso enintään 10 vuorokautta Toimintakykyluokkaan I tai II kuuluvan rintamaveteraanin aviopuoliso enintään 14 vuorokautta	
Avokuntoutusta voidaan antaa rintamaveteraanille seuraavasti:	
päiväkuntoutus	enintään 10 päivää
muu avokuntoutus	enintään 20 hoitokäyntikertaa
Jos rintamaveteraanilla on vamma tai sairaus, joka haittaa toimintakykyä, voidaan hänelle antaa:	
päiväkuntoutusta	20 päivää
muuta avokuntoutusta	enintään 30 käyntikertaa kalenterivuodessa
Avokuntoutusta voidaan antaa esimerkiksi seuraavasti:	
Toimintakykyluokkaan III kuuluva rintamaveteraani: avokuntoutus 2 x 10 hoitokerran sarjaa	
Toimintakykyluokkaan I ja II kuuluva rintamaveteraani: avokuntoutus 3 x 10 tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina	
Kuntoutuksien pituudet on säädetty rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa asetuksessa. Aviopuolisolla ei ole oikeutta päivä- eikä avokuntoutukseen Rintamaveteraanin leskellä ei ole lakisääteistä kuntoutusoikeutta.	

Anni Grundström

Sympatit väistyvät kovien realiteettien edessä

BRITIT VASTENTAHTOISESTI VIHOLLISIKSI

Maailmalla Suomi tunnettiin 1930-luvun lopulla demokraattisena pohjoismaana. Yleisesti tiedettiin suomalaisten hyvä urheilumenestys ja se, että seuraavat olympialaiset pidettäisiin 1940 Helsingissä. Merkittävä osa Suomen viennistä suuntautui Englantiin ja britit tunsivat suomalaiset vanhastaan luotettavina kauppakumppaneina. Suomen hyvää mainetta lännessä lisäsi myös ensimmäisen maailmansodan jälkeisen lainan lyhennysten ja korkojen säännöllinen maksaminen. Yhdysvallat olivat rahoittaneet Euroopan sodan jälkeistä jälleenrakennusta jättiläislainoilla, joita mikään muu maa ei maksanut takaisin.

Suomi otsikoissa

Hitler hyökkäsi Puolaan 1.9.1939. Kaksi päivää myöhemmin Puolan liittolaiset Englanti ja Ranska julistivat sodan Saksalle. Sopimuskumppanit Saksa ja Neuvostoliitto nujersivat syyskuun kuluessa viimeisenkin vastarinnan Puolassa sekä suorittivat maan historian ”neljännen jaon”. Alkaneen toisen maailmansodan ensimmäinen talvi tulisi Ranskan vastaisella rajalla kulumaan ”sitzkriegin – istumasodan” merkeissä. Suuren sotatapahtumien puuttuessa koko maailman myötätunnon ja huomion kohteeksi tulisi Suomen talvinen kamppailu vapautensa puolesta 30.11.1939 – 13.3.1940.

Aivan pelkän myötätunnon varaan ei maamme kuitenkaan jäänyt. Talvisodan aikana saadun noin 4,6 miljardin silloisen markan arvoisen sotatarvikeavun – sekä lahjoitetun että ostetun – listalla Ruot-

si oli ensimmäisenä ja Englanti neljäntenä. Vertailulukuna voi käyttää vuoden 1938 perushankintaohjelman loppusummaa 2,7 miljardia, joka oli ollut tarkoitus jakaa seitsemälle vuodelle. Paitsi sotatarvikkeita Britannista tuli myös pieni kirjava joukko vapaaehtoisia, kaikkiaan runsaat parisataa miestä. Heistä koottu komppania koulutettiin Lapualla Osasto Sisussa. Miehet eivät kuitenkaan ennäntäneet rintamalle ennen sodan päättymistä. Lisäksi avuksi oli tullut puolitoista sataa paloja ambulanssimiestä. Sitten min jatkosodan aikana maamme loukkuun jääneet miehet siirrettiin Ruotsiin.

W.C. ideoi

Idearikas Winston Churchill – tuolloin vielä Iso-Britannian hallituksen meriministeri, tuleva pääministeri – ehdotti Saksan hyökättyä Puolaan välittömästi suuren laivasto-osaston lähettämistä Itämerelle katkaisemaan malmikuljetukset Ruotsista. Ehdotusta ei hyväksytty.

Toteuttamatta jäi myös ajatus puolalaisten sukellusvenneiden käyttämisestä hyökkäykseen neuvostojäänmurta- ja Jermakia vastaan. Churchill pelkäsi venäläisten avustavan saksalaisia tulevan talven aikana malmiväylän aukipitamisessä Itämerellä ja Pohjanlahdella. Sittenmin samaista Jermakia vaani talvisodan aikana Liepajan edustalla myös suomalainen sukellusvene. Murtajan onnistui kuitenkin tuolloin päästä turvaan satamaan.

Jatkossa Churchill tulisi toistuvasti vaatimaan puolueettoman Norjan rannikkoväylien miinoittamista malmikuljetukset estämiseksi Narvikista.

Miinoituksiin kuitenkin ryhdyttiin vasta huhtikuussa 1940 lähes samanaikaisesti saksalaisten hyökkäyksen kanssa. Vähän aikaisemmin Churchill oli ehdottanut jopa Luulajan malmisataman miinoittamista käyttäen tukialuksiin tukeutuvia pommikoneita.

Toinen rintama ja Suomi

Brittien into avata toinen rintama Skandinaviassa perustui ensisijaisesti Saksan teollisuuden riippuvuuteen korkeatasoisesta ruotsalaista rautamalmista. Myös strategisesti tärkeä Norjan rannikko kiinnosti. Oli selvää, että mikäli liittoutuneet saisivat haltuunsa Narvikin malmisataman sekä Kiurun ja Jällivaaran malmikentät, Saksa ryhtyisi välittömästi vastatoimiin.

Suomen talvisota ja Kansainliiton joulukuussa Neuvostoliiton erottamisen yhteydessä vielä viimeksi esittämä kehoitus auttaa maata tarjosi erinomaisen tekosyn Englannille ja Ranskalle ”siirtää sota pohjoilaan”. Erilaisia arvioita on esitetty kuinka paljon meille tarjotuista brittiläis-ranskalaisista apujoukoista olisi loppujen lopuksi riittänyt ja ehtinyt rintamillemme – mitä ilmeisimmin joukkoja olisi ollut liian vähän ja ne olisivat tulleet liian myöhään. Sekä Norja että Ruotsi torjuivat pyynnön läpikulusta. Interventiohanke lienee kuitenkin myös askarruttanut Moskovaa, joka tuossa vaiheessa jo pyrki irti talvisodasta.

Välirauhan ahdingossa

Moskovan rauhaa 13.3.1940 seurasi ahdistava aika venäläisten esittäessä yhä uusia vaatimuksia sekä puuttuessa maam-



Runsaan vuoden ajan Liinahamari oli ainoa kauppatie länteen. Satamassa työskenneltiin kahdessa kymmentuntisessa vuorossa. Kuvassa tuontitavaran purku on päättymässä. Sanomalehtipaperilla lastattu auto odottaa jo laivan tyhjentymistä ja vientitavaran lastauksen aloittamista.

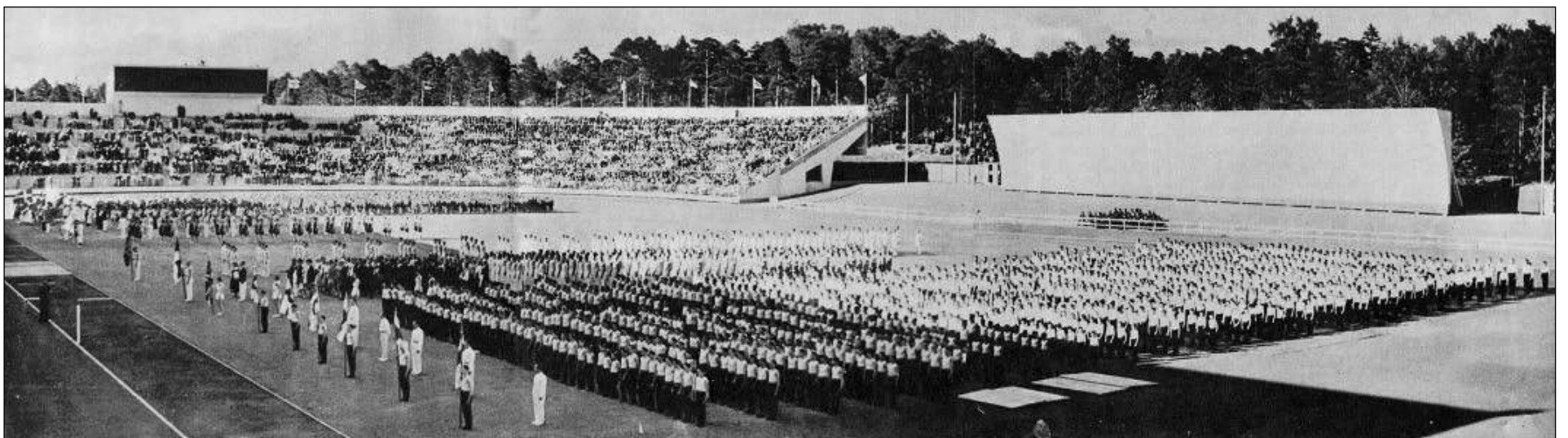
me sisäisiin asioihin. Lisäksi Moskova torjui hankkeen pohjoismaiden puolustusliitosta sekä myöhemmin syksyllä esitetyn ajatuksen Suomen ja Ruotsin unionista. Uhkaavana koettiin myös Baltian maiden pakkoliittäminen neuvostoimperiumiin.

Huhtikuussa 1940 Saksa varmisti asemansa Skandinaviassa miehittämällä Tanskan ja hyökkäämällä Norjaan. Taistelut Norjassa laantuivat brittien ja ranskalaisten jouduessa vetämään apujoukkonsa pois toukokuussa saksalaisten aloitettua hyökkäyksensä länsirintamalla. ”Salamasota” johti Ranskan antautumiseen juhannukseen mennessä. Saarilleen vetäytyneet britit tulisivat jatkamaan taistelua yksin. Tanskan ja Norjan valloituksen myötä Itämerestä oli tullut kahden totalitäärisen sopimuskumppanin hallitsema sisämeri, jonne briteillä ei enää olisi asiaa. Välittömästi Britannia katkaisi kauppa- ja liikenneyhteydet Skandinaviaan.

Välirauhan aikana Petsamon Liinahamari jäi ainoaksi satamaksi jonka kautta voitiin liikennöidä länteen. Alukset tarvitsivat sekä englantilaisten että saksalaisten myöntämät turvaluvat, joiden ehdot tiukkenivat koko ajan. Kaikkiaan tuon runsaan vuoden aikana satamassa ennätti käydä pari sataa rahtilaivaa.

Moskovan rauhassa Suomi oli joutunut luovuttamaan venäläisille Kalastajasaaren länsiosan. Englantilaisen Mond-yhtiön Kolosjoen nikkelikaivos lienee ollut pääsyynä itse Petsamon alueen palautukseen. Moskova ei halunnut ärsyttää brittejä. Jatkossa estääkseen saksalaisia saamasta nikkeliä britit tukivat kulisseeissa Molotovia tämän ahdistellessa lähettiläs J. K. Paasikiveä vaatimuksilla nikkelistä ja konsession siirrosta.

Suomen turvallisuuspolitiikan vaihtoehdot olivat vähissä Hitlerin ja Stalinin hallitessa Eurooppaa. Merkit Saksan mielenkiinnon heräämis-



Urheilumenestyksestä kuulu Suomi valmistautui vuoden 1940 Helsingin olympialaisiin. Kisat jäivät tunnetusta syystä pitämättä. Helsingin stadion oli vihitty kesäkuussa 1938 pidettyjen voimistelun suurkisojen yhteydessä. Aivan valmis se ei kuitenkaan vielä tuolloin ollut kuten käy ilmi kuvasta.

tä syyskesällä 1940 – jatkossa sotatarvikkeiden myynti sekä saksalaisten sotilaiden kauttakulku – otettiin vastaan helpotuksen tuntein pitkään neuvostopainostuksen alla eläneessä maassa. Sama koski myös tietoa Molotovin vaatimusten torjumisesta Berliinin neuvotte- luissa marraskuussa.

Kohden välirikkoa

Lontoossa seurattiin kehitystä Suomessa huolestuneena Tanskan ja Norjan tultua miehite- tyiksi brittien mahdollisuudet vaikuttaa asioiden kulkuun oli- vat vähäiset. Jäljelle jäi lähin-nä Petsamon liikenteen purjeh- dusluvut. Huolestunut Englan- nin Helsingin lähettiläs uskoi sodan mahdollisuuteen ja sen estämiseksi esitti keväällä 1941 muun muassa helpotuksia pur- jehduslupien myöntämisessä sekä toimenpiteitä Pohjoismai- den – Suomen ja Ruotsin väli- sen – liiton aikaan saamiseksi Neuvostoliittoon vetoamalla.

Keväällä 1941 britit oli- vat vaatineet saada itse valvoa,

etteivät Petsamon kautta tuodut tavarat joudu saksalaisten kä- siin. Valvojina toimi kolme va- rakonsulia sekä 12 tarkkailijaa joista pääosa oli Pohjois-Suo- messa. Saksalaisten keskitys- marssin alettua englantilaiset katkaisivat kesäkuun puolessa välissä laivaliikenteen.

Yksin taistelevassa Britan- niassa Churchill oli pyrkinyt lämmittämään suhteita Mos- kovaan, mutta ainakin tois- taiseksi vaatimattomin tulok- sin. Juhannuksena 1941 tilan- ne muuttui Saksan hyökätessä. Jo heinäkuussa solmittiin Mos- kovan ja Lontoon välinen yh- teistyö- ja avunantosopimus, jonka puitteissa britit lupasivat kaiken mahdollisen materiaa- liavun. Lisäksi luvattiin tehos- ta pommituksia.

Jatkossa Saksa painosti vas- tentahtoisia suomalaisia kat- kaisemaan diplomaattisuhteet Englantiin. Britit eivät katkai- sua halunneet. Heidän etunsa mukaista olisi ollut ”pitää auki ikkuna” toiselle puolelle kah- destakin syystä. Ensinnäkin

tiedustelupalvelu hyötyisi siitä ja toisaalta suhteilla voisi olla merkitystä saksalaisvaikutuk- sen vastapainona. Heinäkuun lopulla Suomi ilmoitti lopetta- vansa Lontoon lähetystön toi- minnan toistaiseksi – eli kat- kaisi diplomaattisuhteet.

Englannin vastaus tuli no- peasti. Stalin oli jo ennättänyt pyytää toisen rintaman avaa- mista pohjoiseen. Siihen ei toki pystytty. Sen sijaan britit pom- mittivat sekä Petsamoa että Kirkkoniemeä lentotukialuk- selta lähteneillä koneilla. Yl- lätyksestä huolimatta tappiot jäivät vähäisiksi. Erään tiedon mukaan hyökkääjä menetti yli puolet koneistaan. Kumpikaan osapuoli ei kuitenkaan halun- nut tulkita välikohtausta so- danjulistukseksi.

Uhkana sodanjulistus

Jatkossa britit vaativat suoma- laisia pysäyttämään etenemi- sen vanhalle vuoden 1939 ra- jalle. Myöhemmin vaadittiin etenemisen lopettamista ja so- tatoimien päättämistä. Väli-



Petsamon hyökkäykseen osallistui myös Swordfish torpedokonei- ta. Yllättäen ilmestyneiden koneiden aikaansaamat vauriot jäivät kuitenkin vähäisiksi.

vaiheiden jälkeen itsenäisyys- päivänä 1941 Englanti julisti Suomelle sodan. Samalla ker- taan myös Australia, Intia, Ka- nada ja Uusi-Seelanti ilmoitti- vat olevansa sodassa Suomen kanssa. Winston Churchillin jo syksyllä Stalinille antama lupa- us oli näin ollen täytetty. Aino- aksi varsinaiseksi sotatoimek- si tulisi jäämään tuo Petsamon Liinahamariin tehty hyökkäys. Myöhemmin Churchill itse piti sodan julistusta virheenä.

Antti Hannula

Kirjallisuutta:

Jokipii, Mauno: Jatkosodan synty. Keuruu 1987.
Nevakivi, Jukka: Ystävistä vihollisiksi. Helsinki 1976.
Polvinen, Tuomo: Finland i stor- maktspolitiken 1941-1944, Stock- holm 1969.
Suomi sodassa. Talvi- ja jatko- sodan tärkeät päivät. Kokoomate- os. Keuruu 1982.
Ziemke, Earl F. Saksalaisten sota- toimet pohjolassa. Porvoo 1963.

SOTAVETERAANILIITON VUOSIKYMMENET

OSA V: 1990-LUKU

1990-luku oli perinnetyön voimakkaan laajentumi- sen vuosikymmen. Myös veteraaniliittojen välinen yh- teistyö tiivistyi. Tähän vaikutti osaltaan se, että kaikkien valta- kunnallisten veteraaniliittojen (henkilö)jäsenmäärät alkoivat voimakkaasti supistua. Siten aivan vuosikymmenen lopul- la perustettiin liittojen yhtei- nen Suomen Veteraaniliittojen valtuuskunta, jonka tehtäväksi tuli liittojen välisen yhteistyön tiivistämisen ja tehostamisen lisäksi mm. veteraanien perin- netyön turvaaminen.

Muutoksia Sotaveteraaniliitossa 1990-luvulla

Vaikka sotaveteraaniyhdistys- ten yhteenlaskettu henkilöjä- senmäärä kääntyi laskuun jo 1980-luvun loppupuoliskol- la, se pysytteli yli 100 000:ssa aina vuoteen 1994. Uusia jä- seniä liittyi yhdistyksiin edel- leen, mikä osittain hillitsi ko- konaisjäsenmäärän laskua. Liit- ton näkyvyys suomalaisessa yhteiskunnassa ei jäsenmää- rän muutoksesta kärsinyt, sil- lä 1980-luvulla alkanut myön- teinen trendi suhtautumisessa

sotiemme veteraaneihin vah- vistui edelleen. Liiton puheen- johtajana jatkoi Simo Kärävä vuoteen 1998, jolloin hänen ti- lalleen tuli espoolainen Aarno Lampi.

Liiton sisäisessä organisaati- ossa tapahtui 1994 eräitä muu- toksia. Ensinnäkin liittoneu- vosto muutettiin nimeltään liit- ton neuvottelukunnaksi. Sen tehtävä pysyi nimenmuutok- sesta huolimatta samana: tar- koituksena on vahvistaa liit- ton aineellista ja henkistä tilaa erilaisia keinoja ja menetelmiä keksimällä ja muuten ideoimal- la. Neuvottelukuntaan kuului ja kuuluu useita yhteiskunnal- lisesti merkittävissä asemissa olevia henkilöitä.

Toinen muutos, joka kirjat- tiin sääntöihin 1994, oli ns. va- ramiesjärjestelyn käyttöönotto. Tämä tarkoitti sitä, että liiton johdon häiriöttömän toiminnan kannalta tarpeen oli valita liit- tovaltuustoon ns. yleisvaramie- het, jotka tarvittaessa (vakavan sairauden tai kuolemantapauk- sen sattuessa) olisivat varasijalta käytettävissä liittovaltuustoon siihen (kahden vuoden välein liittokokouksessa) varsinaisesti valittujen tilalle.

Liiton sääntöihin kirjattiin vihdoon mukaan myös perin- netyö, jota toki oli tehty jo ai- kaisemminkin. Sen mukaan- kirjaaminen sääntöihin oli kuitenkin osoitus sen yhä kas- vavasta merkityksestä ja sille osoitetusta arvonnannosta, kun oli toisaalta siirrytty yhä ve- teraanimyönteisempään aika- kauteen, toisaalta joutumassa vaiheeseen, jossa viimeisetkin veteraani-ikäluokat alkoivat siirtyä siihen ikään, jossa ”vii- meistä iltahuutoa” yhä useam- pi saattoi odottaa milloin hy- vänsä. Tässä tilanteessa yhä tärkeämmäksi tuli siten omas- ta perinnetyöstä huolehtimi- nen ja sen turvaaminen - toisin kuin aikaisempina vuosikym- meninä, jolloin mielenkiinnon keskiössä olivat olleet asunto-, eläke- sekä kuntoutusasiat.

Iltahuuto-keräys ja Veteraanin iltahuuto -laulu

Nimitys Iltahuuto tuli tutuksi 1990-luvun kuluessa kahdella hyvin näkyvällä tavalla. Ensinnäkin liitto järjesti erittäin hy- vin näkyneen ja onnistuneen Iltahuuto-suurkeräyksen 1994 - 1995. Sen tuotto oli yli 25 mil-

joonaa markkaa. Keräyksen suojelijana toimi liiton kunnia- jäsen, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth.

Toinen vuosikymmenen suuri ja näkyvä ”Iltahuuto” oli Veteraanin iltahuuto -laulu, jonka Kalervo Hämäläinen oli säveltänyt ja sanoittanut. Laulu soitettiin radiossa ensimmäi- sen kerran talvisodan alkami- sen vuosipäivänä 1988, ja se sai heti suuren suosion. Sotavete- raaniliitto ryhtyi levittämään sitä äänitteenä, jonka suosio oli niin ikään valtaisa. Tuotto käy- tettiin sotaveteraanityöhön.

Yhteydet Viroon

Poliittiset muutokset lähialu- eillamme aiheuttivat sen, että yhteyttä Neuvostoliiton alueel- la asuneisiin heimoveteraanei- himme voitiin ryhtyä rakenta- maan vauhdilla. Erityisesti suh- teet virolaisiin Suomen-poikiin kehittyivät nopeasti. Jo vuoden 1989 alussa oli Virossa rohjet- tu kutsua - ensimmäistä kertaa sotien jälkeisenä aikana - enti- siä Suomen-poikia koolle Tart- toon. Suomen Sotaveteraani- en Viron yhdistys perustettiin Tallinnassa 1992, ja seuraavana vuonna se hyväksyttiin viralli-

sesti Suomen Sotaveteraaniliit- ton jäsenyhdistykseksi.

Veteraaniliittojen valtuuskunta

Suomessa toimivien neljän val- takunnallisen veteraanijär- jestön yhteistyö tiivistyi mer- kittävästi, kun Suomen Ve- teraaniliittojen valtuuskunta (VEVA) perustettiin kansal- lisen veteraanipäivän aattona 1999. Sen tehtäväksi tuli pait- si yhteistyöstä huolehtiminen myös veteraanien tunnetuk- si tekeminen sekä veteraanien yhteinen edunvalvonta ja vete- raanietuuksien kehittäminen. Sen tehtäväkenttään tuli niin ikään perinnetyöstä huoleh- timinen, henkinen ja hengel- linen työ, kansainvälinen toi- minta ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen.

Kaarle Sulamaa

sapito oli neuvostoliittolaisille operatiivisesti tärkeää, ja niinpä vahvahko neuvosto-osasto teki yöllä 11.elokuuta lännestä voimakkaan hyökkäyksen kohti Karmalansalmea tarkoituksena tuhota suomalaisen ylimenopaikka. Hyökkäys kuitenkin torjuttiin hyökkääjille melkoisin tappioin. Hyökkäys olikin viimeinen Bondarevin joukkojen tekemä yritys heittää suomalaiset pois kaupungin liepeiltä. Kaupunkia ankarasti ja taitavastikin puolustanut neuvostorykmentti JR 367 oli saarrettu kaupunkiin ja sen pohjoispuoleiseen maastoon. Rykmentti puolustautui kiivaasti ja esti 12. elokuuta iltapäivällä II P/JR 30:n etenemisen Kuhavuoren suunnalta kaupungin keskustaan.

Sortavalan valtaus

Eversti Mäkinen oli jo jonkin aikaa seurannut VII AK:n esikunnassa Sortavalan valtausoperaation edistymistä. Hän otti ylipäällikön käskyn mukaisesti rintamavastuun Sortavalan alueella 13.elokuuta kello 12. Armeijakunnan ryhmitys oli tuolloin seuraava: Blickin 2. D oikealla siivellä oli Sortavalan lounaispuolella Laatokan rannan tuntumassa, minne oli kehittymässä valtava motti, samaan suuntaan oli etenemässä eversti Hannu Hannukselan komentama 19. D ja Sortava-



Joukot ylittämässä Karmalansalmea.

laa piiritti 7.D. Eversti Mäkinen sai tehtäväkseen tuhota vastasaan olleet neuvostovoimat, ottaa sen jälkeen vastuu Laatokan rannikonpuolustuksesta järven pohjoisosassa sekä käskettäessä luovuttaa yhden divisioonan Karjalan Armeijalle ja siirtyä päävoimineen Karjalan kannaksen suuntaan. Mäkinen käski Svenssonin 7.D:n eristää Sortavalaa puolustanut neuvostorykmentti täydellisesti yhteyksistään, edetä kaupungin itäosiin sekä vahvoin voimin Otsoisten suuntaan. Mutta Sortavalaa puolustanut neuvostorykmentti ei antanut vielä periksi. Rykmenttiä tukenut raskas tykistö moukaro i kaupunkia Tulolansaaaresta ja Riekkalansaaaresta aiheutta-

en tulipaloja kaupungin puutalo-osissa. Eversti Svensson, joka oli saanut käskyn säästää kaupunki tuhoilta, kielsi varsin voimakkaan tykistönsä tulittamasta itse kaupunkia. Sen sijaan tykistö ampui kaupungin laidoilla ja ulkopuolella olleita tukikohtia. Kun tämä ei karkottanut neuvostoliittolaisia, järjestettiin kaupungin ympärille äänekäs ja tehokas kaiutinpropaganda, jolla kehoitettiin neuvosto-sotilaita antamaan periksi, kun siihen vielä oli mahdollisuuksia. Se johtikin sikäli tulokseen, että havaittiin pienten neuvosto-osastojen alkavan pyrkiä kaupungista eri suuntiin. Elokuun 14 päivänä majuri Kaarlo Castrenin komentama III P/JR 30 valtasi

kaupungin pohjoispuolella Liikolan, korkean Paassonvuoren ja Rutakkamäen. Samana iltana neuvostoliittolaiset räjäyttivät Karjalan sillan kaupungin keskustassa. Seuraavan päivän aamulla nähtiin miesjoukkojen poistuvan kaupungista, jolloin JR 30:n pataljoonat aloittivat hiljaiseen tunkeutumisen kaupungin keskustaan. Vastus oli vähäistä ja se osoitti, että kaupunki oli tyhjennetty. Iltaan mennessä Sortavala oli puhdistettu. Vain jokunen tukikoh- ta lähinnä telakka-alueella piti vielä puoliaan pari päivää, kunnes nekin tuhottiin. Vankeja saatiin Sortavalan operaatiossa satoja, ehkä juuri tehokkaan kaiutinpropagandan ansiosta.

Mutta vielä jaksoi neuvostotykistö ampua. Se kohdisti tulensa ensi sijassa rautatieaseman maastoon, Kymölän alueella sekä Puikkolaan, joissa paloi muutamia rakennuksia. Samana päivänä III P/ JR 30 eteni Sortavalan itäpuolella Vorssunsalmelle ja miehitti Riekkalansaareen johtaneen sillan pohjoispään. Sortavala oli vallattu, siniristilippu kohotettu kaupungintalon salkoon ja eversti Svenssonista leivottiin paitsi Sortavalan kunniaporvari myös Mannerheim-ristin ritari no 5. Näin korkealle arvostettiin hänen toimintansa Sortavalan valtauksen yhteydessä.

Anssi Vuorenmaa

Lähteitä: Jatkosodan historia 2.osa, WSOY 1989, Suomen sota 1941–1945 2 osa, Kustannusosakeyhtiö Kivi 1952, Martti Hahtela-Antti Juutilainen-Väinö Salmela: Taisteleva JR 9 - Jalkaväkirykmentti 9 1941–1944, Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö 1987, Maunu Kuosa: Täss’ Savon joukko tappeli. Jalkaväkirykmentti 30 1941–1944. Kirjapaino Oy Savo 1968, Sampo Ahto-Veikko Pirilä: Eteläpohjalaisia taisteluissa 1919–1944, Otava 1989 ja Anssi Vuorenmaa: Sortavalan valtaus teoksessa Suomi sodassa, talvi- ja jatkosota viikosta viikkoon, Oy Valitut Palat 1998.

T:mi E.Ale´n Hyvinkää	Kuljetusliike R.Koljonen Oy Hyvinkää	Hyvinkään Sairaankuljetus Oy Hyvinkää / Hausjärvi
Hämeen Traktorihuolto Oy Hämeenlinna	Rengas-Sami Hämeenlinna	Tilitoimisto Reijo Mäki Hämeenlinna
Asennuspalvelu Top-Service Iisalmi	T:mi Erkki Ranta Ikkala	Evälahti Oy Imatra
Kuusitunturi Oy Imatra	T:mi Veprak Imatra	Kuljetuspalvelu Jani Kuosa Ky Imatra
Björklund Båtslip Kb Iniö	Ivalon Lasi- ja Puutuote Oy Ivalo	Veljekset Mäkynen Ay Jalasjärvi

Suomen-poikien mieskuoro

Suomen-poikien liikkeen eräs tärkeimpiä linkkejä uudelleenitsenäistyneessä Virossa sekä Viro-Suomi -suhteiden edistämiseksi on ollut joulukuussa 1991 perustettu Suomen-poikien mieskuoro. Viron uudelleenitsenäistymisen loi edellytykset Suomen-poikien kokoontumiselle, jotka sodan aikana olivat kumpaneina taistelleet veljeskansan rinnalla Suomen vapauden puolesta ja myöhemmin yrit-

tivät estää neuvostojoukkojen uutta Viron miehitystä. Enemmistöllä heistä oli takanaan pitkät, Neuvostoliitossa kärsimässä vankileirivuodet, toisilla taas jatkuva piileskely ja pelko.

Kuoro perustetaan

Suomessa olleesta 3 400 miehestä 650 löydettiin, joista 50 ilmoitti halukkuutensa laulamiseen. Heistä hyväksyttiin kuoroon 40 miestä.

Kuoron ensimmäinen vuo-

sipäiväkonsertti 1992 antoi toivoa, että kuorolla on tulevaisuutta. Se innosti sekä kuoronjohtajia että laulajia asettamaan uusia tavoitteita. Tarkoitus oli ensiksi saada yhteys suomalaisiin sotaveteraaneihin järjestämällä konsertteja Suomessa ja siten lujittaa katkenneita heimositeitä kahden veljeskansan välillä. Yhtä tärkeätä oli kehittää isänmaallista kasvatus- ta virolaisen nuorison keskuudessa. Siksi haluttiin järjestää

konsertteja kouluissa ja joukko-osastoissa.

Esiintymisiä eri puolilla maailmaa

Kuorolla on ollut konsertti-toimintaa yli 14 vuoden ajan. Esiintymisiä on ollut 50 kaupungissa ja eri paikkakunnilla Suomessa tuhansille kuuli-joille. Kuoro on laulanut myös Ruotsissa, Norjassa, Liettuassa ja Kanadassa. Virossa kuoro on esiintynyt kymmenissä kouluissa ja kaikissa Viron puolustusvoimien yksiköissä.

Kuoro on tehnyt 13 pitempää konserttikiertuetta Suomessa, lisäksi eri puolilla Ruotsia - Bodenissa, Tukholmassa, Eskilstunassa ja Norrköpingissä; Liettuassa Vilnassa, Kauhassissa ja Mariampolissa sekä Kanadassa Torontossa. Kanadassa oli mahdollisuus tavata yli 50 vuoden jälkeen aseveljiä - Suomen-poikia, joiden kanssa taistelimme Suomen vapauden puolesta. Konserttien yhteydessä on esitelty Suomi-poikien taistelutaivalta Suomessa ja Virossa, samoin kerrottu heidän kohtalostaan neuvostovalan aikana.

Ystäviä Suomessa

Kuorolla on Suomessa ollut kautta aikojen useita hyviä ystäviä, jotka ovat avustaneet konserttimatkojen järjestämisessä. Ensimmäisten matkojen järjestely oli suurelta osin nyt

jo poisnukkuneen **Jorma Su-
vannon** hartioilla.

Ensimmäinen konserttimatkamme vei kuoron Itä-Suomeen Lappeenrannasta Kajaaniin. Konserttimatkasta tuli menestyksekkäs, aloimme heti paluumme jälkeen järjestää uutta matkaa. Toisena avuliana ja ansiokkaana matkojemme järjestäjänä on ollut **Erkki Lausto** Sodankylästä, jonka ansiosta kuoro on kahdesti matkustanut Pohjois-Suomeen, Lappiin ja vuonna 1998 Norjan Berlevågiin.

Merkittävää apua konserttien järjestämisessä kuoro sai suomalaisilta sotaveteraani-kuoroilta, yhdistyksiltä ja useilta paikallisilta järjestöiltä. Ennen konserttimatkaan lähtöä vaihdettiin aktiivisesti kirjeitä, joissa tarkistettiin kaikki matkaan liittyvät yksityiskohdat: esiintymisten aikataulut, paikat, majoitus, muonitus yms.

Kirjeenvaihtoa hoitivat kuoromme sihteeri, aluksi **Richard Oidekivi**, hänen kuolemansa jälkeen **Nordon Öunapuu**.

Usein laulajien majoitus järjestettiin varuskunnissa, mutta yövyimme myös perheissä. Majuri **Matti Orlamo** järjesti ilmaisen ruokailun varuskunnissa. Perheissä isäntäväki tarjosi yöpuun lisäksi myös runsaan yöspidon.

Järjestelyt Virossa

Jonkinlaista tukea konserttien



Suomen-poikien mieskuoro ja muita virolaisia on osallistunut monille laulujuhille. Kuvassa virolaiset poikkeamassa Mikkelissä Mannerheimin patsaan eteen matkalla Joensuuhun laulujuhille 2005.

SANDVIK

OVAKO

Turenki



GRUNDFOS®

järjestämiseen saatiin Viron organisaatioilta, mutta suuri osa saatiin kuitenkin konserttien järjestäjiltä Suomesta. He lahjoittivat konserttien tulot Suomen-poikien mieskuorolle. Sillä avustuksella kuoromme maksoi laivaliput ja bussikuljetukset.

Kuoro on pärjännyt itsenäisesti eikä ole tarvinnut pyytää apua Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistykseltä. Poikkeuksena on ainoastaan kaukainen Kanadan matka, jota varten saimme tukea Finnairilta, Suomen Sotaveteraaniliitolta ja jonkin verran myös yhdistykseltämme.

Tilat harjoituksiin olemme saaneet Tallinnan Sölekadun oppikoululta ilmaiseksi koulun rehtorin huomionosoituksena. Molemmat kuoronjohtajat ovat Suomen-poikina tehneet työtä ilmaiseksi.

Ohjelmistossa yli sata laulua

Kuoron ohjelmisto on ollut monipuolista: Suomen ja Viron säveltäjien tuotannon ja kansanlaulujen rinnalla on ollut varma paikka sotilaslauluilla. Useat niistä kaikuivat Suomessakin, kun oltiin ulkoharjoituksissa Suomen armeijassa.

Kuoro on osallistunut viisiin Suomen sotaveteraanikuorujen laulujuhliin ja tuntee siitä syystä suuren osan suomalaisista sotilaslauluista.

Vankka paikka ohjelmistamme on ollut seuraavilla lauluilla: Endel Stafenaun ”Teitä me tervehdimme, kotimaan metsät” – Ilmar Kiissin ”JR 200 panssarintorjuntakomppanian laulu”; A. Mustosen ”Sillanpään marsilaulu” ja Kalervo Hämäläisen ”Veteraanin iltahuuto”.

Aikojen kuluessa kuoro on maksanut yli sata kuorolaulua, valmistui kaksi kasettia ja yksi CD. Niiden myynnistä saadut tulot on käytetty konserttimatkojen toteuttamiseen. On painatettu 3 Suomi-poikien mieskuoron esitettä. Kuoromme kymmenenneksi vuosipäiväksi järjestettiin laaja valokuvanäyttely.

Kvartetti

Vuonna 1992 perustettiin kuoron laulajista vahvistettu kvartetti. Se edisti huomattavasti konserttiohjelmien monipuolistamista. Yhtyeeseen valittiin kuoron parhaat laulajat, kaksi heistä oli aikaisemmin laulanut ammattilaiskuoroissa (**Martin Laan** Valtiollisessa akateemisessa mieskuorossa ja **Endel Suuresaar** Viron Radion sekakuorossa), molemmat I tenoreita. Yhtyeestä tuli nopeasti hyväntasoinen ja se nosti myös konserttien taiteellista tasoa.

Vahvistetun kvartetin johtajana on toiminut Suomenpoika **Harald Siik**, joka toimi ammattilaiskuoron (Valtiollisen akateemisen mieskuoron)

ja useiden harrastuskuorojen kanssa.

Yhteistyötä muiden kuorojen kanssa

Suomen-poikien mieskuoro sekä esiintyi konserttimatkoilla että otti vastaan vastavierailulle tulleita kuoroja ja järjesti niille esiintymisiä pääasiassa Tallinnassa, Pärnussa ja Tartossa.

Konsertteja on järjestetty Helsingin, Espoon, Lappeenrannan, Oulun, Satakunnan, Siilijärven, Salon ja Tampereen sotaveteraanikuoroille, sekä Pohjois-Kymen Sotilaspoikkilan kuorolle ja soittokunnal-

le ja Kaaderilaulajille. Liettuasta vieraili Tallinnassa neuvostovallan aikana Rangaistujen yhdistyksen sekakuoro, joka Liettua-matkalla oli kuoromme vastaanottajana ja konserttien järjestäjänä.

Kuorojen välille ovat vakiintuneet lujat ystävyysuhteet. Niitä ovat lujittaneet Sotaveteraanikuorujen laulujuhlat, joissa tavataan ystäviä ja lauletaan yhdessä.

Konserttimatkaluetteloon voimme lisätä vielä kolme lomamatkaa puolisoiden kera - ensimmäinen Norjaan, toinen Italiaan ja kolmas Latviaan.

Kaikkialla on kaikunut Suomen-poikien mieskuoron laulu. Voi jopa sanoa, että nuoruudessamme sodan aikana meidät yhdisti aseveljeys, nyt ikämiehenä meidät yhdistää laulu.

Laulu on antanut meille tukea ja tarjonnut iloa elämään. Olemme yleisölle kertoneet, että olemme taistelleet sotureina - taistelijoina Suomen vapauden puolesta ja vastustimme rohkeasti kaikkia, jotka yrittivät valloittaa kotimaatamme ja tukahduttaa itsenäisyytemme.

Uno Järvelä



Sotaveteraanikuorojen johtajia on kutsuttu laulujuhlilla johtamaan suurkuoroa. Uno Järvelä johtamassa Joensuussa.

Sotiemme veteraanit saavat elokuvalipun tammenlehvää näyttämällä 6€/kpl maan kaikissa elokuvateattereissa!

Åke Lindman Film-Production Oy esittää

TALI IHANTALA 1944

Suomen ratkaisevin taistelu.

ELOKUVATEATTEREISSA 7.12.2007

VALITSE PITÄVÄÄ VARMUUTTA!



Värit: valkoinen tai musta
koot 34-56



Hygieniasu naisille
koot 38-52



Miesten koot 46-62

Inco-San -varmuusalusasut

- väri vaihtoehdot valkoinen/musta
- miellyttävää hiostamatonta 100 % puuvillaa
- imukyky jopa 2,5 dl
- pesukertoja yli 200

Muita tuotteita

- pitsisomisteinen hygieniasu naisille, imukyky 80 ml
- lasten asuja, imukyky 160 ml
- lonkkasuojasuoja
- erikoisuimapukuja ja -uimahousuja
- teippivaippoja, useita eri imuvaihtoehtoja 200-700 ml

Pestävät vuodesuojat



Pehmeää ja pitävää varmuutta myös perheen kuopuksille, eri kokoja

Pyydä ilmainen esite ja jälleenmyyjätiedot Divisalta tai kts www.divisa.fi

DIVISA

Maahantuonti ja postimyynti:

Divisa Oy · Kukkumäenkuja 11 · 02280 Espoo
Puh. (09) 8037 003 · Fax (09) 4559 1021
Kotisivu www.divisa.fi

Salpalinja Pohjois-Karjalassa

Pohjois-Karjalassa ei salpalinjasta rakennettu yhtenäistä puolustuslinnoitusta, vaan linnoitusrakenteet sijoitettiin suoalueiden ja vesistöjen välisiin kannaksiin. Vaikeakulkuisina ja sulanmaan aikana ylittämättömiksi tiedetyt alueet tekivät yhtenäisen linnoituksen rakentamisen tarpeettomaksi.

Salpalinja kulkee maakunnan etelärajalta Kesälahdelta kymmenen kunnan halki Nurmeksien kautta maakunnan pohjoisrajalle. Salpalinjan pääpuolustusasema suunniteltiin tukeutumaan Pyhäselkä-Höytiäinen-Pielinen -vesistölinjaan. Raskaimmin rakennet-

tu yhtenäinen linnoituskohde oli Joensuun Marjalan alueelle rakennettu puolustusasema. Oman vahvan, puolustuksellisen kokonaisuuden muodosti myös Enossa sijaitseva Harpatin kapeikon linnoitus. Muualla linnoitus muodostui lähinnä itärajalta sisämaahan johtavien teiden varsiin rakennetusta, puolustusasemien harvahkosta ketjusta.

Kiteellä ja Tuupovaarassa pääpuolustusaseman eteen rakennettiin viivytyisasema, joka käsitti taisteluhautoja, ampu-
mapesäkkeitä, panssaritorjuntatykkiasemia ja tulenjohtopaikkoja. Viivytyisaseman tehtäväksi oli suunniteltu nimensä

mukaisesti viivyttää hyökkäävän vihollisen etenemistä kohti pääpuolustusasemaa.

Maastossa Salpalinja on jäänyt siihen tilaan, mitä se yli 60 vuotta sitten oli. Asutuksen ja tieverkoston rakentaminen on muokannut maisemaa. Linnoituksen rakenteet ovat osittain jo tuhottu tai ovat ne jääneet vuosikymmenten ajaksi unhoon. Metsän kasvu on vallannut ampuma-alat ja maanpinnan muutokset ovat hiljalleen tasanneet kaivannot. Paljon linnoitusrakenteita on tuhoutunut myös pellonraivauksen yhteydessä.

Parhaiten kentieslinnoitus on säilynyt Marjalassa

Vuosikymmeniä jatkuneesta rakentamisesta tai muusta tuhosta, on parhaiten selvinnyt Joensuun tuntumassa sijaitsevat Höytiäisen länsirannan linnoitusrakenteet. Täällä voi edelleen kohdata maastossa kaivantoja tai uusiin kohteisiin siirrettyjä teräksisiä konekiväärikupuja. Näitä kupuja löytyi maastosta vielä 1990-luvulla 4 kappaletta. Kahdeksan kilometrin matkalle Höytiäisen kanavan varteen oli suunnitella laaja teräsbetonikorsujen ja kalliotunneleidenverkosto. Ennen jatkosodan syttymistä teräsbetonikorsuista saatiin valmiiksi vasta kaksi, ne molemmat Marjalan alueelle.

Höytiäisen kanavan varrelle saatiin valmiiksi taistelu- ja yhteyshautaverkosto, konekivääripesäkkeet, panssarikivi- ja piikkilankaesteet. Jatkosodan päätyttyä 1944 linnoitusasemaa jälleen kunnostettiin, mutta keskeneräisiksi jääneiden teräsbetonikorsujen rakentamista ei jatkettu.

Joensuun Bunkkerimuseo perustettiin

”1990-luvun alkupuoliskolla Joensuun Marjalan linnoitusalueen maasto raivattiin, linnoitusrakenteet peruskorjattiin ja linnoituksen varustusta täydennettiin, ja alueesta muodostettiin Bunkkerimuseo”, kertoo museonjohtaja FT **Tarja Raninen-Siiskonen**. ”Yleisölle Bunkkerimuseo voitiin avata asuntomessujen yhteydessä vuonna 1995. Asuntomessujen läheisyys takasi myös museolle valtaisan avajaisyleisön.”

Aloitteellinen museoalueen raivauksessa ja varsinaisen museon perustamisessa oli Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien perinnekilta. Pian raivauksiin tulivat mukaan myös Joensuun Sotaveteraanit. ”Museohankkeen toteuttaminen sai taakseen vauhtia ja taloudellista voimaa kun Joensuu kaupunki lähti hanketta rahoittamaan ja sen tekninen toimi sitä toteuttamaan”, Tarja Raninen-Siiskonen kertoo.

Vuodesta 2003 Bunkkerimuseon hallinnosta ja sen toiminnasta on vastannut Joensuun Museot, jonka vastuulle on koottu kaikki muutkin Joensuussa toimivat yleishyödyllisten yhdistysten tai laitosten

museot. Näin organisoituna Joensuun Museoiden johtaja Tarja Raninen-Siiskonen on myös Bunkkerimuseon johtaja. Vuonna 2003 museoalueesta muodostettiin Veteraanipuisto ja puistoon pystytettiin muistokivi kunnioittamaan sotiemme veteraaneja ja Salpalinjan rakentajia.

Sijainti ja kokonaisuus

Bunkkerimuseo sijaitsee Joensuussa, Marjalan kaupunginosassa, seitsemän kilometriä keskusta Kuopion suuntaan. Marjalan bunkkerimuseoalue on osa laajempaa kahdeksan kilometrin mittaista Höytiäisen kanavan länsirannan linnoituskokonaisuutta. Alue on Pohjois-Karjalan vahvimmin linnoitettu.

Museoalueella on kaksi kunnostettua teräsbetonikorsua, satoja metrejä puulla vahvistettua taistelu- ja yhdyshautaa, avoin konekivääripesäke sekä muutamia kymmeniä metrejä 2-rivistä panssarikiviestettä. Molemmat korsut ovat 20 miehen majoituskorsuja, joissa aseistuksena oli panssaritorjuntatykki ja konekiväärit. Toinen korsuista on nyt kunnostettu sen rakentamisajan taisteluvälineiden ja museovieraita varten sen tähtystyskuupun on asennettu tulenjohtoperiskooppi, Toiseen korsuun on sijoitettu Salpalinjarakentamisesta kertova näyttely. Molemmissa korsuissa on lattialämmitys.

Veteraanipuiston erikoisuutena on sotatulokaskasvien kasvialue. Kasvien siemenet ovat kulkeutuneet vihollisen hevosten rehuksi tarkoitettujen heinien mukana, Venäjältä ja Puolasta. Kasvustossa on muun muassa niittykullero, pulskaneilikka, konnantatar ja rantatähdyke.

Kesäaikaan museo on avoina viikon jokaisena päivänä, muulloin tilauksesta. Kielitaitoisia kaupungin palkkaamia oppaita on kolme, joille Karjalan Prikaati on työasuiksi antanut sotilaspuvut. Palkattujen oppaiden lisäksi museovieraita opastavat myös vapaaehtoiset Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien perinnekilta ja Joensuun Sotaveteraanien jäsenet. Heistä lähes päivittäin tavoittaa museolta perinnekillan puheenjohtajan **Pentti Kankaanrin-**
nan ja veteraanijäsenen **Lauri Hujalan**.



”Hyppyheikki”, ranskalaisvalmisteinen 90 mm tykki vuodelta 1890. Tykin kantomatka on 8 km ja nimitys Hyppyheikki johtuu siitä, että tykinputkesta puuttuu luisto. Laukaistaessa tykki hyppäsi muutamia kymmeniä senttejä taaksepäin. Esittelijä on museon ”pääopas”, Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien perinnekillan puheenjohtaja Pentti Kankaanrinta.



Museonjohtaja FT Tarja Raninen-Siiskonen on laskeutunut yhdyshautaan. Yhdyshauta on 1990-luvulla tuettu ja vahvistettu puurakenteella.

Bunkkerimuseon merkitys sotaveteraaneille

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Olavi Löönen** pitää Bunkkerimuseon olemassa oloa ja sen toimintaa sotaveteraaneille todella merkittävänä. ”Museoalueella on ainutlaatuinen vaikutus palauttaa sota-aikaiset muistot uudelleen ja taas uudelleen mieleen. Muistoissa on hyvä elää siitäkin huolimatta, että ne ovat suurelta osin vaikeita ja edelleen satuttavia”, Olavi Löönen toteaa. ”Erityisen tyytyväinen olen siihen, että museon avulla voimme myös nuoremmalle polvelle konkreettisesti

esitellä sotaan liittyvää tietoa ja aineistoa.”

”Olen tullut huomaamaan, että nykyisin myös nuoret ovat oppineet arvostamaan sotaveteraanien aikanaan tekemää työtä ja ovat tulleet kiinnostuneiksi siitä, mitä heidän isoisänsä ovat joutuneet sodassa kokemaan puolustaessaan maan itsenäisyyttä suuruudeltaan moninkertaista ylivoimaa vastaan”, Olavi Löönen kiittelee.

Kiinteistöjen kunto huolettaa

Museojohtaja Tarja Raninen-Siiskosata huolettaa Salpalinjan kiinteistöjen kunto. ”Kun

kiinteistöjen omistus siirrettiin valtion omistamalle Senaatti-kiinteistöille, jäi kiinteistöjen hoitovastuiden tehtävät määrittelemättä tai niistä ei ole ainakaan kentälle kerrottu”, Raninen-Siiskonen toteaa. ”Nyt pitäisi viipymättä kartoittaa mitkä salpalinjan linnoituskohteista pitää säilyttää ja mitkä tuhota. Maastossa on tällä hetkellä useita sellaisia rakennelmia, jotka ovat suorastaan hengenvaarallisia. Mielestäni Salpalinjakiinteistöt kuuluisivat Museoviraston hallintaan.”

Teksti ja kuvat: Matti Värri



Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Olavi Löönen kiikaroi tässä tuliaseman etumaastoa.



Teräsbetonikorsun jyhkeää seinää. Korsun rakentamiseen on käytetty 250 tonnia sementtiä ja 1 000 tonnia hiekkaa, sekä tietämätön määrä terästä.

Suuntaa matkasi SALLAAN Suomen sydämeen Hotelli TAKKA-VALKEAAN

Ryhmille 10-50 % alennus ajankohdasta ja majoitusajan pituudesta riippuen.

Soita puh. 016-831 801

20 huonetta, 15 saunallista

TAKKA VALKEA
98900 SALLA puh. 831 801

www.takkavalkea.com



Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402



Espoo/Leppävaara p. 5123500

KOTIKÄYNTI

UUSI TAPA TEETTÄÄ PROTEESIT



Erikoishammasteknikko
Ossi Vallemä

OSSI VALLEMAA ON ALOITTANUT KOTIKÄYNTIPALVELUN. TEEN PROTEESIEN SOVITUKSET TEIDÄN LUONANNE.

56 58 560

KESKUSTAN ERIKOISHAMMASTEKNIKOT

08-782210

Hyvän Palvelun Koti

Tarjoamme palveluja sotaveteraaneille yli 15 vuoden kokemuksella:

- asumispalveluja täysihoidolla kodikkaissa tiloissa
- lyhytaikaisia lomajaksoja • päiväpalveluja
- kotisairaanhoidopalveluja

Soita tai tule käymään kerromme lisää!

**Pyhäsalmen
PALVELUKOTI
JAATINEN OY**

Toipilaspolku 4, 86800 Pyhäsalmi, p. 08-782 210

Veterangenerationens traditioner

Det självständiga Finland fyller 90 år i år. Riksdagen vald genom fria val fyllde i maj 100 år. Finlands Krigsveteranförbund rf har under detta år firat sin 50-åriga tillvaro.

Dessa händelser har en ödesgemenskap: finländarnas vilja till demokrati, till självständighet samt oeftergivligt försvar av friheten. De tunga striderna 1939-1945 förde 92 000 medborgare i hjältegravarna och gjorde var 16:de man till krigsinvalid, var 17:de kvinna till krigsänka och vart 25:te barn till krigsvärnlost. Att ändock klara sig förtäljer om, vilka värden ett litet folk vill äga och vittnar även om dettas uthållighet.

62 år har gått sedan krigsslutet. Veteranernas medelålder är 85 år och antalet minskar i snabbt takt. Då kriget var slut, återvände en man eller kvinna från fronten till vart tredje hem. Numera finns någon med fronterfarenhet endast i vart 15:de hem. Även vi krigsvärnlösa börjar närma oss pensionsåldern. Fram till 2020-talet skördar tiden dem, som upplevat kriget. I följande skede lämnar de, som levat tillsammans med veteranerna detta jordiska. Därefter grundar sig kunskapen om våra krig på historieskrivningen och bevarade dokument.

De fyra veteranorganisationerna i Finland beslöt den 24.4.2003 grunda Traditionsförbundet Eklövet rf, som skall samla, bearbeta och vårda traditionerna från våra krig 1939-1945.

I enlighet med de riktlinjer den för-

beredande organisationskommitten hade uppgjort, beslöt dessa organisationer på Nationella veterandagfesten i Torneå den 24.4.2005 överlåta traditionsarbetet i dess helhet åt det nygrundade förbundet. Uppdraget mottogs av republikens regering, Försvarsmakten, båda folkkyrkorna, Finlands kommunförbund, reservistorganisationerna, två av vårt lands ungdomar samt Traditionsförbundet Eklövet rf.

Vid sidan av de fyra stiftande organisationerna ingår nu i förbundet 12 medlemssamfund.

De tillsatta arbetsgrupperna skall klarlägga bl.a. minnesmärken, museimaterial, arkivmaterial av olika slag, organisationer, kvinnornas ställning under kriget, innehållet i undervisningsmaterialen samt högtidsdagar. I egenskap av takorganisation för traditionsarbetet har Traditionsförbundet Eklövet behov av flere aktiva medlemsorganisationer, även ekonomiskt stödande. Vår bestående hedersskuld är att se till, att veteranorganisationens uppooffringar bevaras och vårdas under värdiga former. I detta arbete kan var och en i sin egen nära omgivning delta med att värda de höga värden de krigstiga erfarenheterna kvarlämnat åt oss.

Eino Siuruainen
FD, ordförande för
Traditionsförbundet Eklövet rf,
Landshövding för Uleåborgs län

Jubileumsårets högtidliga kulmen

Kulmen på Finlands Krigsveteranförbunds 50-årsjubileumsår inföll och firades den 28-29.september. Fredagen den 28. utdelades av förbundsstyrelsen beviljade förtjänsttecken. Förbundets högsta hedersbevisning, förbundsfanan jämte frihetskorsets band, överräcktes till försvarsmaktens tre grenar - lantstridskrafterna, sjöstridskrafterna och luftstridskrafterna - samt gränsbevakningsväsendet. Fanorna mottogs av fyra generaler. Samtidigt överräcktes förtjänsttecken till personer som utmärkt sig i krigsveteranverksamheten.

I denna av varm feststämning präglade mottagning i statsrådets festvåning, där statsminister Matti Vanhanen fungerade som värd, deltog ett par hundra av veteranverksamhetens vänner.

Samma fredagskväll samlades medlemmarna i förbundets styrelse och fullmäktige samt veteranorganisationernas delegation till en gemensam måltid. Som gäster deltog ordföranden för Veteranernas Världsorganisation Hamid Ibrahim jämte hustru samt två representanter för Rysslands Krigsveterankommitté. Därvid överräcktes till Hamid Ibrahim Finlands Krigsveteranförbunds förtjänstmedalj. Företrädarna för Rysslands Krigsveterankommitté överräckte till Finlands Krigsveteranförbund Peter den Stores förtjänsttecken av I klass.

Lördag morgon kl 9.00 deltog vi på Sandudd i kransnedläggningen vid

Hjältekorset och marsalk Mannerheims gravmonument. Samtidigt utfördes samma hederbetygelse vid omkring 600 övriga hjältegravar runtom i landet.

I Domkyrkan lyssnade vi i stillhet till Ordet. Särskilt högtidlig blev denna andakt tack vare ärkebiskop Jukka Paarmas synnerlige aktuella predikan.

Huvudfesten i universitetets solenitetssal inleddes med republikens president Tarja Halonens entre till tonerna av Björneborgarnas marsch samt den samfällt och kraftfullt sjungna Sillanpääs marsch. Riksdagens talman Sauli Niinistö's festtal, ungdomarnas från Sibelius-gymnasiet framträdande och det övriga programmet skapade en förtätad fosterländsk stämning. Festen avslutades med Vårt land, unisont sjungen.

Festdagen fortsatte i form av en gemensam lunch med Världsfederations ordförande, de ryska gästerna och medlemmarna i veteranförbundens delegation som deltagare.

Krigsveteranförbundets jubileumsår har inbegripit i det närmaste 50 evenemang på olika håll i landet; evenemang av vilka några ännu återstår. De firas som en hedersbevisning åt krigsveteranerna, som i årtionden har arbetat för sin egen organisation och alltjämt är hedersmedlemmar i vårt samhälle.

Markku Seppä

Rail Partners Oy Helsinki	JT-Fitter Oy Helsinki	Villen Saneeraus Helsinki
Sentico Oy Helsinki	Merkopaino Oy Helsinki	Primaca Partners Oy Helsinki
Tasokaiverrus Ky Helsinki	Ölstenin Rakennuskeskus Oy Helsinki	Newspaper Express Finland Oy Helsinki
Kuljetus Oy Serai Helsinki	Ilmastointi Malkki Oy Helsinki	MV Kuljetus Oy Helsinki
Pilviö Ky Helsinki	TR-Kakkoset Oy Helsinki	TS-Yrityspalvelut Oy Helsinki

Tapani Huhtala Oy Ahlainen	TSV-Metal Oy Alavus	Trans Haajanen Anjalankoski
Oy Julius Tallberg Ab Espoo	SUOMEN KONGRESSITEKNIKKA OY	Hovila Oy Espoo
Market-Visio Oy Espoo	Rakennus Tammi Oy Espoo	Jatorak Oy Espoo
Ariel Palvelut Oy Espoo	Oy Devcons Ab Espoo	Insinööritoimisto Konstru Oy Espoo
Arkkitehti-ja Insinööritoimisto Särkijärvi Oy Espoo	Rikomark Oy Espoo	Oy Sten Line Ab Espoo
Kiinteistöhuolto Norppa Espoo	Espoon Laatumuuraus Oy	Esse Elektro Kraft Ab Esse
Ris-Esset Ab Oy Esse	www.sph-yhtiot.fi	FORSSAN BETONI OY
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Jokilaaksojen Turvateknikka Oy Haapavesi	Hajalan Sähkö Oy Halikko
Juhani Näppi Oy Hamina	Hannu Simonen Ky Heinola	PALVELUALOJEN TOIMIALALIITTO
POLARPUTKI www.polarputki.fi	Oy Arico Ab Helsinki	Insinööritoimisto Jussi Linnakangas Oy Helsinki
Vanhustyön Keskusliitto ry Helsinki	Wilfa Suomi Oy Ab Helsinki	Kuljetus Oy Veto-Harri Helsinki
Kanmanco Oy Helsinki	TRG-Rakennus Oy Helsinki	Uniform Oy Helsinki

Musiikin keinoin juhlavasti muistojen parissa

Oulun Sotaveteraanikuoron ja Pohjan Sotilassoittokunnan perinteistä Muistojen iltaa pidettiin Madetojan salissa syyskuuisena sunnuntaina juhlakonserttina. Tervehdyspuheissaan salin täyttäneelle yleisölle Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** lausui lämpimät kiitokset siitä, että Oulun Sotaveteraanit ry ja sen Sotaveteraanikuoro järjestivät tilaisuuden nyt oman keskusjärjestönsä Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotistapahtumana. Kutsuvieraiden joukossa oli mukana liiton kunniapuheenjohtaja **Gunnar Laatio**.

Juhlivalle liitolle ja kaikkien sotaveteraanien elämäntyölle ilmaisivat suurta arvostustaan

tervehdyspuheissaan apulaiskaupunginjohtaja **Timo Kenakkala** sekä Puolustusvoimien ja Pohjoisen maanpuolustusalueen tervehdyksen esittänyt kenraalimajuri **Pertti Puonti**.

Ohjelman juontajana toiminut **Eero Kokko** puhui lämpimästi muistoista, jotka eivät katoa koskaan. Viimeisen iltahuutonsakin kohdanneet veljet ja sisaret pysyvät edelleen muistoissamme. Hän esitteli monipuolisen musiikkiohjelman tekijöineen ja esittäjineen leppoisaan tapaansa. Sota-ajan laulujen ohella ohjelmaan kuului myöhempisyntyistä sekä viihteellistä että vakavampaa musiikkia.

Vanhastaan tuttuina avustajina ja nuoremman sukupolven edustajina esiintyjinä kuultiin

Teuvo Pakkalan koulun oppilaita **Leena Alenius-Määttä** johdolla. Vieraileva tähtiesiintyjä, oopperalaulajatar **Anna-Maria Jurvelin** lauloi kolme aariaa yhdessä Pohjan Sotilassoittokunnan kanssa saaden raikuvat aplodit. Kapellimestarina toimi musiikkimajuri **Petri Junna** ja kuoronjohtaja **Rauno Rännäli**.

Yli parituntisen ohjelman huipentumana veteraaniveli **Olavi Myllykangas** lauloi syvästi tunteikkaasti ja kirkkain äänin soolo-osuuden Veteraanin iltahuutoon. Kuoro, soittokunta ja yleisö esittivät sitten yhdessä juhlaillan päätteeksi Sillanpään marssilaulun.

Pekka Koivisto

Veteraanikivi Jalasjärven kunnallistalon eteen

29.9.2007 Jalasjärven Sotaveteraanit pystyttivät tämän kiven niille naisille ja miehille, joiden taistelujen ja työn ansiosta sotavuosina 1939-1945 säilyi vapautemme ja itsenäisyytemme.

Kivi on pystytetty ja se pysyy.

Kunnioittava kiitos teille sota-ajan sukupolvi vapaasta, itsenäisestä isänmaasta ja siniristilipusta.

Te teitte sen.



Suojeluskuntatalon muistokivi Ylivieskaan

Ylivieskan keskustassa olevaa taloa kutsuttiin kahdella nimellä: se oli joko Valistustalo tai Suojeluskuntatalo, riippuen siitä, mitä sen suojiin mentiin harrastamaan. Se palveli melkein jokaista ylivieskalaista. Siellä harrastettiin urheilua, kulttuuria ja järjestettiin isänmaallisia juhlatilaisuuksia. Se palveli myös aikanaan sotaan lähtöpaikkana, kun Ylivieskan miehet kutsuttiin lippujen alle maata puolustamaan.

Aktiiviset Ylivieskan sotaveteraanit halusivat jättää muiston tuleville polville itsenäisyytemme varhaisista vuosikymmenistä ja puolustustais-

teluista. He luovuttivat muistokiven kaupungin haltuun ja hoidettavaksi. Kiven otti vastaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Jouko Hannula**.

Laatassa on teksti:

Tällä alueella sijaitsi v.1927 rakennettu Ylivieskan Valistustalo, jonka omisti Ylivieskan Suojeluskunta vv. 1931-44. Talo purettiin v. 1970.

Muistokiven pystytti Ylivieskan Sotaveteraanit r.y. 29.9.2007

Teksti ja kuva: Osmo Lampovaara



Oulun Sotaveteraanikuoron ja Pohjan Sotilassoittokunnan perinteiseen Muistojen iltaan osallistui 700 kuulijaa.

 **Rakennusliike
SORVOJA OY**

KONECRANES
Lifting Businesses™



Oulun läänin rintamaveteraaniasian neuvottelukunta vieraili Karjalan tasavallassa

Oulun lääninhallitus on tehnyt Venäjän lähialueiden kanssa yhteistyötä vuodesta 1992. Toiminnan päätavoitteena on ollut viranomaisyhteistyön avulla lisätä Venäjän federaation lähialueiden kykyä löytää ratkaisuja sosiaalis-taloudellisiin ongelmiin, luoda edellytyksiä rajoja ylittävälle koulutus-, kulttuuri- sekä taloudelliselle yhteistyölle, edesauttaa itä-länsi-suuntaisten liikenneyhteyksien ja toimivien liikennejärjestelyjen syntymistä sekä lisätä alueen yhteiskunnallista vakautta ja turvallisuutta.

Oulun lääninhallituksen viranomaisyhteistyön sisältöalueina ovat olleet liikenne, sosiaali- ja terveydenhuolto, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, nuoriso- ja liikuntatyö, poliisityö, pelastustoimi sekä hallinnon kehittäminen.

Toiminnan lähtökohtana on ollut Suomen kansallinen lähialueyhteistyöstrategia, jota täydennetään aluetason työllä. Kokoamalla yhteen aluetason organisaatioiden asiantuntijoita saavutetaan riittävä ja monipuolinen osaamisen taso. Samalla tehtävät ja toimenpiteet muodostavat laajemman kokonaisuuden.

Maaherra Eino Siuruaisen voimakas henkilökohtainen panostus lähialueyhteistyöhän

ja hyvät henkilösuhteet ovat edesauttaneet monen hankkeen eteenpäin viemistä.

Vierailu Karjalan tasavaltaan

Matkareitti oli Oulu-Kostamus-Karhumäki-Petroskoi-Joensuu-Oulu. Kostamuksessa isäntinä toimivat mm. Karjalan tasavallan vt. pääministeri **Valery Tolsky** ja Kostamuksen kaupunginjohtaja **Igor Shirshov**.

Voitonpäivänä 9.5. Oulun läänin delegaatio tapasi kosta-

muslaisia veteraaneja. Läheisellä aukiolla oli 62. vuosipäivän voitolle omistettu juhlatilaisuus, missä puhui maaherra Eino Siuruainen. Puheensa jälkeen maaherra sekä **Onni Toljamo** ja **Aarno Strömmer** laskivat muistopaadelle suomalaisen havuseppeleen. Juhlatilaisuuden jälkeen suomalaisdelegaatio osallistui konserttiin kulttuuritalossa.

Iltapäivällä oli tapaaminen Karjalan veteraanijärjestöjen edustajien kanssa Karjalan valtiollisen seutumuseon Salissa.

Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Karjalan sotaveteraanien järjestön puheenjohtaja **Nikolai Tshernov**. Sekä aamupäivän että iltapäivän neuvotteluissa korostuivat veteraanien sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvät asiat. Veteraaniperinteen säilyttäminen nähtiin myös tärkeäksi asiaksi. Venäläiset arvostivat suomalaisten tapaa hoitaa venäläisten kaatuneiden hautoja. Keskusteluissa todettiin myös, että voiton päivään liittyvästä vierailusta tehtäisiin perinne ja että venäläisiä sota-

veteraaneja kutsuttaisiin myös Suomeen Kansallisen veteraanipäivän tapahtumiin huhtikuun 27. päivänä.

Vastavierailu lokakuun 2007 lopulla

Lokakuun lopussa tapahtuu vastavierailu, jolloin Petroskoista saapuu Oulun läänin veteraanijärjestöjen vieraaksi 5-henkinen delegaatio. Mukana ovat varapääministeri **Vaery Tolsky**, Karjalan tasavallan Päämiehen erityisasiantuntija **Georgy Evtuykov** ja Karjalan tasavallan Sota- ja työveteraaniliiton puheenjohtaja **Nikolai Tshernenko**. Delegaatioon kuuluvat lisäksi sotaveteraani, Karjalan tasavallan Sota- ja työveteraaniliiton varapuheenjohtaja **Vasily Baranov** ja **Nikolai Apushkin**, sotaveteraani, Karjalan tasavallan Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja.

Vierailun ohjelmaksi on suunniteltu yhteistyöneuvottelujen lisäksi vierailu Kuhmon kuntoutuskotiin, Vuokatin liikuntaopistoon, Taukokankaan kuntoutuskotiin, Oulun sankarihautoille ja Ylivieskan Raudaskylässä venäläisten vankien haudalle sekä Suomussalmelle, Raatteen portille.

Ulla Niemelä

Viestintäpäällikkö
Oulun lääninhallitus



Matkalaiset poikkesivat Poventsan taisteluiden muistomerkillä.

Lappeenranta sai Veteraanipuiston

Lappeenrannan Pappilanpuistossa paljastettiin 4. syyskuuta Veteraanipuiston muistomerkki. Samalla otettiin käyttöön uusi rakennettu Veteraanipuisto.

Ajatus Veteraanipuiston saamiseksi Lappeenrantaan on Lappeenrannan Sotaveteraanien puheenjohtajan **Erkki Pullin**. Tekninen keskus esitti kahden vaihtoehtoa, joista Sotaveteraanien hallitus valitsi Lappeen entisen pappilan läheisyydessä olevan Pappilanpellonpuiston. Puiston rakentamista seuraamaan ja antamaan ohjeistusta valittiin työryhmä, missä mukana olivat paikalliset veteraanijärjestöt. Puiston suunnitelmat tehtiin teknisessä keskuksessa, joka myös kustansi kaikki ympäristötyöt ja istutukset. Puistoon tuotiin läheisestä

Salpa-asemasta, kunnallisteknisten töiden syrjään jättämiä, panssariestekiviä. Suurin näistä valittiin varsinaiseksi muistokiveksi, jonka etupuolelle kiinnitettiin tekstikivi, missä lukee, Suomen itsenäisyydelle - Veteraanien kunniaksi.

Puistoon tuotiin myös keskikokoinen kahden miehen, am-

pujan ja tähystäjän, konekivääripupu. Tämä täydentää erinomaisesti puistoa jatkosodan aikaisella salpalinjalaitteella.

Juhlissa puiston ja muisto-

merkin vastaanotti kaupunginjohtaja **Seppo Miettinen** todeten että, jälleen yksi veteraaneille annettu lupaus on täytetty.

Puiston siunauksen suoritti rovasti **Jorma Taipale**. Puolustusvoimien tervehdyksen esitti prikaatikenraali **Antti Lankinen**, seurakuntayhtymän kirkkoherra **Juha Tiuhonen** ja ortodoksisen seurakunnan Isä **Timo Tynkkynen**. Juhlalla avustivat Lappeenrannan seudun Veteraanikuoro, johtajana **Harri Hietamies** ja Rakuuna-soittokunta, johtajana musiikkimajuri **Kari Westman**.

Veteraanijärjestöjen kukkalaitteen muistomerkille laskivat **Maire Nyrhi** ja **Risto Sepälä**.



Juhlalla oli tullut seuraamaan runsaasti kaupunkilaisia. Kuva: Pekka Hakuli

Arto Pulkkinen

Syvärannan Lottamuseossa yli 200 000 kävijää

Toukokuussa 1996 avatussa Syvärannan Lottamuseossa on vierailut jo yli 200 000 asiakasta.

Alkuvuosina kävijät muodostuivat entisistä lotista, joille museovierailu oli usein hyvin syvälinen kokemus. Vuoden 2000 jälkeen kävijäkunta on selvästi nuorentunut ja erityisesti nuoret naiset ovat löytäneet Tuusulan Rantatien varrella sijaitsevan naisille omistettua talon.

Vuonna 2006 museossa vieraili 17 500 kävijää ja museon lottakanttiinissa myytiin yli 40 000 lottakupillista kahvia.

Museon perusnäyttely on

omistettu lottien tekemälle työlle ja Lotta Svärd -järjestölle, mutta museossa panostetaan myös vaihtuviin näyttelyihin.

Syvärannan Lottamuseon näyttelytoiminta ulottuu myös Suomen rajojen ulkopuolelle. Latvian Sotamuseossa Riiasa avattiin 11.9.2007 Suomen ja Viron lotista kertova näyttely, mikä kiersi aiemmin Virossa. Näyttely tullessaan näkemään myös Liettuassa ja Unkarissa.

Lisäksi Lotta Svärd -järjestöstä on tilattu näyttely Saksaan.

Lisätietoja myös: www.lottamuseo.com

Lauluyhtye Kanttiinin Lotat

Lauluyhtye Kanttiinin Lotat täyttää tänä vuonna 10 vuotta. Tämä lottasuissa esiintyvä kuuden naisen lauluyhtye on kymmenvuotistaipaleellaan esiintynyt eripuolilla Suomea. Yksi merkittävimmistä konserttikokonaisuuksista on ollut asemiesilat, jotka herätettiin henkiin vuonna 2002. Niissä Kanttiin Lotat toivat muistoja tul-

vivat sävelmät ja lottaperinteen myös uusien sukupolvien koettavaksi.

Yhtyeen laulualikoima painottuu sotavuosina 1939-1944 sävellettyihin ja sanotettuihin lauluihin.

Kanttiniin Lotat-yhtyeessä esiintyvät Tuula Kohi, Rauli Kontu, Marja-Lea Pöyhkäri, Airi Riisalo, Marja-Leena Suila ja Ritva Syrjämäki.



Musiikki yhdistää veteraaneja

Hämeenlinnalaiset veteraanit ja heidän puolisonsa viihtyvät vanhan, nostalgisen musiikin parissa. Tuttua ja rakasta heille on myös operettimusiikki.

- Jo kesän lopulla veteraanit alkavat kysellä milloin järjestetään syksyn ensimmäinen yhteinen musiikkituokio, kertovat hämeenlinnalaiset kirjailija, metsänhoitaja **Stuart Köhler** ja Hämeenlinna-Vanajan Sotaveteraaniyhdistyksen retki- ja viihdetoimikunnan puheenjohtaja, insinöörikapteeni evp **Matti Peltola**.

Miehet ovat yhdessä kehitelleet ainutlaatuisen tavan tehdä omaa vapaaehtoistyötään veteraanien hyväksi.

Kahdesti lukukaudessa he järjestävät veteraaneille ja heidän puolisoilleen yhteisiä tuokioita, jotka koostuvat operettisävelmien ohella vanhasta, tutusta kevyestä musiikista. Levylautasella soivat niin Kreivitar Marizan kuin Jussi Björlingin ja A. Aimon tutut sävelet.

Miehet kertovat luoneensa parin tunnin mittaisesta sessiosta leppoisan tuttavalli-



Hämeenlinnalaiset Matti Peltola ja Stuart Köhler viihdyttävät veteraaneja parituntisin musiikkituokioin.

sen. Sen ohjelma koostuu kahden musiikillisen jakson lisäksi Köhlerin - etenkin operetin alan tietoneikan jutusteluista. Köhler kertoo esiintyjistä, kappaleiden säveltäjistä ja niiden ajankohdista - jopa kevyistä juoruista.

Juontaja saattaa yllättää mukana olivat vaikkapa järjestämällä kuulijoille tietokilpailun, jossa mittaa kuulijoiden tietämystä vaikkapa esiintyjän tai soitettun kappaleen tunnistamisessa.

Juontajan, Stuart Köhlerin

mukaan ohjelma kevenee loppua kohti kuin tuttu Lauantain toivotut -konsertti.

Parituntisen lomassa mukana olijoille kahvihetken tarjoaa paikallinen veteraaniyhdistys.

Tilaisuuksiin, joita Stuart Köhler ja Matti Peltola ovat yhdessä järjestäneet jo neljän vuoden ajan pari kertaa syksyn ja kevään aikana kokoontuu yleensä 30-40 veteraania ja heidän puolisoitaan.

Teksti ja kuva:
Marjatta Hinkkala

Kolme sukupolvea Karjalan Kannaksella

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri järjesti matkan Karjalan Kannaksen taistelupaikoille 18. - 20.5.2007 Retkeen osallistuneista 36 henkilöstä 11 oli tammenlehvän veteraaneja. Matkalaisista oli rouvia 7 ja heistä kolmella oli tammenlehvä. Matkanjohtajana ja historioitsijana toimi everstiluutnantti **Aimo Kiukas** Haminasta.

Kolmen päivän aikana tutustuttiin talvisodan taisteluihin Summassa ja kesän 1944 tapahtumiin Valkeasaarella, Vammelsuussa, Kuuterselässä, Siiranmäessä, Äyräpää - Vuosalmessa, Viipurissa ja Tali - Ihantalassa. Eteläisin retken kohteista oli Kronstadt, jossa Kiukas esitteli Leningradin piirityksen vaiheet.

Muistot eivät himmene.

Iittiläisen sotaveteraani **Hemmo Savosen** (84) mukana matkalla olivat poikansa **Rauno** (48) ja Raunon poika **Antti** (22). Piikin (JR 25) riveissä taistellut Savonen ei osallistunut enää Tali - Ihantalassa taisteluihin.

- Olin silloin jo sairaalassa.

Haavoituin 11.7.44.

Nuoremman polven Savosista Rauno kertoi palvelleensa sissinä Vekaranjärvellä ja Antti sotilaspoliisina Upinniemiessä. Isä Hemmo totesi olleensa sekä sissi, että sotapoliisi.

Retkeen osallistuivat myös **Ismo** (15) ja **Jukka Niemi** (51). Heidän isänsä/isoisänsä oli jo kutsuttu viimeiseen iltahuutoon.

Se, etteivät muistot himmene, tuli esiin Antti Savosen lausahduksessa jossain matkan vaiheessa.

- Mitkä olisivat olomme nyt, jos ei pappi olisi tapellut täällä

- Ismo Niemi puristi nyrkissään Äyräpäästä löytämiään ruostunutta kranaatin sirpaleita ja luotia.

- Nämä minä vien kotiin - muistoksi.

Erinomaisesti johdettu matka ja karttojen avulla esitetyt taistelujen vaiheet maamme kohtalon vuosilta.

Teksti ja kuvat:
Roope Nieminen



Savoset, Rauno, Hemmo ja Antti Valkeasaarella.

Saisiko olla kahvinkorviketta?

Sotaveteraaneille tarjotaan Wanhajan Puodin Museokahvilassa kunniavieraina aidot ilmaiset kahvit!



Turussa toimii perinteitä ja historiaa hehkuvaa näyttelykahvila Wanhajan Puoti Museokahvila. Toiminta on osa Wanhajan Puoti-Yhdistys ry:n perinteiden vaalimista ja näyttelytoimintaa.

Noin 20-v. keräilyn tuloksena on syntynyt kattava kokoelma Suomen historiaa pak-

kausten muodossa. Kokoelma, jota yhä täydennetään, käsittää noin 20 000 esinettä ja pakkausta kaupan ja tuotepakkauksen alalta. Osa on esillä pysyvästi Turun kauppahallissa, yhdistyksen museokahvilassa ja erilaisissa kiertävissä näyttelyissä ympäri Suomea. Tunnetuin osio laajasta kokoelmasta on pysyvästi esillä oleva Suo-

men laajin kahvinäyttely. Muita hienoja kokonaisuuksia ovat ennen sota-aikaa oleva wanhapuoti ja säännöstelykauden pula-ajan puoti. Lisäksi täydennämme noin 40-henkilön maanlaajuisen yhdistyksemme jäsenen kokoelmista tarvittaessa aarteita vaihtuviin teemanäyttelyihimme.

Yhdistyksessä toimii useita

Isänmaallisia ja kotiseuturakkautta tuntevia henkilöitä. On joukossa jopa veteraaniparis-kuntakin, he halusivat liittyä kannatusjäseneksi! Vanhemmat sukupolvet näkevät kulttuurityöme laajemmalla näkökannalta ja samaistuvat eri aikakausiin helpommin pitkän omaehtoisen kokemuksen ansiosta. Veteraanisukupolvi koki ehkä aikoinaan Suomen puolustamisen tärkeyden kokonaisvaltaisemmin kuin nykyisukupolvet, koska kaikki oli aidosti paljon suomalaisempaa. Tänäpä ei ole enää kaikki välttämättä niin suomalaista!

Kokoelmat on kerännyt ja lunastanut yhdistykselle toiminnan perustaja **Mikael Andersson**, joka puolisonsa kanssa henkilökohtaisesti yhä kantaa päävastuun niin taloudesta kuin toiminnan käytännön pyörittämisestä. Maanpuolustusasiat ovat myös lähellä sydäntämme, joten ei ollut vaikeata yhdistää toimintaan veteraanien kunnioituksen ”ilmaisen kahvituksen” sanoo res. väepeli Andersson. Vaimoni Riitta houkutteli aikoinaan minut mukaan vapaaehtoisuuteen sotilaskotityöhön, jolloin kulttuurin ja perinteiden vaalimisesta tuli käytännön läheinen elämäntapa. Myöhemmin mukaan tulivat mm.

Mpkryn kurssit, -koulutustehävät ja veteraanien tuki- ja perinnetyö. Lukuisissa Isänmaallisissa järjestöissä toimiville Anderssoneille perinnetyö on ollut tärkeää ja varoja säästelemättä on kerätty ja täydennetty myös muita kokoelmia. Tästä osoituksena esim. laaja sotilaspuku- ja kunniamerkkikokoelma, jonka alkuvuonna sai vastaanottaa V-S Vapausso- dan Perinneyhdistys ry. Kokoelma odottaa edelleen lopullista sijoitustaan. Vanhan kaupan tunnelmiin saattaa itsenäisyytemme 90-v juhlahetkien huipentumaksi osoita tästäkin kokoelmasta ilmaantua sinne Itsenäisyyspäivämme tietämiin.

Toivotamme sotaveteraanit tervetulleiksi kahville ja muistelemaan nostalgisesti menneitä aikoja ympäri vuoden!

Suomen itsenäisyyden 90-v näyttely. Esille tulee Isänmaallisia pakkauksia, sotilasasu- ja kunniamerkkikokoelma (Lotta, Suojeluskunta ja aina nykypäivään)

Wanhajan Puoti Museokahvila

Avoimna: Ma-to klo 9-18, pe 9-15 ja la klo 11-15 (myös tilauksesta).

Läntinen Pitkätie 27, Turku. Puh. 040 7600590

www.wanhapuoti.com

Kanadan Länsirannikon Korsukuoro Suomessa

Kanadaan muuttaneet miehet ja naiset perustivat Korsukuoron. Se esiintyy Kanadassa, mutta on myös tehnyt kaksi kiertuetta Suomeen. Viimeisin kiertue oli syyskuun alussa. Sen konserttipaikkakunnat olivat: Kokkola, Kalajoki, Lapua, Seinäjoki,

Jämsä, Jyväskylä, Hämeenlinna, Kotka ja Helsinki.

Kuorossa on säestäjineen 9 sotilaspukuista miestä ja 3 naista lottapukua muistuttavissa puvuissa. Kuoron johtaja toimii rovasti **Jukka Joensuu**.

Helsingin konsertissa Itäkeskuksessa Näkövammaisten

Sali 9. syyskuuta on lähes täynnä. Konserttiohjelman välissä sotaveteraani **Bob Biaudet** kertoi suomalaisten sitkeydestä. Helsingin sotilasläännin komentaja, kenraalimajuri **Jaakko Oksanen** tervehti kuorolaisia ja konserttiyleisöä.



Kanadan Länsirannikon Korsukuoro konsertoi Näkövammaisten salissa Helsingissä.

Karjalan Rakennus ja Maalaus Oy

Puumala



KÄRCHER OY

14. Divisioonan perinneyhdistyksen kolmas perättäinen nuorisovuosi menestys

14. Divisioonan perinneyhdistys järjesti tänä vuonna nuoriso- ja perinnevuoden Pielisen – Karjalassa. Vuotta voidaan pitää onnistuneena sillä eri tapahtumiin otti osaa noin 6000 henkeä. Koululaisia heitä oli noin 2400. Puolustusministeri Jyri Häkämies antoi tunnusta yhdistyksen kehittämälle toimintatavamallille puhuessaan perinnevuoden pääjuhlassa täydelle juhlasalille Lieksassa 2. syyskuuta. Perinnevuoden tapahtumista kerrottiin kesän Sotaveteraanilehdessä.

Aktiiviset alaostot toiminnan perusta

14.Divisioonan perinneyhdistys on kehittänyt toimintatavamallia, joka perustuu aktiivisten alaostojen ja paikallisten toimijoiden yhteistyöhön. Perinneyhdistyksen alaostot ovat maakunnallisia ja vastaa-

vat perinnevuoden järjestämisestä omalla alueellaan kerran neljässä vuodessa. Välivuosina alaostot jatkavat toimintaa matalammalla tasolla valmistautuen seuraavaan perinnevuoteen. Mallia on testattu nyt kolmessa eri maakunnassa: Kainuussa, Ylä-Savossa ja

Ylä-Karjalassa. Palautteet ovat olleet rohkaisevia ja perinnetapahtumien osallistujamäärät kasvussa.

Nuoriso toimintavuoden keskipiste

14. Divisioonan perinneyhdistyksen toiminta perustuu selkeästi määritettyyn päämäärään ja tavoitteisiin, joita tukevat tammenlehväsukupolvelta saatut yhteiset arvot: luotettavuus, esimerkillisyys, avoimuus ja ennakkoluulottomuus. Kouluihin jaettavaa multimediaelokuvassa on tiivistelmä perinnetoiminnasta kansan kielellä. Tavoitteena on kertoa 7-18 vuo-

tiaille nuorille avoimesti kokemuksia tammenlehväsukupolvesta ja lähihistoriasta sekä liittää opetukseen leikkimielisiä kisailuja sekä yhdessä tekemistä. Positiivinen kokemus jää itämään ja vaikuttaa aikuisiän asenteisiin.

Lieksassa nuoriso- ja perinnetapahtumat sovittiin koulujen kanssa viime vuonna ja toimeenpantiin erinomaisessa yhteisymmärryksessä keväällä ja syksyllä 2007. Vuoden aikana Lieksan perinnetapahtumiin osallistui yhteensä 13 koulua tai oppilaitosta. Perinnetapahtumia olivat:

- ammattioppilaitoksissa, lukiossa ja yläkouluissa pidetty luentosarja ”Suomi 90 vuotta ja viime sodat”. Luennoilla oli noin 700 oppilasta

- perinneyhdistysten jäsenten ja alueen varusmiesten pitämät aamunavaukset ja kyselytunnit ala- ja yläkouluissa sekä lukiossa teemalla ”Varusmiespalveluksen kokemuksia”, johon osallistui noin 500 oppilasta

- veteraaniaiheinen sukulaviesti alakouluissa, koulujen välinen veteraani-sählyturnaus yläkouluissa ja luontoaiheinen tietovisailu. Urheilutapahtumiin ja visailuun osallistui yhteensä 200 oppilasta sekä tietenkin omat luokat kannustajina

- kirjoituskilpailu lukiossa,

yläkouluissa ja ammattioppilaitoksissa aiheesta ”Veteraanien perintö nykysukupolville”. Aiheesta kirjoitti noin 150 oppilasta sekä

- perinne- ja nuorisovuoden päätapahtuma lipunnostoinen ja palkintojenjakotilaisuusineen 31.9., johon osallistui noin 870 oppilasta. Tilaisuuden päätteeksi näytettiin Kulttuurikeskuksen elokuvasalissa Lupa-us -elokuvasta kaksi näytöstä.

Kaikkiaan eri nuoriso- ja perinnetapahtumiin osallistui 2 350 opiskelijaa ja koululaista. Perinneyhdistys palkitsi edellä mainituissa kilpailuissa menestyneitä oppilaita ja joukkueita kunniakirjoin, kiertopalkinnoin ja pienin stipendein juhallisessa nuoris juhlassa 400 -päisen oppilasjoukon edessä.

Avoimuus keskeinen osa vaikuttavuutta

Yhdistyksen toiminta perustuu avoimuudelle, jossa otetaan huomioon maakuntien erityisolosuhteet. Yhdistys on rekisteröity ja sen hallituksessa on alaostojen nimeämät henkilöt, jotka lisäävät toiminnan luotettavuutta ja avoimutta. Näin alaostot pystyvät vaikuttamaan konkreettisesti yhdistyksen päätöksentekoon ja yhdistyksellä on maakunnissa ”kasvot”.

Yhdistyksen tiedotuslehti on Korven Kaiku, joka jaetaan



Lauantaina 2. syyskuuta vihittiin yhdistyksen aloitteesta ja talkootyönä tehty Raappana puisto Lieksan kaupungin keskustaan. Tilaisuuteen osallistui yli 300 henkeä.

Varsinais-Suomessa vietettiin kirkkopyhää

Marttilan Pyhälle Martille omistettu, vuonna 1765 valmistunut idyllisen kaunis puukirkko täyttyi ääriään myöten sanan kuulijoista, kun Varsi-

nais-Suomen Sotaveteraanipiiri vietti perinteistä kirkkopyhäänsä sunnuntaina 14.10. Päivä koostui sanajumalanpalveluksesta, ruokailusta, lyhyestä päiväjuhlasta ja kahvitarjoi-

lusta. Kaikkiaan tilaisuuteen otti osaa runsas 300 henkilöä.

Jumalanpalveluksessa liturgina toimi vt. kirkkoherra **Outi Niiniahho** ja saarnasi rovasti **Paavo Väntsi**. Saarna käsiteli kauniin puhuttelevasti veteraanien ”Veljeä ei jätetä” – tunnuslauseen toteutumista niin sodan kuin rauhankin aikana. Virret säesti kanttori **Tiina Ilonen**.

Marttilan Martin-talolla nautitun Maatalousnaisten tarjoaman maukkaan aterian jälkeen pidetyssä lyhyessä päiväjuhlassa kuultiin paikallisten Veteraanilaulajien esittämänä kappaleet ”Yksin en kulje” ja ”Kunnia heille.” Yksinlaulua esitti **Jouko Nurmi** säestäjänään kanttori **Tiina Ilonen** ja lausuntaa **Elli Heitto**. Suomen

Sotaveteraaniliiton tervehdyksen tilaisuuteen toi liiton hengellisen toimikunnan jäsen, rovasti **Timo Kökkö** Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin tervehdyksen ja kiitokset järjestelyistä vastanneille tahoille esitti piirin puheenjohtaja **Eeri Hyrkkö**. Lämminhenkinen yhdessäolon hetki päättyi kahvitarjoiluun.

Kirkkopyhän ehkä vaikuttavin hetki koettiin, kun rovasti Timo Kökkö lähetti jumalanpalveluksen jälkeen seppelpartiot Marttilan sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Saatesanoissaan rovasti Kökkö totesi mm. seuraavaa: ”Maamme puolustajien mieltä ei täyttänyt sankaruus. Sen täytti vain avuttomuuden tunto, hätä ja

kuoleman pelko, kun he seisivat Suomen puolesta vihollista vastaan. Mutta heidän isänmaan mieltä oli suurempi, kuin heidän pelkonsa. He pelkäsivät, mutta eivät väistyneet. He seisivat vastaan ja antoivat itsensä ja asiansa Jumalan käteen”. Ja edelleen: ”Seppelpartio, viekää sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä meidän tervehdyksemme. Me siunaamme teitä ja kiitämme Jumalaa teistä ja isänmaasta, jonka meille lunastitte. Teidän leposijanne on meidän vapautemme sinetti”.

**Teksti ja kuvat
Osmo Suominen**



Seppelpartiot valmiina tehtäväänsä.



Pääjuhlasta lähetettiin seppelpartiot Joensuuhun 14. Divisioonan komentajan Mannerheim ristin ritari, jääkärikenraalimajuri Erkki Raappanan haudalle sekä Ylä-Savon, Kainuun ja Ylä-Karjalan Divisioonan joukkojen perustamispaikkojen sankarihautoille. Kuvassa Kainuun Prikaatin varusmiesten edustava joukko lähdössä liikkeelle.

vuosittain kaikille jäsenille sekä perinnevuonna maakuntalehden välissä kaikille alueen asukkaille. Lehdessä käsitellään kunkin vuoden teemaa, veteraaniperinteitä sekä julkaistaan koululaisten kirjoituskilpailujen parhaat kirjoitukset. Vuoden 2007 teema oli ”Nuoriso, luonto ja perinteet”. Korven Kaikua jaettiin Karjalaisen välissä tänä vuonna Pohjois-Karjalaan noin 45 000 kappaletta. Sen lisäksi julkaistiin perinnevuodesta artikkeleita eri maakunta- ja veteraanilehdissä sekä Parolessa.

Perinnevuoden juhlatiimon loppuna 31.8.-2.9. tehtiin lisäksi Pohjois-Karjalan alueradioon haastattelusarja eri juhlatapahtumista nimellä Korven Radio.

Voidaankin arvioida, että yhdistyksen toimintatapamallista on kuullut tänä vuonna tavalla tai toisella arviolta ainakin 400 000 – 500 000 henkeä eri puolilla Suomea. Avoimutta ja tiedottamista pyritään jatkossa kehittämään yhdistyksen toiminnasta kertovilla internet-kotisivuilla osoitteessa www.14dperinneyhdistys.fi.

Avoimuus on lisännyt yhdistyksen toiminnan vaikutavuutta, jos sitä mitataan eri tapahtumien osallistujat tai yhdistyksen jäsenmäärän kasvulla. Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvanut kuluneena vuonna yli 20%. Aktiivisen tiedottamisen ja avoimuuden tavoitteena on ollut myös herättää keskustelua kotona perinteistä ja ar-

voista niissäkin perheissä, joissa ei ole ollut mahdollisuutta osallistua eri tapahtumiin. Perinteet elävät näin ajassa.

Perinnetyössä katsottava tulevaisuuteen

14.Divisioonan perinneyhdistys on saanut eri puolilta kannustusta jatkaa valitulla toimintatapamallilla. Erityisesti koulujen rehtorit, opettajat ja oppilaat ovat pitäneet oppilaille järjestettyjä tapahtumia hyvinä ja mielekkäinä. Yhteistyö eri maakuntien koulujen kanssa jatkuneekin hyväksi koettulla tavalla. Luottamus on syntynyt. Muitakin toimivia malleja toki varmaan on. Toimiva kenttätö ja vapaaehtoistoiminta vaatii kuitenkin aina hyvien henkilöiden lisäksi taloudellisia resursseja, joita ilman ei nykypäivänä pitkälle pötkitä. Pienet jäsenmaksut riittävät hädän tuskin jäsenkuluihin saati sitten toimintaan. Yhdistyksen jäsenmaksun on oltava toisaalta riittävän alhainen, jotta siitä ei tule kynnystä nuorisolle ja toiminnasta kiinnostuneille. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminnan edellyttämä rahoitus on hankittava vuosittain pienin ilmoitushankinnoin sekä pääosin eri säätiöiltä ja maanpuolustusta tukevilta yhdistyksiltä, joita onneksi Suomessa on kohtalainen määrä.

14.Divisioonan perinneyhdistys on saanut kuluvana vuonna taloudellista ja henkistä tukea toimintaansa muun muassa Sotaveteraanien tukijä perinnesäätiöltä sekä Sotava-



14. Divisioonan tavoitteena on saada nuorisolle positiivisia kokemuksia veteraaniperinteiden vaalimisesta ja tammenlehtäväskoulusta. Kuvassa Lieksan alakoulun onnellinen sukulaviestikilpailun voittajajoukkue palkintojenjakotilaisuudessa 400 -päisen koululaisjoukon edessä Lieksan Kulttuurikeskuksessa perjantaina 31. elokuuta.

hinkosäätiöltä. Perinneyhdistys uskoo yhteistoiminnan eri osapuolten kanssa jatkuvan ja katsoo tulevaisuuteen luottavaisin mielin. Veteraanijäsenet ovat siirtäneet yhdistyksen hallitus- ja toimintavastuun kokonaisuudessaan nuoremmille. Kunniaapuheenjohtaja kenrli **Erkki Setälä** on tukenut rohkeita ratkaisuja, jossa toiminnan painopiste on siirretty nuorisotyöhön veteraanien jatkaessa mukana kunniajäsenenä vointinsa mukaan. Yhdistyksen kenttätöiminta eri maakunnissa on saanut uutta puhtia vereksien voimien ottaessa rintamavastuun ja nuorten kokiessa perinteiden vaalimisen entistä enemmän omakseen.

Samat toimintamallit eivät

välttämättä sovi kaikille yhdistyksille samalla tavalla. Tärkeintä lienee keskittyä ennakoluulottomasti käytettävissä oleviin mahdollisuuksiin ja muistaa, että veteraaniperinteiden vaaliminen on vasta alussa. On mietittävä ketä varten perinnetyötä kunakin aikana halutaan tehdä ja on mentävä sinne missä kyseiset ihmiset ovat. Näin vaikutetaan yhdessä kansan arvoihin ja aikaa myöten myös asenteisiin. Tavoitteet on asetettava sadan vuoden päähän.

Jukka Valkeajärvi

RUK:n esikuntapäällikkö ja perinneyhdistyksen varapuheenjohtaja

Neuvostovankien hautamuistomerkin paljastus Ylivieskassa

Ylivieskan Raudaskylän opistossa toimi vuosina 1941–42 ja 1944 sotavankisairaala. Ensimmäiset 139 vakavasti haavoittunutta saapuivat sinne elokuussa 1941 ja viikkoa myöhemmin kaikki 600 paikkaa täyttyivät. Osa heistä tervehtyi, osan saadessa viimeisen leposijansa vieraalla maalla, Kalajokilaaksossa. Heidät haudattiin kahteen hautausmaahan, toiseen 92 ja toiseen 27 vainajaa.

Aika oli sellainen, että nuomaahan kätkeytyt varsin pian unohtuivat eikä monikaan edes tiennyt hautojen olemassaoloa. Nyt, 60 vuoden kuluttua, 15. syyskuuta paljastettiin toisella hautausmaalla graniittiset muistomerkit. Toiseen on kaiverrettu maassa lepäävien nimet.

Tilaisuuteen osallistuivat Venäjän suurlähetystöstä lähetystösihteeri **Artur Vasiliev** sekä sotilasasiamies, eversti **Valery V. Bondarenko**. Tasavallan presidentin tervehdyksen luki Ylivieskan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Jouko Hannula**.

Aloite asiasta tuli Raudaskylän kyläyhdistyksen ja Raudaskylän kristillisen opiston toimesta. Hankkeeseen osallistui Venäjän suurlähetystön lisäksi myös Ylivieskan kaupunki ja Suomi-Venäjä-seura. Hankkeen kustannusarvio oli 20 000 euroa, josta pääosin huolehti Venäjän suurlähetystö.

Teksti ja kuvat:
Osmo Lampovaara



Graniittiseen muistomerkkiin on kaiverrettu maassa lepäävien nimet.



Kukkalaatteen laskivat lähetystösihteeri Artur Vasiliev sekä sotilasasiamies, eversti Valery V. Bondarenko.

Viipurin viimeinen puolustaja Armas Kemppi sai muistomerkin

Kesäkuun 20. päivä 1944 Viipurin viimeiset puolustajat joutuivat tilanteeseen jota oli mahdoton hallita. Jääkärieversti Armas Kempin johtama 20. prikaati oli saanut kaupungin puolustuksen järjestettäväkseen vain vuorokautta aiemmin. Puolustuksen nopea luhistuminen oli kova isku sodanjohdolle. Yksin jätetty komentaja sai kantaa yksin myös vastuun. Taipaleen ja Tyrjän taisteluiden voittoisa sankari oli äkkiä unohdettu mies.



Armas Kempin muistomerkki koostuu kolmesta maastosta löydetystä kivipaadesta. Kivet ovat aikanaan olleet jääkärieverstin lapsuudenkodin peruskivinä. Ensimmäisessä paadessa lukee "Kodin puolesta", mikä oli Kempin viimeisen päiväkäskyn tunnuslause.

Kuluneen vuoden aikana on Viipurin tapahtumista kesällä 1944 kirjoitettu ja puhuttu paljon. Haminassa, Kempin synnyinseudulla, haluttiin muistaa myös tekemällä.

Kaikki alkoi siitä kun sota-historiasta kiinnostuneet **Terttu Ravi, Vaito Järvenpää** ja **Leo Ruotsalainen** kävivät Kirvesmäessä etsimässä kaivoa. Kai-vo oli se Kaivo, joka on antanut nimen eräälle Yrjö Jylhän Kiirastuli -runokokoelman kokeettavimmalle runolle. Jylhä taisteli talvisodassa JR 30:ssä (myöh.JR21). Jylhä kunnioitti komentajaansa Armas Kemp-

piä ja antoi tälle ensimmäisen kappaleen vuonna 1941 ilmestyneestä kokoelmastaan.

Kiirastulen herättämisessä tunnelmissa Terttu Ravi alkoi ottaa selvää Armas Kempin historiasta. Kolmikon mielestä hän ansaitsi kunnioituksen eleenä muistomerkin synnyinseudulle.

Kempin muistomerkki

Kymenseudun Lottaperinneyhdistys, jonka puheenjohtaja Ravi on, laitto i asian vireille. Neljäntenä elokuuta pidettiin Kouvolassa hartaustilaisuus Armas Kempin haudalla. Seuraavana päivänä, elokuun viidentenä

2007, Kempin syntymäpäivänä, paljastettiin Haminassa hänen muistomerkkinsä. Taiteilija **Veijo Huopaisen** suunnittelema muistomerkki sijaitsee Kempin synnyinkodin mailla.

Avajaispuheen piti kenraalimajuri **Sami Sihvo**. Kunniavieraina paikalla olivat Armas Kempin tyttäret Salme Kemppi ja Kirsti Liivala, muut Kempin sukulaiset, Kempin talvisodassa johtaman JR 7:n veteraanit, Hamina-Vehkalahden ja Sysmän sotaveteraanit.

Aurinkoisessa hellesäässä pidettyä juhlaa edelsi juhla-jumalanpalvelus Johanneksen kirkossa Haminassa. Muistomerkin paljastamisen jälkeen juhla-ki siirtyi Haminan varuskunta-kerholle muistojuhlaan.

Muistomatka Viipuriin

Syyskuussa lähti Haminassa täysi bussilasti ihmisiä Kempin muistomatkalle Viipuriin. Esa Urhovaaran, Kalevi Vallitun ja Leo Ruotsalaisen opastuksella tutustuttiin kesän 1944 taistelupaikkoihin. Matkalaiset pääsivät vierailemaan muunmuassa Rautakorvessa 83 metriä pitkässä luolassa. Näissä luolissa oli sodan aikana ase- ja ammusvarasto, josta eivät Kempin joukot saaneet täydennystä kuin lopulta aseella uhaten.

Matkan muita vierailukoh-teita oli 20. prikaatin etummaisten vartioasemien sijaintipaikka Liimatta, Ristimäen

hautausmaa, Kiesilän taisteluhaudat, Patterinmäki ja naitensairaala.

Päivämatka päättyi tutustumiskäyntiin Tienhaarassa ja Kivisillan alueella, mihin vihollisen eteneminen saatiin pysäytettyä.

JR 7 muistokuusi

Armas Kempin muistomerkkivuoden täydentää lokakuun 20. päivä, jolloin JR 7 veteraanit käyvät istuttamassa Kempin kotipaikalle Leirin torpal-

le muistokuusen. Paikalla oli alunperin kolmen kuusen ryhmä, mutta yksi jouduttiin vaurioituneena poistamaan muistomerkin pystytyksen yhteydessä. Nyt Armas Kemppi saa kuusensa takaisin, vieläpä isensä mailta sillä istutettava puu on saatu lahjoituksena Kemppi-suvun kantatilalta Kotkan Saksalasta josta Armas Kempin Juho-isä aikoinaan muutti Leirille vävyksi.

Tarja Autio



JR 7 istutti kuusen kunniantekona rykmentin ensimmäiselle komentajalle eversti Kempille. Tilaisuudessa puheen pitänyt JR 7 perinnetoimikunnan puheenjohtaja Juhani Hämäläinen totesi, että eversti Kempin rohkeus ja johtamisominaisuudet osaltaan muo-vasivat rykmentin legendaarista mainetta. Vasemmalta JR 7 veteraani Ilmari Halonen, perinnetoimikunnan puheenjohtaja Juhani Hämäläinen, Kempin muistomerkkihankkeen alkuunpanija Terttu Ravi ja JR 7 veteraani Unto Poutala.

Ässä-rykmentti juhli vuosipäivänään

Ässä-rykmentin perustamisen 68. vuosipäivä järjestettiin 13.10. Kal-

lion kirkkoherra emeritus **Esa Siljamäki** johdatti patsaalle kokoontuneet Ässä-veteraanit,

kutsuvieraat ja muun yleisön hiljaiseen hetkeen muistamaan viime sodissamme kaatuneita.

Patsaalle seppeleet ja kukkatervehdykset: Ässä-rykmentti, Helsingin kaupunki, Kaartin Jääkäri-rykmentti ja Kaartin Pataljoona, Kaartin Kilta, aseveliyhteisöt, Stadin Slangi ry ja Ässä-perinteen ystävät. Kaartin signalistin Iltasoitto päätti patsastilaisuuden.

Ässä-rykmentin perustamisen 68. vuosipäivän muistotilaisuus jatkui asevelitapaamisen merkeissä lähes 50 osallistujan voimalla Helsingin Työväentalon ravintola Paasitornin kabinetissa, jossa nautittiin perinteistä Ässän soppaa palanpainikkeineen.

Teksti ja kuvat: Reino Janhunen



Oik. lukien Kaartin Jääkäri-rykmentistä ev Hannu Liimatta, evl Ahti Kurvinen; Helsingin kaupungin edustajat apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri, erityissuunnittelija Kalle Koskivirta.

VISKO
Casing Solutions

YIT

Aunuksen heimoveteraanien keskuudessa

Lähes viisitoista vuotta Aunuksessa, Inkerin kirkkoon kuuluvan Lutherilaisen seurakunnan työyhteisössä olen kohdannut paljon suomalaista alkuperää olevia, tai muissa yhteyksissä juuri suomalaisten kanssa tekemisissä olevia Karjalan ihmisiä. Tuiksi ovat tulleet ne vanhukset joita Finnairin henkilökunta ja muut suomalaiset yhteisöt ovat merkittäväällä tavalla auttaneet. Apu on ollut konkreettista ja nämä auttavat kädet ja sydämet ovat vaikuttaneet heimoveteraanien arkiseen elämään. On käynyt todeksi: ”Miten sokea on saanut näkönsä, ja rampa päässyt liikkumaan”. Tämä on käytännössä toteutunut, kun silmäleikkauksia on suoritettu ja liikuntaa haittaavat rakenteet on taloissa korjattu. 80-90-vuotiaat heimoveteraanit, heidän puolisonsa ja les-

kensä ovat saaneet ikään kuin jatkoajan vanhuuden elämään. Nyt he näkevät lukea, on saatu lämmintä pirtteihin ja portaita pääsee huonojalkaisetkin ulos ja sisään. Suuri henkinen merkitys on heille ollut sillä, että heitä ei ole unohdettu suomalaisten taholta. Eikä myöskään niitä pieniä palveluita, joita he joskus nuoruudessaan ovat suomalaisille antaneet.

Karjalaiset, jotka elivät kaikki sodan vuodet näissä Aunuksen kylissä, eivät muista sitä aikaa sodan aikana, vaan he puhuvat suomalaisuuden ajasta. Monet heistä ovat kertoneet, että tuo aika oli heille parasta aikaa. Silloin oli ruokaa ja vaatteita, eikä tarvinnut palella. Lapsille omeltiin lämpimiä vaatteita suomalaisesta flanellista. Arkinen elämä oli sopuisaa rinnakkain eloa sotilaiden kanssa.

Tuon ajan karjalaiskylät oli-

vat yleensä täysin tyhjiä miehistä. Äidit elättivät yksin suurtaakin lapsijoukkoa. Näin ”suomalaisuuden ajasta” tuli apua suureen köyhyyteen ja ahdistukseen. Lapsille tuli vakituisen koulunkäynti ja myös monenlaiset ammattiopetukset. Monet saivat käydä oppia saamassa Suomen puolella ja näin opittiin suomenkieli. Tämä taito sen ajan ihmisillä on säilynyt läpi elämän.

Siitä onkin 90-luvun jälkeen ollut apua, kun kanssakäyminen on tullut jokapäiväiseksi tavaksi suomalaisten kanssa. Siitä monet veteraaniryhmätkin ovat iloinneet, käydessään vanhoilla rintamapaikoilla ja tutuissa kylissä.

Esko Ojala

Kapt evp, IK:n katekeetta

Joulutervehdykset Karjalaan ja Inkeriin

Istä-Helsingin rotaryt **Mat ti Lappalaisen** ja Helsinki-Erottaja klubin Soroptimistit **Pirkko Kiravuon** johdolla kokosivat kahdennentoista keran lahjoituksina saatuja joululahjapaketteja inkeriläisille ja karjalaisille heimoveteraaneille ja heidän leskilleen. Kaikkiaan pakattiin 1349,3 kg tavaraa (pakkaukset päälle) eli vähän

enemmän kuin viime vuonna. Pakettien sisältö on saatu lahjoituksena yrityksiltä.

Perinteiset joulupaketit toimitetaan Inkeriläiset ja Karjalaiset Heimoveteraanit yhdistyksen kautta **Vihtori Hyyrösen** avustuksella Inkeriin, Karjalaan sekä Suomessa asuville heimoveteraaneille.



Talkooväki voi tuntea tyytyväisyyttä urakan jälkeen. Keskellä esi-
liina edessä porukan vetäjä Pirkko Kiravuo.

Ivalossa veteraanien perintöä siirrettiin koululaisille



Uula Pajuranta vaihtaa ajatuksia Sanna Nousuniemen kanssa.

Maamme pohjoisin veteraaniyhteisö, Luton miehet siirsivät sotaveteraaniperinnettä yli sukupolvien.

Ivalossa elokuun lopulla koontuivat maamme pohjoisimmat veteraanit, sodanaikaisen Er.Os.P:n, Luton miehet. Vuosittaiseen veteraanijuhlaan ottivat osaa Ivalon rajavartioalueen varusmiehet sekä ensi kertaa Ivalon ja Inarin yläasteiden 8. luokan oppilaat. Luton miesten rivit harvenevat, mutta perinne ei kuole.

Utsjokelainen **Uula Pajuranta**, 92, Anni-vaimoineen seisoo ryhdikkäänä eturivissä Ivalon Rajavartioalueen johtopaikan lippuaukealla, vasta-

päätä Luton miehiä taas kahdeksankymmentä 15-vuotiaista koululaista. Oikealla on Luton miesten muistomerkki, Pennasen porukan patsas. Lääninrovasti **Jouko Lepistö** toimitti kenttähartauden.

- Mitähän nuo nuoret meistä sotaveteraaneista oikein ajattelevat, mietti Uula ja mielessä vilkkuvat muistot yli 60 vuoden takaa ja pohdinta siitä, ymmärtävätköhän nuo nuoret, mitä me oikein silloin teimme – ja miksi.

Vaikka perinnepäivän järjestäjät olivat miettineet, että sijoittamalla samoihin ruokapöytiin niin koululaisia kuin veteraanejakin, tiedon ja perinteen siirto sujuisi näppäräs-

ti rokan äärellä jutellessa, niin käytäntö määräsi toisin.

- Eihän tällaisessa ison ruokasalin metelissä aina kuule edes omia ajatuksiaan, selitti Uula Pajuranta rokkalautasensa ääressä. - Syödään ensin ja puhutaan sitten. Juhlasaliin kokoonnuttiin ilman taustamelua ja siellä Uula avasi keskustelun kysymyksellä, joka häntä oli askarruttanut.

-Miten te nuoret suhtaudutte meihin sotaveteraaneihin tänään? Tässä vuosien varrella kun on pitänyt kuulla itsestään ja sodan aikaisista tekemisistä – ään kovinkin erilaisia puheita.

13-vuotias inarilainen koululainen **Sunna Nousuniemi** katsoi Uulaa suoraan silmiin, hymyili ja vastasi vakuuttavan yksisanaisesti; ”Kunnioittavasti”. Uulan ilme kertoi, että vastaus miellytti. Se tuli sydäimestä ja sen saattoi uskoa. Veteraanin viisaudella hän selitti itseään liki 80 vuotta nuoremmalle työlle. - On niin monenlaista suhtautumista. Se riippuu varmaan vanhemmista, että miten te koululaiset meihin suhtaudutte ja mitä meistä ajattelette. Sunna puolestaan halusi tietää Uulalta, millaisia muistoja vanhalla Luton miehellä ja sotaveteraanilla oli päällimmäisinä tänään mielessään sotavuosilta. - Kurjuus ja nälkä. Kyllä

vihollisen kanssa aina jotenkin toimeen tultiin, mutta nälkä, suoranainen huollon puute oli mieleen jäänyt iso pulma, selitti Uula sotamuistojaan Sunnalle. Ei se Petsamo lähituntureineen mikään herrojen paikka ollut. Ankeissa oloissa siellä asuttiin, elettiin ja yhdessä kärsittiin sekä pelättiin.

Niin kuin monet yhä elossa olevista veteraaneista, ei Uulakaan halunnut ryhtyä enää sotajuttujen kerrontaan: taistelut on jo taisteltu ja tarinat niistä tarinoitu. Tärkeämpää on, että

tämän päivän nuoret ymmärtävät miksi se tehtiin mitä tehtiin, eikä niinkään mitä yksittäisissä taisteluissa tapahtui.

Ivalossa samaa perinnettä, koululaisten kutsumista mukaan harvenevien sotaveteraanijoukkojen perinnepäiville, aiotaan jatkaa tulevana vuosinakin.

”Niin kauan kuin pystys on yksikin mies”.

Teksti ja kuva: Harri Ekholm

Kuljetuspalvelua Pakettiautolla

TAKAKONTTI OY

Puh. 0400 - 404 206

Landis
Gyr+

manage energy better



**Metso Minerals
Finland Oy**
Tampere



M. Korhonen Oy
Lappeenranta

KP-Service Partner Oy

**SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA
DUODECIM**
Helsinki

tamware
Door Solutions

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com



Juhlapuheen piti Suomen Rajavartiolaitoksen Esikunnan osastopäällikkö prikaatikenraali Mikko Kirjavainen.

Turhaan ei Multian vaakunassa ole ahkeruuden symbolia muurausta, sen osoitti jälleen keran **SUOMI 90 VUOTTA** juhla 2.9.2007. Vapaussoturin poika **Kalevi Hakasalo** esikuntineen oli loihtinut monipuolisen ohjelman ja mikä muu pikku-paikkakunta saa jalkeille kuusitoista lippua käsittävän kulkeen.

Juhlan yhteydessä paljastettiin entisen suojeluskunnan tontilla muistokivi johon on kiinnitetty kaksi laattaa: Multian miesten sotaan lähdön ja kenraaliluutnantti **Veikko Koppisen** muistolaatta.

Kivet juttelevat

Tontilla on jo ennestään Suojeluskunnan muistokivi jonkun metrin päässä nyt paljastetusta. Kivet ovat reilun miehen kouruisia, niinpä Hakasalo toteusi leikkisästi "siellä kivet juttelevat keskenään isänmaamme kovista, mutta samalla kunnia-akkaista ajoista."

Koskettavassa paljastuspuheessaan eversti **Kyösti Tom-**

Muistolaattoja Multialla

peri muistutti multialaisten raskaasta uhrista isänmaamme puolesta: Talvisodassa kuusikymmentä kaatunutta, heistä lähes kaikki Taipaleessa, jatkosodassa vastaavasti yhdeksänkymmentä, kahdentoista kaatunutta Ihantalassa. Neljä multialaiskotia menetti vapauden uhriksi kolme poikaansa.

Jumalanpalveluksen jälkeen oli kunniakäynti Sankarihaudalla, jossa puheen piti kapteeni res. **Osmo Arponen**.

Kohta poissa on veljet

Seurakuntakodissa vietetyn tilaisuuden avasi kunnanjohtaja **Jukka Kivitalo**, -veteraani-henkinen hänkin- todeten veteraneille ja lotille että, "vähiin olette käyneet, Te isänmaamme kunniakansalaiset." Keski-Suomen Sotilasläänin komentaja everstiluutnantti **Otto Heikkinen** toi tilaisuuteen myös tervehdyksensä.

Sissit ja miinat

Juhlapuheen piti Suomen Rajavartiolaitoksen Esikunnan osastopäällikkö prikaatikenraali **Mikko Kirjavainen**, joka kertoi kenraaliluutnantti Koppisen olleen yksi niistä kuudesta kenraalista jotka loivat Suomeen alueellisen maanpuolustusjärjestelmän. Vuonna 1965 Koppisesta suunniteltiin jopa puolustusvoimien komentajaksi, **Adolf Ehrnroth** sanoi kuitenkin presidentti Kekkoselle "Koppinen hyvä upseeri, sidottu rajavartiolaitokseen."

Koppisen motto maamme turvaksi oli: "Miljoona miinaa miljoona miestä" jolla hän viittasi voimakkaaseen sissisodankäyntiin mikäli maa olisi miehitetty, kuten myös ajatuk-

sellaan "Se on kuin väkevään happoon kastettu sieni johon hyökkääjän parsinneulat, siis panssarikiilat, liukenevat koska niitä syövytetään joka suunnalta."

Koppinen kirjoitti nimenmerkin suojissa kirjan "Räjähtävä tyhjyyt", jonka Kekkonen kuitenkin hyllytti. Ote kirjasta: "Rajamiesten jälkeen jäi räjähtävä tyhjyyt. Tyhjiyttä vastaan ei voi taistella, sitä ei voi ampua tykeillä." Sillähän Koppinen tarkoitti nimenomaan miinoja.

Muistolaattojen tekstit

Talvisotaan lähtivät ensimmäiset Multian miehet lokakuun 10. päivänä 1939 marssien Keuruulle. Siellä heidät sijoitettiin pääosin JR 30 II pataljoonan 4. komppaniaan. Heidän päällikkönään toimi myöhemmin kapteeni Esko Koppinen.

Jatkosotaan lähtivät Multian miehet kesäkuussa 1941, marskien jälleen Keuruulle. Siellä heistä pääosa sijoitettiin JR 48 III pataljoonan eri yksiköihin.

Multian miesten uhrivalmiutta itsenäisyytemme 90-vuotisjuhlavuonna kunnioittaen Multian veteraanijärjestöt, Multia-Seura 2.9.2007

Suomen Rajavartiolaitoksen päällikkönä v. 1966 - 1970 toiminut kenraaliluutnantti Veikko William Koppinen syntyi vastapuolella Palvelukeskuksen tontilla sijainneessa kauppiastalossa 31.3.1910. Muistoa kunnioittaen itsenäisyytemme 90-vuotisjuhlavuonna Multian veteraanijärjestöt, Multia-Seura 2.9.2007

Raimo Laskujärvi



Muistokivellä, samoin kuin Sankarihaudalla oli Keuruun Pioneerirykmentin kunniavartio. Muistokivet on sijoitettu entisen Suojeluskuntatalon paikalle, jossa nykyisin on Kissankulman päiväkodin leikkitali. Oivallinen ratkaisu! Siinäähän saavat lapset jo pienestä pitäen tutustua Isänmaamme historiaan.

Talvisodan ensimmäiset päivät Karjalan kannaksella

Kenttäarmeijan ja suojajoukkojen ensimmäisen erän ”erävoitto” puna-armeijasta!

Syksyn tullen 6. lokakuuta Suomi sai kutsun Moskovaan neuvotteluihin ja jopa Saksa yritti taivuttaa Suomea myönteiseksi Neuvostoliiton vaatimuksille. Suomi ei taipunut! Talvisotaa edeltävissä huolellisesti laadituissa puolustus suunnitelmissa pidettiin yleisesti Karjalan kannasta puna-armeijan hyökkäystä silmälläpitäen tärkeimpänä painopistealueena. Talvisodan aikaiset puolustusvoimiemme pääosan muodostaneet suojajoukot ja kenttäarmeija olivat edellä mainitusta syystä ajoissa tulevaan taistelumaastoon perehtyneenä ja kohtuullisen hyvin koulutettuina, mutta huonosti varustettuina valmiina Talvisodan jäätävään koitokseen. K. L. Oesch kirjoittaa: *”Talvisotaa edeltäneiden neuvotteluiden vaikea kolmas vaihe ei tyydyttänyt Stalinia ja Molotovia. Molotov lausuiкин pahaenteisesti. ”Nyt ovat siviiliviranomaiset käsitelleet asiaa, ja kun ei ole päästy sopimukseen, täytyy asia antaa sotilaiden haltuun”. Ylipäällikkö sotamarsalkka Mannerheim huomauttaa oikeutetusti muistelmissaan: ”Teki mieli väittää, että ensimmäisen erän olimme voittaneet me. Joukoilla oli ollut neljästä – kuuteen viikkoon aikaa tutustua toisiinsa ja lujittaa asevelihenkeä tulevaan julmaan koitokseen”. Tökerösti tekaistujen Mainilan laukausten jälkeen puna-armeija aloitti Molotovin ennustaman hyökkäyksen maahamme kaikkien aselajien voimalla 30. marraskuuta 1939 klo 6.50. Venäläiset eivät kyenneet yllättämään puolustustamme ja saivat ensiksi vastaan Kannaksen suojajoukot, jotka antoivat YH:n (ylimääräiset harjoitukset) lokakuussa palvelukseen astuneelle kenttäarmeijalle kullannarvoista aikaa keskittää kuljetussuunnitelman mukaisesti joukot ja miehittää pääpuolustusasema. 1./JP4:n päällikkö luutnantti Väinö Hahtela muistelee: ”Mitä pitemmälle syksy kului, sitä vahvemmaksi lujittui puolustuksemme sekä materiaalisesti että henkisesti. Sitä mukaa kiristyivät suhteemme myöskin Neuvostoliittoon, päättyen neuvotteluiden lopullisesti kariuduttua Talvisotaan”. Pääpuolustuslinjaksi oli käsketty Kyrönniemi – Kuolemanjärvi – Hatjalahdenjärvi*

– Muolaanjärvi – Äyräpäänjärvi – Salmenkaita – Vuoksi – Suvanto – Taipaleenjoki eli Mannerheim-linja. Kannaksen Armeijan tehtävänä oli estää vihollisen tunkeutuminen maahamme. Ennen varsinaisten sotatoimien alkua toteutettiin kuitenkin vielä joitain merkittäviä muutoksia puolustusrhythmyksessä.

Suojajoukot viivyttää lähes viikon puna-armeijaa

Neuvostoliitto keskitti hyökkäykseen Kannaksella 7. Armeijan, jonka vahvuudeksi on arvioitu useissa lähteissä noin 180 000 – 190 000 puna-armeijan sotilasta. Puna-armeijan hyökkäys alkoi voimakkaalla tykistö-tulella Metsäpirtti – Valkjärvi – Kivennapa – Raivola tasalle asti. Kannaksen suojajoukkojen vahvuus oli noin 13 000 miestä. Suojajoukot saivat vastaan ensimmäisessä hyökkäysportaassa 8 – 10 divisioonaa ja 6 panssariprikaatia eli noin 100 000 – 140 000 puna-armeijan sotilasta ja noin 800 – 1000 panssarivauhua. Luutnantti Väinö Hahtela muistelee Talvisodan ensimmäistä päivää seuraavasti: *”Kun ensimmäisen sotapäivän aamu valkeni, niin ilmestyivät vihollisen lentokoneet taivaalle. Ne lensivät matalalla, mutta eivät tulittaneet asemiamme, lienevät olleen tiedustelukoneita. Raasulin suunnalta tuli jatkuvasi tietoa. Vihollisen eteneminen oli varovaista, kovaa huutoa ja meteliä piti rajan ylittäjä yllä. Miinat ja ansat räjähtelivät ja oma tuli sekä tarkat patterimme*

tuli-iskut saivat aikaan paha jälkeä etenijän rivissä”. Suojajoukot vetäytyivät viivyttaen ja poltetunmaan taktiikkaa soveltaen pääpiirteittäin viivytys-suunnitelman mukaisesti, mutta ylipäällikön käskystä huolimatta hieman liian nopeasti. K.G.Hultamo luutnantti Tapani Suhosen 10. Pioneerikompaniasta muistelee: ”Olimme panostaneet ja miinoittaneet kaikki sillat ja rummut meil le käsketyllä alueella. Kaukjärven kylä poltetaan maan tasalle. Yhtään rakennusta ei saa jäädä pystyyn” 2. joulukuuta 1939 suojajoukkojen oli kuitenkin luovuttava kaikkialla viivytys-asemistaan osin Kannaksella levinneiden perättömien huhujen vuoksi. Muun muassa koko Raudun ryhmän nopea irtautuminen hyvistä puolustusasemista johtui pelkästään vääristä huhuista, joiden perusteella tehtiin virheellinen tilannearvio. Hahtela kertoo Joulukuun toisen päivän tapahtumista seuraavaa: ”Joulukuun 2. päivä oli Raudun suunnalla merkittävä monessa suhteessa. Vihollinen oli junnannut kolmen sotapäivän aikana puolustuslinjamme eteen. Koko päivä oli ollut kiivasta taistelua joukkomme siirtyessä vähitellen taakse. Tiesimme että seuraavana aamuna saisimme taistella lujaa. Olimme nyt kuitenkin koko viivytysalueen parhaimmissa asemissa. Yllättäen tuli käsky, jonka mukaan JP 4 irtaantuu klo 18 ja vetäytyy Nurmijärvelle. Käsky vei mielet apeaksi, sillä nythän piti vasta ryhtyä taisteluun koko paltjoonan voimin”. Tilanne oli

suojajoukkojen osalta kehittynyt ylivoimaisen vihollisen painostuksesta johtuen kuitenkin jo kestävämmäksi, Viimeiset ratkaisevat suojajoukkotaistelut tapahtuivat Keski- Kannaksella Nurmijärven – Valkjärven alueella sekä Länsi – Kannaksella Suulajärven etelä - ja pohjoispäässä. JR 37:n luutnantti E.Patojärven johtaman 7. kompanian alikersantti Veikko Huttunen muistelee tapahtumia: *”Oli muistaakseni joulukuun 3. päivän aamu, kun marssimme alkoi kohti Salmia. Uudenkylän aukeat ylitettyämme kuului jo edestäpäin laukauksia tunnus telijan saatua kosketuksen viholliseen. Emme ehtineet edetä tämän jälkeen pitkällekkään, kun edestä avattiin meitä vastaan kiivas tuli”. Suojajoukkojen viivytystaisteluiden antaman ajan voiton turvin pääaseman miehittäneet puolustajien joukot jatkoivat este- ja linnoitustöitä. Joulukuun kuudentena päivänä viimeiset suojajoukot vetäytyivät pääpuolustusasemaan ja olivat näin ollen suorittaneet heille annetun tehtävän. Hultamo kertoo tapahtumista seuraavaa: ”Jäämme hetkeksi katsomaan valtavaa näytelmää. Koko kylä palaa korkein roihuin, on valoisaa ja lämmintä. Karnea tunnelma. Jatkamme marssien matkaa kohti Summaa. Taakse jää punahehkuinen taivas, varjot heijastuvat lumeen. Summassa pojat kaivavat poteroita. - Me olemme viimeiset ! ilmoitan tien vieressä olevalle alikersantille. On suomen itsenäisyyspäivä 1939”.*

Suojajoukkojen sitkeät taistelut vaativat uhriinsa

Kannaksen suojajoukkojen tappioista ei ole vielä tänä päivänä lukija saatavana. Eräiden joukkojen tiedot ovat puutteellisia. Hyvin taistelukykynsä säilyttäneiden suojajoukkojen kokonaistappioiden arvioidaan osin puutteellisin tiedoin olleen noin 400 miestä, joista kaatuneita oli 133 miestä. Suojajoukoista osa jäi II AKE:n johtoon, osa puolestaan alistettiin tai liitettiin Karjalan kannasta puolustavien divisioonien komentoon. Vaikka ylipäällikön käskyn vastaisesti suomalaisten suojajoukot vetäytyivät pääasemaan edellä mainituista syistä johtuen liian nopeasti, antaa ylipäällikkö ansaittua tunnustusta suojajoukkojen toiminnalle. Vähälukuiset, mutta taistelukykynsä säilyttäneet suojajoukot saavuttivat melkein viikon voiton puna-armeijasta, jonka Stalinin suunnitelmien mukaisesti piti olla Helsingissä paraatissa jo parin viikon päästä Talvisodan syttymisestä lukien. Torjuntavoittoon päättyvä Talvisodan toinen erä ja epäinhimillisen raskaat torjuntataistelut alkoivat Karjalan kannaksella täydellä voimalla.

Reima Lundberg

Lähteet:

Mannerheimin muistelmat, osa 2, Kustannusosakeyhtiö Otava 1952. Talvisodan historia, osa 2, WSOY 1978. Kansa taisteli miehet kertovat lehti no: 3/1963. V. Huttusen artikkeli: Vihollista viivytettiin. Kansa taisteli miehet kertovat lehti no: 11/1970. V. Hahtelan artikkeli: Talvisodan aattona ja alkutunnelmissa. Kansa taisteli miehet kertovat lehti no: 12/1974. K.L. Oeschin artikkeli: Talvisodan syttyminen ja Stalinin Neuvostoliiton päämäärät. Kansa taisteli miehet kertovat lehti no: 4/1976. V. Hahtelan artikkeli: Joulukuun pimeitä päiviä Kannaksella v. 1939 Kansa taisteli miehet kertovat lehti no: 12/1985. K.G. Hultamon artikkeli: Se yö ei unohdu. Kansa taisteli miehet kertovat no: 10/1985. T. Peltosen artikkeli: Baltian maat sopimusten suojaverkossa 1939–1941.

Kirjoituksen laatija on hallintotieteiden maisteri, Etelä-Hämeen Reserviläispiiri ry:n toiminnanjohtaja ja Suomen Sotaveteraaniliiton kannattajajäsen.



Suomalaiset pommittivat Mainilaa.

Maija Autere 1926 – 2007

”Pois meni merehen päivä,
poies kullaisna keränä
lainehille läntisille,
meni kukkinensa,
kultinensa.....”
(san.Kallio, säv. Armas Järnefelt)

Helsinkiläisen taiteilijaperheen kuopus, **Maija Autere**, joka oli loppusoittonsa soittanut Laakson sairaalassa syyskuun kahdeksantena, poistui joukostamme toiveensa mukaisesti meren aalloilla, länteen vyöryvillä, Harmajan majakan tuntumassa aurinkoisena lokakuun lauantaina, kolmantenatoista. Pieni saattojoukko hänen läheisiään sirotteli Maijan tuhkan aaltojen vietäväksi hiljaisten rukousten saattelemana. Maija ehti kertoa vivahteikkaan muusikon elämänsä paperiarkeille, joita kertyikin aikamoinen määrä. Tarinansa alkaa Autereen nelihenkisen perheen elämästä suursodan partaalla Helsingissä ja evakossa ja jatkuu viihdytyskiertueina sekä Talvi- että Jatkosodan aikana. Ensimmäinen osa on luettavissa Sotaveteraanilehden syyskuun numerosta ja jatkoa seuraa tässä ja neljässä tulevassa numerossa.

Markku Sepän ja allekirjoittaneen kunnianosoitus musiikin veteraanille.

Jaakko Salonoja

Jakso 2/6

Jälleen sota

Elämä palasi enemmän ja vähemmän entisiin uomiinsa eli äidin käherrystarvikkeen toimintaan, kouluun ja opiskeluihin.

Koulut osallistuivat suureen romunkeräykseen maanpuolustuksen hyväksi. Jokaiselle oppilaalle jaettiin haalari, jonka selässä luki ”MAAN ROMU” ja suuret kuorma-autot täynnä oppilaita alkoivat haravoida kaupunkia.

Gyllenbögelin koulun osaksi tuli alue, jossa sijaitsi Venäjän lähetystö. Sen edessä emmittiin, mennäkö lähetystöön?

Maija ratkaisi asian! Hän marssi ulko-ovesta sisään ja vaati hämmästyneeltä virkailijalta romua MAANPUOLUSTUKSEN HYVÄKSI. Romua ei sieltä saatu, mutta kaikilla romunkeräykseen osallistuneilla oppilailla oli hyvä mieli voidessaan tehdä edes jotain maansa hyväksi.

Suomenkielen opettaja palasi sodasta, jossa hän oli menettänyt toisen jalkansa ja ontui proteesin avulla. Koulun lulunopettajaksi tuli **Ossi Elokas**, monipuolinen musiikkimies joka, huomattuaan, että koulusta löytyi musiikkia opiskelevia oppilaita, keräsi heistä koulun oppilasorkesterin. Harjoitukset pidettiin koulun suojissa varsinaisten tuntien jälkeen. Ossi Elokas ilmoitti Maijan koulujenväliseen musiikkikilpailuun, mutta Maija oli liian nuori varsinaiseen kilpailuun, joka pidettiin 4. toukokuuta, 1941. Jury, **Timo Mikkilä**, **Arno Granroth** ja **Ossi Elokas** antoivat tytölle kuitenkin kunniakirjan osallistumisesta.

Käherrystarvikkeen lähettinä Maija tutustui kampaajaan, rouva Lillqvistiin, jolla oli tytär, Violet. ”Vippe” oli iloinen ja veikeä ja hän soitti harmonikkaa. Tytöt ystävystyivät nopeasti ja harjoittelivat yhteisiä musiikkiohjelmia.

Jatkosota alkoi Helsingissä jälleen ilmahälytyksellä. Alituiset ilmahälytykset katkaisivat kaiken jatkuvan työn. Juuri kun oli päässyt keskittymään, oli lähdettävä pommisuojaan. Öisin oli hälytyksiä niin tiheään, että väsyneet A-rapun asukkaat, jotka joutuivat juoksemaan pihan yli ja takaisin monta kertaa yössä, siirtyivät pommisuojaan nukkumaan.

Ruoka tuli säännöstelyn alaiseksi, mutta ennen kuin elintarvikekortit oli ehditty jakaa, se katosi kaupoista. Autereen perhe ei ollut vielä saanut rasvakuponkeja ja eli viikon ilman voita, lihaa eikä kalaakaan saanut mistään. Karjakeskuksesta löytyi luita, joista kaikki liha oli kaavittu pois eli sellaisia, joita ennen olisi annettu koirille. Oli päiviä, jolloin aamulla syötiin puuroa, päivälliseksi pelkkiä perunoita, jälkiruoaksi puuroa puolukoiden kera.

Outoja asetovereita

Kaisaniemenkadulta kuului ryhdikästä laulua. Katua pitkin marssi joukko saksalaisia merisotilaita, jotka lauloivat ”Kaarinaa”. Hämmästyttävää oli, että

Urho ja Karhu Oy Janakkala	Joensuun Laivaus Oy Joensuu	 Joensuu
Joensuun Teollisuusmaalaamo Oy Joensuu	PP-Yhtiöt Oy Joensuu	Kuljetusliike Keijo Heinonen Ay Jokioinen
Varallisuusvalmennus Oy Helsinki	Rakennus Osku Oy Helsinki	Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki
Putsiini Oy Helsinki	Uudenmaan Rakennus- ja Maalauspalvelu Oy Helsinki	Taplacon Oy Helsinki
Nastakiekko Oy Hyvinkää	Kuljetusliike P&T Hongisto Ky Hyvinkää	Kiljavan Lääketutkimus Oy Hyvinkää

he lauloivat moniäänisesti. Kolme saksalaista miinanraivaajaa oli saapunut Helsinkiin ja pian näyttäytyi saksalaisia Helsingin katukuvassa.

Heitä katsottiin oudokseen, hieman vierastaen, mutta ei kestänyt kauaa, kun kielitaitoiset rupesivat juttusille.

Maija oli kielitaitoinen ja rupesi juttusille nuoren saksalaisen merisotilaan kanssa Espan penkillä. Kyseltiin, mistä tulet ja mitä sinä teet ja hyvin pian kävi ilmi, että saksalainen Alfred oli kiinnostunut musiikista. Hän halusi tavata Maijan uudestaan ja tuoda nuotteja. Maija kutsui hänet kotiinsa. Ovikello soi ja mamma avasi oven. Sen takana seiso i Alfred joka heti kohotti kä tensä ja sanoi: ”Heil Hitler”.

Mammakin kohotti kä tensä ja sanoi lujasti: ”Heil Aute re!” Hämmentynyt nuori mies kutsuttiin sisään. Hän kantoi kainalossaan pinkkaa nuotteja, operettimusiikkia ja ihmeen kauniin viulusoolon, ”Avant de mourir”, ”Ennen kuolemaa”, Boulanger’in säveltämän.

”Kyllä on nuori”, sanoi mamma pojan lähdettyä, vasta yhdeksäntoista. Niin sitä riepote taan ihmisen lapsia ympäri maailmaa sotimaan! Oli niin sivistynytkin ja mukava poika.”

Alfred kuoli hiukan myöhemmin miinalaivan räjähtäessä Helsingin satamassa. ”En

nen kuolemaa” jäi elämään Maijan viulussa.

Viulu kainalossa juoksuhautaa pitkin

Rintamat juutuivat paikoilleen. Helsinkiin perustettiin Suomen valtion viihdytystoimisto tarkoituksella viedä viihdettä rintamilla oleville sotilaille. Toimistoa johtivat **Toppo Elonperä** ja **Eino Jurkka**.

Maijalla, Liisalla ja Vipellä oli valmiiksi harjoiteltu ohjelma, joka sisälsi sekä suomalaista että unkarilaista musiikkia ja tanssia. Tytöt menivät ilmoittautumaan toimistoon. Autereen tyttäret olivat jo hyvin tunnettuja, joten toimisto päätti lähettää Kannakselle viihdytyskiertueen, johon tyttöjen lisäksi tuli **Aapo Similä** ja koomikko **Airio**.

Raikkaisiin esityksiin tarvittiin myös kauniit puvut. Liisalle valmistettiin tanssiesitystä varten operettimainen lyhyt csardas-puku, Maijalle samoin mustalaistyylinen, unkarilaista osastoja varten, ja Vippe otti mukaansa kauniin karjalaisen kansallispuvun.

Kiertue kerääntyi asemalle 14. lokakuuta 1941. Vanhemmat olivat saattamassa, vanhat ystävät **Sulo Autere** ja Aapo Similä juttelivat vilkkaasti kirkkaassa auringonpaisteessa. Aapo Similä oli pukeutunut mahtaviin lapikkaisiin, jotka ylettyivät korkealle reisiin, kainalossa hän

kantoi kantelettaan. Juna oli jo täynnä rintamalle lähteviä sotilaita, paikkoja oli vaikea löytää, yleinen leikinlasku alkoi heti vaunussa, kun nähtiin tyttöjen tähyily, Vippe heilautettiin tavarahyllylle, mutta nostettiin sentään pian alas takaisin verkosta ja vähitellen kaikki olivat sijoittuneet sinne sun tänne.

Alkumatkan vilkas juttelu vaimeni vähitellen, väsymys voitti ja vaunussa vallitsi hiljaisuus, kun kaikki vähitellen nukkuivat pää naapurin olkaan nojaten. Aamuhämärässä tulivat näkyviin Karjalan rikiammutut metsät.

Pikkuauto oli Viipurissa kiertuetta vastassa. Katkeran talvisodan jälkeen oli sydäntä sykähdyttävää nähdä linnan tornissa Suomen lippu. Viipurista ajettiin suoraan Lempaalaan, eversti **Martolan** toisen divisioonan lohkolle. Lempaalassa oli taloja, esityksetkin tehtiin seinien suojassa.

Upseerit purskahtivat nauramaan, kun näkivät Maijan ja Vipun. Molemmat olivat neljätoistavuotiaita. Siis 14 v.

”Miten te tänne rintamalle tulette, kun olette noin vähän sotaisen näköisiä”, sanoivat miehet. ”Eihän teitä kukaan pelkää!” Tyttöjen vyötäröille puettiin sotilasvyö, niissä roikkui iso puukko, olkapäällä pistoolikotelo ja päähän sijoitettiin kypärät. Maijan käteen työnnettiin valopistooli, joka



Maija Autere ja Violet Lillqvist Kannaksella 1941.

oli niin raskas, että se roikkui kädessä.

”No nyt, tytöt”, sanottiin. ”Menkääpäs tuonne ladon nurkalle, vihollinen on sen takana!”

Tytöt sijoituivat ladon nurkalle valmiina vastaanottamaan vihollisen.

”TULTA!”

Kamera napsahti ja ikuisti tilanteen!

Nuoria olivat taiteilijat, mutta nuoria oli yleisökin! Tosin poikien piti olla kahdeksantoista ennen kuin armeijaan joutuivat. Nuoria he olivat, ja iloisia, tunnelma ei ollut raskas ja sotainen vaan vapautunut ja leikkisä.

Oulun Lämpömasterit Ky Jokirinne	Bjelkos Oy Jorvas	Maanrakennus Niemelä Oy Juupajoki
Jyvästek Oy Jyväskylä	MCT-Tech Oy Jyväskylä	Seripaino EAE Oy Ltd Järvenpää
Yup Ky Järvenpää	Rakennus-ja perustyö Vuorinen Oy Kaarina	Kainuun Tekniikka Oy Kajaani
Sorvari Engineering Kalajoki	Kone-Vahto Oy Kalkkinen	Liikenne Helminen Oy Kangasala
Rakennus Jari Kupiainen Oy Kangasala	MuutTaa Oy Kankaanpää	Kyrönlahden Porakaivo Oy Karhe

Kirjat

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiriltä muistorikas historiikki

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri 1967–2007. Veljes- ja sisartoimintaa 40 vuotta. Toimittanut Seija Karttunen. Kustantaja: Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry. Gummerus Kirjapaino Oy 2007. 137 sivua.

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin perustava kokous pidettiin 19. lokakuuta 1967. Niinpä piiri on koonnut 40-vuotisjuhla-vuotensa kunniaksi historiikin, jonka keskeisenä sisältönä on veljes- ja sisartoiminnan runsas esittely sanoin ja kuvin.

Aikaisempina kirjallisina tuotteina piiri on julkaissut historiayhteenvetön 20-vuotistai-paleeltaan, juhla-kirjan ”Pohjois-Karjalan Sotaveteraani Juhlavuosi 1997” ja viisivuotishistoriikin ”Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry 35 vuotta”.

Tuoretta teosta valmisteli piirihallituksen nimeämä historiatoimikunta. Siinä toimivat puheenjohtaja **Olavi Löönen**, varapuheenjohtajat **Eero Makkonen** ja **Paavo Saviaro**, filosofian maisteri **Erkki Kaikkonen**, naistoimikunnan sihteeri **Tyt-ti Salimäki** sekä sosiaali- ja terveysneuvonnan asiantuntija **Irja Rätty**. Toimikunnan sihteerinä oli **Esko Inkinen**.

Historiakirjan on koonnut ja kirjoittanut hallintotieteiden maisteri **Seija Karttunen**. Sosiaali- ja terveystoimea käsittelevä osuus on Irja Rädyn käsialaa. Veteraaniavustajatyöstä ovat **Ari Kähkönen** ja **Raili Kōnönen** kirjoittaneet. Kaikki piirin 16 paikallisyhdistystä ovat kirjoittaneet omasta toiminnastaan.

Runsaat valokuvat eri vuosikymmeniltä dokumentoivat arvokkaalla tavalla piirin moninaista toimintaa. Henkilökuvat ja otokset erilaisista tapahtumista, kunnianosoituksista, palkitsemisista, koulutuksesta, kuntoutuksesta ja vapaa-ajantoinnista suo kirjaa selaavalle muistorikkaan aikamatkan.

Historiateos päättyy katseella tulevaisuuteen. ”Nuoren isänmaa ja sotaveteraanit” otsikoidulla aiheellaan polvijärviläinen lukiolainen **Asta Hirvonen** lopettaa kirjoituksensa vetoavasti:

Meidän tehtävämme on vaalia taisteltuja arvoja: rauhaa ja itsenäisyyttä. Sinivalkoinen lip-pumme on kaunis symboli ja tulevienkin sukupolvien pitää pysyä kantamaan se arvokkaasti.

Markku Rämö

Vauhtia ja jännitystä ilmassa

Tuuri Heporauta: Syöksypommittaja, Karisto Oy 2007. 118 sivua. ISSN 978-951-23-4927-2. Hinta: 25,90 €.

Lentomestari **Osmo ”Otso” Rantalan** muisteluihin perustuvan Syöksypommittajan 1. painoksen 1982 julkaissut Karisto on tuonut markkinoille 3. painoksen. Sodan aikana Rantala ennätti suorittaa lähes sata sotalentoa.

Tuuri Heporauta on dokumentoinut muistelut kirjaksi Rantalan sankariteoista ja vaarallisista hetkistä keskellä vihollisen ilmatorjuntaa. Ilmasodassa uhkarohkeat lennot ja sekunnin murto-osien reagointia vaatineet tilanteet heijastuvat kerronnassa vauhdikkaana tapahtumien kulkuna ja nopeina muutok-

sina. Kirjan 16 lisäsivulle kootut historialliset valokuvat havainnollistavat ilmasodan arkea. Pitkästyminen lukijaa ei jätetä.

Eläytymiskykyinen lukija voi tositapahtumiin perustuvassa ilmasodan käänteitä kuvaavassa kirjassa kokea aitona vähintään saman vauhdin ja jännityksen kuin liioitellusta ja keinotekoisesta vauhdikkuudesta kilpailevat toiminta- tahi ’action’ -elokuvat.

Kirja on haettavissa omakustannushintaan 5 € Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin toimistosta. Postitse tilattuna lisätään postituskulut. Toimisto on auki maanantaisin klo 10-15, osoite. Kalevankatu 24 B, 80100 Joensuu. Puhelin ja faksi: (013) 226 721 tai GSM 040 580 1465.

Markku Rämö

Sodassa tapahtui

Juha Hankkila: Muistatko aseveli - sotapäiväkirja Karjalan kannakselta, Pilot-kustannus Oy 2007, Sivuja 225, kuvia, piirroksia ja matrikkeli (nimiluettelo) kirjan päähenkilön komppaniasta. ISBN 978-952-464-626-0.

Kirjan kirjoittaja Juha Hankkila löysi isänsä vääpeli Aaro Hankkilan päiväkirjamuistiinpanoihin perustuvan käsikirjoituksen ja työsti sen kirjaksi nimellä ”Muistatko aseveli”. Sain kirjan lahjana kirjoittajalta kesällä 2007 eräällä matkallani itään.

Aaro Hankkila osallistui jatkosotaan. Hän kirjoitti ylös sodan alkuvaiheen jopa päivittäin lokakuun puoliväliin 1941. Sen jälkeen teksti jatkuu otsikolla ”Hajanaisia muistelmia Riihiöstä”, jolloin hän lopetti säännöllisen kirjoittamisen päiväkirjaansa. Sen jälkeiset tapahtumat hän on kirjoittanut sodan jälkeen, joten kirjan loppuosassa on eräi-

tä yksittäisiä tapahtumia lähinnä kesältä 1944 puna-armeijan suurhyökkäyksen ajalta.

Aaro Hankkilan muistiinpanojen mukaan alkoholin käyttö rintamalla oli varsin runsasta. Hänen osaltaan voitaneen todeta, että toimiminen joukkosidontapaikalla vaikeasti haavoittuneiden keskellä sekä kaatuneiden evakuoimiskeskuksessa mädäntyvien ruumiiden keskellä ei ollut herkkua; se vaati vastapainon. Kun nyt omien sotilaiden teloitukset jatkosodan lopulla ovat nousseet uutisiin, on esitetty, että jopa runsaat 250 rintamakarkuria teloitettiin kesä-elokuussa 1944 - ja toisaalta on olemassa lukumäärä kadonneista - noin 5 300 - niin ehkä tämäkin kirja selittää omalta osaltaan näin suuret määrät. Nimittäin Hankkila kirjoittaa toiminnastaan kekissä näin: ” - Autot kuljettivat sikäli kuin ehdivät vainajia junalle, joka vei heidät kotipitäjille. Useimpaan arkkuun laitettiin lappu pääl-

le: ”Ei saa avata”. Paljon niitä jäi vielä kasoihin, kun jouduimme taas vetäytymään myöhemmin.” Tällaisia sanontoja kentälle jääneistä suomalaisista esiintyy aika monessa teoksessa, lähinnä muistelmina. Tietysti puna-armeijan sotavankileireillä kuoli paljon sotilaita ja useita puna-armeijan sotilaat ampuivat noin vain vangitsemistilanteessa. Saadaankohan koskaan millään menetelmällä kaikkien lopullisesti kadonneiden kohtaloa selvitettyksi, jäihän talvisodassa tuntemattomiksi kenttähautausmaihin Säkijärvellä 104, Viipurin 82, Summaan 204, Äyräpäähän 188, Taipaleenjoelle 126 sekä Kollaalle 104 kaatunutta, Tuulosjoelle haudattiin kesällä 1944 kuusi tuntemattomaksi jäänyttä kaatunutta.

Aaro Hankkila oli myöskin sotilas, jolla oli silmää luonnonkauneudelle ”Metsä on ollut tiheää, miltei läpipääsemätöntä kuin Afrikan viidakko. Yhtä hiljainen ja yhtä villi öises-

Puukaasun aika

Köhler, Stuart: Puukaasun aika. ISBN 978-952-472-066-3. Alfamer Oy 2007, Helsinki. 192 suurikokoista sivua. Parisataa kuvaa ja piirrosta.

Kirjoittaja on tehnyt perusteellista työtä kartoittaen häkäpöntön historian. Britit, ranskalaiset ja saksalaiset paneutuivat puukaasugeneraattorien kehittämi-

seen jo ensimmäisen maailmansodan jälkeisinä vuosina. Myös Ruotsissa - valtiovallan tukemana - panostettiin 1920-luvun lopulta alkaen puukaasutekniikan tutkimus- ja kehitystoimintaan, jonka tulokset tulisivat osaltaan hyödyttämään myös suomalaisia toisen maailmansodan koettaessa.

Toki myös Suomessa häkäkaasun käyttöä tutkittiin. Myös

armeijassa kokeiltiin 1920-luvun puolivälistä alkaen häkäpönttöjen käyttökelpoisuutta kuorma-autoissa. Kolmekymmentäluvun alun lama innosti omalta osaltaan etsimään bensiiniä halvempaa polttoainetta. Myönnetty verohelpotukset edesauttoivat asiaa. Puukaasuttimen käyttökelpoisuutta propagointiin 1931 muun muassa ajamalla Posti- ja lennätinhallituk-



Häkäpöntöllä varustettu sairaankuljetuslinja-auto matkalla Tokarin kenttäsaaraalaan huhtikuussa 1942 Syvärin lohkolla. Kelirikottiellä kului kymmenen tuntia 18 kilometrin matkaan. Kirjan kuvitus-ta – SA-kuva.

sä äänettömyydessään. Keväisin koreahöyheninen urosmetsä henkensä uhalla syöksyy rytmisten kilpailijansa kimppuun. Tuota tiimellystä seuraa koppele naisellisella vaistollaan ja pääkallellaan, pienet pikisilmät innosta hehkuen.” Sodan kauheuksien keskellä lukija saa ikään kuin hengähtää hetken ennen seuraavia kauheuksia, joita kirjasta löytyy.

Kirjan lopulla Aaro Hankila kysyy ”Muistatko aseveli?” Onko kirjassa mainittu eversti Wahlberg eversti Frans Wahbeck, jonka luona taas kerran pörrättiin, ”kun kupeista juotiin juovuttavaa jalostettua kuusen kyyneltä”.

Aaro Hankila ehti toimia sodan aikana varsin monessa eri tehtävässä, tulenjohtajana Vuosalmella, huollon parissa samoissa maisemissa, kekin päällikkönä jne. yleten aina vääpeliksi. Hän kirjasi tapahtumia muistiin pieniin vihkosiin väliin tarkemmin, väliin vähemmän. Todet-

takoon, että tunnussanoja olivat muiden muassa Nuppi-Neula, Suur-Suomi, Kala-Kukko, Moti-Matti eräitä mainitakseni.

Kirja on tyypillinen rintamuistelus, mutta se ei välttäkerto mista myöskään ikävistä asioista ja tapahtumista. Suomalainen sotilas esiintyy siinä iloineen ja suruineen vailla sankarin sädekehää, jota sitäkin löytyy. Teos on kirja todellisesta suomalaisesta miehestä sodan keskellä. Yksi asia tulee kuitenkin kirjasta esiin - vaikkei sitä sanotakaan suoraan - veljeä ei jätetä, kuin pakosta.

Anssi Vuorenmaa

Neuvostokuvia jatkosodasta

Artem Drabkin - Bair Irin-cheev (suomeksi Heikki Tiilikainen - Jukka-Pekka Laine): Jatkosota puna-armeijan silmin, Atena-Kustannus Oy 2007. Sivuja 253, Tekstiä sivut 8-82, kuvia sivut 83243, ”tarua vai totta” sivut 244-253, ISBN 978-951-796-491-3

Viktor Stepakovin ja Dmitri Orehovin teos ”Paraatimarsi Suomeen, Talvisota venäläisin silmin” ilmestyi Matti Hyvärisen toimittamana ja WSOY:n kustantamana ainakin viitenä painoksena aivan viime vuosisadan lopussa, Jatkosotaa venäläisin silmin saatiin odottaa tähän saakka. Tästä syystä jatkosodan osalta on voitu haastella vain runsaat 20 venäläistä sotaan osallistunutta naista ja miestä. Tosin nämä kertovat sodasta enemmän ja sanoisin kypsemmin kuin talvisotaan osallistuneet. Lisäksi on merkilepantavaa, että jatkosodan ve-

teraanit kertovat suomalaisista jopa kunnioittavasti. Näin tekevät varsinkin venäläiset naiset.

Teoksen alkuun toimittajat ovat kirjoittaneet mielestäni varsin mielenkiintoisen luvun ”Ihmisiä ja vihollisia” alkaen tiestä jatkosotaan - puna-armeija perääntyy, Neuvostoliiton suurhyökkäys, Lapin sota, agitaatio-propaganda, ihminen sodassa, neuvostosotilaan mielen muokkaaminen ja ihmiset kuvissa ja kuvien takana, kaikki asiat on esitetty pähkinäkuoressa. Kirjan lopussa on suomalaisten toimittajien arviot eräiden haastateltujen muistikuvista ja niiden sisältämistä epätarkkuuksista ja muistivirheistä. Esimerkiksi Ivan Gaidenko (lentäjä) kertoo pudottaneensa ryhmänsä kanssa pari suomalaisten Brewsterhävittäjää Sorokan eteläpuolella. Toimittajat toteavat Jaakko Hyvösen tutkimuksiin viitaten, ettei yhtään suomalaista Brewsteriä ammuttu alas v. 1941. Tai kun Juri Korjakin kertoo hyökänneensä kesällä 1944 aina Rovaniemelle asti, sekin väite korjataan. Korjakin ei juuri arvosta saksalaisia, mutta ”suomalaiset olivat tosi piruja”. Toimittajien korjauksia on muitakin. Vasili Davidenko mainitsee suomalaista: ”Jos tämä olisi tapahtunut talvisodassa, ei olisi käynyt niin, että suomalaiset olisivat

jättäneet pyöränsä ja paenneet. Silloin he taistelivat kuolemaan asti”. Kyseessä oli 63. Kaart.D:n hyökkäys Valkeasaaresta kohti Mainilaa, jossa ilman tykistöä, ja pst-aseita ollut JP 1 joutui irtautumaan ja vetäytymään.

Kirjan kuvaliite on varsin laaja alkaen kentälle hautaamisesta päätyen täisaunaan, Suuri osa kuvista on lavastettuja, kuten meidänkin sotakuvistamme, sillä silloisin suurikokoisin kameroihin ei ollut aivan etulinjaan asiaa. Asiaa ovat suomalaiset toimittajat kommentoineet ja antavat joillekin kuville ”synninpäästön” toteamalla ne otetuiksi autenttisessa tilanteessa. Vain yksi kuva on kaatuneesta neuvostosotilaasta. Suomalaisesta käytännöstä poiketen puna-armeijassa järjestettiin rintamaoloissa myös tanssiaisia, jos oli partnereita. Kuvia on myös murretuista suomalaisten taisteluasemista, saksalaisista sotavangeista, korsuelämästä, talvesta ja kesästä. Vaikka melkoinen osa kirjan kuvista näyttää olevan propagandistisia, niistä saa käsityksen tavallisen puna-armeijalaisen elämästä rintamalla. Suomalaisia ei kuvissa juuri näy, joskin sivulla 15 on raaka kuva kahdesta kaatuneesta jääkäristä, ilmeisesti tunnustelijaparista.

Anssi Vuorenmaa

sen kuorma-autolla Helsingistä Rovaniemen kautta Petsamoon ja vielä takaisin Rovaniemelle. Melkoinen suoritus häikäpöntöllä sen aikaisilla teillä. Kuitenkin, kun lamasta oli selvitty, kiinnostus puukaasuttimia kohtaan laantui.

Vuonna 1939 rekisterissä oli vajaat 52 000 autoa, joista runsas puolet oli henkilöautoja. Bensiinin säännöstely alkoi lähes välittömästi Saksan hyökättyä Puolaan. Jatkossa säännöstelyä tulitaisiin tiukentamaan niin, että ainoaksi vaihtoehdoksi jäisi puukaasuttimen – joko pilketai hiilikaasuttimen - hankkiminen. Henkilöautojen kohdalla se merkitsi useimmissa tapauksissa pukeille nostamista. Vuoden 1940 alussa vain satakunta häikäpönttöä oli käytössä, mutta vuotta myöhemmin jo 13 000. Sodan lopulla määrä kohosi 25 000:een. Kaikkiaan Suomessa tulitaisiin vuosina 1939-1945 valmistamaan runsaat 45 000 puukaasutinta, joista pilkekäyttöisiä olisi lähes kaksi kolmasosaa. Parhaimmillaan puukaasuttimella saavutettiin 70 prosenttia moottoritehosta bensiiniin verrattuna.

Jatkosodan aikana leijonanosabensiinistä oli varattu rintamajoukkojen käyttöön. Yli puolet armeijan autoista oli varustettu puukaasuttimilla - pääsääntöisesti sellaisilla jotka mahdollistivat myös bensiinillä ajon. Bensiiniä käytettiin lähinnä rintamaoloissa. Elokuussa 1942 kenttäarmeijan kirjoissa oli kuorma-autoja 14 500, linja-autoja 850 ja henkilöautoja 4 050.

Teoksessa käydään yksityiskohtaisesti läpi kaasutinlaitteiden rakenne ja toiminta. Hyvät piirrokset sekä runsas kuvamateriaali omalta osaltaan täydentävät selkeää esitystä. Myös häikäpönttötuotanto on kartoitettu, joskin monessa tapauksessa arkistotiedot ovat puutteellisia tai suorastaan puuttuvat. Noin parinkymmenen teollisuuslaitoksen lisäksi pönttöjä valmistettiin kymmenissä erilaisissa pikkupajoissa, joiden osuus kokonaistuotannosta oli kuitenkin vähäinen. Häikäpönttöjen polttoaineena käytettyjen pilkkeiden ja puuhiilen valmistus on oma paljon resursseja vaatinut lukunsa. Karkeasti on arvioitu polttoaineiden hakkuun vaatineen keskimäärin yli kolmen-

tuhannen miehen työpanoksen sekä sitoneen yli tuhat hevosta metsätöihin jatkosodan aikana.

Välirauhan ja jatkosodan autokuljetuksista selvittiin puukaasun ansiosta - vieläpä tuon ajan huonokuntoisilla teillä. On lisäksi muistettava, että autokalusto oli suurelta osin ikääntynyttä ja lähes aina ylikuormattua. Häkäkaasun kanssa pelaaminen vaati myös veronsa; paljon eriaisteisia häkämyrkytyksiä, jotka eräissä tapauksissa johtivat kuolemaan. Kaasun tähden osin vaarallista, aina raskasta ja likaista huolto-työtä riitti alkaen päivittäisestä nuohouksesta. Puukaasujan kokeneiden muistelukset tekstin lomassa antavat tästäkin puolesta elävän kuvan.

Teokseen on kerätty ja lyhyesti esitelty häkäkaasun käyttöä liikenteessä koskevat tärkeimmät lait, asetukset ja määräykset. Myös puukaasusanasto lyhyine selityksineen on paikallaan. Tekijä osoittaa kiitoksena erityisesti sotaveteraaneille, jotka ovat hyvin edustettuna haastateltujen, muistelijoiden ja valokuvien luovuttajien luettelossa.

Antti Hannula

Turun  Kirjekuoritehdas
PART OF THE INTERMAIL GROUP

YLI 40 VUOTTA
Savon Kuljetus Oy
Kuopio
www.savonkuljetus.fi

 **LVI-MARKO MAHO**
0400 947 213 KORJAUS

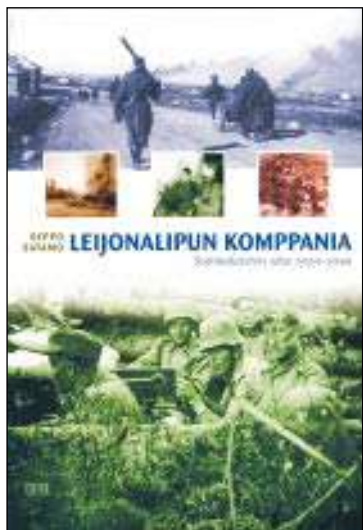
LÄMPÖ-, VESI-, VIEMÄRI- JA ILMASTOINTITYÖT JA TARVIKKEET

P. 0400 947 213
marko@pp4.inet.fi
Koulutie 4
45610 Koria



Kirjat

HANGOSTA PETSAMOON - Suomalaiset muistelevat sotakokemuksiaan



Seppo Satamo: Leijonalipun komppania, Suomalaisen sota 1939 - 1945. ISBN 978-951-37-5017-6. Edita Publishing Oy, Helsinki 2007.

Sopivasti Suomen Sotaveteraaniliiton 50-vuotispäivän kunniaksi on ilmestynyt komea - sekä ulkoasultaan että sisällöltään - muistelmakirja suomalaisten

sotatiestä talvisodasta Lapin sotaan. Kirja perustuu 154 henkilön haastatteluun, rivimiehestä kenraaliin ja joukossa on myös muutamia sotatoimialueella eri tehtävissä olleita naisia. Haastatellut kertovat tietysti ensisijaisesti omista kokemuksistaan, mutta kyllä kirjasta välittyy laajemminkin se ilmapiiri, missä sotaa käytiin. Esimerkiksi talvisodan Summan ja Kollaan taistelijoiden kertomasta käy ilmi, että rauha tehtiin yhdennellätoista hetkellä.

Kirjan rakenne on mielenkiintoinen. Ensin on tosiasioihin perustuva tietoisuus kulloisestakin rintamatilanteesta tai tapahtumasta, sitten on veteraanien muisteluksia siitä, kuinka he kokivat ja olivat mukana tuon vaiheen taisteluissa omakohtaisesti. Rakenne toimii periaatteessa, toisaalta veteraanien muistelmien ovat niin monipolvisia, että yhteys otsikkotapahtumaan ei aina säily, eikä sen tietenkään tarvitse säily-

äkään. Tässä kirjassa veteraanit ja heidän kertomansa on pääasia.

Muistelukset ovat ainutkertaisia ja henkilökohtaisia, mutta on niissä samojakin piirteitä. Otan tästä yhden esimerkin. Monet veteraanit kertovat tilanteista, jossa vihollisen tarkka-ampujan luoti tavoitti vierellä kulkeneen tai varomattomasti päätään nostaneen aseveljen. Nämä ovat olleet sellaisia kokemuksia, jotka eivät koskaan unohdu.

Kirjassa on runsas kuvitus ja lukuisia karttapiiroksia, mikä elävöittää lukemista. Kirjan alussa on luettelo haastatelluista ja tässä yhteydessä on mainittu heidän syntymä- ja kotipaikkansa. Huomattavasti kiinnostavampaa lukijan kannalta olisi ollut tietää heidän sodanaikainen tehtävänsä, koska se ei useinkaan ilmene tekstistä. Tehtävän määrittely yhdellä sanalla ei varmaankaan olisi ollut mahdollista, mutta olisihan tähän tarkoitukseen voinut käyttää muutaman rivinkin.

Tästä kirjan koko, 531 sivua, ei olisi enää paljon kasvanut.

Kirjan kirjoittaja ja haastattelujen tekijä, valkeakoskelainen opettaja ja sotahistorioitsija Seppo Satamo on tehnyt suuren ja arvokkaan työn. Rivit harvenevat ja jälkeensä on turha jossitella, kun ei tehty sitä ja sitä. Tässä on pantu yksiin kansiin korvaamaton määrä suomalaista autenttista sotahistoriaa. Uskon, että tässä on tehty palvelus myös vielä elossa oleville sotaveteraaneille, muillekin kuin nyt haastatelluille. He ovat voineet kertoa vihdoinkin avoimesti asioista, joista on pitänyt pitkään vaieta. Kirja ehkä rohkaisee muitakin sotaveteraaneja kertomaan tunnoistaan ainakin lähipiirille. Useasti muistot nimittäin eivät ole kovin yleviä, taistelutilanteet olivat sekavia ja aseveljen kaatuminen kosketti. Näistä asioista kertominen saat- taan helpottaa vieläkin.

Kirja on todella aito kuvaus

siitä, miten miehet kokivat rintamalla olon. Ihmismielen monet puolet vahvuuksineen ja heikkouksineen tulevat sodasakin ilmi, ehkä vielä kärjistyneempänä kuin rauhan oloissa, sen tämä kirja realistisesti osoittaa. Paljon oli sankaruutta ja uhrimielä, kuten esim. kertomuksessa Sairaanhoidajan viimeiset tunnit Viipurissa, missä kertoja Kaarina Saranpää muistelee hoitaneensa yksin Viipurin hyllätyyn sotasairaalaan tuotuja useita kymmeniä haavoittuneita, vieläpä yli kahden vuorokauden ajan. Koettiin myös epäoikeudenmukaisuutta ja esimiesten vääriä ratkaisuja ja nämä muistot pysyvät mielessä.

Kirjassa kuuluu etulinjan taistelijan ääni selvempänä kuin yhdessäkään aikaisemmin luke- massani sotakirjassa.

Kirjaa on saatavissa kirjakaupoista. Hinta 44,50 euroa.

Esko Vuorisjärvi

Viipuri 1944

Eero Elfvengren – Eeva Tammi: Viipuri 1944 ISBN 978-951-0-33196-5, Juva 2007

Monien Jatkosodan taistelujen joukossa on Viipurissa 20.6.1944 käydyllä taistelulla ollut erikois- asema. Verrattain yleisesti on moitittu Viipuriin 19.-20.6.1944 Aunuksen kannakselta siirrettyä 20. prikaatia ennen kaikkea Viipurin menetyksestä.

Jo niin varhain kuin v. 1949 Kansan kuvalehdessä oli artikkeli prikaatin komentajasta eversti Armas Kempistä tämän siirrettyä ”Valhallaan”. Myöhemmin ovat kapteeni Lauri Jäntti, everstit Matti Koskimaa ja Niilo Lappalainen sekä Viipurissa taistellut silloinen kapteeni, myöhemmin everstiluutnantti Uuno Tarkki kritisoinet edellytyksiä varsin rankasti ja todenneet 20. prikaatin joutuneen uhratuksi ylempien johtoportaitten virheratkaisulle.

Nyt Elfvengren ja Tammi kosivat asiantuntijaryhmän tutkimaan ko. taistelua ja kertomaan totuuden siitä. Asiantuntijat ovat ”ykkösketjua”: everstit Ahti Lappi, Jyri Paulaharju, Keijo Suominen, everstiluutnantit Erkki Käkeli,

Anssi Vuorenmaa, Urho Myllyniemi, Jarmo Nieminen, Juhani Porvali, Hannu Valtonen, professori Jukka Kekkonen, dosentit Silvo Hietanen ja Eero Elfvengren, dipl.ins. Carl-Fredrik Geust, maisteri Göran Lindgren ja erikoissairaanhoidaja Eeva Tammi, huippuasiantuntijoita omalla erikois- alallaan, joten artikkelien laatutaso on erittäin korkea.

Kesäkuun 10. päivänä 1944 neuvostoarmeija aloitti valtavan hyökkäyksen Eteläkannaksella. Vastassa olleilla suomalaisjoukoilla JR1:llä ja JR58:lla, ErP20:llä ja Ratsuväkiprikaatilla ei ollut resursseja torjua suurhyök- käystä. Koko Karjalan kannak- sella oli suomalaisia vain 75 000, kun Talvisodankin aikana suomalaisia oli 130 000. Venäläisiä oli 270 000 vahvistuksenaan ylivoima lentokoneissa, tykistössä ja panssarivaunuissa. Myös NL:n Itämeren laivasto tuki hyök- käystä. Hyökkäysjoukkojen komentajana toimi marsalkka Leonid Govorov. Kymmenessä päivässä 21. armeija eteni Viipurin edustalle. Tilanteen muututtua kriittiseksi ylipääällikkö käski irtottaa kiireesti 3. prikaatin Sal- lan suunnalta, 4. ja 6. divisioonat Maaselän sekä 11. ja 17. divisioo-

nat sekä 20. prikaatin Aunuksen kannakselta. Näistä 20. prikaati saapui Viipuriin 19/20.6.1944. Eversti Kemppi sai Viipurin puolustustehtävän IV armeija- kunnan komentajalta, kenraali- luutnantti Laatikaiselta ohjeella: AK vastaa Viipurin etumaastosta 20.6. klo 18.00 saakka. Ken- rlt:n Laatikainen luotti Viipurin eteläpuolella oleviin joukkoihin – valitettavasti turhaan.

Viipuri 1944 kertoo tulosta Viipuriin, kaaoksesta etumaas- tossa, taistelusta ja paosta – pak- kohan se on sanoa, niin ikäväl- tä kuin se tuntuukin. Kohtuus kaikessa. Ko. kirja on todella pa- neutunut asiaan perusteellisesti. Tapahtuma tapahtumalta, asela- ji aselajilta tutkijat ovat perehty- neet asiaan ja kutakuinkin kaik- ki toteavat, että turha on syyttää 20. Prikaatia. Se heitettiin ”aseita” jalojeuran luolaan ja uhrattiin sodan alttarille. Taistelun jälkeen se koottiin rintaman ta- kana ja pian se osillaan osallistui menestyksellisesti taisteluihin Juustilankankaalla ja kun koko prikaati siirrettiin Tolva- järvelle, se tukki tien Suomeen, vaikka 2-3 venäläisdivisioonaa yritti murtoa länteen. Rintama piti, mutta nyt oli jo edellytyk-

siä taistella. Eversti Kemppi ja majuri Bäckman asetettiin syyt- teeseen Viipurin menetykses- tä. Ylipääällikkö vaati Kemppiä teloitettavaksi. Näin ei käynyt. Hän sai tuomion, joka vei hänen sotilaskunniansa. Majuri Bäck- man ampui itsensä.

Neuvostoarmeija yritti jatkaa kohden Helsinkiä, mutta nyt siis Viipurin länsipuolella olivat vas- tassa taisteluvalmiit jalkaväki- rykmentit 61 ja 200, jotka torjuivat ankarissa taisteluissa vihollisen pyrkimykset viholliselle raskain tappioin. Sulku oli saatu aikaan. On vielä pakko mainita eräästä tilastovirheestä koskien 20. pr:n karkureita. Heitä mainitaan olleen 419. Luku ei ole oikea. Kirjassa kerrotaan tutki- muksen perusteella, että

- Viipurissa kaatui 85
- sotasairaalaissa kuoli 4
- sotavankeudessa kuoli 15
- sotavangiksi joutui 15 + 47, joista viimeksi mainittu pala- sivat Suomeen talvella 1944-1945
- karkureita 6 !
- kadonnut Viipurissa 5, yh- teensä 162.

Kirjassa on kaatuneitten ja kadonneitten matrikkeli. Miksi Viipurissa kaikki meni niin

kuin meni? Syitä olivat:

- ampumatarvikehuollon täy- dellinen pettäminen
- tottumattomuus asutuskes- kustaisteluun
- huonot viestiyhteydet
- Viipuri oli ”väärällä” puolella vesistöä, ts. takana oli vesistö
- ylemmän johtoportaan puut- tuva tuki prikaatille
- Talvisodassa Viipuria puolus- ti divisioona, nyt vain prikaati
- suurtaistelukokemuksen puu- te, riveissä oli paljon 1942-1944 palvelukseen astuneita
- vihollisen ylivoima
- psykologiset tekijät

20. prikaatin pataljoonat oli- vat taistelleet ennen Viipuria ja Viipurin jälkeen hyvin tulok- sin. Heitä kuitenkin leimataan vain Viipurin tapausten perus- teella. Tämä teos on hyvin tehty. Asiantuntijoitte viileä analyysi on tässä purevan terävää. Valo- kuvat, jotka on valinnut evers- tiluutnantti Arto Kotro, ovat hyvin tekstiä tukevia. Summa summarum: Hyvä, asiaa valai- seva teos. Kiitos kirjoittajille. En salaa: luin kiinnostuksella teok- sen. Myötätuntoni oli 20. pri- kaatin puolella.

Tapio Skog

Hyvää Syksyä

PR-Logisticar Oy
VantaaAV-Kopiset Oy
VantaaEK-Mesta Oy
Vantaa

www.alco.fi

T:mi T.Flink
Vantaa

HAUTAUS- JA KUKKAPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

HAUSJÄRVI

Kukkahauss ja Hautaus Oy
Hikiäntie 40, 12210 Hausjärvi kk
Puh. 019 - 768 131

HELSINKI

HOK-ELANNON HAUTAUS- JA PERUNKIRJOITUSTOIMISTO

Paasivuorenkatu 5 B, Helsinki, p. 010 7666 500 *S-Etukortilla Bonusta ja etuja.*

Sibeliuksenkatu 1, Helsinki, p. 010 7666 530

Turunlinnantie 4, Helsinki, p. 010 7666 590

Unikkotie 3, Tikkurila, Vantaa, p. 010 7666 560

Revontulentie 1, Tapiola, Espoo, p. 010 7666 570

Aleksis Kiven tie 1, Kerava, p. 010 7666 550

Prismakeskus, Hyvinkää, p. 010 7666 580

www.hok-elannonhautauspalvelu.fi
www.perunkirjoitustoimisto.fi

HOK ELANNON HAUTAUSPALVELU

KAARINA

**Kaarinanseudun
Hautautoimisto Oy**
Puntarikatu 1, 20780 Kaarina
Puh. 02 - 243 2779

KITEE

**Kiteen Kukka ja Hautauspalvelu
K.Kiiskinen**
Keisarinkuja 10, 82500 Kitee
puh. 013-411 145

KRONOBY

Begravningsbyrå Strandvall
Kronoby
Tel. 0400-862 261
040-723 7518

KUOPIO

**Kuopion Hautautoimisto
Niiranen Oy**
Savonkatu 24, 70110 Kuopio
Puh. 017-261 3686

LAPPEENRANTA

Hautautoimisto ja Kukkakauppa

Tolvanen Oy

ALAN PALVELUA LAPPEENRANNASSA YLI 75 VUOTTA

Kauppakatu 53 Lappeenranta
puh. 453 0568 – 453 0772, fax 453 0566
liikeajan jälkeen päivystys puh. 0400-253 983

LAUKAA



Hautauspalvelua Laukaassa vuodesta 1932

**Kukka- ja Hautauspalvelu
VEHVILÄINEN**

Laukaantie 10, Laukaa, puh. (014) 831 941

MUSTASAARI

**Hautautoimisto
Begravningsbyrå Fant**
Irenentie 8, 65610 Mustasaari
puh. 06 - 322 2744 ja 050 - 313 8142
päivystys 24 h
Carina Lähdesmäki ja Marina Östman

NOKIA

Vuoren Hautautoimisto
Korkeemäenkatu 3, 37100 Nokia
puh. 03-341 2612 ja 0400-632 822

PARIKKALA



**Parikkalan
Hautautoimisto Ky**

Parikkalantie 35, 59100 Parikkala
puh. 05 - 430 304

PORI



**Heikkilän Hautautoimisto
Urpo Karihaara Ky**

Eteläpuisto 13, 28100 Pori
Puh. 02 - 633 2125

PUDASJÄRVI

**Pudasjärven
Hautautoimisto ja Kukka Ky**
Torikeskus, 93100 PUDASJÄRVI
puh. 08-821 122, 0400-330 058

ROVANIEMI



JOKELAN HAUTAUSTOIMISTO
Alan erikoisliike Rovaniemellä
jo vuodesta 1923

Ruokasenkatu 6, 96200 ROVANIEMI
Puh. 020 144 1010, fax (016) 312 043
s-posti: jokela@hautaus.info
www.hautaus.info

SAVONLINNA

**Hautaus-, Kukka- ja Pitopalvelu
Pertti ja Sinikka Mielonen Ky**

Tulliportinkatu 7
57100 SAVONLINNA
Puh. (015) 515 535
Fax (015) 515 536



marko.mielonen@pp6.inet.fi • www.hautauspjasmielonen.fi

**Savonlinnan
Hautautoimisto**

Kirkkokatu 15, 57100 Savonlinna
Puh. 015 - 515 556

TAMPERE

Viitasen
Hautautoimisto Oy



Valikoimassamme mm.
Suomi-arkku sekä Sotaveteraani-,
Sotainvalidi-, Tammenlehmä- ja
Lotta Svärd -urnat.
Veteraanielennus.

TUOMIOKIRKONKATU 20, TAMPERE
PUH. 03-212 4107 (24h)

VANTAA

**Tikkurilan
Hautautoimisto Oy**
Unikkotie 5, 01300 Vantaa
puh. 09-8362 5220

Karjaan Lukko Oy Karjaa	Sähkötyö Kema Ky Kauhajoki	Kemiön Puhelinosakeyhtiö
Sähköbit Oy Kempele	Suomen Vibrakone Oy Kerava	Tilitoimisto Ordent Oy Kerava
Laastilinja Oy Kerava	Kiimingin Eristys Kiiminki	Farbo Team Oy Kirkkonummi
CNC Kakkonen Oy Kitee	T:mi Eero Vilokki Kiuruvesi	Rakennusurakoitsija Jarmo Kaikkonen Kiuruvesi
Kuljetusliike K.Koivula Oy Koivulahti	OT-Yleispalvelu Kotka	Chemical Service Oy Kotka
Mattila Kouvola Oy Kouvola	Vesa Tanska Oy Kouvola	Suomen Suuntaporaus Ky Kouvola
LYYTISEN RAK-välinevuokraus Oy Pojutie 6, Kuopio, puh. 0424 8411 Alakatu 28, Iisalmi, puh. 017 824 005	Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky Kuopio	LVI-Savo Mara Oy Kuopio
Timanttityö Huttunen Oy Kuopio	Maansiirtoliike R.Heiskanen Oy Kuopio	Kuopion Autokauppa Oy Kuopio
T:mi EKL-Saku Kuortane	www.peltikate.com	Kyrön Huoltoasennus Kyrö
KAJ-Rakennus Kyröskoski	Jokke Pet Oy Kälviä	Valtapinnoite Oy Lahti
Bekset Oy Lahti	LSK Electrics Oy Lahti	Huoltopalvelu Leppänen Oy Lahti
Kuljetusliike Kari Nevala Lahti	Kuljetus Jukka Federley Lahti	Heisipuu Oy Lahti

Asennuspalvelu Mitenkä Oy Lahti	Sora ja Kallio Heinonen Ky Laitila	Kuljetusliike Laurell Oy Lammi
Conexpress Oy Lappeenranta	VSL-Consulting Lappeenranta	Launossähkö Oy Launonen
Pylväs Jaakko Oy Lieksa	Vairine Oy Lieto	Hyvää Syksyä
Lohjan RakTek Oy Lohja	Asianjotoimisto Tuomanen ja Kreander Oy Lohja	Faith and Hope Oy Lohja
GHS Palvelu Oy Lohja	Kuljetus Jouko Säikkälä Oy Lumijoki	Polartherm Oy Luvia
T:mi Jouni Haimila Läyliäinen	Koneurakointi Malinen Oy Merimasku	Mikkelin Autokalusto
J. ja R.Laatikainen Ky Mikkeli	Nakkilan Sihuma Oy Nakkila	Hirsiveisto Veijo Puuronen Niinivesi
Kaarlelan Murske Oy Nivala	- Rakennuspalvelut- Lehtiniemi Taisei Oy Ltd Nokia	Laattatyö Wikman Oy Nokia
Rakennus Piitulainen Nokia	Kuljetus Kirsti Kinnunen Oy Nokia	Lafora Oy Ab Nummela
Vihdin Pintafix Oy Nummela	KK-Plan Ky Nummela Puh. 040-560 2371	Eliitti Asennus Nummi-Pusula
Rakennus Trowe Oy Nurmijärvi	Hinaus&Kuljetus R.Oksman Oy Nurmijärvi	Kivinummen Kuljetus Oy Oitti
Maanrakennus Ville Finer Ojakkala puh. 040-580 7199	Oripään Elementti Oy Oripää	T:mi Niko Tanhuanpää Oripää

Juoksuhauta

Kilpailusanasta saatiin kokoon yli 200 ehdotusta. Vieläkään ei oltu muistettu sääntöjä: hyväksytyjä sanoja ovat suomenkieleen vakiintuneet nimisanat eli substantiivit perussijansa eli nominatiivin yksikössä, ellei sana ole monikollinen. Emme kelpuuta erisnimiä emmekä luku-, laatu-, teon-, ja apusanoja. Sanassa on oltava vähintään neljä kirjainta. Yhdyssanoja ei hyväksytä. Nämä vaatimukset on ilmoitettu lukijoille tasaisin välein, mutta ne näyttävät unohtuvan kilpailun tuoksinnassa.

Hyväksytyt sanat

aatos, ahjo, ahtaus, ahto, ajatus, ajokas, ajos, ajotus, akusto, astuja, asuja, aukoja, auto, autuus (14)
haaskuu, hajaus, hajautus, hajotus, haju, hajutus, haka, hakaus, hake, hako, haku, hatka, haukotus, hauta, hautaus, hautoja, hoksaus, hoku, hosa, hosu, hosuja, hotkaus, hotu, housu, housut, hujaus, hukutus, huojutus, huokaus, huoku, huosta, huso, hutsu, hutu, huutaja, huuto (38)
jahkaus, jahtaus, jakaus, jako, jakso, jaos, jaosta, jaotus, jata, jatko, jatkos, jauhatus, jauho, joku, jotos, juhta, juko, juksa, juku, juoksu, juotu, jutaus, juusto, juutas, juva (23)
kaaos, kaasi, kaaso, kaasuu, kaato, kaha, kahaus, kahautus, kahluu, kajaus, kajautus, kajo, kasa, kasi, kasko, kasti, kastuja, kata, kato, katos, katsoja, katu, katuja, katuja, kauha, kauhaus, kauhoja, kauhu, kausi, kasta, kauto, kautsu, kiho, kohaus, kohautus, kohju, kohta, kohtaus, kohtu, kohtuus, kohu, koju, kola, kolu, kostaja, kota, kotus, kousa, kuha, kuja, kuoha, kuohaus, kuohautus, kuohu, kuohutus, kusu, kutoja, kutos, kutsu, kutsuja, kutu (61)

ohjas, ohjat, ohjaus, ohjus, ohukas, ohuus, ojas, ojaus, oksa, ostaja, osuja, otaksuja, otsa, otus, outa (15)
saha, sako, satka, sato, satu, sauhu, sija, skat, sota, sotka, sotku, soutaja, soutu, suka, suku, suoja (16)
taajuus, taaki, tahko, tahkous, taho, tahokas, taju, takaus, takoja, taksa, takuu, takuus, taos, tasa, tasku, taso, tauko, taus, tapaus, toka, tosi, touhu, touhuaja, touko, tuhaus, tuhka, tuhkaus, tuho, tuhoaja, tujaus, tukos, tuohus, tuoja, tuoksu, tuska, tuusa (36)
uhka, uhkaus, uhku, uhkuja, uhous, ujous, ujutus, usko, uskoja, uusjako, uutos (11)

Kaikki osallistujat olivat mukana arvonnassa ja seuraaville lähetämme luvattun palkinnon, hienon vitivalkoisen kaulaliinan: **Tiina Keskitalo**, Humppila, **Leila Sankari**, Paattinen ja **Pirkko Sinitie**, Turku. Onnittelut voittajille!
Seuraava kilpailusana on todellinen sotatermi **KOUKKAUS**. Lähettäkää vastauksen 15.11. 2007 mennessä kirjeessä tai postikortilla osoitteeseen Sotaveteraanilehti, Korkeavuorenkatu 41 A 7, 00130 Helsinki, faksilla numeroon (09) 61262020 tai sähköpostitse osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme 25 erilaista joulu-korttia käsittävää nippua.
Suositelkaa ystävilleennekin sanakilpaa hyvänä ajanvietteenä ja aivovoimisteluna.

Uolevi Lassander

Virkistä muistiasi

1. Lokakuun 9. pñä 1939 J.K. Paasikivi lähti Helsingin rautatieasemalta Moskovaan neuvottelemaan Neuvostoliiton vaatimuksista tuhatlukuisen kansalaisjoukon saattamana. Mitä saattoväki tuolloin lauloi?
1. Kuullos pyhä vala
2. Jumala omi linnamme
3. Maamme-laulu
2. Talvisotaan ilmoittautui joukko ulkomaalaisia vapaaehtoisia. Millä nimellä tämä joukko-osasto tunnettiin?
1. Osasto Sisu
2. Suomentuki
3. Osasto Norlund
3. Jatkosodan aseleposopimuksessa v. 1944 Suomi velvoitettiin vuokraamaan ns. Porkkalan alue Helsingin läheltä Neuvostoliitolle laivastotukikohdaksi. Kuinka pitkäksi ajaksi?
1. 20 vuodeksi
2. 50 vuodeksi
3. 100 vuodeksi.
4. Jatkosodan jälkeen v. 1944 Suomeen asetettiin Liittoutuneiden valvontakomissio seuraamaan aselepoehtojen toteutumista. Kuinka suuri joukko?
1. 50 henkeä
2. 170 henkeä
3. 310 henkeä
4. rykmentti
5. Matti Haavisto kertoo kirjassaan Me, ”valtauksen jälkeen tulivat kylään Iskujoukot”. Siis mitkä?
1. Venäläisten vastahyökkäyssotilaat.
2. Suomalaiset vapaaehtoiset, jotka siivosivat kylistä sodan jäljet.
3. Uuteen etenemiseen valmistautuvat, vanhat suomalaiset sotilaat.
6. Jatkosodan aikana jaettiin eräitä kunniapalkintoja, joiden voittajat saivat palkintonsa Suomen Marsalkka Mannerheimin, presidentti Rytin ja pääministeri Rangellin kädestä. Mitä palkintoja?
1. Nuorten keräys-, maatalous-, säästö- ja auttamistalkoityön kilpailun pääpalkinnot.
2. Puhdetyökilpailun palkinnot.
3. Armeijan yleisurheilukilpailun kiertopalkinnot.

Oikeat vastaukset sivulla 63

Asiantuntevaa palvelua! LUONTAISTUOTE Marjaterttu Maakotkantie 10, Korso Vantaa Puh.851 2140 Av. ma-pe 9.30-17.30, la. 9.30 - 14.00	Airant Oy Vantaa	Arokivi Oy Varkaus
Leea Martikainen LKV Oy Varkaus	Sukellus Haaja Oy Varkaus	S&P Rakennuspalvelu Oy Vihti
Akaan Sähkö Viiala	Akaan Putki Ky Viiala	Memar Oy Virrat www.memar.fi
Tiimikke Oy Vääksyn Lääkärikeskus www.tiimikke.fi	West-Tronic Oy Ylivieska	Pirkan Terramek Oy Ylöjärvi
Rakenne Aholuhta Oy Äänekoski	Työkaluvalmistamo Pentti Paananen Ky Äänekoski	Maalausliike Teuvo Järvenpää Oy Oulu

APTEEKKIPALVELUA SOTAVETERAANEILLE

Leppävaaran Uusi Apteekki

Sello Leppävaara, 02601 Espoo
puh. **09-849 2550**

Harjavallan Apteekki

Harjavallankatu 15, 29200 Harjavalta
puh. **02-531 1500**

Vuosaaren Apteekki

Kauppakeskus Columbus
Vuotie 45, 00980 Helsinki
Puh. **09-343 4400**

Avoinna: Ark. 8.00-20.30, La. 8.00-18.00
Su. ja Pyhäisin 10.30-17.30

Taivalkosken Apteekki

Talonpojantie 8 B 9 , 93400 Taivalkoski
Puh. **08 - 841 008**

**Jyväs Apteekki
Kyllön Terveysasema**

40620 Jyväskylä , Puh. 014 - 334 2600

Voionmaankadun sivuaapteekki

Puh. 014 - 211 305

Korpilahden Apteekki

41800 Korpilahti
puh. **014 - 821 775**

Kauppatorin Apteekki

Kirkkokatu 10, 48100 Kotka
puh. **05-210 8300**

Lauritsalan Apteekki

Kauppakäytävä 6 , 53300 Lappeenranta
Puh. 05 - 412 1570

Kaukaan sivuapteekki

Standertskjöldinkatu 1
Puh. 05 - 451 3218

PALVELEMME

ARKISIN 7 - 23

PYHÄPÄIVINÄ 8 - 23

Turun Kauppatorin apteekki

Hansakorttefi, Aurakatu 10, p: 510 2200

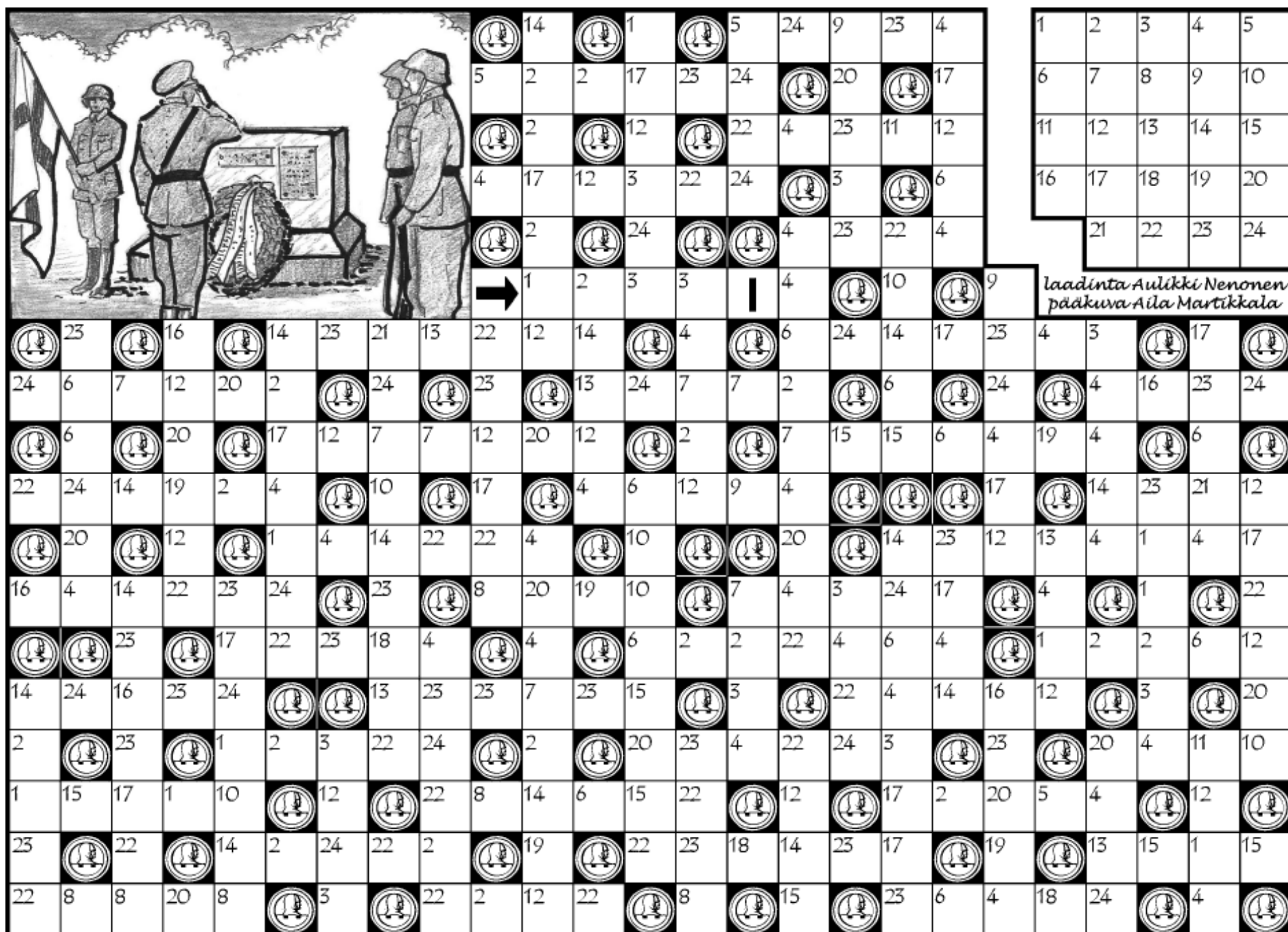
Raunistulan Apteekki

Autistenkatu 1 (Satakunnantien varrella)
20300 Turku
Puh. **020 740 4300**

Viitasaaren Apteekki

Pappilantie 4, 44500 Viitasaari
puh. **014-577 4700**

Lokakuun krypto



Kuljetus Helansuo Ay Otalampi	TASANTO OY RAUMA TASANTO OY Krouvintie 7 A, 90400 OULU Puh. (08) 5340 200 Fax (08) 5340 222	Insinööritoimisto Hietajärvi Oy Oulu
OMP-Konepaja Oy Oulu	Kuljetus Seppo Pryhl Ky Padasjoki	T:mi Raimo Tammi Paimio
LVI-Kunu Paimio	Tibo-Trading Oy Parainen	Kopar Oy Parkano
Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano	Hattulan Sairaankuljetus Oy Parola	Nuohouspalvelu Kari Hämäläinen Pattijoki
ATP Metal Works Ky Pattijoki	Betonimestarit Oy Peltosalmi, Nastola, Haapavesi, Oulainen	Jorpelehto Oy Perniö
Veljekset J & J Halonen Perniö	HT-Maanrakennus Oy Perttula	Kaivinkoneyhtymä Hokkanen & Hokkanen, Piispanristi
Rakennustoimisto Metsäpuro Oy Pirkkala	Kuljetus Oy Asko Koskinen Pomarkku	Technip Offshore Finland Oy Pori
Rakennus ja Metalli Koskinen & Co Oy Pori	Porin Aikuiskoulutuskeskus	Sata-Kuulo Oy Pori
Rannikon Erikoisosaajat Oy Pori	Rannikon Rakennus ja Kuljetus Pori	Minex Ky Pori
E-S Tuomikoski Oy Porlammi	KAP-Asennus Oy Porvoo	TP-Asennus Oy Porvoo
Tomeka Porvoo	Nybackan Saneeraus Porvoo	Sähköpalvelu Hans Heiman Oy Porvoo
Veikko Heinonen Oy Punkaharju	EK-Winding Oy Pyhäsalmi	Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi

TL-RAK Rauma	Tilintarkastus Metsäterä Oy Riihimäki	T:mi Rakennus-Rixu Riihimäki
Apolog Oy Riihimäki	Europinta Oy Rukatunturi	Tilileijona Ruokolahti
Kuljetus HJK Oy Rusko	MSP-Kuljetus Oy Rymättylä	Silkkipaino Kihlström Ky Salo
Salon Auto-Kiillotus Oy Salo	Valhojan Maansiirto Oy Salo	Halikon Hinaus Salo
T:mi Rakennus Raspi Sauvo	Koneyhtymä Illukka Savitaipale	Rakennusliike SEI-Team Oy Seinäjoki
Siilinautomaalaamo Silinjärvi	Transjack Ky Siivikkala	Jukan Maalaus Oy Sipoo
Kuljetus Nupponen Oy Sipoo	Kiinteistövirkut Oy Sirkka	Ar-Pe Trailer Oy Säkylä
Noormarkun Murske Oy Söörmarkku	Puusepäんliike MO-Group Oy Taavetti	Johdehuolto Lindroos Oy Talvainen
Tilintarkastuspalvelu Seija Nurmi Tammela	Pirkanmaan Avo-Asunnot Oy Tampere	Tampereen Kiinteistöpalvelu Oy Tampere
Romuliike Mäki Ky Tampere	Tampereen Messut Oy Tampere	Tampereen Ilmastointimiehet Oy
TK Tili ja Laskenta Oy Tampere	Ramatra Oy Tampere	Konehuolto O.Brusila Tampere
Kuljetuspalvelu A.Kyttälä Tampere	Rakennus Luukila Oy Tampere	Tampereen Maalaamo Oy Tampere

TI-Remontit Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere
Matti Tamsi Oy Teuva	Kilsa Tools Oy Toijala	VS-Harja Oy Toijala
Kuljetus Maliniemi Oy Tornio	Bestpipe Ky Tornio	Metsäkoneurakointi Sami Lahtinen Turenki
Triumph International Oy Turku	Mannlines Oy	Turun Varakonepalvelu Oy Turku
MN-Asennus Markku Niemi Oy Turku	V-S Talopalvelut Ky Turku	Mittarihuolto Ojala M Oy Turku
Milosan Oy Turku	Pelti-Expert Oy Tuusula	Soraliike Erik Winqvist Ky Tuusula
Järvenpään Rakennustaito Oy Tuusula	Rakennuspalvelu Petrell Ky Tuusula	Automaalaamo Lahtinen Oy Tuusula
Jokihaara Oy Uurainen	Uudenkaupungin Telakkakiinteistöt Oy Uusikaupunki	Uki-Trailer Oy Uusikaupunki
Käätyjärven Lämpö Oy Uusikaupunki	Wapice Oy Vaasa	Sparal Oy Ab Vaasa -timanttiporaukset ja purkutyöt -
Johansson Tooling Oy Ab Vaasa	Wasasafe Oy Vaasa	Peten Vetopalvelu Valkeakoski
Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	Pensi Rescue Oy Vammala	Tehojakelu Oy Vantaa
Suomen Runkopalvelu Oy Vantaa	Tikkurilan Kopiopalvelu Oy Vantaa	Taloushallinnon Palvelutoimisto Jääskeläinen Oy Vantaa

Otathan lääkkeesi ajallaan?



MEDI-ANNOX PLUS (nahkaa)

Annox - tuoteperheestä löytyy useita lääkeannostelijoita eri käyttötarpeisiin. Voit säilyttää lääkkeet turvallisesti ja helposti valmiiksi annosteltuina. Annostelijoissa lääkkeet on tarvittaessa myös helppo kuljettaa mukana. Saatavilla apteekeista kautta maan.

www.annox.fi

ANNOX
ANNOSTELIJAT
- Kuntosi ja terveytesi tueksi

Suomessa valmistetut yksilölliset ja huomaamattomat kuulokojeet saat jonottamatta Kuulohansasta!



Anna elämän kuulua!



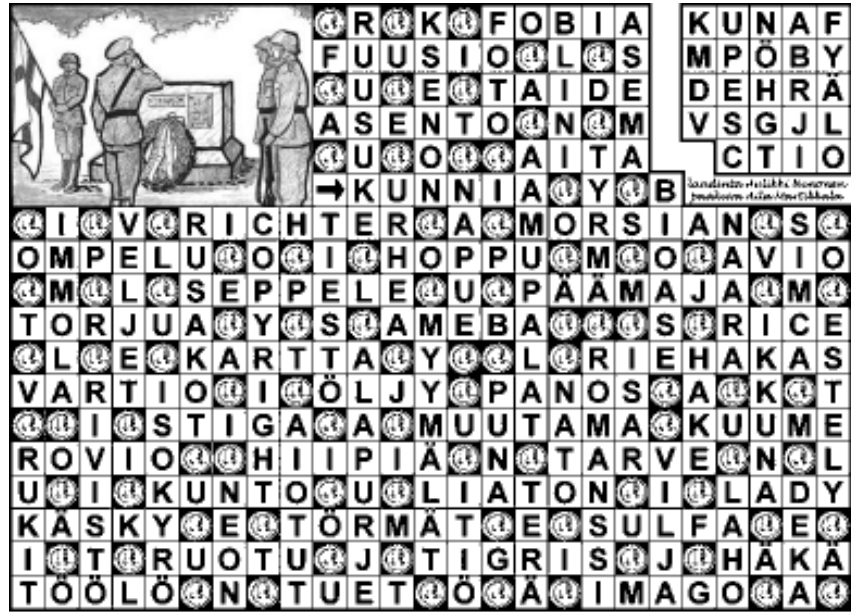
HANSATON

KUULOKOJEIDEN MYYNTI JA MAAHANTUONTI

KUULOHANSA

p. (09) 345 5300 www.kuulohansa.fi

Krypton ratkaisu



Kokoonnutaan

RUK 48 (12.7.-8.11.1940)

Kurssimme kokoontuu vuositapaamiseen kutsuttuna Suomenlahden merivartioston perinnetilaan Helsinkiin, Laivastokatu 3 (Katajanokka) perjantaina 30.11.2007 klo 11-13. Isäntänä on RVL:n apulaispäällikkö kenraalimajuri Jaakko Kaukanen. Ohjelmassa on lohikeitto ja RVL:n esittely.

Sitovat ilmoittautumiset W-M Sovero, Laivurinkatu 10 A 10, 00150 HELSINKI, p. (09) 654 577, 0400-705 259 - 22.11.2007 mennessä.

Hyvät veljet joukolla mukaan!

Haetaan yhteyttä

Veljeni res.kornetti Veikko Armas Rönkkö, synt. vuonna 1918 kaatui 1.3.1940 Taipaleenjoen Terenttilässä. Hän oli viemässä joukkuettaan lepoon illansuussa joutuen paluumatkalla vihollisen harhautuneen kranaatin satuttamaksi haavoittuen kuolettavasti. Löytyisikö vielä aseveljeä, joilla olisi jotakin kerrottavaa tuosta päivästä ja veljestäni.

Ysäväilliset vastaukset osoitteella Pentti Rönkkö, Kuulatie 1, 84100 Ylivieska. Puh. 0400 580743.

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Oikea vastaus: Kaikki nämä laulut.
2. Oikea vastaus: Osasto Sisä. Nimen antoi vapaaehtoisjoukon päällikkö, kapt. Bertil Nordström
3. Oikea vastaus: 50 vuodeksi. Alue palautettiin Suomelle jo v. 1956.
4. Oikea vastaus: Noin 170 henkeä, joista parikymmentä brittiä, loput venäläisiä.
5. Oikea vastaus: Suomen Nuorison iskujoukot, jotka tekivät monipuolista talkoo- ja keräystyötä, mutta liikkuvat myös taistelualueita puhdistamassa.
6. Oikea vastaus: Nuorten talkootyön pääpalkinnot. Nuorten työntekeä oli niin tärkeää, että laki määräsi 15 vuotta täyttäneet työvelvollisiksi ja koulujen kesäloimat venytettiin 4,5 kk:n pituisiksi.



Julkaisija

Suomen Sotaveteraani-liitto ry - Finland
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Korkeavuorenkatu 41 A 7
00130 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani.fi
tai toimitus@sotaveteraani.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani.fi

Osoitteen muutokset

Sotaveteraani-liiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhteykseen tai liittoon Riina Lillforsille,
Korkeavuorenkatu 41 A 7
00130 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraani-liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Aarno Strömmer
Kirkkokatu 67 B 23
90120 Oulu
puh. ja faksi (08) 311 5282
sähköposti aarno.strommer@mail.suomi.net
Jäsenet: Antti Henttonen, Olavi Karttunen, Anni Grundström, Matti Lukkari, Eeva Nieminen, Nils-Börje Stormbom, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Jyrki Vesikansa, sihteeri Markku Rämö

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2007

1/07: 21. helmikuuta, 2/07: 18. huhtikuuta,
3/07: 13. kesäkuuta, 4/07: 19. syyskuuta,
5/07: 31. lokakuuta, 6/07: 12. joulukuuta.

Ilmoitushinnat

1,35 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Äänikasetit lehdestä

Sotaveteraani-lehden pääsisällön saa myös äänikasetteina, joiden vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Äänikasetit voi tilata Sotaveteraani-liiton myyntitoimistosta Korkeavuorenkatu 41 A 7 puh. (09) 6126 2014
sähköposti helena.hornborg@sotaveteraani.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
PL 23 (Mikkolantie 20)
00661 Helsinki
puh. ja faksi (09) 711 100
sähköposti printone@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2006
ISSN 0782-8543

Sotaveteraaniliiton myymälä palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Myymälä on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

Jouluksi kotiin tai lahjaksi



**Taittokortit
kuorineen**

**Hinta
1 euroa/kpl**



**31
Yrjö Jylhä:
Kiirastuli**

Runokokoelma

Talvisodan runoutta vuodelta 1941. Kuvitettu.

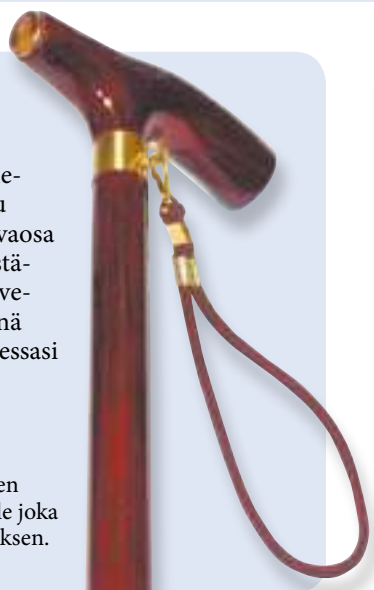
Hinta 25 euroa.

**29
Kävelykeppi**

Jääpiikillä ja ranne-
lenkillä varustettu
kävelykeppi. Kahvaosa
pyökkiä, varsi kestä-
vää raminia. Sotave-
teraanien käsityönä
valmistama. Tilatessasi
ilmoita pituutesi.

Hinta 50 euroa

Liitto välittää keppien
tilaukset toimittajalle joka
myös laskuttaa tilauksen.



**30
Kristallimalja**

Halkaisija 33 cm
Kotimaassa käsin hiottu.
Pohjassa kaiverrettu liiton tunnus.
Suunnittelija Matti Okkolin.

Hinta 140 euroa.

Liitto välittää kristallimaljatilaukset toimittajalle
joka myös laskuttaa tilauksen.



**26
Kynttilänjalka**

Kultakeskuksen
perinteinen malli
vuodelta 1918.
Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton
tunnuksella.
Hopeaa.

Hinta 115 euroa

Liitto välittää kynttilänjalkatilaukset
toimittajalle joka myös laskuttaa tilauksen.



**35
Sotaveteraanikalenteri**

Muovi- tai
nahkakantisena.

Hinta 5 ja 10 euroa.

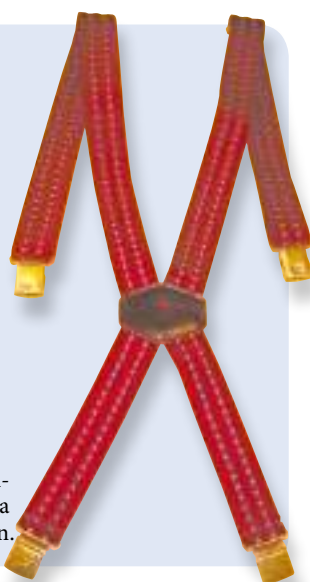


44 Henkselit

Kotimaiset,
veteraani-
tunnuksella.
Saatavana on
viininpunaista,
mustaa, harmaata
ja tummansinistä.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää henkseliti-
laukset toimittajalle joka
myös laskuttaa tilauksen.



20 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen
kääntövyö, nahkaa väri
musta/viininpunainen.
Myös tummansinisenä
Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa



Liitto välittää veteraanivyötilaukset
toimittajalle joka myös laskuttaa tilauksen.



**Liiton tunnuksin
varustetut solmiot**

15A Tummansininen,
raidalliseen kuosiin
kudottu malli.

16B Tummansininen
solmio, jossa tunnuksen
ylä- ja alapuolella punai-
nen, sininen ja harmaa
vinoraita.

Hinta 14 euroa

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle
joka myös laskuttaa tilauksen.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
Korkeavuorenkatu 41 A 7,
00130 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

